

โครงการวิจัย การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ

อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ ^{(1), (3)}

หัวหน้าโครงการร่วม

รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์ ^{(2), (3)}

นักวิจัย

อาจารย์ลักขมี วรชัย ^{(2), (3)}

ประทานทิพย์ กระมล ⁽³⁾

อาจารย์นันทมน ชีระกุล ^{(1), (3)}

ผู้ช่วยนักวิจัย

สายรุ้ง เสาร์ป็น ⁽³⁾

(1) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(2) ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(3) ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำนำ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ชีดความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของผู้ประกอบการหัตถกรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น

รายงานฉบับนี้มุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับผู้ประกอบการ หรือกลุ่มประกอบการ โดยทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของ กลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านสางใต้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของหน่วยประกอบการ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของหน่วยประกอบการเป็นสำคัญ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และสมาชิกทุกท่าน ที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี และตอบข้อซักถามด้วยความเต็มใจ รายงานฉบับนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากความร่วมมือของท่าน ตลอดจนการอนุญาตให้เสนอรายงานได้ตามความเป็นจริง

คณะวิจัย

มีนาคม 2546

สารบัญ

หน้า

คณะวิจัย	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	2
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	2
1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	2
1.4.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา	2
1.4.3 วิวิธีวิเคราะห์	5
1.5 ทบทวนเอกสาร	10
1.5.1 ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน	10
1.5.2 ผลิตภัณฑ์จักสาน	13
บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน	30
2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์	30
2.1.1 สภาพทางกายภาพ	30
2.1.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก	30
2.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	31
2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	32
2.3.1 สภาพทางสังคม	32
2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ	34
2.4 ทูทางสังคมและภูมิปัญญาชาวบ้านของประชากรในหมู่บ้าน	34
2.5 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	34
2.6 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา	35
2.6.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน	35
2.6.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข	35
2.7 ศักยภาพการพัฒนาของหมู่บ้าน	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ	38
3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ	38
3.1.1 ชื่อสถานประกอบการ	38
3.1.2 สถานที่ตั้ง	38
3.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ	39
3.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของกลุ่มฯ	39
3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน	40
3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ	40
3.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	40
3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	46
3.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ	46
3.6 ศักยภาพการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	47
บทที่ 4 การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต	49
4.1 ผลิตภัณฑ์	49
4.2 การบริหารการผลิต และการวางแผนการผลิต	50
4.2.1 การบริหารการผลิต	50
4.2.2 การวางแผนการผลิต	50
4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต	51
4.3.1 วัตถุดิบ	51
4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต	55
4.3.3 บรรจุภัณฑ์	56
4.3.4 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต	57
4.4 แรงงานและการจ้างงาน	58
4.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต	58
4.4.2 การจ้างงาน	59
4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน	59
4.6 กรรมวิธีการผลิต	100
4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	110
4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต	111
4.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต	113
4.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์	113
4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต	113

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต	113
4.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ	114
4.12 ศักยภาพการผลิต	115
4.12.1 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์	115
4.12.2 ศักยภาพของปัจจัยการผลิต	115
4.12.3 ศักยภาพของกระบวนการผลิต	115
บทที่ 5 การตลาด	119
5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด	119
5.1.1 การบริหารการตลาด	119
5.1.2 การวางแผนการตลาด	119
5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	121
5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย	122
5.3.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ	122
5.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์	124
5.4 ราคาและการตั้งราคา	130
5.5 การส่งเสริมการขาย	139
5.5.1 วิธีการรักษาลูกค้าเก่า	139
5.5.2 วิธีการหาลูกค้าใหม่	139
5.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	140
5.6.1 ปัญหาด้านการตลาด	140
5.6.2 ความต้องการทางการตลาดของกลุ่มฯ	140
5.7 ศักยภาพทางการตลาด	140
บทที่ 6 การเงิน	142
6.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน	142
6.1.1 การบริหารการเงิน	142
6.1.2 การวางแผนการเงิน	144
6.2 แหล่งเงินทุน	144
6.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน	145
6.3.1 ผลการดำเนินงาน	145
6.3.2 สถานภาพทางการเงิน	146
6.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน	148
6.4.1 ปัญหาด้านการเงิน	148

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.4.2 ความต้องการทางการเงินของกลุ่มฯ	148
6.5 ศักยภาพทางการเงิน	149
บทที่ 7 SWOT Analysis ของกลุ่มฯ	152
7.1 จุดแข็ง	152
7.1.1 การจัดการองค์กร	152
7.1.2 การผลิต	152
7.1.3 การตลาด	153
7.1.4 การเงิน	153
7.2 จุดอ่อน	153
7.2.1 การจัดการองค์กร	153
7.2.2 การผลิต	154
7.2.3 การตลาด	155
7.2.4 การเงิน	156
7.3 โอกาส	156
7.4 ข้อจำกัด	156
บทที่ 8 บทสรุป	157
8.1 สรุปผลการศึกษา	157
8.1.1 การจัดการองค์กร	157
8.1.2 การผลิต	157
8.1.3 การตลาด	157
8.1.4 การเงิน	158
8.2 ศักยภาพการพัฒนา	158
8.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง	159
8.3.1 การจัดการองค์กร	159
8.3.2 การผลิต	159
8.3.3 การตลาด	160
8.3.4 การเงิน	161
เอกสารอ้างอิง	162
ภาคผนวก ก รูปภาพ	
ภาคผนวก ข การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน	
ภาคผนวก ค ต้นทุนและผลตอบแทน	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จำนวนผู้ผลิตหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน	4
1.2 จำนวนตัวอย่างในการศึกษา แยกตามรายผลิตภัณฑ์	4
1.3 พื้นที่ศึกษาหัตถกรรมแต่ละประเภท แยกตามรายจังหวัด	5
2.1 จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุของบ้านสางใต้ หมู่ 1	33
2.2 ระดับการศึกษาของประชากรบ้านสางใต้ หมู่ 1	33
2.3 กลุ่มเศรษฐกิจในหมู่บ้านสางใต้ หมู่ 1	33
2.4 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน	35
3.1 สมาชิกในครัวเรือนของประธานกลุ่มฯ	39
3.2 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านสางใต้ ปี 2544	44
3.3 แหล่งให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่กลุ่มฯ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน	47
4.1 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ	49
4.2 ปริมาณการผลิตในปี 2544 และกำลังการผลิตของกลุ่มฯ	52
4.3 ช่วงระยะเวลาการผลิตและกำลังการผลิตที่กลุ่มสามารถผลิตสินค้า	52
4.4 การจัดหาวัตถุดิบในการผลิต	54
4.5 ช่วงเวลาในการจัดหาปัจจัยการผลิต	55
4.6 วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต	58
4.7 การใช้แรงงานในการผลิต	59
4.8 การเปรียบเทียบอัตรากำไรจากการผลิต	73
4.9 ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ	75
4.10 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเตรียมวัตถุดิบ	101
4.11 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการย้อมสี	103
4.12 วัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ทุกชนิด	105
4.13 ศักยภาพผลิตภัณฑ์	117
5.1 ยอดจำหน่ายสินค้าในแต่ละเดือนของกลุ่มฯ	120
5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ	122
5.3 ช่องทางการจำหน่ายกระเป๋าสตางค์เครื่องวงกลม	124
5.4 ช่องทางการจำหน่ายกระเป๋าสตางค์ทรงหอยแครง	127
5.5 ช่องทางการจำหน่ายกระเป๋าสตางค์สายคล้อง	128
5.6 จำนวนและปริมาณการจำหน่ายกระเป๋าสตางค์สายคล้อง / สายดอก	129
6.1 ผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ในปี 2544	145
6.2 อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านสางใต้	150

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
3.1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ	38
3.2 โครงสร้างองค์กร	41
4.1 การบริหารและการวางแผนการผลิต	51
4.2 ขั้นตอนการเตรียมผักตบชวา	102
4.3 ขั้นตอนการขี้อมสี	104
4.4 ขั้นตอนการขึ้นรูปกระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม	106
4.5 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม	106
4.6 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าทรงหอยแครง	107
4.7 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมเล็ก	108
4.8 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม	109
4.9 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าลายดำ / ลายดอก	110
4.10 สภาพและผังของสถานที่ผลิต	112
5.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ	123
5.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายกระเป๋าทรงครึ่งวงกลม	126
5.3 ช่องทางการจัดจำหน่ายกระเป๋าทรงหอยแครง	127
5.4 ช่องทางการจำหน่ายกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม	128
5.5 ช่องทางการจำหน่ายกระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ / ลายดอก	129
6.1 ความเชื่อมโยงของการบริการการเงินของกลุ่มฯ	143

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

หัตถกรรมนับเป็นการผลิตนอกการเกษตรที่มีความสำคัญของไทย เนื่องจากสามารถรองรับแรงงานได้ถึง 5.24 ล้านคน ในปี 2543 (สำรวจรอบที่ 1 (ก.พ.) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ) หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.59 ของแรงงานนอกภาคเกษตรทั้งหมด และการจ้างงานในสาขาหัตถกรรมได้เพิ่มขึ้นจากปี 2541 ร้อยละ 14.46 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสาขาการผลิตดังกล่าวเป็นที่พึ่งพิงของกำลังแรงงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้สินค้าหัตถกรรมยังเป็นที่นิยมของชาวต่างประเทศและทำรายได้ให้แก่ประเทศอย่างมาก และการพัฒนาอุตสาหกรรมหัตถกรรมในระดับชุมชนยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาชนบทซึ่งเน้นหนักในเรื่องของธุรกิจชุมชน เพื่อยกระดับรายได้และเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน นอกจากนี้การส่งเสริมอุตสาหกรรมหัตถกรรมในชุมชนจะมีส่วนช่วยอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ

แม้อุตสาหกรรมหัตถกรรมในภาพรวมจะมีการเติบโตค่อนข้างดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แต่ในระดับจุลภาควิธีการดำเนินงานหัตถกรรมในแต่ละชุมชนค่อนข้างแตกต่างกันทั้งในด้านการประกอบการเชิงธุรกิจ อันนำมาซึ่งรายได้ของผู้ประกอบการ หรือกลุ่มประกอบการ ตลอดจนคุณภาพของงานฝีมือและการใช้เทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จากการคัดเลือกผลิตภัณฑ์เข้าสู่โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งปรากฏว่า ผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมาก และแม้แต่ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับคัดเลือกเข้าสู่โครงการแล้วก็ยังมีศักยภาพที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปได้อีกมาก จากการสำรวจเบื้องต้นได้พบว่า แม้งานหัตถกรรมทุกประเภทได้เกี่ยวเนื่องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมแล้วก็ตาม แต่ผู้ผลิตงานหัตถกรรมยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน อาทิเช่น ปัญหาด้านวัตถุดิบในงานปั้น เทคโนโลยีเตาเผาของเครื่องปั้นดินเผา การย้อมสีในผ้าฝ้าย การกำหนดราคาในงานผลิตภัณฑ์กระดาษสา และการจัดการองค์กรของกลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

สำหรับรายงานฉบับนี้ มุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับผู้ประกอบการ หรือกลุ่มประกอบการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของหน่วยประกอบการ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของแต่ละหน่วยประกอบการเป็นสำคัญ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของผู้ประกอบการหัตถกรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เฉพาะกล่าวคือ

1. เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันและพัฒนาการของงานหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะลึกถึงผู้ประกอบการแต่ละราย (รายเดี่ยวหรือรายกลุ่ม) ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด โครงสร้างทางการเงิน การระดมทุน ลักษณะการประกอบการหรือการดำเนินธุรกิจ รูปแบบการจัดองค์กร เทคโนโลยีการผลิต/แปรรูป การเงิน และศักยภาพในการขยายธุรกิจและขยายตลาด รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งหมายรวมถึงเทคโนโลยีที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย
2. เพื่อทำแผนการปรับปรุงโครงสร้างการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรที่เหมาะสมให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง สามารถแข่งขันและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน
3. เพื่อจัดทำ Website สำหรับใช้ในการส่งเสริมการขายให้แก่ผู้ประกอบการหัตถกรรมพื้นบ้าน และเพื่อเป็นฐานข้อมูลให้กับผู้ประกอบการในด้านเทคโนโลยี สถาบันการเงิน และการตลาด

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาการปรับปรุงโครงสร้างธุรกิจหัตถกรรมพื้นบ้านในรายงานนี้ เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายผู้ประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา ทั้งนี้เพื่อทราบสภาพการผลิตและการตลาด รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงและชัดเจนของผู้ประกอบการแต่ละราย และผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

1.4 ระเบียบวิธีการวิจัย

1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้จะมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นสำคัญ ซึ่งจะได้จากการสำรวจและการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้าน ประกอบกับวิธีการสังเกตการณ์ โดยเยี่ยมสัมภาษณ์ผู้ประกอบการหลายครั้ง (multiple visits)

1.4.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา (ของโครงการหลัก)

พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ที่เลือกทำการศึกษา ได้แก่ จังหวัดในภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีจำนวนผู้ผลิตหัตถกรรมรวมทั้งสิ้นถึง 1,403 ราย (ตารางที่ 1.1)

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน

เลือกผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านที่จะศึกษาโดยพิจารณาจากพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่น และยึดรูปแบบการจัดประเภทตามแบบของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ทั้งสิ้น 5 ประเภท ได้แก่ :

- (1) เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิค
- (2) ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า
- (3) กระดาษสาและผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา
- (4) ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ หวาย และเส้นใยพืช
- (5) ไม้แกะสลักและผลิตภัณฑ์จากไม้

จำนวนตัวอย่างของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทจะถูกกำหนดให้มีทั้งรายกลุ่มและรายเดี่ยว โดยจะให้น้ำหนักกับจำนวนของผู้ประกอบการรายกลุ่มมากกว่าโดยเปรียบเทียบ ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ต้องการศึกษาธุรกิจชุมชน (ตารางที่ 1.2) สำหรับธุรกิจเชรามิคและเครื่องปั้นดินเผา และธุรกิจไม้แกะสลักและผลิตภัณฑ์จากไม้นั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายเดี่ยวซึ่งมีขนาดใหญ่ (ระดับโรงงาน) ดังนั้นสัดส่วนจำนวนตัวอย่างที่เลือกทำการศึกษาต่อจำนวนผู้ผลิตทั้งหมด จึงน้อยกว่าผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ

ผู้ประกอบการ

ตัวอย่างผู้ประกอบการที่ถูกเลือกเพื่อศึกษาในเชิงกรณีศึกษานั้น มีทั้งสิ้น 40 ราย (ทั้งผู้ประกอบการรายกลุ่มและรายเดี่ยว) ซึ่งจะเน้นถึงผู้ประกอบการธุรกิจระดับชุมชนประเภทกลุ่มเป็นสำคัญ โดยตัวอย่างผู้ประกอบการรายกลุ่มมีจำนวน 35 ราย (ร้อยละ 87.5 ของตัวอย่างทั้งหมด) ส่วนตัวอย่างผู้ประกอบการรายเดี่ยวมีทั้งสิ้น 5 ราย (ตารางที่ 1.3) โดยมุ่งเน้นไปที่ธุรกิจชุมชนที่สามารถเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาได้

สำหรับการคัดเลือกตัวอย่างจะพิจารณาจาก

1. กรณีผู้ประกอบการรายกลุ่ม

-: ผู้ประกอบการต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณาต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 ข้อ

1. เป็นผู้ประกอบการที่มีชื่อเสียง หรือได้รับรางวัลหมู่บ้านอุตสาหกรรมดีเด่น
2. เป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรม
3. เป็นผู้ประกอบการที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 หรือศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผา ให้คำแนะนำว่ามีศักยภาพทั้งทางด้านการผลิตและการตลาด และมีลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ตลาดให้ความสนใจ
4. กิจกรรมของผู้ประกอบการตั้งอยู่ในจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ
5. กิจกรรมของผู้ประกอบการ มีความต้องการความช่วยเหลือในการปรับปรุงโครงสร้างของกิจการ

2. กรณีผู้ประกอบการรายเดี่ยว

-: ผู้ประกอบการต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณาต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 ข้อ

1. เป็นผู้ประกอบการที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ให้คำแนะนำว่ามีศักยภาพ และมีลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ตลาดให้ความสนใจ
2. กิจกรรมของผู้ประกอบการตั้งอยู่ในจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ

ทั้งนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าธุรกิจดังกล่าวมีศักยภาพที่จะพัฒนาได้ (ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น)

ตารางที่ 1.1 จำนวนผู้ผลิตหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวนผู้ผลิตในภาคเหนือตอนบน (ราย)									
	แม่ฮ่องสอน	เชียงราย	เชียงใหม่	ลำพูน	ลำปาง	พะเยา	แพร่	น่าน	ตาก	รวม
เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิค	-	9	82	1	163	7	1	2	1	266
ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า	18	55	212	67	18	25	65	32	6	498
กระดาสา และผลิตภัณฑ์จากกระดาสา	5	9	83	8	21	2	13	7	-	148
ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ หวาย และเส้นใยพืช	11	8	35	18	18	28	16	30	9	173
อัญมณี	2	16	41	1	-	1	-	7	1	69
ไม้แกะสลัก และผลิตภัณฑ์จากไม้	-	3	103	22	5	1	15	2	-	151
เครื่องเงิน	-	-	22	-	-	-	-	-	-	22
อื่น ๆ	2	4	42	1	15	-	11	-	1	76
รวมรายจังหวัด (ราย)	38	104	620	118	240	64	121	80	18	1,403

ที่มา : สรุปจากข้อมูลของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1, 2542

ตารางที่ 1.2 จำนวนตัวอย่างในการศึกษา แยกตามรายผลิตภัณฑ์

ประเภท	จำนวนผู้ผลิต (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)		
		กลุ่ม	รายเดี่ยว	รวม
เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิค	266	3	1	4
ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า	498	14	2	16
กระดาสาและผลิตภัณฑ์จากกระดาสา	148	5	1	6
ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ หวาย และเส้นใยพืช	173	11	1	12
ไม้แกะสลักและผลิตภัณฑ์จากไม้	151	2	0	2
รวม	1,236	35	5	40

ตารางที่ 1.3 พื้นที่ศึกษาหัตถกรรมแต่ละประเภท แยกตามรายจังหวัด

ประเภทผลิตภัณฑ์	จังหวัด	จำนวนตัวอย่าง (ราย)		
		กลุ่ม	รายเดี่ยว	รวม
เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิค	ลำปาง	1	-	1
	เชียงราย	2	-	2
	เชียงใหม่	-	1	1
	รวม	3	1	4
ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า	เชียงราย	1	-	1
	พะเยา	2	-	2
	แพร่	2	-	2
	น่าน	2	-	2
	เชียงใหม่	5	2	7
	ลำพูน	2	-	2
	รวม	14	2	16
กระดาสา และผลิตภัณฑ์จากกระดาสา	ลำปาง	3	-	3
	เชียงใหม่	2	1	3
	รวม	5	1	6
ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ หวาย และเส้นใยพืช	เชียงใหม่	2	1	3
	ลำปาง	1	-	1
	ตาก	2	-	2
	พะเยา	6	-	6
	รวม	11	1	12
ไม้แกะสลัก และผลิตภัณฑ์จากไม้	เชียงใหม่	2	0	2
รวมทั้งหมด		35	5	40

1.4.3 วิวิเคราะห์

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบนนี้ ครอบคลุมทั้งในส่วนของผู้ประกอบการ และผู้ซื้อ โดยทางด้านผู้ประกอบการนั้นจะประกอบด้วยการศึกษาโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงานของผู้ประกอบการทั้งรายเดี่ยวและรายกลุ่ม โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด และโครงสร้างทางการเงิน

ในการศึกษาโครงสร้างแต่ละด้านของผู้ประกอบการ มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

โครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแต่ละรายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกิจการ วัตถุประสงค์การจัดตั้ง และลักษณะของธุรกิจ (รายกลุ่ม หรือรายเดี่ยว) และสำหรับธุรกิจประเภทกลุ่ม การศึกษาครอบคลุมรูปแบบการจัดองค์กร ขนาดของธุรกิจโดยพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ลักษณะการกระจายการถือหุ้น และความสอดคล้องกันระหว่างหน้าที่ตามตำแหน่งงานกับงานที่ปฏิบัติจริง

โครงสร้างการผลิต

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการผลิตนั้น จะประกอบด้วยความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต และความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต รวมถึงศักยภาพของผลิตภัณฑ์ อันประกอบด้วย ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย ศักยภาพทางด้านยอดขาย และศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม

1. ชนิดและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของผลิตภัณฑ์
1. การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีการผลิต จะศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์จากผู้ประกอบการแต่ละราย ว่ามีวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร และนำมาประมวลผลร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจน
3. ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตจะใช้วิธีการคำนวณดังนี้

 - 3.1 ต้นทุนรวมต่อการผลิต

$$\text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง} = \text{ต้นทุนผันแปรต่อครั้ง} + \text{ต้นทุนคงที่ต่อครั้ง}$$
 - 3.2 ต้นทุนต่อหน่วย

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วย} = \text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง} / \text{ปริมาณการผลิตต่อครั้ง}$$
 - 3.3 ผลตอบแทนสุทธิต่อการผลิต

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อการผลิต} = \text{รายได้รวมต่อครั้ง} - \text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง}$$
 - 3.4 ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย} = \text{ผลตอบแทนสุทธิต่อครั้ง} / \text{ปริมาณการผลิตต่อครั้ง}$$
 - 3.5 ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง

$$\text{ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง} = \text{รายได้รวมต่อครั้ง} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อครั้ง}$$
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต จะศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแต่ละราย และนำมาประมวลผลร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปที่แน่ชัดในระดับอุตสาหกรรม

5. ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

การศึกษากำไรต่อหน่วย ประกอบด้วย อัตรากำไรต่อราคาขาย และอัตรากำไรต่อต้นทุน

5.1 อัตรากำไรต่อราคาขาย

$$\text{อัตรากำไรต่อราคาขาย} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ราคาขายต่อหน่วย}) \times 100$$

5.2 อัตรากำไรต่อต้นทุน

$$\text{อัตรากำไรต่อต้นทุน} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ต้นทุนต่อหน่วย}) \times 100$$

6. ศักยภาพทางด้านยอดขาย

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายนั้น พิจารณาจากยอดขายเฉลี่ยต่อรายต่อปี

$$\text{ยอดขายเฉลี่ยต่อรายต่อปี} = \text{ยอดขายรวมตลอดปีของผู้ประกอบการทุกราย} / \text{จำนวนผู้ประกอบการ}$$

7. ศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวมประกอบด้วย ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักเฉลี่ยต่อรายต่อปี อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อยอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรวม อัตรากำไรจากหัตถกรรมต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ ยอดขายรวมเฉลี่ยต่อรายต่อปี และยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่หัตถกรรมเฉลี่ยต่อรายต่อปี ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์หลัก หมายถึงผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่มีศักยภาพมากที่สุดของผู้ประกอบการ และมีการผลิตเป็นระยะเวลานานพอสมควร

7.1 ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักเฉลี่ยต่อรายต่อปี

$$\text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักเฉลี่ยต่อรายต่อปี}$$

$$= \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักตลอดปีของผู้ประกอบการทุกราย} / \text{จำนวนผู้ประกอบการ}$$

7.2 อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อยอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรวม

$$\text{อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อยอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรวม}$$

$$= (\text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อปี} / \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรวมต่อปี}) \times 100$$

7.3 อัตรากำไรจากหัตถกรรมต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ

$$\text{อัตรากำไรจากหัตถกรรมต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ}$$

$$= (\text{กำไรจากหัตถกรรมต่อปี} / \text{ยอดขายทั้งหมดของกิจการต่อปี}) \times 100$$

7.4 ยอดขายรวมเฉลี่ยต่อรายต่อปี

$$\text{ยอดขายรวมเฉลี่ยต่อรายต่อปี} = (\text{ยอดขายรวมทั้งปีของผู้ประกอบการทุกราย} / \text{จำนวนผู้ประกอบการ})$$

7.5 ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่หัตถกรรมเฉลี่ยต่อรายต่อปี

$$\text{ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่หัตถกรรมเฉลี่ยต่อรายต่อปี}$$

$$= \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่หัตถกรรมรวมทั้งปีของผู้ประกอบการทุกราย} / \text{จำนวนผู้ประกอบการ}$$

โครงสร้างทางการเงิน

การศึกษาถึงโครงสร้างการเงินนั้น ประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน การวางแผนการใช้จ่ายเงิน และศักยภาพทางการเงิน

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน และการวางแผนการใช้จ่ายเงินนั้น จะใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแต่ละราย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา และสรุปเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้พิจารณาประกอบกับข้อมูลด้านศักยภาพทางการเงิน

การศึกษาศักยภาพทางการเงินนั้น จะมีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพคล่องระยะสั้นของธุรกิจ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

- 1.1 อัตราส่วนหมุนเวียน (หรืออัตราส่วนเดินสะพัด)

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} / \text{หนี้สินหมุนเวียน (current ratio)}$$

$$= CA / CL \quad (\text{เท่า})$$
- 1.2 อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนฉับพลัน) (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)

$$= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / CL = \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / CL \quad (\text{เท่า})$$
- 1.3 อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity Ratio)

$$= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}) / CL \quad (\text{เท่า})$$
- 1.4 ทุนหมุนเวียนสุทธิ (Working Capital) = CA – CL (บาท)

2. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / efficiency Ratio)

อัตราส่วนต่อไปนี้ชี้ให้เห็นประสิทธิภาพและสภาพคล่องระยะยาวของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย:

- 2.1 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
- 2.2 ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$
- 2.3 อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า

$$= \text{ยอดซื้อเชื่อ} / \text{เจ้าหนี้การค้าถัวเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
- 2.4 ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้

$$= 365 / \text{อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$
- 2.5 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงคลังเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$
- 2.6 อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory Turnover in days)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง} \quad (\text{วัน})$$
- 2.7 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)

$$= \text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} + \text{อายุสินค้า} \quad (\text{วัน})$$

2.8 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / \text{Total Asset หรือ } S / (CA+FA)$$

2.9 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / FA$$

3. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม

(Debt Ratio or Leverage Ratio)

3.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Debt Ratio)

$$= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100\%$$

3.2 หนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ (D/E)

$$= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของเจ้าของ} \quad (\text{เท่า})$$

3.3 อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long - Term Debt/Total Capitalization)

$$= \text{หนี้ระยะยาว} / (\text{หนี้ระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \quad (\text{เท่า})$$

3.4 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times Interest Earning or Interest Coverage Ratio)

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย} = EBIT / I \quad (\text{เท่า})$$

3.5 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ

$$(\text{Fix Charge Coverage Ratio})$$

$$= (EBIT + \text{ค่าเช่า}) / (I + \text{ค่าเช่า}) \quad (\text{เท่า})$$

3.6 Degree of Financial Leverage

$$= EBIT / (EBIT - I) = EBIT / EBT \quad (\text{เท่า})$$

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

4.1 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ยอดขาย}) \times 100\%$$

$$= (EAT / S) \times 100\%$$

4.2 อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)

$$= (GP / S) \times 100\%$$

4.3 อัตราการจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}) \times 100\%$$

5. อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึง อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) และผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)

5.1 อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on Investment : ROI)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$

$$= ((\text{EAT}/\text{S}) \times (\text{S}/\text{TA})) \times 100\%$$

5.2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets : ROA)

$$= (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$

$$= (\text{EBIT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$

5.3 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Equity}) \times 100\%$$

5.4 กำไรต่อหุ้น (Earning per Share)

$$= \text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด} \quad (\text{บาท/หุ้น})$$

5.5 ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรืออัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร

$$(\text{Price to Earning Ratio})$$

$$= \text{ราคาตลาดต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$

5.6 อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (Dividend Yield)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{ราคาตลาดต่อหุ้น}) \times 100\%$$

โครงสร้างทางการตลาดของผู้ประกอบการ

การศึกษาโครงสร้างการตลาดของผู้ประกอบการ เป็นการศึกษาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และ ยอดขายโดยเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดในแต่ละช่องทางตลาด โดยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการถึงกระบวนการตลาดของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่ผู้ประกอบการทำการผลิต ข้อมูลส่วนนี้สามารถนำมาประมวลเพื่อสรุปเป็น แนวทางการขยายตลาดของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดต่อไป

1.5 ทบทวนเอกสาร

1.5.1 ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

สมถวิล เจริญทรัพย์ (2539) และวิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2527) ได้ให้ความหมายของ “ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน” ไว้ว่า หมายถึง ศิลปหัตถกรรมที่เกิดขึ้นจากฝีมือของช่างในท้องถิ่น การประดิษฐ์สร้างสรรค์เป็นไปตาม เทคนิควิธี และรูปแบบที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ โดยมีการเรียนรู้เฉพาะภายในครอบครัว มิได้มีการ ถ่ายทอดให้บุคคลอื่น เพราะทำขึ้นใช้ภายในครอบครัวเป็นหลัก และการเรียนรู้จะถ่ายทอดในช่วงเวลาที่ว่างจากการ เกษตร ซึ่งแต่ละครอบครัวมีเวลาว่างไม่ตรงกัน จึงทำให้ไม่มีการถ่ายทอดให้ครอบครัวอื่น

การกำเนิดงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

สมถวิล เจริญทรัพย์ (2539) วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2527) และไทยล้านนา (2541) ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านว่ามี 3 ประการ คือ

1. เกิดจากความจำเป็นในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน
2. เกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
3. เกิดจากวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และการนับถือศาสนาของคนในชุมชน

ลักษณะเฉพาะของศิลปหัตถกรรมและหัตถกรรมพื้นบ้าน

ศิลปหัตถกรรมและหัตถกรรมพื้นบ้านมีลักษณะเฉพาะตามที่ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2527) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย
2. สร้างขึ้นเป็นจำนวนมาก
3. ต้องมีราคาที่เหมาะสม
4. ต้องมีลักษณะเฉพาะถิ่น
5. เป็นผลผลิตของช่างฝีมือ (craftsman) ธรรมดา มิใช่จากฝีมือศิลปินชั้นเยี่ยม

ประเภทของงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านแบ่งออกได้เป็น 10 ประเภท (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2527) ได้แก่

1. เครื่องเคลือบดินเผา (Ceramics)

เครื่องเคลือบดินเผามีอยู่เกือบทุกภาคของประเทศ ซึ่งจะมีกรรมวิธีการผลิตและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่แตกต่างกันไป เช่น การปั้นโอ่ง อ่าง กระถางเคลือบลายมังกร ของ จ.ราชบุรี เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน อ.โซคชัย จ.นครราชสีมา และเครื่องปั้นดินเผาของ จ.เชียงใหม่ เป็นต้น

2. การทอผ้าและการเย็บปักถักร้อย (Textile and Embroidery)

การทอผ้าและการเย็บปักถักร้อย ได้แก่ การทอผ้าในท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น การทอผ้าไหมของภาคเหนือ และภาคอีสาน การทอผ้าเกาะยอ ของ จ.สงขลา การทอผ้าพุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี รวมถึงการเย็บ ปัก ถัก ร้อย เพื่อการตกแต่ง เช่น การทอยกดอก การทอจก และการประดับตกแต่งด้วยลูกปัดและกระจก รวมถึงการทอธง หรือตุ๊ก ของภาคเหนือ และภาคอีสาน

3. การแกะสลัก (Carving)

งานหัตถกรรมประเภทแกะสลัก ได้แก่ การแกะสลักเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น การทำครกหิน ที่อ่างศิลา จ.ชลบุรี การแกะสลักไม้สำหรับทำเครื่องเรือน เครื่องตกแต่งอาคารของภาคเหนือ การแกะสลักไม้เป็นรูปเคารพของภาคอีสาน การแกะสลักตัวหนังสือของภาคใต้ เป็นต้น

4. หัตถกรรมโลหะ (Metal Works)

งานหัตถกรรมโลหะ ได้แก่ การทำเครื่องมือเครื่องใช้ด้วยเหล็ก เช่น จอบ เสียม มีด พร้า อาวุธ และการปั้นหล่อรูปเคารพ การทำเครื่องมือเครื่องใช้ด้วยทองเหลือง ทองแดง สำริด ตะกั่ว รวมถึงการทำ

เครื่องประดับตกแต่งด้วย เงิน ทอง เป็นต้น การทำหัตถกรรมโลหะในปัจจุบันมีอยู่ทั่วไป เช่น การทำมีดอรัญญิก ของ จ.อยุธยา การทำบาตร ที่บ้านบาตร กรุงเทพฯ และการทำเครื่องเงิน ของ จ.เชียงใหม่

5. เครื่องจักสาน (Basketry หรือ Mat)

เครื่องจักสาน ได้แก่ การสานและการถักภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วย ไม้ไผ่ หวาย กก เชือก ป่าน ปอ กระจุต ไบลาน ไบลำเจียก ไบเตย ย่านลิเภา ฯลฯ การทำเครื่องจักสานเป็นหัตถกรรมที่ทำกันอย่างแพร่หลายที่สุด และกระจายอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ

6. การก่อสร้าง (Architectures)

การก่อสร้าง ได้แก่ งานสถาปัตยกรรมพื้นบ้านทั่วไป เช่น เรือนเครื่องสับ หรือเรือนไทยของภาคกลาง เรือนกาแลของภาคเหนือ เรือนเสาลอยของภาคใต้ และเรือนพื้นบ้านของภาคอีสาน เป็นต้น รวมถึงที่พักอาศัยชั่วคราว เช่น เพิง กระต๊อบ กระต่อม เถิงนา ของภาคเหนือ เถียงไร่เถียงนาของภาคอีสาน และหน้าของภาคใต้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีงานศิลปกรรมทางพุทธศาสนา เช่น โบสถ์ หรือ สิม ของภาคอีสาน ซึ่งมีลักษณะของท้องถิ่นเด่นชัด

7. ภาพเขียน (Painting & Drawing)

หัตถกรรมประเภทภาพเขียน ได้แก่ งานจิตรกรรมหรือภาพเขียนระบายสี และภาพลายเส้น ซึ่งมักเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา เช่น การเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังตามโบสถ์และอุโบสถต่างๆ ที่แสดงให้เห็นลักษณะของฝีมือช่างพื้นบ้านอย่างเด่นชัด (เช่น ภาพเขียนภายนอกสิม หรือ โบสถ์ วัดไชยศรี อ.เมือง จ.ขอนแก่น) นอกจากนี้งานจิตรกรรมที่ถือว่าเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน คือ การตกแต่งเครื่องมือเครื่องใช้ของชาวชนบท เช่น การตกแต่งเกวียน หรือ กระทะ ของภาคเหนือ

8. การปั้นรูปและลวดลายประดับ (Sculpture and Decorating motive)

การปั้นรูปและลวดลายประดับ ได้แก่ งานประติมากรรมทั้งหลาย เช่น การปั้นพระพุทธรูป การปั้นรูปเคารพ และปั้นตุ๊กตาต่าง ๆ เช่น ตุ๊กตาเสียบบาล เป็นต้น งานปั้นจะเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการปั้นลวดลายประดับที่นอกเหนือจากการตกแต่งอาคารทางพุทธศาสนานั้นไม่ค่อยปรากฏ

9. การทำเครื่องกระดาด

การทำเครื่องกระดาดพื้นบ้าน เช่น การทำกระดาดสาของภาคเหนือ การทำกระดาดข่อยของภาคกลาง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการทำกระดาดสำหรับใช้ตกแต่งในงานเทศกาล หรืองานนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ ซึ่งมักตัดเป็นริ้วธง และรูปพวงมาลัย ดอกไม้นานาชนิด รวมถึงการทำร่ม ว่าว หวีชน และหน้ากาก

10. ประเภทเบ็ดเตล็ด

เป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ไม่แพร่หลาย และไม่สามารถจัดเข้าประเภทใดได้แน่นอน เช่น การจัดดอกไม้ การแกะสลักผลไม้ การแทงหยวก การทำหุ่นกระดาด การทำเครื่องดนตรี การทำยานพาหนะ เช่น เกวียน ล้อ เสื่อน กระทะ เป็นต้น

ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภาคเหนือ

งานศิลปหัตถกรรมของภาคเหนือที่เกิดขึ้นตามลักษณะภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นที่เห็นได้ชัด (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2527) ได้แก่

1. แกะสลัก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่อุดมด้วยป่าไม้ ชาวเหนือจึงนิยมทำเครื่องมือเครื่องใช้ด้วยไม้
2. จักสาน เนื่องจากการบริโภคข้าวเหนียว ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะถิ่น ทำให้เกิดเครื่องมือเครื่องใช้ในการทวงหรือนึ่งข้าวเหนียว ได้แก่ หวดนึ่งข้าว ก่องข้าว และแอบข้าว นอกจากนี้เนื่องจากตามบ้านเรือนในภาคเหนือจะมีบ่อน้ำสำหรับใช้และดื่ม เป็นบ่อน้ำที่ขุดลึกลงไปใต้ดิน จึงต้องใช้น้ำฟุ้ง หรือน้ำถุ้ง ผูกเชือกหย่อนลงไปบ่อเพื่อตักน้ำ
3. เครื่องปั้นดินเผา เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมการบริโภค เช่น หม้อนึ่ง หม้อน้ำ เป็นต้น

1.5.2 ผลิภัณฑ์จักสาน

การทำเครื่องจักสาน สันนิษฐานว่าเริ่มต้นตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่าเครื่องจักสานเป็น "มารดาแห่งเครื่องปั้นดินเผา" เพราะได้มีการค้นพบร่องรอยของเครื่องจักสานบนผิวของเศษภาชนะเครื่องปั้นดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์หลายแหล่งในโลก เช่น ในประเทศจีนมีผู้ค้นพบเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งมีรอยภาชนะจักสานปรากฏอยู่อย่างชัดเจนในระหว่างสมัยแห่งวัฒนธรรมจินยุคหินใหม่ เรียกว่า "ยางเซา" ประมาณอายุได้ 3,000 ปี ก่อนคริสตกาล (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2525) อีกทั้งจากรายงานการค้นพบของ เซอร์ เลโอนาร์โด วูลีย์ ได้พบรอยเครื่องจักสานปรากฏอยู่บนเครื่องปั้นดินเผาที่เมืองอูร์ ในประเทศเมโสโปเตเมีย อายุประมาณ 3,000 ปี ก่อนคริสตกาล ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า หม้อใหญ่รูปร่างเดิมที่สร้างขึ้นโดยการไล่ดินเหนียวลงบนภาชนะจักสานให้หนาพอ เมื่อเผาเสร็จแล้วภาชนะจักสานก็จะไหม้สลายตัวไป เหลือแต่หม้อดินเผาที่มีลวดลายเครื่องจักสานปรากฏที่ผิว (นิจ วิทยชีรนนท์, 2522)

ประเทศไทยได้พบร่องรอยเครื่องจักสานบนเครื่องปั้นดินเผาจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

อ.หนองหาน จ.อุดรธานี ประมาณอายุได้ประมาณ 4,900-5,600 ปี (หรือราว 2,900-3,600 ปี ก่อนคริสตกาล) นอกจากนี้ยังพบในแหล่งโบราณคดีในจังหวัดลพบุรี จึงเป็นไปได้ว่าเครื่องจักสานเป็นแม่แบบของเครื่องปั้นดินเผา (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2525 และวิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2535) หลักฐานอีกชิ้นหนึ่งที่กล่าวถึงเครื่องจักสาน คือนิยายปรัมปราซึ่งมีอายุกว่า 1,000 ปีมาแล้ว เกี่ยวกับบุญญาธิการของพระร่วง โดยกล่าวไว้ว่าได้มีการทำเครื่องจักสานเป็นภาชนะสำหรับใส่น้ำ สานขัดกันง่าย ๆ แล้วทาดด้วยชันเพื่อไม่ให้รั่ว เรียกว่า "กระออมครุ" หรือ "ครุ" เพื่อช่วยในการบรรพทุกน้ำศักดิ์สิทธิ์ไปส่งยังดินแดนขอม หลักฐานอื่น ๆ ที่แสดงประวัติความเป็นมาของการใช้เครื่องจักสานนั้นจะสามารถศึกษาได้จากจิตรกรรมฝาผนังตามวิหารในวัดต่าง ๆ เช่น วัดพระสิงห์ อ.เมือง จ. เชียงใหม่ และวัดตะคุ (วัดพระธาตุ) อ. ปักธงชัย จ.นครราชสีมา เป็นต้น (คณะอนุกรรมการอนุรักษ์ศิลปกรรมไทย, 2532)

การทำเครื่องจักสานของมนุษย์ในชนชาติต่าง ๆ เท่าที่ปรากฏอยู่มีรูปแบบ และลวดลายในการสานที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งลวดลายในการสานที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่มากมายนัก ซึ่งมีผลบังคับให้รูปทรงเครื่องจักสานมีลักษณะจำกัดที่ใกล้เคียงกันไปด้วย ลักษณะการสานในยุคเริ่มแรกนั้น มีตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งจะเริ่มต้นด้วยการนำกิ่งไม้ ใบไม้ เปลือกไม้ มาขัดกันง่าย ๆ เช่น การนำใบ

มะพร้าวมาสานขัดกันเป็นตะกร้าของเปรู พวกหมู่เกาะนิวเฮบริเดส (New Hebrides) และชนพื้นเมืองของออสเตรเลีย โดยสานตามแนวราบใช้วัสดุขัดไขว้ไปมาอย่างง่าย ๆ ตามแบบที่เรียกว่า ลายขัด ทำเป็นภาชนะของใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ด้วยเหตุที่เครื่องจักสานทำจากวัสดุที่ผุพังง่าย หลักฐานของเครื่องจักสานจึงไม่มีใครเหลืออยู่ (วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ, 2524)

เครื่องจักสานของไทยหลายชนิดมีลักษณะร่วมกับ จีน ลาว และมาเลเซีย อย่างไรก็ตามไทยยังมีเครื่องจักสานอีกหลายชนิดที่มีเอกลักษณ์เป็นแบบฉบับของตนเอง เช่น กระเจาชนิดกันสอปากผาย กระบุงปากค้อม ฝาชีทรงดอกบัว กอบของภาคกลาง เครื่องจักสานย่านลิเภา และกระเป๋าลายขีด (พยุห ไม้สิกรัตน์, 2535)

แหล่งผลิตเครื่องจักสาน

สาวิตรี เจริญพงศ์ (2537) ราชาวดี งามสง่า (2540) และสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม (2542) ได้กล่าวถึงแหล่งผลิตเครื่องจักสานที่สำคัญของไทย ดังนี้

1. ตำบลสามง่าม และตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง เป็นแหล่งผลิตเครื่องจักสานด้วยหวาย และไม้ไผ่ ตามลำดับ โดยหมู่บ้านวัดยางทอง ต.บางเจ้าฉ่า ถือเป็นแหล่งทำเครื่องจักสานด้วยไม้ไผ่ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของไทย เพราะมีไม้ไผ่สีสุกเป็นจำนวนมากและงดงามกว่าที่อื่น ๆ
2. ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดอยุธยา เป็นแหล่งผลิตงอบใบลาน โดยแต่ละหมู่บ้านจะแบ่งช่วงการผลิตกัน เช่น หมู่บ้าน 1 ผลิตเฉพาะรังอบที่ทำจากไม้ไผ่ หมู่บ้าน 2 ทำโครงงอบ ส่วนหมู่บ้านที่ 3 ทำกระหม่อมงอบ
3. ชุมชนมุสลิมริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแหล่งผลิตปลาดิบตะเพียนกรุงเก่า (ปลาดิบตะเพียนใบลาน)
4. อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มจักสาน ช่วยกันผลิตและขาย
5. บ้านกลางแดด อ.เมือง จ.นครสวรรค์ เป็นแหล่งผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่
6. บ้านวังหลุม ต.วังหลุม อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร เป็นแหล่งผลิตภัณฑ์จากใบลาน
7. จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งผลิตเครื่องเงิน ซึ่งทำด้วยไม้ไผ่สาน เคลือบด้วยรัก และเขียนลวดลายหรือปิดทอง ซึ่งพบเฉพาะในภาคเหนือ
8. จังหวัดปทุมธานี อยุธยา อ่างทอง สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา ชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร และพะเยา เป็นแหล่งผลิตเครื่องจักสานจากผักตบชวา

ประเภทของเครื่องจักสาน

เครื่องจักสานโดยทั่ว ๆ ไปในภาคต่างๆ ของไทย อาจแบ่งออกได้เป็น 7 ประเภท (สาวิตรี เจริญพงศ์, 2537) ตามมูลเหตุการใช้สอย ได้แก่

1. เครื่องจักสานที่ใช้ในการบริโภค เช่น กระดัง กระซอน ก่องข้าว หวดนั่งข้าวเหนียว เป็นต้น
2. เครื่องจักสานที่ใช้เป็นภาชนะ เช่น กระบุง กระเจา ชะลอม ตะกร้า เป็นต้น

3. เครื่องจักสานที่ใช้เป็นเครื่องตวง เช่น กระออม และกระชู่ เป็นต้น
4. เครื่องจักสานที่ใช้เป็นเครื่องเรือน และเครื่องปูลาด เช่น เสื่อต่าง ๆ เป็นต้น
5. เครื่องจักสานที่ใช้ป้องกันแดดฝน เช่น งอบ และหมวก เป็นต้น
6. เครื่องจักสานที่ใช้ในการจับดักสัตว์ เช่น ลอบ ไช และอีจู้ เป็นต้น
7. เครื่องจักสานที่ใช้เกี่ยวกับความเชื่อ ประเพณี และศาสนา เช่น ก่องข้าวขวัญข้าว เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เครื่องจักสานแต่ละประเภทในภาคต่าง ๆ จะมีความแตกต่างกันในรายละเอียด เช่น วัสดุ ขนาด รูปร่าง และลวดลาย เป็นต้น แต่ก็มีเครื่องจักสานบางประเภทที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่ปรากฏที่อื่น เช่น เครื่องจักสานอันเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมการบริโภคข้าวเหนียว ซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมการบริโภคของภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ หวดหนึ่งข้าว ก่องข้าว หรือแอบข้าว และ โตก เป็นต้น แต่รายละเอียดของรูปแบบและลวดลายของภาชนะเหล่านี้ในภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนืออาจแตกต่างกันไป (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2527) เครื่องจักสานของภาคเหนือมีเอกลักษณ์และรูปแบบที่หลากหลาย แตกต่างจากภูมิภาคอื่น ด้วยเงื่อนไขที่มีส่วนกำหนด คือ วัตถุดิบ ความถนัดของช่างฝีมือจักสาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ (คณะอนุกรรมการอนุรักษ์หัตถกรรมไทย, 2532)

เครื่องจักสานในภาคเหนือ

การผลิตเครื่องจักสานในภาคเหนือ ดังเช่นที่ จ.เชียงใหม่ และลำพูน ส่วนใหญ่เป็นการผลิตภายในบริเวณบ้านของผู้ประกอบการ และมีการกระจายการผลิตไปตามครัวเรือนต่าง ๆ เพื่อตัดปัญหาการจดทะเบียนและการเสียภาษีการค้า เทคนิคการผลิตเป็นการผลิตที่อาศัยมือและกำลังกายเกือบทุกขั้นตอน รูปแบบผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นแบบที่ทำสืบทอดกันมาแต่ดั้งเดิม (ไชยวัฒน์ รุ่งเรืองศรี และคณะ, 2528)

มานิช คงกะมันท์ (2477) ได้กล่าวถึงเครื่องจักสานในภาคเหนือที่น่าสนใจและมีใช้สอยทั่วไปว่ามีอยู่ 25 ประเภท ได้แก่

1. ข้าวหวด เป็นภาชนะสานด้วยไม้ไผ่ สูงประมาณ 9 นิ้ว เส้นรอบวงประมาณ 30 นิ้ว ก้นเหลี่ยมปากกลม ใช้ใส่ข้าวเหนียวหลังจากแช่น้ำไว้จะนำมาใส่ข้าวหวด ปล่อยให้สะเด็ดน้ำ แล้วนำไปใส่ไหข้าวหนึ่ง
2. กัวะข้าว เป็นภาชนะสานด้วยไม้ไผ่คล้ายกระบุงสำหรับใส่ข้าวเหนียวหนึ่งที่สุกใหม่ ๆ แล้วใช้พายไม้คนให้ไอน้ำระเหยออกก่อนนำไปใส่ก่องข้าว เพราะนำไปใส่ก่องข้าวทันทีจะมีไอน้ำมากเกินไป ทำให้ข้าวแฉะ
3. ก่องข้าว เป็นภาชนะใส่ข้าวเหนียว
4. แอบข้าว เป็นภาชนะใส่ข้าวเหนียว แต่มีขนาดเล็กกว่าก่องข้าว
5. โตก เป็นที่วางกับข้าวคล้ายโต๊ะอาหารแต่มีรูปร่างกลมมีขาสูงประมาณ 1 ฟุต มีทั้งที่สานด้วยไม้ไผ่และหวาย และทำด้วยไม้สัก
6. กุ๊ป เรียกอีกอย่างว่า "หมวกงอบ" ภาคเหนือมีแหล่งสานกุ๊ป หรืองอบ ในหลายท้องที่ และรูปทรงของกุ๊ปจะต่างกันไป แม้จะสานด้วยใบตาล ใบลาน และไม้ไผ่เช่นเดียวกันก็ตาม

7. ก้วย เป็นภาชนะคล้ายเข่งของภาคกลาง คือ มักสานเป็นตาห่าง ๆ ใช้ใส่สิ่งของต่าง ๆ โดยมีชื่อเรียกและรูปทรงตามประโยชน์ใช้สอย เช่น ก้วยหมู ใช้ใส่ลูกหมูหาบเดินไปไกล ๆ ก้วยไก่ สำหรับใส่ไก่ และก้วยโจน เป็นก้วยสานง่าย ๆ สำหรับใส่ของชั่วคราว เช่น ถ่าน หน่อไม้ เป็นต้น
8. เข่งลำไย เป็นภาชนะสานด้วยไม้ไผ่ที่ใช้ใส่ลำไย ก้นเหลี่ยม ปากกลม มีขอบปากแน่นด้วยตอกในตัว
9. ซ้าลอม หรือชะลอม เป็นภาชนะใส่ของสานด้วยลายเฉลาตาห่าง ๆ ใช้ใส่ของเดินทาง เช่น ผลไม้
10. ซ้าตาห่าง คล้ายกระบุง หรือเปี๊ยะ แต่สานด้วยตอกไม้ไผ่ ลายสานห่าง ๆ แม้มขอบด้วยตอกในตัว ใช้ใส่ของใหญ่ ๆ เช่น ผัก หน่อ มีมากใน จ. น่าน และแพร่
11. ซ้าตาทึบ หรือบุงตึบ เป็นภาชนะที่คล้ายบุง หรือซ้าตาห่าง แต่ลายละเอียด ทึบ มีหู ไม่เข้าขอบแต่เก็บริมในตัว มีใช้มากใน จ. น่าน
12. น้ำถั่ง หรือน้ำทุ้ง เป็นภาชนะสานด้วยไม้ไผ่ยาชัน คล้ายกรวยหงาย มีหูทำด้วยไม้ ใช้ตักน้ำและสาวขึ้นจากบ่อน้ำ
13. น้ำเต้า เป็นภาชนะใส่น้ำเดินทาง โดยใช้เปลี่ยนผลน้ำเต้าแห้ง แล้วสานหรือถัก หุ้มด้วยหวายให้คงทน
14. คุ หรือ ครุ เป็นภาชนะขนาดใหญ่สานด้วยไม้ไผ่คล้ายกระบุง หรือกระดังขนาดใหญ่ ใช้สำหรับนวดข้าว หรือตีข้าวเปลือกให้หลุดจากรวง
15. วี เป็นพัดขนาดใหญ่ ใช้พัดเอาเศษหญ้าและฟาง หรือขี้เถ้าออกจากข้าว ใช้คู่กับคุ
16. ต่าง สัด หรือถึงดวงข้าว รูปร่างคล้ายเปี๊ยะหรือบุง 1 ต่าง เท่ากับ 14 ลิตร สานด้วยไม้ไผ่และหวาย
17. เปี๊ยะ หรือบุง สานด้วยไม้ไผ่ คล้ายกระบุงภาคกลาง แต่เตี้ยป้อมกว่า เปี๊ยะของเชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง มีขอบไม้ไผ่ที่ปาก แต่เปี๊ยะเมืองแพร่และน่านนั้นไม่มีขอบ แต่จะเก็บริมขอบปากด้วยตอกในตัว มักทำเป็นคู่ ๆ สำหรับหาบข้าว รำ ถั่ว งา และพืชผลอื่น ๆ โดยทั่วไปมี 3 ขนาด คือ เปี๊ยะหลวง (ใหญ่) เปี๊ยะฮาม (กลาง) และเปี๊ยะหน้อย (ขนาดเล็ก)
18. บุง หรือบุงข้าวเจือ มีขนาดใหญ่กว่าเปี๊ยะ ใช้สำหรับเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าว
19. เปลเด็ก เป็นที่นอนสำหรับเด็ก คล้ายอ่างสี่ สานด้วยไม้ไผ่ มีหูสำหรับแขวนเพื่อให้กว้างไกลได้
20. เอ็บ เป็นภาชนะใส่เสื้อผ้าและของต่าง ๆ รูปร่างคล้ายกล่องสี่เหลี่ยมมีฝา สานด้วยไม้ไผ่และหวาย
21. ไส เป็นเครื่องจับดักสัตว์น้ำจำพวกกุ้ง ปู ปลา สานด้วยไม้ไผ่ มีรูปทรงและขนาดต่าง ๆ กันตามความต้องการ
22. สุ่ม เป็นเครื่องจับปลา รูปร่างคล้ายกรวยคว่ำ ตัดด้านแหลมเป็นช่องสำหรับใช้มือล้วงลงไปจับปลาในบริเวณแหล่งน้ำตื้น ๆ

23. ช้อง เป็นภาชนะสำหรับใส่สัตว์น้ำจำพวกกุ้ง ปู ปลา รูปทรงกลม ป่อง คอคอด ฝาครอบ มีงาสำหรับใส่ปลาสดลงไปได้โดยไม่ต้องเปิดฝา แต่ปลาจะออกไม่ได้เพราะติดงา มีหูสำหรับหิ้ว หรือสะพายบ่า ช้องมีรูปร่างต่าง ๆ กันไปตามความนิยมใช้สอย เช่น ช้องสำหรับใส่ปลา สำหรับสะพายบ่า ช้องสำหรับลอยน้ำได้ เป็นต้น
24. อีจู้ เป็นภาชนะสานด้วยไม้ไผ่ มีงาสำหรับดักปลาโดยใช้เหยื่อล่อภายใน
25. ผักมิด เป็นผักหรือปลอกมิด สานด้วยไม้ไผ่รูปร่างแบน ๆ มีปากสำหรับเสียบมิด ใช้พกพาติดตัว

วัสดุที่ใช้ทำเครื่องจักสาน

วัสดุที่ใช้ทำเครื่องจักสาน แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ เช่น เครื่องจักสานของท้องถิ่นที่มีฝนตกชุก มักจะใช้ใบมะพร้าว หรือใบพืชอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นแผ่นใหญ่ ส่วนเครื่องจักสานของท้องถิ่นที่มีภูมิประเทศแห้งแล้ง นิยมใช้วัสดุจำพวกต้นหญ้าแห้ง การทำเครื่องจักสานด้วยวิธีมัด (coiling) นิยมทำกันในประเทศอัฟริกา และอเมริกาเหนือ ส่วนการทำแบบมัดเป็นวง (spiral coiling) และการทำแบบสาน (weaving) จะมีในประเทศแถบร้อนทั่วไป (มานิช กงกะนันท์, 2477)

สำหรับประเทศไทย ในจังหวัดราชบุรี ช่างจักสานจะใช้ไม้ไผ่สีสุก ไม้ไผ่เหลือง และไม้ไผ่เลี้ยง ซึ่งอยู่ในสกุล *Bambusa* ส่วนไม้ไผ่รวกอยู่ในสกุล *Thyrsostachys* นอกจากนี้ยังมีวัสดุหลักอีก 2 ชนิด คือ หวาย และเถาวัลย์ ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษสำหรับใช้สร้างส่วนสำคัญเพื่อความคงทนแข็งแรง เช่น ใช้หวายทำก้นและขอบ ซึ่งหวายและเถาวัลย์มีมากในจังหวัดกาญจนบุรี

วัสดุที่ใช้ผลิตเครื่องจักสานในภาคกลางมีหลายชนิด ได้แก่ ไม้ไผ่ต่าง ๆ ใบตาล ใบลาน กก และหวาย ซึ่งส่วนมากเป็นวัสดุที่มีใช้ในภาคอื่น ๆ เช่นกัน และลักษณะการใช้ใกล้เคียงกัน สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะใช้ ไม้ไผ่ ใบลาน ใบตาล ก้านมะพร้าว และหวาย ทำเครื่องจักสาน ซึ่งคล้ายคลึงกันกับภาคเหนือและภาคกลาง ส่วนวัสดุที่ใช้ในภาคใต้บางชนิดจะมีเฉพาะในภาคใต้เท่านั้น เช่น ย่านลิเภา คล้า กระจุต เตยทะเล ใบลำเจียก เชือกกล้วย ยอดลาน และหางอวน แต่ไม้ไผ่ก็ยังเป็นวัสดุที่สำคัญในการทำเครื่องจักสานเช่นเดียวกับในภาคอื่น ๆ (สนไชย ฤทธิโชติ, 2539)

ไม้ไผ่

ไม้ไผ่ที่มีผู้นำมาทำเครื่องจักสานมีหลายชนิด (มานิช กงกะนันท์, 2477) ได้แก่

1. ไม้ไผ่บง เป็นไม้ที่มีลำต้นใหญ่ ลำต้นตรงไม่ค่อยมีหนาม ขึ้นอยู่ทั่วไปในภาคเหนือ ใช้ทำเครื่องจักสานประเภท เปียด บุง ช้า และกำวย ได้ดี
2. ไม้ไผ่หก เป็นไม้ลำต้นใหญ่ประมาณ 6 นิ้ว ขึ้นตามภูเขา ใช้สานแข่ง กระบุง ช้า และกระบองน้ำ ได้ดี
3. ไม้ไผ่เอี้ย เป็นไม้ไผ่ที่มีปล้องยาว ลำต้นบาง เนื้ออ่อน สามารถลอกเป็นเส้นตอกได้ดี มีมากในภาคเหนือ นิยมนำมาทำหมวก เสื้อ และโครงของเครื่องเงิน
4. ไม้ไผ่ซาง เป็นไม้ขนาดกลาง ขึ้นอยู่ทั่วไป นิยมนำมาทำตะกร้า ร้ว และตอกมัดข้าว

5. ไม้ไผ่รวกดำ เป็นไม้ลำต้นเล็ก ข้อตรง ขึ้นตามไหล่เขาทั่วไป ใช้ทำเครื่องจักสานสำหรับจับสัตว์น้ำได้ดี เพราะทนน้ำ ทนโคลนได้นาน
6. ไม้ไผ่สีสุก เป็นไม้ที่นิยมนำมาทำเครื่องจักสานมาก เพราะผิวสวย เนื้อแกร่ง เมื่อแกมีผิวเหลืองสวย มีมากในภาคเหนือ
7. ไม้ไผ่ป้าง เป็นไม้เนื้ออ่อนคล้ายไม้ไผ่เอี้ย มักขึ้นตามห้วย นิยมนำมาทำชะลอม เสื่อ กระเป๋า และหมวก

การเลือกไม้ไผ่สำหรับจักสาน

ในการจักสานนั้น ควรใช้ไม้ไผ่ที่เนื้อไม้มีความเหนียว ไม่อ่อนแอเกินไป (2-4 ปี) ไม่มีแมลง ลำต้นต้องตรงเพื่อให้ได้เส้นตอกดี และไม่ใช่ไม้ปลายดุ้น เพราะไม้ปลายดุ้นเมื่อนำมาจักและเหลาเป็นเส้นตอกแล้วจะได้เส้นตอกเสียว ใช้สานไม้ได้เป็นส่วนมาก ไม้ไผ่ที่อายุต่ำกว่า 2 ปี เมื่อทำเป็นเครื่องจักสานแล้ว มักมีตัวมอดไชไม้ ไม้ไผ่ที่จะนำมาทำเป็นเครื่องใช้ต้องการความคงทน ก่อนใช้ควรจะนำไปต้มหรืออบ เพื่อป้องกันเชื้อราหรือตัวมอด (เอนก บุญภักดี และพิสนธิ์ ใจสุทธิ, 2526)

การเก็บถนอมไม้ไผ่

ไม้ไผ่ที่ถูกตัดในระยะเวลาที่มีอายุเพียงพอจริง ๆ และเก็บไว้ในที่อากาศแห้งดีตามลักษณะปกติจะมีข้อเสียหายน้อยที่สุด และผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ที่ตากแห้งสนิท ภายหลังที่ได้ต้มในน้ำร้อนประมาณ 10 นาที ก็จะสามารถทนทานไปนานหลายเท่าของไม้ไผ่ที่เก็บโดยไม่ได้ต้ม

1. การป้องกันแมลง

สนไชย ฤทธิโชติ (2539) ได้กล่าวถึงวิธีป้องกันแมลงซึ่งโดยทางปฏิบัติกระทำได้ดังนี้

1. ใช้ยาพิษหรือตัวยาเคมีพิเศษ
2. ขจัดออกเสียซึ่งธาตุแป้ง (Starch) และธาตุไข่ขาว (Albumins) ที่เป็นต้นเหตุให้เกิดความเสียหายจากแมลงมีพิษ
3. ร่มแก๊ส ให้สามารถป้องกันได้โดยถาวร หรือป้องกันได้ชั่วคราว
4. ป้องกันความเสียหายโดยวิธีสกัดกั้นความชื้นและเชื้อแบคทีเรียในอากาศ

การฉาบเคลือบ

ไม้ไผ่ส่วนมากมักเป็นตัวดูดความชื้นในอากาศได้อย่างสูง ผิวนอกซึ่งมีเยื่อหนาแน่นและแข็งแรงไม่ค่อยจะเป็นอันตรายจากแมลงและเชื้อราดินเท่าใดนัก แต่ผิวภายในซึ่งหยาบและอ่อนนุ่มนั้นมักจะเสียหายก่อนส่วนอื่น ๆ เสมอ ดังนั้นควรต้องฉาบยาให้ทั่วผิวด้านในและตามร่องของต้นไผ่ พร้อมทั้งเคลือบยาเพื่อป้องกันความชื้นในเวลาเดียวกัน เพื่อป้องกันมิให้เกิดเชื้อราขึ้นได้ ก่อนจะทำการเคลือบต้องเอาน้ำมันของไม้ไผ่ออกเสียก่อน

การทาและการชุบน้ำยาเคมี

น้ำยาเคมีสำหรับป้องกันแมลง ได้แก่ คอปเปอร์ซัลเฟต ซิงค์ซัลเฟต คอปเปอร์นิโคแอซิด เลดอะซิเตด บอแรกซ์ ฟลูออริกซิดา สารส้ม น้ำยาของคลอโรฟอสฟอรัส น้ำการบูร แนฟทาไลน์คลอไรด์ และเพนตาคลอโรฟีโนล เป็นต้น นำมาทาไม้ไผ่ หรือนำไม้ไผ่จุ่มลงในน้ำยาเคมีดังกล่าว เมื่อไม้ไผ่ถูกรักษาด้วยน้ำยาเคมีแล้ว จะเปลี่ยนสีผิวภายนอก กลายเป็นสีน้ำเงินเมื่อถูกน้ำยาคอปเปอร์ซัลเฟต เป็นสีค่อนข้างเหลืองเมื่อชุบน้ำยาบอแรกซ์ เป็นสีเหลืองอมน้ำตาลเมื่อชุบน้ำโซดาไฟ (คอสติกโซดา) หรือโซเดียมคาร์บอเนต ดังนั้นเมื่อต้วยยาเคมีที่ทาไว้ชนิดใดอ่อนลงไปเมื่อเทียบกับชนิดอื่น ๆ ก็ให้น้ำยาชนิดนั้นซ้ำอีก เมื่อจะต้องฟอกไม้ไผ่ด้วยแล้วก็ให้ใช้ผงฟอกขาว คลอริก บลิชชิงพาวเวอร์ (Chloric Bleaching Power) ผสมกับโซดาไฟ (Caustic Soda) จำนวนเล็กน้อยและโซเดียมคาร์บอเนต

วิธีการอื่น ๆ

1. เอาไม้ไผ่แช่ลงในน้ำ สำหรับไม้ซึ่งกรรมดาควรเอามาแช่น้ำไว้สัก 7-10 วัน และถ้าเป็นต้นไม้ทั้งต้นควรนำเอาไปแช่ให้นานวันกว่าที่กล่าวแล้ว ซึ่งป้องกันการผุเน่าโดยการแช่น้ำที่ไหลได้
2. ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ให้เก็บบรรจุไว้ในหีบ ปิดฝาผนึกแน่น ใส่ยาฆ่าแมลงไว้ด้วย เช่น แนฟทาไลน์ เป็นต้น
3. การรมด้วยกำมะถันก็ได้ผลดีเช่นกัน

แมลงมีพิษสำหรับต้นไม้ ได้แก่ ไครโรฟอรัส ยะปอนนิกัส เซฟโรเรต (เซอแรมโบซิเด)

ล็คตัสบรันเนียส สติฟิโนสและไดโนเดอรัสมินูตัส ฟาบริเซียส (ล็คทีเด)

วิธีการป้องกันแมลงมีพิษและเชื้อราดินมีอยู่หลายวิธีดังกล่าวข้างต้น ซึ่งแต่ละวิธีมีผลดีและผลเสียแตกต่างกันไป ดังนั้นผู้ผลิตควรเลือกวิธีที่ดีและเหมาะสมสำหรับความมุ่งหมายที่จะตกแต่งผิวไม้ไผ่ให้สวยงาม ประหยัด และเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมด้วย

2. การป้องกันเชื้อราดิน

สนไชย ฤทธิโชติ (2539) ได้กล่าวถึงวิธีป้องกันเชื้อราดิน 2 วิธี ดังนี้

การเคลือบ

การเคลือบไม้ไผ่เพื่อป้องกันความชื้นนั้นใช้ชนิดเดียวกับยาเคลือบป้องกันแมลง และจำเป็นเฉพาะกับผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่เท่านั้น ไม่ค่อยนิยมใช้กับต้นไม้

การตากแห้ง

เชื้อราดินของผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ คือ แอสเพอร์จิลลัส และเพนนิสซิลเลียม ซึ่งเพนนิสซิลเลียมนี้มีอิทธิพลมาก เชื้อราดินมักแพร่ไปในอากาศมีอุณหภูมิ 28° - 90° C และมีความชื้นสัมพัทธ์สูงกว่า 80% ดังนั้นจึง

จำเป็นต้องรักษาลังสินค้าไม้ไผ่และสำรองที่สำหรับเก็บสินค้าให้มีอากาศแห้งอยู่เสมอ ทั้งต้องบรรจุเครื่องมือที่ดูความชื้น เช่น ปูนดิบ (Raw Lime) เป็นต้น โดยเอาใส่ถุงขนาดพอเหมาะแล้ววางไว้ในคลังสินค้านั้น และควรรักษาคุณภาพไม้ไผ่ให้ดีก่อนนำเข้าเก็บในคลังสินค้าด้วย การตากให้แห้งยังไม่เพียงพอที่จะป้องกันเชื้อราได้โดยสมบูรณ์

3. การฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ และการป้องกันเชื้อราดินด้วยวัตถุเคมี

สนไชย ฤทธิโชติ (2539) ได้กล่าวถึงการฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ และการป้องกันเชื้อราดินด้วยวัตถุเคมี ซึ่งมีอยู่หลายวิธีดังนี้

1. น้ำมันสน (Turpentine Oil) ผสมกับน้ำมันมัสตาร์ด (Solution of Mustard Oil) 1% น้ำมันเตอร์เบนไทน์ ผสมกับน้ำมันกรอมเวล กรดเตอร์เบนไทน์ ซาลิซิลิกแอซิด ฯลฯ นำมาใช้ทาไม้ไผ่
2. นำไม้ไผ่มาต้มในน้ำยาผสมกรดบอราซิก (Boracic Acid Solution)
3. นำผงพาราฟอร์มัลดีไฮด์ (เป็นวัตถุเคมีของฟอร์มาลีน) ใส่ลงไปในหีบห่อที่บรรจุผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ โดยปริมาณ 1/3,000 ของปริมาตรในหีบห่อนั้น
4. การแช่ไม้ไผ่ในน้ำยาโซเดียมคาร์บอเนต แนฟทาลีน คลอไรด์ กำมะถัน และเพนตาคลอโรฟีโนล (P.C.P) ตามวิธีป้องกันแมลงนั้นก็ย่อมได้ผลสำเร็จสำหรับการป้องกันเชื้อราดินด้วยเหมือนกัน
5. การต้มไม้ไผ่ในน้ำสบู่มาเซล (Solution of "Marsel Soap") 0.1 – 10% หรือสบู่โซฟเลส (Soapless Soap)
6. การต้มไม้ไผ่ในน้ำโซดาไฟ (Caustic Soda) 0.1% และสบู่โซฟเลส 0.2% นานประมาณ 50-60 นาที

ตอกไม้ไผ่

ตอกไม้ไผ่ที่ใช้ทำเครื่องจักสาน มี 5 ลักษณะ ดังที่ เอนก บุญภักดี และพิสดาร ใจสุทธิ (2526) สนไชย ฤทธิโชติ (2539) และไพโรจน์ จิระพงษ์ (2539) ได้กล่าวไว้ คือ

1. ตอกปิ่น เป็นตอกที่จักโดยผ่าเป็นแนวขนานกับผิวไม้ ส่วนของท้องไม้จะไม่ใช้ ตอกชนิดนี้จะได้ผิวไม้เต็มหน้า แยกเป็นตอกผิว และตอกเนื้อไม้ มีขนาดกว้าง 1/4 หรือ 1 นิ้ว มักจะให้ความทนทานแข็งแรงมาก การเหลาตอกปิ่นต้องเหลาให้ทั้ง 2 ข้างอ่อนแอ่งหนาบางเสมอกันเสียก่อน แล้วจึงเหลาลบเหลี่ยมทั้ง 4 ที่ริมของเส้นตอกนั้นออก เส้นตอกนั้นจะคล้ายเมล็ดแตง เพื่อที่เมื่อนำมาใช้สานแล้วจะทำให้สามารถจัดเส้นตอกให้ชิดกันได้ดี
2. ตอกตะแคง จักโดยการหักปลายมิด หรือด้ามมิดเข้าหาศูนย์กลางเส้นรอบวงของลำไม้ไผ่ จะได้ตอกกว้างตามความหนาของเนื้อไม้ และเหลาให้มีขนาดเท่ากันตลอดเส้น ในเส้นตอกอาจจะมิดพอดีก็ได้ หรือไม่มิดก็ได้ ตอกตะแคงมีลักษณะเล็กและแคบกว่าตอกปิ่น

3. ดอกกลม จะจักเป็นสี่เหลี่ยมด้านเท่า หรือผืนผ้าเล็กน้อย แล้วเหลาตามความยาวโดยรอบ จะได้ดอกหน้าตัดเป็นรูปกลม หรือรูปไข่ให้ความแข็งแรงและสวยงาม แต่สิ้นเปลืองแรงงาน และใช้เวลามาก
4. ดอกไฟล การเหลาดอกชนิดนี้ใช้วิธีเดียวกับดอกปั้นและดอกตะแคง แต่เป็นดอกที่มีขนาดเล็กกว่าดอกตะแคงลงไปอีกเท่านั้น
5. ดอกเหลี่ยม จะเป็นดอกปั้นหรือดอกตะแคงหรือดอกใด ๆ ก็ตาม วิธีเหลาลดคล้ายกับดอกกลม คือ ไม่เหมือนกับวิธีเหลาดอกชนิดอื่น เป็นแต่เพียงเหลาให้เกลี้ยงเท่านั้นก็พอ ส่วนเหลี่ยมของเส้นดอกก็ไม่ต้องลบเหมือนดอกชนิดอื่น ๆ

หวาย

หวายที่นำมาใช้จักสาน

หวายที่สามารถนำมาใช้จักสานได้มีอยู่หลายชนิด (สนไชย ฤทธิโชติ, 2539) ได้แก่

1. หวายโป่ง มีขนาดใหญ่กว่าหวายชนิดอื่น ๆ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-2 นิ้ว หรือขนาดเท่าไม้รวก เคยปรากฏว่ามีการนำมาใช้ทำเฟอร์นิเจอร์
2. หวายขม มีลักษณะเปราะ เนื้อสีแดงแก่คล้ำ เสี้ยนหยาบแข็ง ขนาดลำประมาณหัวแม่มือ ใช้แทนเชือกผูกของได้
3. หวายตะค้า มี 2 ชนิด ได้แก่ ตะค้าทะเล หรือตะค้าทอง มีสีเหลือง มีมากในแถบภาคใต้ และตะค้าดอน มีผิวหน้าและสีเหลืองมากกว่า ค่อนข้างเหนียว
4. หวายหอม ขนาดค่อนข้างเล็ก ผิวเนื้อของหวายด้านนอกจะมีสีขาวมัว ๆ ส่วนภายในมีสีขาวเนื้อละเอียด
5. หวายชุมพร มีมากที่ จ.ชุมพร ผิวเนื้อดำ เหนียวมาก และทนน้ำได้ไม่นาน
6. หวายสะเดียง (หวายสะเดา หรือหวายสนิม) มีชุกชุมในป่าดงดิบแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จ. อุบลราชธานี และนครราชสีมา
7. หวายตะนอย (หวายหางหมู) ลำเล็กกว่าหวายชนิดอื่น คือ ขนาดประมาณ 0.5 ซม. ผิวเนื้อค่อนข้างแข็งแกร่ง ค่อนข้างเหนียว
8. หวายลิง มีอยู่ทางแถบตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จ. จันทบุรี มีลักษณะแปลก คือ ไม่มีหนาม และขึ้นได้ทั้งในน้ำจืดและน้ำเค็ม ลำต้นโตประมาณ 1-4 ซม.
9. หวายสามใบต่อ (หวายขมดง) ขึ้นเป็นกอใหญ่มีลักษณะต่างกับหวายชนิดอื่น คือ มีใบเล็กและใบเป็นหยัก 3 หยัก
10. หวายขี้ไก่ ไม่ค่อยเหนียว ใช้สานของต่าง ๆ ได้ แต่ไม่ค่อยสวย
11. หวายน้ำ (หวายแดง) มีผิวค่อนข้างแดง เนื้อหยาบ หยุน ๆ ไม่ค่อยเหนียว
12. หวายขี้ขาว ใช้ในการจักสานหรือประกอบกับหวายชนิดอื่นเพราะเนื้อขาว

การตัดหวาย

หวายที่ตัดไปขายมักเป็นหวายที่โตเต็มที่ ไม่อ่อนแก่เกินไป กาบใบของลำต้นหวายเริ่มร่วง หล่น อายุ 6-15 ปี เรียกว่า หวายรุ่น เนื้อหวายจะยืดหยุ่น เหนียว ผิวปลั่งแข็งเป็นมัน เงาม เลื่อม ความยาว ประมาณ 15-20 ฟุต ซึ่งเหมาะแก่การใช้งาน ถูที่เหมาะแก่การตัดหวายมากที่สุด คือ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง มีนาคม หวายที่มีคุณภาพดีที่สุด คือ หวายสิงคโปร์ (สนไชย ฤทธิโชติ, 2539)

การเตรียมหวายในงานจักสาน

หวายที่นำมาใช้งานจะต้องนำมาจักให้เป็นเส้นเข้าเครื่องเสียดให้มีขนาดเท่ากันตลอดทั้งเส้น เสียดก่อน จึงนำไปแช่น้ำเพื่อให้หวายอ่อนตัวและเหนียว แล้วนำไปใช้งาน ข้อปฏิบัติที่สำคัญอย่างยิ่งในการทำ เครื่องจักสานด้วยหวาย คือ จะต้องนำเส้นหวายมาตากให้แห้งสนิทเพื่อป้องกันการหดตัวในภายหลัง และป้องกัน มอดและแมลงบางชนิด (สนไชย ฤทธิโชติ, 2539 และ ราชาวดี งามสง่า, 2540)

ในงานจักสานจะสามารถใช้หวายทั้งชนิดที่เป็นเส้นหวายและดอก ส่วนใหญ่เส้นหวายจะถูก นำมาสานตะกร้าเท่านั้น ไม่นิยมนำมาสานภาชนะอย่างอื่น ส่วนหวายที่จักเป็นดอกนิยมนำมาผูกมัด ตกแต่ง และสานภาชนะบางอย่างได้ โดยทั่วไปหวาย 1 เส้น สามารถจักเป็นดอกได้ 8 เส้น

ย่านลิเภา

ย่านลิเภาเป็นพืชไม้เลื้อยชนิดหนึ่ง ขึ้นตามป่าธรรมชาติ มีสีน้ำตาลเข้ม สีนาก และสีดำ ลำต้น เหนียว ทนทาน มีชื่อเรียกอื่น ได้แก่ ย่านนิเภา ย่านยายเภา ย่านลำเภา หรือย่านเภา (สาวิตรี เจริญพงศ์, 2537) มี 2 ชนิด คือ ย่านลิเภาเล็ก มีลักษณะคดงอ พันกันใช้ทำเครื่องจักสานไม่ได้ นิยมใช้ผูกมัดเท่านั้น ส่วนย่านลิเภา ใหญ่ ลำต้นโตกว่าและไม่คดงอมากนัก จึงนิยมใช้ทำเครื่องจักสาน

วิธีการเลือกและเตรียม

วิเชียร ณ นคร และคณะ (2521) ได้กล่าวถึงการเลือกและเตรียมนิเภาว่ามีขั้นตอนดังนี้

1. ต้องเลือกย่านลิเภาที่แก่จัด มีขนาดยาวพองาม เด็ดใบทิ้งแล้วฉีกออกเป็น 2 ซีก เอาไส้ออก จากนั้นลอกเปลือกออกแล้วแขวนในที่ร่มจนค่อย ๆ แห้งไปเอง
2. การทำให้ย่านลิเภามีขนาดเท่ากันโดยการชุดเกลือตากแห้งใหม่

กระจุต

กระจุตเป็นพันธุ์ไม้จำพวกกก ขึ้นตามชายหนองบึง ลำต้นกลมขนาดราวดินสอดำ ก่อนจะนำมา สานเป็นเสื่อต้องนำไปแช่ลงในโคลน เพราะโคลนจะช่วยรักษาไม่ให้เปลือกกระจุตแตกและมีสีเหลืองสวยงาม หลังจากนั้นนำไปตากแดดจนเกือบแห้ง แต่ปัจจุบันนิยมย้อมสีกระจุตเป็นสีต่าง ๆ แล้วนำไปสานสลับลวดลาย แหล่งกระจุตที่สำคัญ คือ ตำบลทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง (สาวิตรี เจริญพงศ์, 2537)

ผักตบชวา

การเตรียมก้นผักตบชวาเพื่อทำผลิตภัณฑ์จักสานมี 6 ขั้นตอน ตามที่กองอุตสาหกรรมในครอบครัว (2541) ได้กล่าวไว้

1. การคัดเลือกลำต้น ควรเลือกลำต้นคุณภาพดี ขนาดความยาวตั้งแต่ 70 ซม. ขึ้นไป ถ้าลำต้นแก่ ขณะสดอยู่จะมีสีเขียวเข้ม เมื่อตากแห้งแล้วจะเป็นสีน้ำตาลแก่ แต่ถ้าเป็นต้นอ่อนสีจะเขียวตองอ่อน ปลายโคนของลำต้นเขียว เมื่อตากแห้งแล้วจะเป็นสีขาวนวล
2. การตัด ควรตัดให้ถึงปลายโคน และปลายใบ เพื่อจะได้ก้นของผักตบชวาที่ยาวเต็มที่
3. การล้าง
4. การผ่าซีก การสานผลิตภัณฑ์บางชนิดใช้ผักตบชวาทั้งเส้น แต่บางชนิดควรผ่าซีกก่อน โดยจะทำหลังจากล้างน้ำแล้ว วิธีผ่าใช้มีดคม ๆ ผ่าเป็น 2-4 ชิ้น แล้วนำไปตาก
5. การทำให้แห้ง มี 2 วิธี คือ การตาก และการอบแห้ง ซึ่งการตากนั้น มีทั้งการวางตากในแนวนอน และการตากโดยแขวนตามแนวตั้ง ส่วนการอบแห้ง มีทั้งการอบไอน้ำ และการอบแห้ง
6. การป้องกันเชื้อรา มี 2 วิธี คือ การใช้สารละลายบอริก แอซิด (Boric Acid) ในอัตราส่วน 30 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร และการชุบผิวด้วยแลกเกอร์แห้งตมในน้ำเดือด ผสมเกลือป่นและสารส้มเล็กน้อย ปล่อยให้แห้งก่อน แล้วใช้แปรงทาสีทาผิวเครื่องจักสาน และนำไปตากให้แห้ง

นอกเหนือจากการป้องกันเชื้อราด้วยวิธีดังกล่าว สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ได้ศึกษาวิจัยพบว่ามีสารเคมี 2 ชนิด ที่สามารถป้องกันเชื้อราในเส้นใยพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด และปลอดภัยในการใช้มากที่สุด คือ Traetex 243 ซึ่งใช้สำหรับแช่เส้นใยผักตบชวาในปริมาณความเข้มข้น 1% โดยปริมาตร และ Acticide EP Paste ซึ่งใช้ผสมในแลกเกอร์ สำหรับทาเคลือบผิวภายนอกของผลิตภัณฑ์ ในปริมาณความเข้มข้น 2% โดยปริมาตร (กองอุตสาหกรรมในครอบครัว, 2541)

ไบลาน

ก่อนการนำไบลานมาใช้ทำเครื่องจักสานจะต้องผ่านขั้นตอนการเตรียมไบลาน การเลียดไบลาน การฟอกขาวไบลาน และการย้อมสีไบลาน (กองอุตสาหกรรมในครอบครัว, 2528)

1. การเตรียมไบลาน มีขั้นตอนหลัก 3 ประการ คือ การตัดยอดลาน การทอนไบลาน และการคัดเลือกไบลาน
2. การเลียดไบลาน เพื่อให้ไบลานเป็นเส้นตรงตลอดทั้งเส้น และได้ขนาดกว้างตามต้องการ
3. การฟอกขาวไบลาน ใช้น้ำยาเคมีฟอกขาว ได้แก่ โซเดียมไฮโดรซัลไฟท์ 100 กรัม ต่อน้ำหนักไบลาน 1 กิโลกรัม
4. การย้อมสีไบลาน โดยใช้สีย้อมเส้นใยพืช หรือสีย้อมไหม (สีแอซิด)

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจักสาน

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2525) ได้แบ่งเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจักสานออกเป็น 2 ลักษณะกล่าวคือ

1. เครื่องมือและอุปกรณ์สำคัญที่ใช้ทำเครื่องจักสานพื้นบ้านทั่ว ๆ ไป

เครื่องมือและอุปกรณ์สำคัญที่ใช้สำหรับทำเครื่องจักสานของชาวชนบท (มานิช กงกะนันท์, 2477; ไพโรจน์ จิระพงษ์, 2539 และ ราชวดี งามสง่า, 2540) ได้แก่

1. เลื่อยมือ ฟันละเอียด ใช้ตัดลำไม้ตามขวางให้มีขนาดความยาวเท่ากันก่อนจะผ่าเป็นไม้ซีก
2. มีดโต้ สำหรับฟัน ตัด ลิดกิ่ง เลาะปล้อง ผ่าไม้ เป็นมีดขนาดใหญ่ มีสันหนาคม น้ำหนักมาก มีความยาว 40-50 เซนติเมตร มี 2 ชนิด คือ ชนิดสันโค้ง และสันตรง ใช้จักตอกหยาบและหนา
3. มีดจักตอก เป็นมีดรูปเรียวแหลม ค่อนข้างเบา คม ปลายแหลม คมมีดโค้งตามสมควร ด้ามกลม ยาว 12-14 นิ้ว งอนไปตามข้อศอกเพื่อสามารถสอดเข้าไปขัดตามท้องแขน ช่วยในการบังคับคมมีดขณะเลาะตอก ใช้จักตอกละเอียดและบาง มีน้ำหนักเบา ช่างมักจะใช้เป็นมีดประจำตัว
4. คีมไม้ ซึ่งทำด้วยไม้แข็งและเหนียว เช่น ไม้ชิงชัน แก่นไม้มะขาม ใช้ดึงเส้นใยที่มือไม่สามารถจับได้
5. เหล็กหมาด มี 2 ชนิด คือ ปลายแหลม และปลายแบน ลักษณะคล้าย ๆ เหล็กไขควง แต่เส้นเล็กกว่า และมีด้ามไม้จับขนาดเหมาะสมมือ
เหล็กหมาดปลายแหลม - ใช้สำหรับเจาะรูร้อยเส้นตอก หรือเส้นหวาย ทำด้วยเหล็กกล้า เป็นรูปเรียวแหลม ยาวประมาณ 3 นิ้ว ส่วนด้ามจะลง
เหล็กหมาดปลายแบน - ใช้สำหรับจัด หรือ แะ เข้าไประหว่างเส้นตอกที่สานไว้แล้ว ทำด้วยเหล็กกล้าเป็นรูปเรียว ยาวประมาณ 4 นิ้ว มีด้ามยาว 1 ฟุต
6. เลื่อย ทำด้วยแผ่นเหล็ก สังกะสี หรืออลูมิเนียม เจาะเป็นรูกลมขนาดต่าง ๆ ตามต้องการ ใช้สำหรับหวายที่จะนำมาลบความคม เหลาเป็นเส้น เพื่อให้เส้นสม่ำเสมอ สำหรับผูกและถัก

สำหรับงานจักสานจากผักตบชวาจะใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เพิ่มเติม (กองอุตสาหกรรมในครอบครัว, 2541) ได้แก่

1. เครื่องรีดผักตบชวา ซึ่งประกอบด้วยลูกกลิ้งโลหะ ใช้สำหรับรีดผักตบชวาให้แบนเรียบ
2. ฝ่อนหัวเหล็ก ใช้สำหรับทุบ หรือ ตอกตะปูลงบนหุ่นไม้
3. เข็มใหญ่ และเล็ก ใช้สอดเส้นใย หรือเย็บทำผลิตภัณฑ์
4. กรรไกร ใช้ตัดแต่งขนาดของเส้นผักตบชวา ก่อนนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ
5. ตะปูเข็ม ใช้ตอกลงบนหุ่นไม้

6. ขวดฉีดน้ำ ก่อนทำผลิตภัณฑ์ทุกครั้งควรใช้น้ำฉีดหรือพรมเส้นผักตบชวา เพื่อให้เส้นผักตบชวาขึ้น และนิ่ม
7. หุ่นไม้ รูปแบบต่าง ๆ ใช้กำหนดขนาดและรูปแบบต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ที่ทำ

2. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมพัฒนาขึ้น

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้พัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์ขึ้นเพื่อใช้ในงานจักสานโดยเฉพาะรวม 4 ประเภท

1. เครื่องจักตอกด้วยมือ ใช้เลียดตอกไม้ไผ่ให้มีความหนาบางตามต้องการ ไม้ไผ่ที่ใช้กับเครื่องมือนี้ต้องเป็นไม้ไผ่สดหรือไม้ไผ่แห้งที่แช่น้ำแล้วอย่างน้อย 2 วัน และหนา 5 มม. ตอกที่จักได้จะมีความหนา 0.5-2.5 มม. และกว้าง 3-35 มม.
2. เครื่องจักตอกแบบใช้มอเตอร์ไฟฟ้า ใช้เลียดตอกไม้ไผ่ให้มีขนาดหนาบาง เหมาะกับการนำตอกที่ได้ไปใช้ในงานสานหยาบ ๆ เช่น สานเชิง หลัว เสือลำแพน เป็นต้น สามารถเลาะข้อและจักไม้ซึ่งยาว 3 เมตร กว้างไม่เกิน 1 นิ้ว ได้ตอกบาง 1 มม.
3. เครื่องเลียดบาง ใช้เลียดตอกไม้ไผ่หรือวัสดุอื่น ๆ ให้หนาบางตามต้องการ เหมาะกับการใช้เลียดตอกในงานที่ละเอียดประณีตมากขึ้น ในขั้นต่อจากการใช้เครื่องจักตอกด้วยมือหรือ ใช้มอเตอร์ไฟฟ้า เพราะสามารถเลียดตอกไม้ไผ่ได้บางถึง 0.2 มม. และหน้าตอกกว้างได้ถึง 25 มม.
4. เครื่องเลียดด้วยมือ ใช้เลียดตอกไม้ไผ่หรือวัสดุอื่นให้มีขนาดกว้างแคบตามต้องการ สามารถเลียดตอกไม้ไผ่ได้กว้างถึง 11/16 นิ้ว (5 หุนครึ่ง) และสามารถปรับใช้เลียดบางได้แต่ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ

กรรมวิธีการจักสาน

แม้ว่าเครื่องจักสานจะมีเส้นทางวิวัฒนาการอันยาวนาน แต่รูปแบบและกรรมวิธีการผลิตในปัจจุบันยังคงไม่แตกต่างจากในอดีตมากนัก มาโนช กงกะนันท์ (2477) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเครื่องจักสานราชบุรี สรุปได้ว่ากรรมวิธีในการทำเครื่องจักสานนั้นยังคงเหมือนเดิม สำหรับกรรมวิธีในการจักสานนั้นโดยปกติมีการดำเนินการ 5 อย่าง คือ จัก ถัก เย็บ สาน และทอ

สำหรับงานที่ใช้ผักตบชวาจะเพิ่มกรรมวิธีอีก 3 ลักษณะ (กองอุตสาหกรรมในครอบครัว, 2541) ได้แก่ พัน ซึ่งประกอบด้วยการพันข้าม และการพันไขว้ ตีเกลียว และ ผูก เช่น การผูกเป็นรูปถุง หรือ ผูกเป็นรูปเปลยวน ซึ่งจะผูกตะแคงหรือตั้งก็ได้

ลายจักสาน

ลายจักสานนับเป็นส่วนสำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของการขึ้นโครงสร้างผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน การเลือกใช้ลายจักสานใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ เช่น อาจใช้ลายขัตรีกรรมดา

เพื่อให้เกิดความแข็งแรงทนทานและความสะดวกในการสาน หรือถ้าต้องการสานภาชนะที่มีตาต่างๆ เช่น ชะลอม เข่ง มักสานด้วยลายเฉลว เป็นต้น (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2525)

หลักเกณฑ์ในการแบ่งแม่ลายจักสาน

หลักเกณฑ์การแบ่งแม่ลายจักสาน สามารถทำได้หลายลักษณะตามแนวคิดของนักวิชาการ จากการศึกษารวบรวมข้อมูลของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2525) พบว่ามีการจำแนกหลักเกณฑ์ออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 จากการศึกษาวิจัยของ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2524) ได้ใช้หลักเกณฑ์แบ่งแม่ลายจักสานเป็น 4 แม่ลาย คือ ลายขัด ลายทแยง ลายขด และลายอิสระ การแบ่งแม่ลายตามลักษณะนี้ พิจารณาจากการวางแผนเส้นตอกหรือวัสดุอื่นที่ใช้สานตามแนวต่าง ๆ เช่น แนวตั้ง แนวนอน และแนวทแยง

ลักษณะที่ 2 นิกร นุชเจริญผล (2525) ใช้หลักเกณฑ์แบ่งแม่ลายจักสานเป็น 10 แม่ลาย คือ ลายขัด ลายเฉลว ลายสอง ลายสาม ลายคุป ลายเวียนรัศมี ลายส้ม ลายไพล ลายกลม และลายเบ็ดเตล็ด

การแบ่งแม่ลายตามลักษณะนี้ แบ่งตามลักษณะวิธีการสาน และตามชื่อลายสานที่ปรากฏ เป็นลวดลายสำเร็จรูป และแบ่งการพัฒนาลายสานออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ลายแม่บท ลายพัฒนา และลายประดิษฐ์

ลักษณะที่ 3 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2525) ใช้หลักเกณฑ์แบ่งลายจักสานเป็น 4 แม่ลาย คือ ลายขัด ลายเหลี่ยม (ลายเฉลว) ลายพระจันทร์ (ลายหัวส้ม) และลายกันหอย การแบ่งแม่ลายตามลักษณะนี้ ใช้หลักเกณฑ์ตามวิธีการสานขึ้นลายจักสานของเส้นตอก หรือวัสดุอื่นที่ใช้ในการสาน

การมัดหวาย

งานจักสานส่วนใหญ่จะเสร็จลงไม่ได้ถ้าขาดการมัดหวาย หรือถักหวาย ซึ่งเป็นการนำหวายเส้นเล็ก ๆ มาผูกให้ลายสานไม่หลุดออกจากกัน เพิ่มความคงทนแข็งแรงให้กับเครื่องจักสาน และตกแต่งงานสานให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้น เช่น ตรงขอบปากของภาชนะ มุมกันของภาชนะ และหูของภาชนะ เป็นต้น ลายมัดหวายมีหลายลายด้วยกัน ได้แก่ มัดหวายเดี่ยว มัดหวายคู่ มัดสามหวาย มัดห้าหวาย ลายจูงนาง ลายกระดุก สันปลาช่อน และกวางเหลียวหลัง

การรมควัน

ภายหลังจากการจักสานเครื่องใช้ขึ้นได้เสร็จแล้ว ควรนำไปรมควัน ซึ่งเกิดจากการเผาไหม้ของฟางข้าวเพื่อให้เครื่องจักสานมีสีส้มสวยงามและมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ และยังทำให้สีของไม้ไผ่กลายเป็นสีเดียวกันทั้งหมด (สีส้มอำมหิตทั้งชิ้น)

ช่องทางการจัดจำหน่าย

จากการศึกษาของ ราชวดี งามสง่า (2540) เกี่ยวกับอาชีพช่างจักสานในตำบลบางเจ้าฉ่า จ.อ่างทอง พบว่าช่องทางการจัดจำหน่ายเครื่องจักสาน ประกอบด้วย

1. พ่อค้ารวบรวม ซึ่งเป็นร้านค้าในหมู่บ้านจะรับสินค้าจากชาวบ้าน แล้วนำไปส่งต่อยังแหล่งรับซื้อต่าง ๆ
2. ติดต่อลูกค้าโดยตรง ซึ่งมีทั้งลูกค้าจาก อ.เมือง ต่างจังหวัด และกรุงเทพฯ สำหรับช่างที่มีฝีมือดีมากจะได้รับการส่งของผลงานในราคาสูง จนทำให้ปริมาณสินค้าไม่เพียงพอกับความต้องการตลาด
3. นักท่องเที่ยว โดยนำไปขายตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในจังหวัด

ปัญหาเกี่ยวกับงานจักสาน

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานจักสาน พบว่าในการพัฒนางานจักสานนั้นมีปัญหาอยู่หลายประเด็น ทั้งในด้านการผลิต การเงิน กฎระเบียบของรัฐและภาษีอากร การตลาด และการอนุรักษ์และส่งเสริมผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน (สาวิตรี เจริญพงศ์, 2537; ไชยวัฒน์ เปรมจิตต์ และคณะ, 2528; พยุร โมสิกรัตน์, 2535; กองอุตสาหกรรมในครอบครัว, 2528 และกองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2537)

ปัญหาด้านการผลิต

1. การขาดแคลนวัตถุดิบ
 - ไม้ไผ่ขาดแคลนในบางพื้นที่ เนื่องจากเมื่อผู้ผลิตนำมาใช้แล้ว ไม่มีการปลูกทดแทน
 - หวายในไทยส่วนใหญ่ขึ้นในป่าสงวนและเป็นของป่าหวงห้าม ไม่สามารถตัดเป็นจำนวนมากได้ ทำให้หวายขาดตลาด ต้องสั่งซื้อจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย ลาว และพม่า สำหรับได้หวาย ผีหวาย ซึ่งมีสีนวลคุณภาพสูง และผ่านการกำจัดความชื้นแล้ว ต้องสั่งซื้อจาก อินโดนีเซีย และฮ่องกง
 - ผักตบชวา เริ่มหายาก เนื่องจากบางหน่วยงานให้การส่งเสริม ในขณะที่บางหน่วยงานกีดกัน
 - ดันลาน ในปัจจุบันมีเหลืออยู่น้อยมาก ป่าลานที่นับว่าสมบูรณ์ที่สุดแห่งสุดท้าย คือ บ้านทับลาน บ้านขุนศรี บ้านบุพราหมณ์ บ้านวังมิด ต.บุพราหมณ์ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี ซึ่งอุทยานแห่งชาติทับลานนั้นเป็นเขตหวงห้ามและใบลานถูกกำหนดให้เป็นของป่าหวงห้าม
 - ปอสา หายาก เพราะส่วนใหญ่ขึ้นในป่าสงวน ต้องสั่งซื้อจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว พม่า
 - กก ส่วนใหญ่ขึ้นเอง และบางส่วนชาวบ้านปลูกไว้เพื่อใช้ทำผลิตภัณฑ์ แต่มักประสบปัญหาโรคและแมลงทำให้เส้นกกมีคุณภาพต่ำ
2. การขาดแคลนแรงงานฝีมือ ช่างฝีมือเปลี่ยนไปประกอบอาชีพการใช้แรงงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากได้ค่าจ้างแรงงานสูง

3. ปริมาณการผลิตไม่แน่นอน เนื่องจากวัตถุดิบขาดแคลนจึงทำให้ไม่สามารถวางแผนการผลิตได้เต็มที่
4. เทคโนโลยีการผลิต
 - เทคโนโลยีการผลิตไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ช่างสานยังใช้เครื่องมือและวิธีการแบบดั้งเดิม ทำให้ทำงานได้ช้า งานบางชิ้นใช้เวลานานนับเดือนหรือหลายเดือน แต่ไม่สามารถตั้งราคาจำหน่ายให้คุ้มกับเวลาที่เสียไปได้ จึงไม่สามารถประกอบเป็นอาชีพหลักได้
 - เทคโนโลยีการผลิตเครื่องจักสานด้วยไบลาน
 - การย้อมสีไบลาน มักจะมีสีตก ไม่ได้สีตามที่ต้องการ
 - การเลียดไบลานทำได้ช้า เส้นลานไม่สม่ำเสมอ
 - การตัดทอนไบลาน มักมีเศษเหลือจำนวนมากและไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์
 - การเคลือบผิวผลิตภัณฑ์ ในปัจจุบันผู้ผลิตมักใช้แลคเกอร์ทาเคลือบผิว ทำให้เส้นลานกรอบ และผิวไบลานค่อนข้างแข็ง
 - ผู้ผลิตขาดความรู้เกี่ยวกับการกำจัดเชื้อราและมอด
5. ลักษณะของผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มตามความต้องการตลาดทำให้เอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเริ่มสูญหายไป

ปัญหาด้านการเงิน

ขาดแหล่งเงินทุนหมุนเวียน

ปัญหาด้านกฎระเบียบของรัฐและภาษีอากร

1. ด้านภาษีการนำเข้าหวายจากต่างประเทศ
2. ด้านการตัดหวายซึ่งเป็นของป่าหวงห้าม และกำหนดจำนวนการมีไว้ในครอบครอง
3. ด้านการนำออกของป่าหวงห้าม
4. ภาษีอากรตาซัง ซึ่งเริ่มใช้ในปี 2537
5. พรบ. ปิดป่า ทำให้ไม้ไผ่ขาดแคลน เพราะไม้ไผ่ที่ปลูกเองมีคุณภาพด้อยกว่าไม้ไผ่จากป่า

ปัญหาด้านการตลาด

1. การพึ่งพาพ่อค้าคนกลางซึ่งเข้ามารับซื้อในหมู่บ้าน นำไปสู่ปัญหาการกดราคา
2. การขยายตลาดไปสู่ตลาดบนทำได้ยาก
3. คู่แข่งส่งออกเครื่องจักสานมีหลายประเทศ เช่น จีน และฟิลิปปินส์ โดยเฉพาะจีนนั้นได้เปรียบไทยในด้านค่าจ้างแรงงาน
4. ราคาจำหน่าย งานบางชิ้นใช้เวลาผลิตนานแต่ตั้งราคาขายได้ไม่สูง เช่น งานจักสานไม้ไผ่ ส่วนงานบางชิ้นใช้ฝีมือชั้นเลิศและถมทอง เช่น กระเป๋าย่านลิเภา จะตั้งราคาได้สูง

แต่ไม่สนใจให้คนซื้อ ช่างส่วนใหญ่จึงหันไปผลิตสินค้าที่ทำได้ง่าย ใช้เวลาน้อย เช่น กำไลข้อมือ

5. ข้อจำกัดในการใช้สอย เครื่องจักสานฝีมือสูงของไทยเน้นความงามและหรูหรา เช่น เครื่องสานย่านลิเภา เครื่องสานลายচিত และเครื่องสานยกดอก ซึ่งเหมาะแก่การใช้งานในบางโอกาส การแต่งกายที่มีเอกลักษณ์ไทย และใช้ในสังคมชั้นสูงหรือผู้มีรายได้ดี
6. ผลกระทบจากโปลานที่มีขายในท้องตลาดปัจจุบัน บางอย่างขาดการออกแบบที่ดี และมักมีรูปแบบซ้ำ ๆ อีกทั้งมีปัญหการบรรจุหีบห่อ และการขนส่งด้วย
7. ขาดข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดที่ต่อเนื่อง

ปัญหาด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน

เนื่องจากสภาพแวดล้อมของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต การผลิตเครื่องจักสานบางชนิดจึงลดลง เช่น หนังสื่อโปลาน ตาลปัตรโปลาน และไม่มีการผลิตเพื่อประโยชน์ใช้สอยดังเคยทำในอดีต เช่น หางอวน อีกทั้งขาดการแนะนำส่งเสริมให้นำเครื่องจักสานแบบดั้งเดิมที่ควรอนุรักษ์มาพัฒนาปรับปรุงผลิตใหม่เพื่อจำหน่าย ส่วนผลิตภัณฑ์ในสมัยใหม่มักขาดความประณีตสวยงาม ไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านโบราณมักขาดการอนุรักษ์ เช่น คัมภีร์โบราณของวัดเก่า ๆ ในภาคเหนือ

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

2.1.1 สภาพทางกายภาพ

บ้านสาบใต้ หมู่ที่ 1 ต.บ้านสาบ อ.เมือง จ.พะเยา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเมืองพะเยา ห่างจากศูนย์กลางของจังหวัดไปตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1193 เป็นระยะทางประมาณ 13 กม. (ภาพที่ 2.1) มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	บ้านจัวใต้	หมู่ที่ 6 ต.บ้านสาบ
ทิศใต้	ติดกับ	บ้านเหล่า	หมู่ที่ 9 ต.บ้านต๋น
ทิศตะวันออก	ติดกับ	บ้านสาบเหนือ	หมู่ที่ 2 ต.บ้านสาบ
ทิศตะวันตก	ติดกับ	บ้านม่อนแก้ว	หมู่ที่ 9 ต.บ้านสาบ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลบ้านสาบเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ราบสูงติดกับภูเขา ทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันออกเป็นที่ราบลุ่ม แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ กว๊านพะเยา ลำน้ำสาบและลำน้ำล่องบวบ ซึ่งใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และการประกอบอาชีพด้านการประมงของตำบล

บ้านสาบใต้มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 624 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรประมาณ 514 ไร่ รองลงมาเป็นที่อยู่อาศัยประมาณ 110 ไร่ ซึ่งพื้นที่การเกษตรที่มีอยู่ทั้งหมดเป็นที่นาปลูกข้าวในฤดูฝน ในฤดูแล้งที่ผ่านมาของปี 2544 ชาวบ้านปลูก ขิง หอมแดง กระเทียม และถั่วลิสงไว้บริโภคในครัวเรือน ประมาณ 98 ไร่

2.1.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก

การคมนาคมขนส่งติดต่อกับชุมชนอื่นๆ ในตำบลที่ชาวบ้านใช้เป็นประจำ คือ ถนนทางหลวงหมายเลข 1193 ภายในหมู่บ้านเองมีถนนลาดยางยาวประมาณ 1 กม. ถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ยาวประมาณ 700 เมตร ส่วนถนนลูกรังภายในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้านที่ใช้ขนส่งพืชผลเกษตรยาวประมาณ 4 กม

น้ำกินน้ำใช้ ในการเกษตรอาศัยลำน้ำสาบในการเพาะปลูก และส่วนใหญ่ขาดน้ำในการผลิตช่วงเดือนมีนาคม – มิถุนายน ของทุกปี ส่วนน้ำบริโภคของชาวบ้านได้มาจากบ่อน้ำตื้นที่ชาวบ้านขุดขึ้นใช้เอง โดยส่วนใหญ่มีเกือบทุกครัวเรือนหรือถ้าบ้านอยู่ใกล้กันก็ใช้ร่วมกัน

ไฟฟ้า ทุกครัวเรือนในหมู่บ้านทั้งหมด 147 ครัวเรือน มีไฟฟ้าใช้

โทรศัพท์ มีโทรศัพท์บ้านใช้ประมาณ 40 ครอบครัว และภายในหมู่บ้านมีตู้โทรศัพท์สาธารณะบริการจำนวน 2 ตู้

สถานพยาบาล ที่อยู่ใกล้หมู่บ้านมากที่สุดเป็นสถานเอนามัยตำบลบ้านสาบ ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 1.5 กม. เป็นสถานพยาบาลที่ชาวบ้านนิยมไปใช้บริการ หากไม่สบายมากจะไปใช้บริการโรงพยาบาลประจำอำเภอ ซึ่งตั้งอยู่ในตัวอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โรงเรียน ในหมู่บ้านสาบใต้มีศูนย์รับเลี้ยงเด็กเล็กอายุระหว่าง 2-4 ปี และโรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างละ 1 แห่ง ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ชาวบ้านนิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาเป็นโรงเรียนปากกวีวนวิทยา

สถาบันการเงิน / แหล่งทุน ธนาคารที่ตั้งอยู่ใกล้หมู่บ้านมากที่สุดของ ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ไทยพาณิชย์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) อยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 15 กม. ส่วนแหล่งเงินกู้ที่สำคัญของชาวบ้านในหมู่บ้าน นอกเหนือจากธนาคาร คือ กลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน และออมทรัพย์ของกลุ่มผักตบชวา โดยทั้งสองกลุ่มเปิดให้สมาชิกกู้ยืมได้ระยะสั้นภายใน 1 ปี และ 5 เดือนตามลำดับ เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน ซึ่งในหมู่บ้านนี้เกือบทุกครัวเรือนเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ (135 ครัวเรือน จาก 147 ครัวเรือน)

ร้านค้า ในหมู่บ้านมีร้านขายของชำทั้งหมด จำนวน 3 ร้าน ซึ่งชาวบ้านนิยมซื้อเฉพาะสินค้าบริโภค ส่วนสินค้าอุปโภคและปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และ/หรือ ยากำจัดวัชพืช ชาวบ้านนิยมไปซื้อหรือจ้างใช้สอยร้านค้าที่อยู่ในเมือง เนื่องจากหมู่บ้านตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองมากนัก นอกจากนี้การซื้อปัจจัยการผลิตทางการเกษตรบางครั้งชาวบ้านรวมตัวกันซื้อในนามของกลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้านซึ่งจะสามารถซื้อได้ในราคาถูกกว่าท้องตลาดหรือซื้อปลีกตามร้านค้าต่างๆ

2.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านสาบใต้เริ่มก่อตั้งเป็นหมู่บ้านตั้งแต่ปีใดไม่ปรากฏเนื่องจากไม่มีการจดบันทึกเป็นหลักฐานไว้ จากการสัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านและพ่อหลวงบ้าน พบว่า น่าจะเป็นการก่อตั้งขึ้นมาในสมัยเดียวกับเมืองพะเยา ซึ่งเดิมชื่อว่า “ภูกามยาว” หรือ “พยาว” เคยเป็นเมืองที่มีเอกราชสมบูรณ์ มีกษัตริย์ปกครองสืบราชสันตติวงศ์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา กษัตริย์พระองค์แรกมีพระนามว่า “ขุนจอมธรรม หรือ ขุนศรีจอมธรรม” เมื่อปีพุทธศักราช 1638 จากนั้นมีกษัตริย์ปกครองสืบต่อกันมาอีกหลายพระองค์ ยุครุ่งเรืองสุดปีพุทธศักราช 1800 ในสมัยพ่อขุนงำเมือง จนถึงปีพุทธศักราช 1880 ในสมัยพ่อขุนคำลือพระนัดดาในพ่อขุนงำเมือง เมืองภูกามยาวอ่อนแอลงจนตกอยู่ใต้อิทธิพลของอาณาจักรล้านนา ต่อจากนั้นได้ขึ้นกับ มณฑลพายัพ และจังหวัดเชียงราย ตามลำดับ จนกระทั่งวันที่ 28 สิงหาคม 2520 ได้ยกฐานะจาก อำเภอพะเยา ขึ้นเป็นจังหวัดพะเยา จนถึงปัจจุบัน

สาเหตุที่ชาวบ้านสันนิษฐานว่าก่อตั้งขึ้นในสมัยเดียวกับเมืองพะเยานั้น เพราะว่าในเขตหมู่บ้านมีร่องรอยของวัดร้างปรากฏให้เห็นอยู่ ปัจจุบันเป็นสำนักปฏิบัติธรรมมีแม่อ้ายอยู่ 2 รูป สำหรับที่มาของชื่อหมู่บ้านนั้น ได้มีการบอกเล่าต่อๆ กันมาว่า มาจากชื่อของขุนสาบ สมัยก่อนได้ยกทัพไปตีเมืองลำปางและชนะศึกในการรบครั้งนั้น จึงได้อพยพผู้คนจากเมืองลำปางมาตั้งรกรากที่บ้านสาบ ซึ่งเดิมเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่และมีประชากรมาก แต่เมื่ออำเภอพะเยาได้ยกฐานะเป็นจังหวัดพะเยาในปี 2520 ทางราชการจึงได้แบ่งแยกบ้านสาบออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ บ้านสาบใต้และบ้านสาบนเหนือ จนถึงปัจจุบัน

2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

2.3.1 สภาพทางสังคม

ในหมู่บ้านสาใต้มีประชากรทั้งหมด 147 ครัวเรือน จำนวน 572 คน เป็นชาย 280 คน และหญิง 292 คน ขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ยประมาณ 4 คนต่อครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 18-49 ปี (ร้อยละ 50) รองลงมาเป็นช่วงอายุน้อยกว่า 14 ปี และมากกว่า 60 ปี (ร้อยละ 17 และ 16) (ตารางที่ 2.1) การศึกษาของประชากรส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาสูงถึงร้อยละ 49 รองลงมาเป็นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ประมาณร้อยละ 25 และ 16 ตามลำดับ (ตารางที่ 2.2)

กลุ่มเศรษฐกิจในหมู่บ้านที่มีการรวมตัวกันทั้งที่เป็นทางการ (จดทะเบียนเป็นกลุ่ม) และไม่เป็นทางการทั้งหมด 5 กลุ่ม (ตาราง 2.3) คือ

- กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน ก่อตั้งเมื่อปี 2535 และจดทะเบียนเป็นกลุ่มเมื่อประมาณปี 2538 การก่อตั้งครั้งแรกมีสมาชิกเพียง 16 ครัวเรือน ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 135 ครัวเรือน (ร้อยละ 92) จากทั้งหมด 147 ครัวเรือน ซึ่งถือว่าการออมทรัพย์ของหมู่บ้านนี้ค่อนข้างประสบผลสำเร็จในการระดมทุนหรือการออมของชุมชน ปัจจุบันมีเงินออมทั้งหมดประมาณ 130,000 บาท สมาชิกสามารถกู้ยืมได้โดยเสียดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน กำหนดชำระคืนภายใน 1 ปี

- กลุ่มแม่บ้านสาธารณสุข รวมกลุ่มกันขึ้นในปี 2538 ตามคำแนะนำของสาธารณสุขตำบลที่เข้ามาให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยแก่คนในชุมชน ปัจจุบันกลุ่มนี้จะรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมก็ต่อเมื่อมีหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่เข้ามาเยี่ยมในชุมชน

- กลุ่มจักสานไม้ไผ่ เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตงานจักสาน คือ เข่งไม้ไผ่ และส้อมไก่ จากเดิมที่มีการผลิตและใช้ในครัวเรือน จึงมีการรวมตัวกันขึ้นการรวมกันในตอนแรก เพื่อขอความช่วยเหลือจากกระทรวงแรงงาน (จังหวัดพะเยา) เข้ามาฝึกอบรมและช่วยเหลือในเรื่องของอุปกรณ์การผลิตเพราะชาวบ้านมีไม้ไผ่ที่ปลูกตามหัวไร่ปลายนาอยู่แล้ว การรวมกลุ่มกันเกิดขึ้นเมื่อปี 2539 จนถึงปัจจุบันยังทำการผลิตอยู่ แต่เป็นการผลิตของสมาชิกแต่ละรายและขายเอง ซึ่งจะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับซื้อถึงในหมู่บ้าน โดยราคาที่ซื้อขายถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง เช่น เข่งไม้ไผ่ 1 ใบ ราคา 10 บาท โดยไม้ไผ่ 1 ต้น สามารถผลิตได้ประมาณ 3 ใบ ใน 1 วัน ชาวบ้านสามารถทำการผลิตได้ประมาณ 5-6 ใบ ส่วนส้อมไก่อาราคาขึ้นอยู่กับขนาดและขั้นตอนการผลิตจะยุ่งยากและใช้เวลามากกว่าการสานเข่งไม้ไผ่ ราคามีตั้งแต่ 40 , 50 และ 100 บาท กลุ่มนี้มีบทบาทในชุมชน คือ มีการสอนให้กับสมาชิกหรือผู้ที่ต้องการเรียนรู้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายและสร้างงานให้คนในชุมชนมีรายได้เสริม

- กลุ่มเลี้ยงโค รวมกลุ่มกันเมื่อปี 2541 แต่ไม่มีการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการ ซึ่งเดิมมีการเลี้ยงกันเป็นจำนวนน้อยในครัวเรือน คือ 2-3 ตัว เมื่อมีการรวมกลุ่มกันทำให้สมาชิกสามารถกู้เงินอัดราดอกเบี้ยต่ำจากแหล่งต่างๆ ซื้อวัวเพื่อเลี้ยงเพิ่มขึ้น และเกิดสมาชิกใหม่จากกลุ่มคนที่ไม่เคยเลี้ยงมาก่อน ปัจจุบันมีการเลี้ยงวัวในหมู่บ้านทั้งหมดประมาณ 60 ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 10 ตัว

- กลุ่มผักตบชวา ก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2541 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 39 คน ภายในกลุ่มมีการออมเงินโดยหักจากรายได้ในการผลิตเป็นชิ้นงาน ชิ้นละ 5 บาท ขณะนี้มีเงินออมทั้งหมด 25,000 บาท ให้กู้แก่สมาชิกในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน และกำหนดชำระคืนภายใน 5 เดือน

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุของบ้านสาใต้ หมู่ 1

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน (คน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
น้อยกว่า 14	95	17
15-17	46	8
18-49	287	50
50-59	53	9
มากกว่า 60	91	16
รวม	572	100

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสา, 2544

ตารางที่ 2.2 ระดับการศึกษาของประชากรบ้านสาใต้ หมู่ 1

ระดับการศึกษา	สัดส่วน (ร้อยละ)
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	49
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	25
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6)	16
ปริญญาตรี	7
สูงกว่าปริญญาตรี	-
อื่นๆ (ไม่รู้หนังสือและคนพิการ)	3

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสา, 2544

ตารางที่ 2.3 กลุ่มเศรษฐกิจในหมู่บ้านสาใต้ หมู่ 1

กลุ่ม	ปีที่ก่อตั้ง	บทบาท / หน้าที่ต่อชุมชน
1.กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน	2535	ระดมเงินออมและให้กู้ยืมภายในชุมชน
2.กลุ่มแม่บ้านสาธารณสุข	2538	ให้ความรู้ด้านสาธารณสุขแก่คนในชุมชน
3.กลุ่มจักสานไม้ไผ่	2539	สร้างงานแก่คนในชุมชนให้มีรายได้เสริม
4.กลุ่มเลี้ยงโค	2541	แนะนำและให้ความรู้กับสมาชิกรายใหม่
5.กลุ่มผักตบชวา	2541	สร้างงาน ออมเงินและให้กู้ยืมแก่สมาชิกในกลุ่ม

ที่มา: จากการสัมภาษณ์นางดา ใบเงิน ณ เดือนมกราคม, 2545

2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลักประมาณ 100 ครัวเรือนจากทั้งหมด 147 ครัวเรือน ส่วนที่เหลือเช่าที่ดินของคนจากต่างหมู่บ้านและประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนรายได้ของคนในหมู่บ้านโดยเฉลี่ยประมาณ 30,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นรายได้ที่มาจากทั้งในและนอกภาคเกษตร ซึ่งเป็นรายได้จากภาคเกษตรประมาณ 20,000 บาท และนอกภาคเกษตร (หัตถกรรมและรับจ้าง) ประมาณ 10,000 บาท การรับจ้างนอกภาคเกษตรของคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นงานรับเหมาก่อสร้าง ค่าจ้างแรงงานรายวันของผู้หญิงวันละ 100 บาท และผู้ชายวันละ 150 บาท สำหรับค่าจ้างแรงงานในภาคเกษตรช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตทั้งชายและหญิงเฉลี่ยวันละประมาณ 140 บาท

ลักษณะการถือครองที่ดินผู้ที่มีที่ดินเป็นของตนเองมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยประมาณ 3-5 ไร่ต่อครัวเรือน ส่วนผู้ที่เช่าที่ดินทำนามีการจ่ายค่าเช่าเป็นผลผลิต 2 แบบ คือ บันผลผลิต 50:50 หมายถึง ผู้เช่าและผู้ให้เช่าจะได้รับผลผลิตเท่ากัน โดยผู้ให้เช่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตบางส่วน เช่น ค่าไถนา และ/หรือ ค่าปุ๋ย ซึ่งแล้วแต่จะมีการตกลงกัน และวิธีที่สองเป็นการปันผลผลิต 3:2 หมายถึง ผู้เช่าได้ 3 ส่วน และผู้ให้เช่าได้เพียง 2 ส่วน การให้เช่าวิธีนี้ปัจจัยการผลิตหรือต้นทุนการผลิตทั้งหมดเป็นของผู้เช่า

2.4 ทุนทางสังคมและภูมิปัญญาชาวบ้านของประชากรในหมู่บ้าน

ในหมู่บ้านมีวัดร้างสมัยเมืองกุฎมาเยวเป็นโบราณสถานของหมู่บ้าน ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ ปัจจุบันเป็นสำนักปฏิบัติธรรมมีแม่ชีอาศัยอยู่ 2 รูป แต่วัดที่ชาวบ้านนิยมไปทำบุญ คือ วัดศรีบุญเรืองวัดประจำหมู่บ้าน

ทุนทางสังคมของหมู่บ้านมาจาก นางดาและนายมูล ใบเงิน บุคคลทั้งสองมีบทบาทสำคัญในชุมชน โดยนางดาเป็นผู้คิดริเริ่มก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้านและกลุ่มผักตบชวาบ้านสาใต้ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดการก่อตั้งกลุ่มจักสานไม้ไผ่ระยะแรกเริ่ม ขณะเดียวกันนายมูลสามีเป็นสมาชิกของกลุ่มจักสานไม้ไผ่และมีส่วนร่วมในการออกแบบผลิตภัณฑ์ผักตบชวาใหม่ๆ ให้กับกลุ่มที่นางดาเป็นประธานอีกด้วย ซึ่งทำให้กลุ่มผักตบชวามีสินค้าใหม่ออกมาเสนอต่อพ่อค้าอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้บางครั้งยังช่วยสอนการผลิตสินค้าให้กับสมาชิกของกลุ่มผักตบชวา

สำหรับนายจันตา วงศ์เรือง อายุ 88 ปี ก็เป็นผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านที่ชาวบ้านให้ความนับถือ เป็นผู้คอยให้คำแนะนำปรึกษากับชาวบ้านในเรื่องกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับวัด

ส่วนภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นความรู้เรื่องการจักสานที่ถ่ายทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายายเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สำคัญ ที่ส่งผลให้ชาวบ้านในหมู่บ้านนี้ สามารถนำมาพัฒนาให้ชุมชนมีรายได้เสริม เช่น กลุ่มจักสานไม้ไผ่ นอกจากนี้ความรู้และลวดลายของการสานไม้ไผ่ยังสามารถนำมาใช้สานผลิตภัณฑ์ผักตบชวาขายเป็นรายได้เสริมอีกด้วย

2.5 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ที่หมู่บ้านสาใต้ได้รับตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเป็นความช่วยเหลือที่มาจากภาครัฐบาล (ตารางที่ 2.4) โดยแรงงานจังหวัด เข้ามาอบรมเรื่องจักสานให้กับกลุ่มจักสานในปี 2539 และในปี 2541 การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ได้จัดหาเจ้าหน้าที่มาฝึกอบรมการสานผลิตภัณฑ์ผักตบชวา

ให้กับกลุ่มผักตบชวาบ้านสาใต้ ปี 2543 พัฒนาชุมชนอำเภอเมือง เข้ามาฝึกอบรมและให้ความรู้เรื่องแกะสลัก แก้วชาบ้าน นอกจากนั้นในปีเดียวกันนี้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสา ได้ให้เงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยแก่กลุ่ม เลี้ยงโค ส่วนในปี 2544 ตามนโยบายของรัฐบาลเรื่องกองทุนหมู่บ้าน บ้านสาใต้ได้รับเงินจำนวน 100,000 บาท ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านได้นำเงินดังกล่าวมาให้ชาวบ้านกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี กำหนดชำระคืน ภายใน 1 ปี และหน่วยงานของรัฐที่ให้คำปรึกษาในการเกษตร แก้วชาบ้านด้วยดีตลอดมาและเป็นประจำทุก ปี ได้แก่ เกษตรตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ประจำในท้องถิ่น

ตารางที่ 2.4 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

หน่วยงาน	พ.ศ.	ความช่วยเหลือที่ได้รับ	ความถี่ (ครั้ง/ปี)
สำนักงานแรงงานจังหวัด	2539	ฝึกอบรมการจักสานไม้ไผ่	1
การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)	2541	ฝึกอบรมการสานผลิตภัณฑ์ผักตบชวา	1
พัฒนาชุมชน	2543	ฝึกอบรมการแกะสลัก	1
องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	2543	ให้เงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยแก่กลุ่มเลี้ยงโค	1
กองทุนหมู่บ้าน	2544	เงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยต่ำ	1
เกษตรตำบล	ทุกปี	คำแนะนำปรึกษาด้านการเกษตร	5

ที่มา: จากการสัมภาษณ์นายถนอม เครือบุญ ณ ผู้ใหญ่บ้าน ณ เดือนมกราคม, 2545

2.6 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา

2.6.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน

ปัจจุบันชุมชนบ้านสาใต้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากอดีต กล่าวคือ สมัยก่อนชาวบ้าน ไม่มีไฟฟ้าใช้ ปัจจุบันมีใช้แทบทุกครัวเรือน ส่วนโทรศัพท์มีใช้อยู่เพียงประมาณ 40 ครัวเรือน จากทั้งหมด 147 ครัวเรือน การคมนาคมขนส่งพืชผลทางการเกษตรและติดต่อกับชุมชนต่างๆ สะดวกมากขึ้น แต่ถนนใน หมู่บ้านบางช่วงและถนนที่ใช้ขนส่งผลผลิตเกษตรยังเป็นลูกรังอยู่ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้านดีขึ้นจาก เดิมที่มีการประกอบอาชีพอย่างเดียว คือ ทำนาในฤดูฝน แล้วฤดูแล้งทำการผลิตพืชผลเพื่อบริโภคในครัวเรือน (กระเทียม และหอมแดง ฯลฯ) ปัจจุบันชาวบ้านมีอาชีพเสริม มีรายได้มาจุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวา จักสานไม้ไผ่ และเลี้ยงโค การเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของ คนในชุมชนดีขึ้นกว่าเดิม การศึกษาของบุตรหลานสูงขึ้น แต่ละบ้านมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น วิทยุ รถจักรยานยนต์ ฯลฯ ใช้เกือบทุกครัวเรือน

2.6.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข

ความสะดวกที่เพิ่มขึ้นมักจะมีปัญหาตามมา ในบ้านสาใต้นี้ก็เช่นกันปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่อง ขยะที่แต่ละบ้านมีการจัดเก็บกันเองไม่เป็นระบบ ไม่มีมาตรฐานการจัดเก็บ แต่ละครัวเรือนจะเผากันเองใน บริเวณบ้าน บ้างครั้งก่อมลภาวะกลิ่นและควันรบกวนเพื่อนบ้านที่อยู่ข้างเคียง นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านยาเสพติดที่แพร่ระบาดในหมู่วิญญู่นของชุมชน การลักขโมย โดยเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2544 มีการขโมยลำโพงกระจาย เสียของโรงเรียนบ้านสาและยังจับผู้กระทำผิดไม่ได้ ด้านน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคในหมู่บ้านมักจะขาดแคลน

ในช่วงฤดูแล้งของทุกปี ซึ่งบ้านสาใต้ไม่มีระบบประปาหมู่บ้าน น้ำที่ชาวบ้านใช้บริโภคมาจากบ่อน้ำตื้นที่ขุดขึ้นมาใช้ของแต่ละบ้านหรือใช้ร่วมกัน

2.7 ศักยภาพการพัฒนาของหมู่บ้าน

ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสาเป็นพื้นที่ที่ติดกับกว๊านพะเยา ซึ่งประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก คือ การทำนา นอกจากนี้ยังทำอุตสาหกรรมภายในครัวเรือนหลากหลายอาชีพ เช่น การปั้นหม้อน้ำดิน การเจาะครกหิน การจักสานกล่อ่งข้าว การจักสานไม้ไผ่ การทำปลาต้ม การทำแคบหมู การทำผลิตภัณฑ์ผักตบชวา การประมง ดังคำขวัญที่ว่า “แหล่งงานฝีมือ เลื่องลือทั่วถิ่น ปั้นหม้อน้ำดิน ครกหิน นิยม ปลาต้มแคบหมู ปลาปู้สหวาน ประชาชื่นบาน จักสานกล่อ่งข้าว” นอกจากนี้ยังมีกว๊านพะเยาที่สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งจะส่งผลต่อยอดขาย รายได้ การกระจายสินค้า การจัดจำหน่าย และการตลาด ฯลฯ ของกลุ่มอุตสาหกรรมภายในครัวเรือนเหล่านี้ นั้นหมายถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในตำบลนี้จะดีขึ้นในอนาคต

สำหรับศักยภาพการพัฒนาของบ้านสาใต้ หมู่ 1 ที่สามารถจะพัฒนาหรือขยายเพิ่มขึ้นอีกได้ คือ กลุ่มเลี้ยงโค กลุ่มจักสานไม้ไผ่ และกลุ่มผักตบชวาบ้านสา โดยกลุ่มเลี้ยงโคสามารถที่จะขยายการเลี้ยงต่อไปได้อีก เพราะโคพันธุ์พื้นเมืองที่เกษตรกรเลี้ยงมีความต้านทานโรคสูง สามารถเลี้ยงได้ง่ายโดยดูแลเกษตรกรนิยมเลี้ยงในทุ่งนาในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียง ส่วนในฤดูฝนนำไปเลี้ยงในป่าบนภูเขา หรือเลี้ยงไว้ที่บ้านหากมีจำนวนไม่มาก 2-3 ตัว ซึ่งชาวบ้านจะเก็บฟางข้าวเอาไว้เลี้ยงโค และเนื้อโคเป็นที่ต้องการของตลาด ราคาขายเนื้อโคและโคมีชีวิตมีราคาเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ในขณะที่มีการเลี้ยงในประเทศลดลงทำให้มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศทำให้มีการนำเข้าเนื้อโคเพิ่มขึ้นทุกปี และเกษตรกรสามารถขยายพันธุ์โคได้เอง

กลุ่มจักสานไม้ไผ่สามารถที่จะขยายการผลิตต่อไปได้อีก เพราะทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตมีอยู่แล้วในท้องถิ่น และสามารถขยายการเพาะปลูกไม้ไผ่ภายในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรภายในชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่ม โดยใช้ความรู้การจักสานหรือภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้รับการถ่ายทอดต่อกันมาในการผลิตและชาวบ้านสามารถเรียนรู้การผลิตได้ภายในชุมชน อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์ที่ผลิตกันอยู่ในปัจจุบันได้แก่แห และส้อมไก่ใช้ปัจจัยการผลิตมาก แต่ทำรายได้น้อย (ไม้ไผ่ 1 ลำผลิตแข่งได้ 3 ใบ หรือคิดเป็นเงิน 30 บาท โดยใช้เวลาในการผลิต 1 วัน) และราคาขายยังถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง ฉะนั้นเพื่อเพิ่มมูลค่าไม้ไผ่และช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ควรผลิตสินค้าให้มีหลายชนิดมากขึ้น เช่น ไม้จิ้มฟัน โต๊ะเก้าอี้ไม้ไผ่ นอกจากนี้ควรเพิ่มชนิดไม้ไผ่ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบัน (ไผ่รวก) เป็น ไผ่สีสุก ไผ่ตรง ฯลฯ ซึ่งการเพิ่มประเภทไม้ไผ่ทำให้นักกลุ่มจักสานสามารถขยายการผลิตและเพิ่มช่องทางการจำหน่าย โดยขายเป็นหน่อไม้สด หรือแปรรูปเป็นหน่อไม้ดองสำหรับบริโภคได้อีก และลำต้นไม้ไผ่สามารถนำมาผลิตเป็น ตะเกียบ ฯลฯ ได้อีกด้วย

กลุ่มผักตบชวาบ้านสาใต้ มีการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ (ผักตบชวาจากกว๊านพะเยา) สร้างงานและรายได้ให้กับคนในชุมชน สมาชิกของกลุ่มที่มีอยู่ในปัจจุบันใช้แรงงานในครัวเรือนของตนช่วยในการผลิต โดยคนในครอบครัวจะช่วยผลิตในช่วงที่ว่างงานหรือว่างจากภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ แสดงให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้เกิดประโยชน์ในการผลิต ขณะเดียวกันกลุ่มมีความพร้อมที่จะขยายการผลิตและรับสมาชิกซึ่งเป็นคนในชุมชนเพิ่มขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มสามารถที่จะขยายการผลิตเพิ่มขึ้นได้อีก และ

นอกจากนี้ยังสามารถขยายช่องทางการจำหน่ายได้อีก โดยการเพิ่มร้านค้าที่ฝากขาย มีร้านแสดงและขายสินค้าเป็นของกลุ่มเอง

ในชุมชนมีการระดมเงินออมเพื่อลดการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากภายนอก (กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านมีสมาชิก 135 คนรวเรื้อนจากทั้งหมด 147 คนรวเรื้อน) ซึ่งกลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านสามารถขยายการผลิตโดยการกู้ยืมเงินที่ได้จากการออมทรัพย์ของหมู่บ้านไปใช้ในการผลิตได้ และผลประโยชน์หรือดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นก็ย้อนกลับมาสู่ชุมชนเอง นอกจากนี้การออมทรัพย์ภายในชุมชนยังแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือ ความสามัคคีของคนในชุมชนเอง

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ

3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ

3.1.1 ชื่อสถานประกอบการ : กลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านสาใต้

3.1.2 สถานที่ตั้ง :

บ้านสาใต้ ต.บ้านสา อ.เมือง จ.พะเยา การเดินทางไปได้ติดต่อหรือเยี่ยมชมกลุ่มฯ สามารถเดินทางไปได้ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1193 เลี้ยวเข้าถนนตรงข้ามกับโรงเรียนบ้านสา ตรงปากทางปากทางมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ตรงไปเรื่อยๆ จนถึงวัดศรีบุญเรือง ซึ่งเป็นวัดประจำหมู่บ้าน และเลี้ยวซ้ายซอยตรงข้ามกับวัดประมาณ 20 เมตร จะมีป้ายชื่อกลุ่มฯ ตั้งอยู่ที่หน้าบ้านประธานกลุ่มฯ

แผนภาพที่ 3.1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ

3.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ

นางดา ใบเงิน อายุ 51 ปี (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.1) เป็นประธานกลุ่มฯ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เดิมประกอบอาชีพทำนา สมรสกับนายมูล ใบเงิน มีบุตรด้วยกันทั้งหมด 3 คน คือ นายสินชัย นางอรณิชาและนางสาวอรทัย ใบเงิน ทั้ง 3 อาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับนางดา นายสินชัยกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ส่วนนางสาวอรทัยกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยนเรศวร สาขาวิชาการจัดการ นายมูลและบุตรชายไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มฯ แต่มีส่วนช่วยออกแบบผลิตภัณฑ์และทำพิมพ์ (ตัวแบบสำหรับใช้สานผลิตภัณฑ์) นอกจากนี้บุตรชายยังทำหน้าที่ย้อมสีเส้นผักตบชวาให้กับนางดาดด้วย ส่วนนางดาประธานกลุ่มฯ เป็นผู้ที่คิดริเริ่มก่อตั้งกลุ่มฯ และดำรงตำแหน่งนี้มาจนถึงปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ในด้านการหาตลาด จัดหาปัจจัยการผลิต ระบายการสั่งซื้อ (order) จากลูกค้า กระจายยอดการผลิตตามใบสั่งซื้อให้กับสมาชิก ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่รวบรวมสินค้าจากสมาชิกเพื่อส่งให้กับพ่อค้า และยังทำหน้าที่แนะนำและสอนเทคนิคการผลิตให้กับสมาชิกกลุ่มฯ

ตารางที่ 3.1 สมาชิกในครัวเรือนของประธานกลุ่มฯ

ชื่อ-สกุล	ความสัมพันธ์	เพศ	อายุ (ปี)	อาชีพหลัก	การมีส่วนร่วมในกลุ่มฯ	บทบาทในชุมชน
นางดา ใบเงิน	-	หญิง	51	ทำนา	ประธานกลุ่ม	รองประธานกลุ่มแม่บ้าน
นายมูล ใบเงิน	สามี	ชาย	60	ทำนา	ออกแบบผลิตภัณฑ์	สมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่
นายสินชัย ใบเงิน	บุตร	ชาย	32	ทำนา	ออกแบบผลิตภัณฑ์	สมาชิกกลุ่มหนุ่มสาว
นางอรณิชา ใบเงิน	บุตร	หญิง	28	-	-	-
น.ส.อรทัย ใบเงิน	บุตร	หญิง	22	-	-	-

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของกลุ่มฯ

การก่อตั้งกลุ่มเริ่มจากการที่นางดา ใบเงิน เป็นรองประธานกลุ่มแม่บ้านและได้ไปดูงาน ประชุม และฝึกอบรมของหน่วยงานราชการต่างๆ ซึ่งการไปประชุมและดูงานทุกครั้งจะไปแทนประธานแม่บ้าน ทั้งนี้เพราะประธานแม่บ้านไม่ว่างและมีภารกิจส่วนตัวมากจึงให้นางดาไปแทน จากการที่ได้ไปดูงานตามที่ต่างๆ กลับมาทำให้เกิดความคิดที่จะรวมกลุ่มและผลิตผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาขึ้น จึงได้ชักชวนชาวบ้านโดยส่วนใหญ่เป็นภรรยาของสมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่ที่มีอยู่แล้วในขณะนั้นมาทดลองทำการผลิตสินค้าจากผักตบชวา (ยังไม่รวมเป็นกลุ่ม) ซึ่งคนในหมู่บ้านนี้ไม่เคยผลิตมาก่อนจึงทำให้การผลิตในช่วงแรกนั้นขายไม่ได้ ดังนั้นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้จึงแจกให้กับชาวบ้านในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง ต่อมาได้ปรับปรุงการผลิตจากคำติชมของผู้พบเห็น จนผลิตภัณฑ์มีฝีมือพอจะทำขายได้ นางดาจึงให้ชาวบ้านผลิตและได้ออกไปหาตลาดโดยนำสินค้าที่ผลิตได้ไปเสนอให้กับพ่อค้าคนกลางซึ่งมีอยู่แล้วในท้องถิ่น คือ คุณเจริญศรี ผลตอบรับกลับมาคือยอดการสั่งซื้อ

สินค้าจากกลุ่มฯ จึงทำให้เป็นจุดเริ่มต้นของการก่อตั้งกลุ่มฯ ขึ้นมาในปี 2541 ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อสร้างงาน และรายได้เสริมให้กับคนในชุมชนหลังจากฤดูทำนา ในขณะนั้นมีสมาชิกเพียง 14 คน ต่อมาเมื่อมีการสั่งซื้อเข้ามามากขึ้นจึงเปิดรับสมาชิกเรื่อยๆ ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 39 คน

3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน

กลุ่มฯ มีบทบาทต่อชุมชนที่เห็นได้ชัดคือ การสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน เพราะทุกคนในหมู่บ้านสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มฯ ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ภายในกลุ่มฯ มีเงินกองกลางหรือที่สมาชิกเรียกว่าเงินออมทรัพย์ เปิดให้สมาชิกกู้ยืมลดการพึ่งพาจากแหล่งเงินทุนจากภายนอก ผลกำไรที่ได้รับย้อนกลับมาแบ่งปันเป็นเงินโบนัสคืนให้กับสมาชิก และการรวมกลุ่มฯ ยังแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็ง ความร่วมมือ และความสามัคคีภายในชุมชน

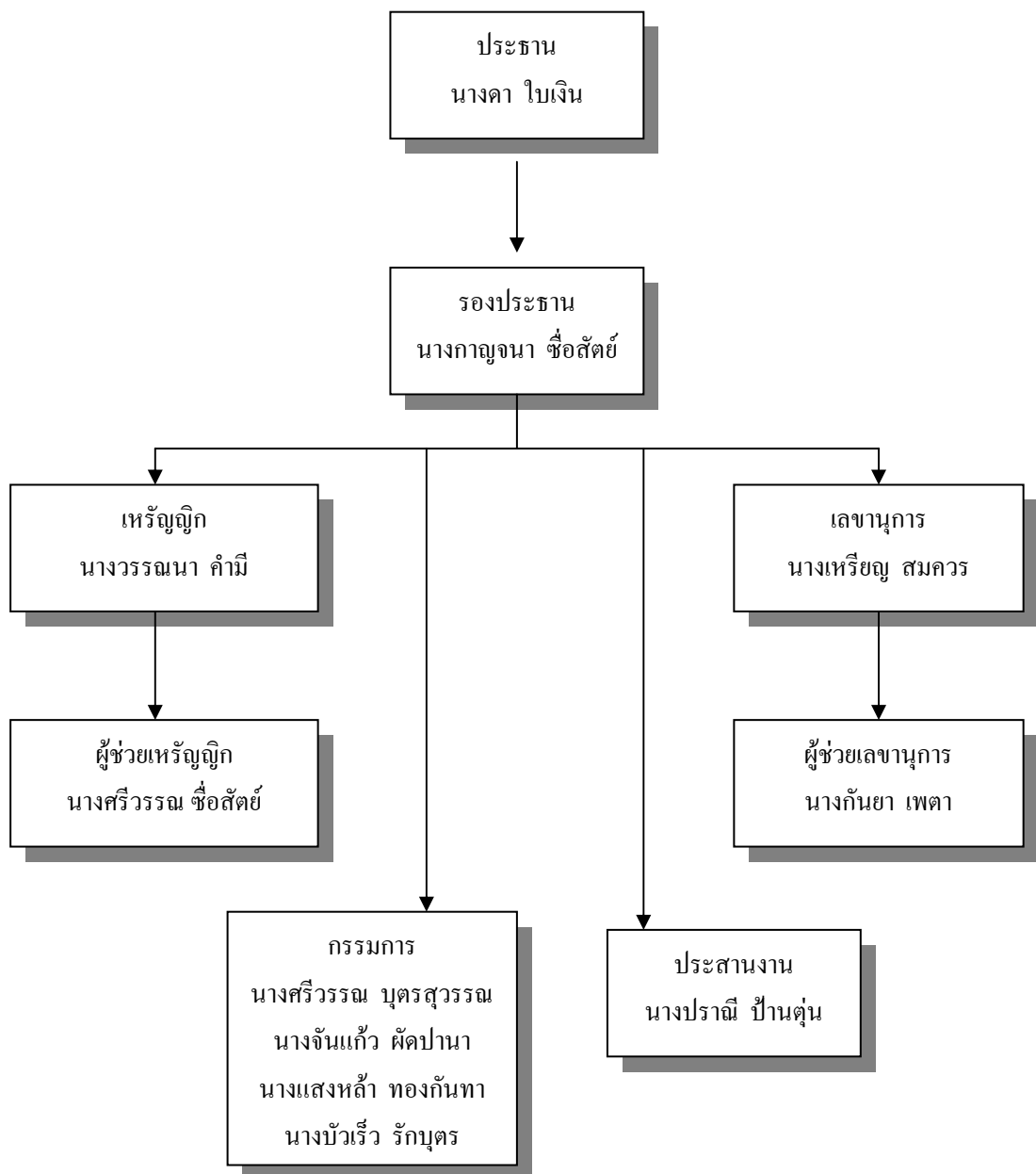
3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ

3.4.1 การบริหารและการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ เริ่มก่อตั้งเมื่อปี 2541 ถึงปัจจุบัน เป็นช่วงที่นางดา ใบเงิน ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มมาโดยตลอด ถึงแม้ว่าจะมีการเลือกตั้งประธานกลุ่มทุกๆ 4 ปีก็ตามสมาชิกยังเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่อไป ส่วนตำแหน่งคณะกรรมการกลุ่มฯ มีทั้งหมด 8 ตำแหน่ง ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ เภรัญญิก ผู้ช่วยเภรัญญิก ฝ่ายประสานงาน และกรรมการ (แผนภาพที่ 3.1)

สำหรับการคัดเลือกคณะกรรมการของกลุ่มฯ นั้นใช้หลักประชาธิปไตย กล่าวคือ มีการเรียกประชุมสมาชิก ซึ่งสมาชิก 1 คน สามารถออกเสียงได้ 1 เสียง โดยทำการเลือกประธานกลุ่มฯ ก่อน หลักเกณฑ์การพิจารณาเลือกบุคคลที่เข้ารับตำแหน่งประธานกลุ่มฯ คือ ต้องเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ ได้รับความเชื่อถือจากสมาชิก สามารถควบคุมดูแลการทำงานของสมาชิก และสามารถบริหารจัดการด้านการผลิตและการตลาดได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีเวลาให้แก่กลุ่มฯ อย่างเต็มที่ และสามารถให้คำแนะนำแก่สมาชิกในด้านการผลิตและตลาดได้ จากเกณฑ์การคัดเลือกสมาชิกเห็นว่านางดามีคุณสมบัติดังกล่าวจึงเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มฯ เมื่อได้ประธานกลุ่มฯ ต่อจากนั้นจึงดำเนินการเลือกคณะกรรมการในตำแหน่งอื่น ซึ่งขั้นตอนการเลือกผู้บริหารมีดังนี้ ส่วนการเสนอชื่อผู้บริหารในแต่ละตำแหน่ง จะพิจารณาถึงความเหมาะสมกับตำแหน่งนั้นๆ ได้แก่

- ตำแหน่งรองประธาน ต้องสามารถปฏิบัติงานได้เทียบเท่ากับประธานกลุ่มทุกอย่าง สามารถควบคุมดูแลกิจการของกลุ่มฯ ได้ในกรณีที่ประธานไม่สามารถปฏิบัติงานได้ นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประธานในกิจกรรมต่างๆ
- ตำแหน่งเลขานุการ ต้องมีความสามารถในการจดบันทึก เข้าร่วมการประชุมหรือต้องสามารถเดินทางไปออกงานแสดงสินค้ากับประธาน และ/หรือ รองประธานได้

แผนภาพที่ 3.2 โครงสร้างองค์กร

- ตำแหน่งเหรัญญิก ต้องมีความรู้ความสามารถจดบันทึกบัญชี มีความซื่อสัตย์ ละเอียดรอบคอบ มีความเข้าใจในเรื่องของการทำงาน ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาบางอย่างแก่ประธานได้
- กรรมการ คือ บุคคลที่สามารถร่วมรับรู้และตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของกลุ่มฯ ได้
- ฝ่ายประธานงาน สามารถติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่มฯ ต่อจากนั้นประธานกลุ่มฯ นำรายชื่อคณะกรรมการเสนอในที่ประชุมเพื่อขอความเห็นจากสมาชิกว่าเห็นด้วย

หรือไม่ที่จะแต่งตั้งบุคคลเหล่านี้ในตำแหน่งที่เสนอ โดยยกมือออกเสียงลงมติ คณะกรรมการกลุ่มฯ มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี จึงจะเลือกตั้งใหม่ ซึ่งการทำงานในแต่ละตำแหน่งไม่มีค่าตอบแทนใดๆ

กรรมการทุกคนในกลุ่มฯ ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน และสมาคมพัฒนากิจหมู่บ้าน สมาชิกของกรรมการเกือบทุกคนเป็นสมาชิกกลุ่มจักสาน ยกเว้นสมาชิกของนางวรรณาคามี ซึ่งรับราชการเป็นครู กรรมการของกลุ่มฯ ที่เลือกเข้ามาบริหารงานมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้ (ตารางที่ 3.2)

1. นางดา ใบเงิน ประธานกลุ่มฯ อายุ 51 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เดิมทำนาเพียงอย่างเดียว ปัจจุบันนอกจากจะทำนาแล้วยังทำหัตถกรรมผักตบชวาเป็นอาชีพเสริม มีบทบาทในชุมชนคือ เป็นรองประธานกลุ่มแม่บ้าน ตำแหน่งในกลุ่มฯ มีหน้าที่หาลาด จัดหาปัจจัยการผลิตให้กับสมาชิก ให้คำแนะนำ ปรึกษา สอนการผลิตให้กับสมาชิก เป็นผู้กระจายการผลิตให้สมาชิก และรวบรวมสินค้าจากสมาชิกส่งให้กับพ่อค้า รับชำระเงินจากพ่อค้า จ่ายเงินตอบแทนการผลิตให้กับสมาชิก ทำหน้าที่ร่วมกับเหรียญ ผู้ช่วยเหรียญ และคณะกรรมการพิจารณาจัดสรรผลกำไรจากการกู้ยืมเป็นเงินโบนัสการผลิตให้กับสมาชิก จัดบันทึกบัญชีอย่างง่ายทุกชนิดเกี่ยวกับกลุ่มฯ จัดประชุมสามัญประจำปีของกลุ่มฯ และจัดบันทึกการประชุมในบางครั้งหากเลขานุการติดธุระไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ โดยหน้าที่ที่ปฏิบัติส่วนใหญ่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ กลุ่มฯ พิจารณาเลือกตั้งขึ้นมา แต่บางหน้าที่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการในตำแหน่งอื่นๆ เช่น รับชำระเงิน จ่ายค่าตอบแทนการผลิต จัดประชุม จัดบันทึกบัญชี ฯลฯ

2. นางกาญจนา ชื่อสัตย์ รองประธาน อายุ 22 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีหน้าที่ช่วยงานของประธานในหน้าที่ต่างๆ เดิมมีอาชีพทำนา ปัจจุบันนอกจากจะทำนาแล้วยังทำการผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาอีกด้วย บทบาทในชุมชนเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พิจารณาการขอกู้ยืมเงินและอนุมัติการกู้ยืมให้กับชาวบ้านหรือคนในชุมชน

3. นางวรรณาคามี เหรียญ อายุ 38 ปี เป็นอาจารย์สอนที่โรงเรียนบ้านสาบ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ขณะนี้รับราชการและทำผลิตภัณฑ์ผักตบชวาเป็นอาชีพเสริม มีหน้าที่และบทบาทในกลุ่มฯ ในด้านการเงิน กล่าวคือ มีหน้าที่นำเงินที่หักจากสมาชิกภายหลังจากส่งมอบสินค้าให้กับพ่อค้าแล้ว ฝากเข้าบัญชีเงินออมทรัพย์ของกลุ่มฯ พิจารณาอนุมัติเงินกู้ยืมแก่สมาชิก พิจารณาการจัดสรรผลกำไรที่ได้จากการกู้ยืมเงินของกลุ่มฯ เป็นเงินโบนัสการผลิตให้กับสมาชิกกลุ่มฯ แต่เนื่องด้วยหน้าที่หลักคือสอนหนังสือทำให้ไม่มีเวลาบริหารงานกลุ่มฯ มากนักหน้าที่รับชำระเงินและจ่ายค่าตอบแทนการผลิตจึงตกเป็นของประธาน ซึ่งบางครั้งประธานและผู้ช่วยเหรียญเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ดังนั้นหน้าที่ที่ปฏิบัติจึงไม่สอดคล้องกับตำแหน่งที่ดำรงอยู่เท่าที่ควร

4. นางศรีวรรณ ชื่อสัตย์ ผู้ช่วยเหรียญ อายุ 38 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีหน้าที่ช่วยงานและปฏิบัติงานแทนเหรียญ ในกรณีที่เหรียญไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เดิมมีอาชีพทำนา ขณะนี้นอกจากจะทำนาแล้วยังทำการผลิตสินค้าผักตบชวาเป็นอาชีพเสริม

5. นางเหรียญ สมควร เลขานุการ อายุ 38 ปี ศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีหน้าที่ในการจัดบันทึกการประชุมกลุ่มฯ เดิมมีอาชีพค้าขาย ขณะนี้เมื่อมีเวลาว่างจะทำการผลิตสินค้าผักตบชวาเป็น

อาชีพเสริม หน้าที่ที่ปฏิบัติสอดคล้องกับตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายหากติดภารกิจไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ ประธานหรือผู้ช่วยเลขานุการจะเป็นผู้ปฏิบัติแทน

6. นางกันยา เพตา ผู้ช่วยเลขานุการ อายุ 37 ปี ศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนก่อตั้งกลุ่มมีอาชีพทำนา ปัจจุบันทำการผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาเป็นอาชีพเสริม บทบาทหน้าที่ในกลุ่ม คือ ช่วยงาน เลขานุการในการจัดบันทึกการประชุม

7. นางปราณี ป้านตุน ฝ่ายประสานงาน อายุ 37 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปัจจุบันมีอาชีพค้าขายและผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาเป็นอาชีพเสริม มีหน้าที่คอยประสานงานระหว่างสมาชิก และคณะกรรมการ และแจ้งข่าวการประชุมให้กับสมาชิก ตลอดจนร่วมมือกับประธานจัดการประชุมสามัญประจำปีของกลุ่มฯ หน้าที่ปฏิบัติสอดคล้องกับเกณฑ์การเลือกตั้งของกลุ่มฯ

กรรมการในคณะกรรมการกลุ่มฯ มีทั้งหมด 4 คน คือ นางศรียรรณ บุตรสุวรรณ อายุ 42 ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นางจันแก้ว ผัดปานา อายุ 33 ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นางบัวเรว รักบุตร อายุ 25 ปี จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนางแสงหล้า ทองกันทา อายุ 32 ปี จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 4 คน เดิมมีอาชีพทำนาเพียงอย่างเดียว ปัจจุบันทำการผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาเป็นอาชีพเสริม และทุกคนมีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่คณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น (ข้อ 1-7) ได้แก่ แสดงความเห็นและการอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิก พิจารณาการจัดสรรเงินโบนัสแก่สมาชิก ตลอดจนให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการเฉพาะตำแหน่งที่ขอความเห็นมาแต่ละครั้ง

สำหรับสมาชิกกลุ่มฯ เกือบทุกคนมีโอกาสดพบและพูดคุยกันเป็นประจำในช่วงที่นำสินค้ามาส่งที่บ้านประธาน ซึ่งเป็นวันที่พ่อค้าคนกลางมารับสินค้าและชำระเงิน ส่วนการประชุมกลุ่มฯ จะใช้วันที่มีการออกมทรัพย์ของหมู่บ้านเป็นวันประชุม เนื่องจากเป็นวันที่สมาชิกทุกคนนำเงินไปฝากออมทรัพย์และร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน ซึ่งกลุ่มฯ จะประชุมหลังจากสมาชิกเสร็จจากการฝากออมทรัพย์และประชุมหมู่บ้าน สำหรับการประชุมสามัญประจำปีของกลุ่มฯ มีขึ้นในเดือนมกราคมของทุกปี เพื่อแจ้งผลการดำเนินงานและรายงานเรื่องต่างๆ ให้สมาชิกทราบ ตลอดจนจ่ายเงินโบนัสการผลิดซึ่งเป็นผลกำไรจากการกู้ยืมของสมาชิกและเปิดโอกาสให้สมาชิกกู้ยืมเงินจากการออมทรัพย์กลุ่มฯ อีกด้วย

สำหรับการคิดหรือการสร้างตัวแทนคนรุ่นใหม่ ขึ้นมารับตำแหน่งแทนประธานกลุ่มฯ ในอนาคตนั้น ประธานกลุ่มได้พยายามฝึกนางกาญจนา ชื่อสัตย์ ขึ้นมารับตำแหน่งแทน โดยพยายามพาไปออกงานแสดงสินค้าตามที่ต่างๆ ด้วย และหากมีประชุมของหน่วยราชการที่จัดขึ้นก็จะพาไปด้วย แต่บางครั้งนางกาญจนาก็ไม่สามารถที่จะไปด้วยได้หากมีการประชุมติดต่อกันหลายวันหรือต้องพักค้างคืน เพราะมีภาระครอบครัว อย่างไรก็ตามประธานก็ยังคิดว่านางกาญจนาเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะมาดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มฯ แทน เนื่องจากเป็นเป็นผู้ที่มนุษยสัมพันธ์และเข้ากับคนอื่นได้ง่าย

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผักบวบบ้านสาบใต้ ปี 2544

ที่	ชื่อ – สกุล	อายุ	เพศ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพหลัก	ปัจจุบันเป็น *สมาชิกกลุ่ม	บทบาทในชุมชน
1	นางดา ใบเงิน	51	หญิง	สมรส	ป.4	ประธาน	หาตลาด รับไปส่งซื้อ	ทำนา	ทำนา	-ออมทรัพย์หมู่บ้าน -กลุ่มแม่บ้าน -สมาคมสภาปณิกกิจหมู่บ้าน	รองประธานกลุ่มแม่บ้าน
2	นางกาญจนา ชื้อสสัย	22	“	“	ม.3	รองประธาน	ช่วยประธาน	ทำนา	ทำนา	“ -กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	พิจารณาและอนุมัติการกู้ยืม
3	นางวรรณ คำมี	38	“	“	ปริญญาตรี	เหรียญ	ด้านการเงิน	รับราชการ	รับราชการ	-กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	-
4	นางศรีวรรณ ชื้อสสัย	38	“	“	ม.3	ผู้ช่วยเหรียญ	ด้านการเงิน	ทำนา	ทำนา	-กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	-
5	นางเหรียญ สมควร	38	“	“	ป.6	เลขานุการ	จัดบันทึกการประชุม	ค้าขาย	ค้าขาย	-กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	-
6	นางกันยา เพตา	37	“	“	ป.4	ผู้ช่วยเลขานุการ	จัดบันทึกการประชุม	ทำนา	ทำนา	-กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	-
7	นางปราณี ป้านตุ่น	37	“	“	ป.4	ประสานงาน	แจ้งข่าวให้สมาชิกทราบ	ค้าขาย	ค้าขาย	-กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	-

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ที่	ชื่อ – สกุล	อายุ	เพศ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพหลัก	ปัจจุบันเป็น *สมาชิกกลุ่ม	บทบาทในชุมชน
8	นางศรียรรณ บุตรสุวรรณ	42	“	“	ป.6	กรรมการ	แนะนำปรีกษา	ทำนา	ทำนา	-กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	-
9	นางจันแก้ว ผัดปานา	33	“	“	ป.4	กรรมการ	แนะนำปรีกษา	ทำนา	ทำนา	-กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	-
10	นางบัวเรียว รักบุตร	25	“	“	ม.3	กรรมการ	แนะนำปรีกษา	ทำนา	ทำนา	-กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	-
11	นางแสงหล้า ทองกันทา	32	“	“	ป.6	กรรมการ	แนะนำปรีกษา	ทำนา	ทำนา	-กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	-

หมายเหตุ: ส่วนใหญ่ส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกกลุ่มจักสานไม้ไผ่ ยกเว้นนางวรรณ คำมี

ที่มา: ทีมจากการสำรวจ

3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

จากโครงสร้างองค์กรของกลุ่มฯ จะเห็นได้ว่ากรรมฝ่ายต่างๆ เข้ามารับผิดชอบในหน้าที่ที่แต่งตั้งขึ้น แต่กรรมการเหล่านี้ในบางตำแหน่ง ได้แก่ เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ ประธานงาน และกรรมการ ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง หรือปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มที่ เช่น โดยตำแหน่งเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการมีหน้าที่นี้แต่กลับไม่ได้ทำ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่นี้แทนกลับเป็นประธานกลุ่มฯ ส่วนผู้ประสานงานก็ไม่ได้ทำหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย เพราะกลุ่มฯ ไม่มีการประชุมกลุ่มฯ บ่อยนัก เมื่อมีข่าวสารแจ้งให้สมาชิกทราบจะเป็นการบอกกล่าวต่อๆ กันไป เนื่องจากสมาชิกทุกคนมีโอกาสดูพบและพูดคุยกันอยู่เสมอ แต่ถ้าหากจำเป็นต้องประชุม กลุ่มฯ จะประชุมในวันอาทิตย์หมู่บ้าน และเป็นวันที่มีการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านด้วย และตำแหน่งกรรมการมีหน้าที่ช่วยคณะกรรมการในตำแหน่งอื่นๆ ตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ของกลุ่ม แต่ก็ไม่ได้ทำหน้าที่นี้ ซึ่งส่วนใหญ่ประธานเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเกือบทั้งหมด อย่างไรก็ตามคณะกรรมการกลุ่มฯ ยังขาดตำแหน่งฝ่ายตลาด ซึ่งทำให้ประธานต้องทำหน้าที่แทน ในการหาตลาด นำสินค้าไปฝากขาย ซึ่งก็มีข้อจำกัดในเรื่องของการเดินทางและนำสินค้าไปฝากขาย เพราะไม่มีรถยนต์ส่วนตัว ขณะเดียวกันประธานยังทำหน้าที่บริหารงานกลุ่มฯ ในส่วนของการกระจายการผลิตให้กับสมาชิก ตลอดจนสอนการผลิตให้กับสมาชิก ซึ่งจะเห็นได้ว่าประธานกลุ่มฯ ทำหน้าที่หลายอย่าง หากคณะกรรมการแต่ละฝ่ายที่ตั้งขึ้นมาปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย การบริหารงานของกลุ่มฯ น่าจะคล่องตัวได้กว่านี้ ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารงานของกลุ่ม

3.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ

หน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนแก่กลุ่มฯ เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีอยู่ในท้องถิ่น (ตารางที่ 3.3) มีรายละเอียดดังนี้

- เกษตรตำบล เข้ามาช่วยให้คำแนะนำปรึกษาแก่กลุ่มฯ ในด้านการผลิตตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกลุ่มฯ ในปี 2541 จนถึงปัจจุบัน ตลอดจนประสานงานการออกงานแสดงสินค้าของหน่วยต่างๆ ให้กับกลุ่มฯ เช่น การออกงานแสดงสินค้าของเกษตรจังหวัด งานแสดงสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นต้น
- พัฒนาชุมชน เข้ามาเมื่อปี 2542 ถึงปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่เข้ามาเยี่ยมชมและให้คำแนะนำปรึกษา แต่ไม่ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือในด้านอื่นๆ เช่น การฝึกอบรมในเรื่องของการผลิต หรือการใช้เทคโนโลยีในการผลิต
- การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ได้ส่งวิทยากรเข้ามาฝึกอบรมเทคนิคและวิธีการผลิตให้กับกลุ่มฯ เมื่อปี 2542 คือ แม่ศรีคำ ซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านแม่ไผ่ ตำบลแม่ไผ่

ตารางที่ 3.3 แหล่งให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่กลุ่มฯ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน

ปี (พ.ศ.)	หน่วยงาน	ความช่วยเหลือ	นำไปใช้ประโยชน์
2541 - ปัจจุบัน	เกษตรตำบล	ให้คำแนะนำปรึกษา ประสานงานการออกแสดงสินค้า	ปรับปรุงการผลิต แนะนำสินค้า / หาดตลาดใหม่
2542 - ปัจจุบัน	พัฒนาชุมชน	ให้คำแนะนำปรึกษา	ปรับปรุงการผลิต
2542	กศน.	วิทยากรฝึกอบรม	เทคนิค และวิธีการผลิต

ที่มา: จากการสำรวจ

กลุ่มฯ และคณะกรรมการกลุ่มทราบดีถึงนโยบายกองทุนหมู่บ้าน จากการประชุมกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้านที่จัดให้มีการประชุมขึ้นทุกเดือน โดยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้แจ้งข่าวและประชาสัมพันธ์ให้ทราบ ซึ่งทางกลุ่มฯ ให้ความคิดเห็นว่าเป็นนโยบายที่ดี เนื่องจากสามารถกู้ยืมเงินได้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำคือประมาณร้อยละ 6 ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยทั้งในและนอกสถาบันการเงิน และเป็นแหล่งเงินกู้ของคนที่เข้าร่วมพักชำระหนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) การขอพักชำระหนี้กับ ธกส. ทำให้ผู้นั้นไม่สามารถขอกู้ยืมเงินกับธนาคารได้อีก สมาชิกกลุ่มฯ จึงหันมากู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้านไปลงทุนในด้านต่างๆ แทน ซึ่งในปัจจุบันสมาชิกของกลุ่มฯ ได้รับอนุมัติเงินกู้จากกองทุนดังกล่าวแล้วทั้งหมด 10 คน

สำหรับนโยบายหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล กลุ่มฯ ทราบดีจากโทรทัศน์ และหลังจากนั้นเกษตรตำบลได้แจ้งให้ทราบและประสานงานเข้ามาที่กลุ่มฯ โดยตรง เพื่อให้นำสินค้าที่ผลิตได้ไปออกงานแสดงสินค้าที่กรุงเทพฯ และจังหวัดพะเยา ซึ่งนโยบายดังกล่าวนี้ประธานเห็นว่านโยบายที่ทำให้กลุ่มฯ มีโอกาสขยายตลาดในอนาคต รวมถึงพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ให้ตรงกับความต้องการตลาดได้ เนื่องจากกลุ่มฯ มีโอกาสออกงานแสดงสินค้าตามที่ต่างๆ ทำให้เห็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ อื่นๆ ซึ่งกลุ่มฯ สามารถนำมาปรับปรุง และพัฒนาการผลิต

3.6 ศักยภาพการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

1. ในด้านครอบครัวของประธานไม่ว่าจะเป็นนายมูลและนายสินชัยลูกชาย มีส่วนช่วยให้กลุ่มฯ สามารถพัฒนาต่อไปได้อีก ทั้งด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์และการสอนการผลิตให้กับสมาชิก ซึ่งการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นทำให้กลุ่มฯ สามารถที่จะขายสินค้าได้เพิ่มขึ้น ส่วนการสอนการผลิตให้กับสมาชิกกลุ่มฯ มีโอกาสรับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นได้เรื่อยๆ ส่งผลให้กลุ่มฯ สามารถขยายการผลิตเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต

2. การจัดองค์กรยังขาดกรรมการฝ่ายตลาด ที่มีความรู้ และความสามารถ ซึ่งหากกลุ่มฯ สามารถสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าว มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และมีรถยนต์ที่อำนวยความสะดวกในการนำสินค้าไปขาย และติดต่อกับลูกค้า หรือหาตลาด กลุ่มฯ สามารถที่จะขยายตลาดเพิ่มขึ้นได้อีกในอนาคต

3. กลุ่มฯ มีการออมทรัพย์ภายในกลุ่ม โดยการหักเงินจากการผลิตสินค้าเป็นรายชิ้นทำให้กลุ่มฯ มีเงินสะสม และปล่อยกู้ให้กับสมาชิก ซึ่งการออมทรัพย์ของกลุ่มฯ ช่วยลดการพึ่งพาเงินจากภายนอก และผล

กำไรที่ได้จากเงินที่ฝากธนาคารและดอกเบี้ยเงินกู้ ยังนับเป็นผลกำไรให้กับสมาชิกตอนสิ้นปี ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการออมทรัพย์ของกลุ่มฯ ในลักษณะนี้จะส่งผลให้การรวมกลุ่มมีความยั่งยืนในอนาคต ขณะเดียวกันประธานกลุ่มที่มีอายุมากขึ้นได้คิดหรือสร้างตัวแทนกลุ่มขึ้นมารับตำแหน่งแทนในอนาคต

บทที่ 4

การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต

4.1 ผลิตภัณฑ์

กลุ่มฯ ผลิตสินค้าจากผักตบชวาเป็นกลุ่มสินค้าประเภทกระป๋องต่างๆ คือ กระป๋องถั่วครึ่งวงกลม กระป๋องถั่วครึ่งเหลี่ยม กระป๋องถั่วหอยแครง กระป๋องสะพายครึ่งวงกลมเล็ก กระป๋องสะพายถั่วครึ่งเหลี่ยม และกระป๋องสะพายถั่วรีลายต่ำและลายยกดอก (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.1-ก.4) ซึ่งแต่ละแบบจะแตกต่างกันไปตามขนาด (ตารางที่ 4.1) สำหรับการผลิตจะขึ้นอยู่กับความต้องการของพ่อค้าคนกลางที่เข้ามาสั่งให้ผลิตตามใบสั่งซื้อ

ตารางที่ 4.1 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ

ผลิตภัณฑ์	ขนาดที่ผลิต (เซนติเมตร) (กว้าง x ยาว x สูง *)
กระป๋องถั่วครึ่งวงกลม	เล็ก (33 x 20 x 23) ใหญ่ (35 x 25 x 28)
กระป๋องถั่วครึ่งเหลี่ยม	เล็ก (30 x 31 x 23) ใหญ่ (35 x 25 x 28)
กระป๋องถั่วหอยแครง	เล็ก (15 x 7 x 10) กลาง (20 x 10 x 16) ใหญ่ (30 x 15 x 25)
กระป๋องสะพายครึ่งวงกลม	เล็ก (20 x 15 x 16)
กระป๋องสะพายถั่วครึ่งเหลี่ยม	เล็ก (30 x 30 x 37) ใหญ่ (38 x 38 x 31)
กระป๋องสะพายถั่วรีลายต่ำ / ลายยกดอก	เล็ก (27 x 27 x 19) กลาง (32 x 22 x 21) ใหญ่ (36 x 25 x 27)

หมายเหตุ: * หมายถึง ความสูงจากฐานถึงปากกระป๋อง

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2 การบริหารการผลิต และการวางแผนการผลิต

4.2.1 การบริหารการผลิต

การบริหารการผลิตของกลุ่มฯ ส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของประธาน ทั้งนี้เพราะกลุ่มฯ ไม่มีคณะกรรมการที่รับผิดชอบในด้านนี้ เมื่อพ่อค้าติดต่อสั่งซื้อโดยตรงมาที่บ้านประธาน ประธาน และ/หรือ กรรมการกลุ่มฯ จะแจ้งการสั่งซื้อให้กับสมาชิกทราบและให้มารับสินค้าไปผลิต โดยประธานเป็นผู้กระจายการผลิตให้กับสมาชิกไปผลิตเองที่บ้าน ซึ่งพิจารณากระจายงานตามกำลังการผลิตและความถนัดของสมาชิกแต่ละคน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สามารถช่วยสมาชิกทำการผลิตได้ ตลอดจนสินค้าค้างส่งงวดก่อนหน้านี้ เพื่อให้ทันกับวันนัดส่งสินค้าให้กับพ่อค้าคนกลาง อย่างไรก็ตามหากเป็นช่วงที่มียอดการสั่งซื้อเข้ามาน้อยและให้ระยะเวลาการผลิตยาวนาน ประธานกลุ่มฯ จะกระจายการผลิตให้กับสมาชิกในสัดส่วนของชิ้นงานที่เท่ากัน สำหรับสินค้าที่ผลิตสมาชิกใช้เงินทุนตนเองทั้งหมด (ภาพที่ 4.1)

4.2.2 การวางแผนการผลิต

ประธานกลุ่มฯ เป็นผู้ทำหน้าที่วางแผนการผลิต โดยจะวางแผนภายหลังจากที่ลูกค้ามียอดการสั่งซื้อเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นการกระจายการผลิตและจัดซื้อวัตถุดิบที่ใช้ผลิต ซึ่งการผลิตของกลุ่มฯ เป็นการผลิตตามใบสั่งซื้อของพ่อค้าถึงร้อยละ 99 ส่วนที่เหลือร้อยละ 1 เป็นการผลิตเพื่อฝากขายและออกงานแสดงสินค้าสาเหตุที่กลุ่มฯ ผลิตตามใบสั่งซื้อเป็นหลักเนื่องจากกลุ่มฯ ต้องการหลีกเลี่ยงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ เพราะผลิตภัณฑ์ผักตบชวาเก็บรักษาไม่ได้นานจากปัญหาเชื้อราโดยเฉพาะในฤดูฝน

ในปี 2544 กลุ่มฯ มีปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจำนวน 2,418 ชิ้นต่อปี โดยผลิตกระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมเล็กมากที่สุดถึง 480 ชิ้นต่อปี หรือร้อยละ 19.85 รองลงมาเป็นกระเป๋าดือครึ่งวงกลมขนาดเล็กจำนวน 360 ชิ้นต่อปี (ร้อยละ 14.89) และกลุ่มฯ ผลิตกระเป๋าทรงรีลายต่ำ/ลายดอกขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่น้อยที่สุดจำนวนเท่ากัน 60 ชิ้นต่อปี (ร้อยละ 2.48)

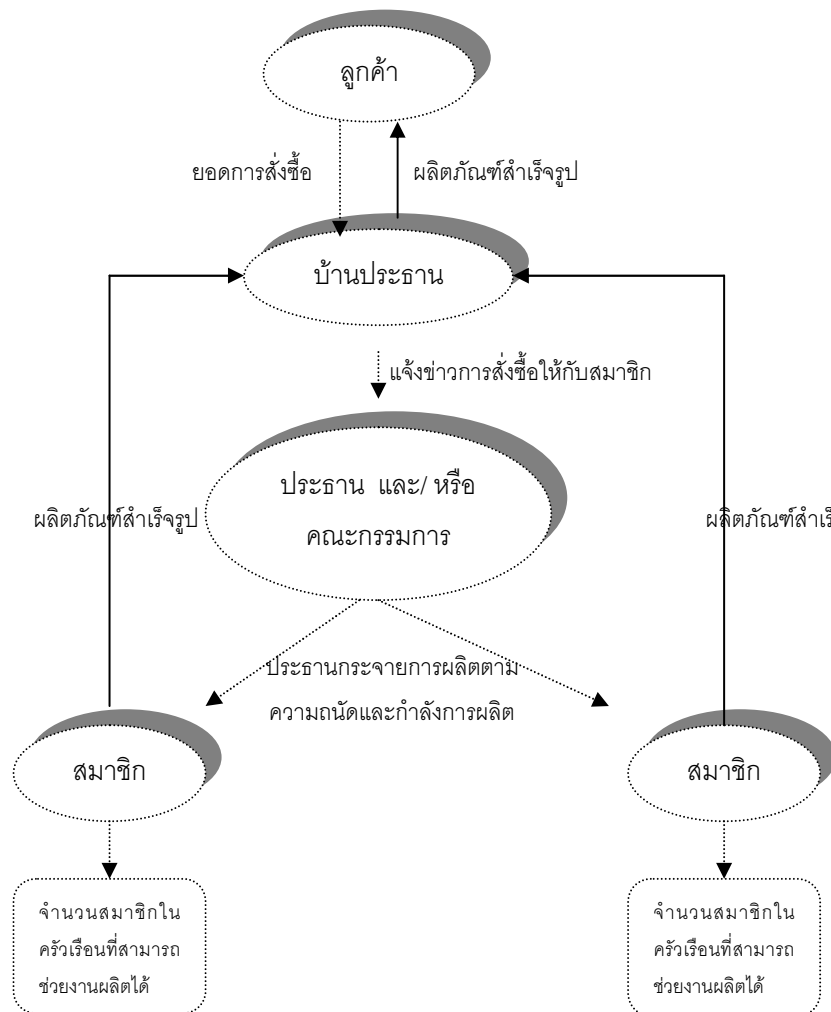
จากการสัมภาษณ์โดยให้ประธานกลุ่มฯ ประมาณกำลังการผลิตของสมาชิกทั้งหมด ถ้าหากทุกคนสามารถผลิตได้เต็มกำลัง กล่าวคือผลิตจำนวน 6 วันต่อสัปดาห์ หรือ 24 วันต่อเดือน แต่ละวันทำการผลิตวันละ 8 ชั่วโมง พบว่า ปริมาณที่ผลิตจริงต่ำกว่ากำลังการผลิตที่สมาชิกกลุ่มฯ สามารถผลิตได้ คือกลุ่มฯ สามารถผลิตกระเป๋าดือทรงหอยแครงขนาดเล็กได้มากที่สุดจำนวน 22,932 ชิ้นต่อปี รองลงมาเป็นกระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมขนาดเล็กและกระเป๋าสายทรงรีลายต่ำ/ลายดอกขนาดเล็กผลิตได้จำนวนเท่ากัน 21,996 ชิ้นต่อปี และผลิตกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมได้น้อยที่สุดจำนวน 8,892 ชิ้นต่อปี (ตารางที่ 4.2) โดยช่วงเวลาที่มีการสั่งซื้อเข้ามามากที่สุด คือ ช่วงเดือนธันวาคม – มีนาคม (ตารางที่ 4.3) เป็นช่วงฤดูแล้งมีความชื้นน้อย ผลิตภัณฑ์ไม่มีปัญหาเรื่องของเชื้อรา และสมาชิกกลุ่มฯ วางเว้นจากฤดูทำนาสามารถผลิตสินค้าได้มากกว่าช่วงอื่นๆ

4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต

4.3.1 วัตถุดิบ

วัตถุดิบหลัก

1. ผักตบชวา ก้านสด (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.5) ประธานกลุ่มฯ เป็นผู้จัดหาและสั่งซื้อจากชาวบ้านบ้านปากกวีวัน ผู้ขายเป็นผู้รับภาระค่าขนส่ง การซื้อแต่ละครั้งจะซื้อในปริมาณมากและแจกจ่ายให้กับสมาชิกตามความต้องการหรือยอดการผลิตของสมาชิกแต่ละราย ช่วงที่มีการซื้อและกักตุนไว้มากคือช่วงเดือนธันวาคม-มีนาคม ยอดการซื้อในแต่ละเดือนประมาณ 200,000 - 300,000 ก้าน เพราะเป็นช่วงที่ผักตบชวามีก้านขาวและยาวกว่าฤดูฝน ผิวมันมาก เมื่อนำมาสานผลิตภัณฑ์มีปัญหาเรื่องเชื้อราเล็กน้อย ซึ่งในช่วงเดียวกันนี้มียอดการสั่งซื้อเข้ามามาก สำหรับช่วงเดือนอื่นๆ มียอดการสั่งซื้อประมาณ 100,000 ก้าน ราคาขาย 100 ก้าน 7 บาท และประธานกลุ่มฯ จะขายต่อให้กับสมาชิกในราคาเดียวกัน

แผนภาพที่ 4.1 การบริหารและการวางแผนการผลิต

ตารางที่ 4.2 ปริมาณการผลิตในปี 2544 และกำลังการผลิตของกลุ่มฯ

ผลิตภัณฑ์	ขนาดที่ผลิต	จำนวนที่ผลิตในปี 2544 (ใบ/ปี)	กำลังการผลิตของสมาชิกแต่ละราย (ใบ/เดือน)	กำลังการผลิตของกลุ่มฯ (ใบ/ปี)
กระเป๋าดึงเครื่องวงกลม	เล็ก	365	17	7,956
	ใหญ่	245	11	5,148
กระเป๋าดึงทรงสี่เหลี่ยม	เล็ก	245	15	7,020
	ใหญ่	245	10	4,680
กระเป๋าดึงทรงหอยแครง	เล็ก	101	25	11,700
	กลาง	95	18	8,424
	ใหญ่	101	12	5,616
กระเป๋าสะพายเครื่องวงกลม	เล็ก	485	23	10,764
กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม	เล็ก	101	12	5,616
	ใหญ่	185	8	3,744
กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ / ลายยกดอก	เล็ก	65	13	6,084
	กลาง	65	17	7,956
	ใหญ่	185	12	5,616
รวม		2,418	193	90,324

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.3 ช่วงระยะเวลาการผลิตและกำลังการผลิตที่กลุ่มสามารถผลิตสินค้า

ผลิตภัณฑ์	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กระเป๋าดึงเครื่องวงกลม	←											→
กระเป๋าดึงทรงสี่เหลี่ยม	←											→
กระเป๋าดึงทรงหอยแครง	←											→
กระเป๋าสะพายเครื่องวงกลม	←											→
กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม	←											→
กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ / ลายยกดอก	←											→

หมายเหตุ: ——— หมายถึง ยอดการสั่งซื้อมาก
 หมายถึง ยอดการสั่งซื้อน้อย
 - - - - - หมายถึง ยอดการสั่งซื้อปกติ

ที่มา: จากการสำรวจ

วัตถุดิบรอง

1. สีย้อม (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.6) ใช้สำหรับย้อมผักตบชวา ก้านแห้งที่ตัดเป็นเส้นคล้ายเส้นตอกเรียบร้อยแล้ว ประธานเป็นผู้จัดซื้อจากตลาดในหมู่บ้าน หรือพ่อค้าที่เข้ามาเร่ขายในหมู่บ้าน ซึ่งจัดซื้อก็ต่อเมื่อใกล้จะหมดหรือหมดลง โดยซื้อเป็นกล่องใหญ่จากพ่อค้าเร่ในราคากล่องละ 540 บาท ซึ่งจะมีกล่องเล็กทั้งหมด 12 กล่อง เฉลี่ยราคากล่องละ 45 บาท ถ้าซื้อปลีกจากร้านค้าในหมู่บ้านมีราคาสูงถึงกล่องละ 55 บาท สีย้อมกล่องเล็กสามารถย้อมผักตบชวาได้ประมาณ 500 ก้าน ประธานคิดราคาจากสมาชิกในราคาเดียวกับที่ซื้อมา

2. กำมะถัน (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.7) ใช้สำหรับอบผักตบชวา ก้านแห้ง สมาชิกแต่ละรายจะจัดหาเองและมีการซื้อทุกเดือน ส่วนใหญ่ซื้อจากตลาดในหมู่บ้าน กิโลกรัมละ 40 บาท ช่วงที่มีการผลิตมากในเดือนธันวาคม – มีนาคม สมาชิกแต่ละรายใช้กำมะถันในการผลิตเฉลี่ยประมาณ 2 กิโลกรัมต่อเดือน เดือนอื่นๆ จะใช้ประมาณ 1 กิโลกรัม กำมะถัน 100 กรัม อบผักตบชวาได้ประมาณ 600 ก้าน

3. ผักตบชวาเส้นเปีย (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.8) ใช้สำหรับสานผลิตภัณฑ์ร่วมกับผักตบชวา ก้านแห้ง หรือเส้นผักตบชวา สมาชิกแต่ละรายจัดหาเองซื้อจากชาวบ้านบ้านสันกว๊าน ช่วงเดือนธันวาคม – มีนาคม ใช้เดือนละ 2 มัด ช่วงอื่นๆ เฉลี่ยเดือนละ 1 มัด แต่จะมีความยาวประมาณ 50 วา หรือประมาณ 100 เมตร ราคา 55 บาท ผู้ขายเป็นผู้จัดส่ง วัตถุดิบชนิดนี้สมาชิกจะไม่ซื้อกักตุนไว้ เนื่องจากหากทิ้งไว้นานมีโอกาสเกิดเชื้อรา

4. ถ่านไม้ (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.9) เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเผาไหม้กำมะถันในขั้นตอนของการอบ สมาชิกแต่ละรายเป็นผู้จัดหา ซื้อจากชาวบ้านในหมู่บ้านปีละ 1 กระสอบ (กระสอบใส่ข้าวเปลือกสีน้ำตาล) ราคากะสอบละ 150 บาท จ่ายเป็นเงินสดผู้ขายเป็นผู้รับภาระค่าขนส่ง

5. แลคเกอร์ (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.10) ใช้สำหรับเคลือบเงาผลิตภัณฑ์ให้สวยงามและสามารถช่วยป้องกันเชื้อราได้ระดับหนึ่ง และใช้ทาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้าที่เข้ามาสั่งซื้อเท่านั้น สมาชิกแต่ละรายจัดซื้อเองตามร้านค้าในหมู่บ้าน เฉลี่ยเดือนละ 1 กระป๋อง ราคา 95 บาท

6. เกลือแกง ใช้สำหรับเป็นส่วนผสมในน้ำสำหรับย้อมสีเส้นผักตบชวา ใช้ประมาณ 1 ช้อนแกงต่อน้ำประมาณ 3 ลิตร ย้อมเส้นผักตบชวาได้ประมาณ 500 เส้น ใช้ในการผลิตปีละประมาณ 2 กระสอบ ราคา 15 บาท และ/หรือ จัดซื้อใหม่เมื่อหมด ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน และประธานกลุ่มฯ เป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่าย แต่ใช้ผลิตให้กับสมาชิกทั้งหมด 39 ราย

7. น้ำส้มสายชู ใช้ผสมน้ำล้างเส้นผักตบชวาที่ย้อมสีเรียบร้อยแล้ว ใช้ประมาณ 1 ช้อนแกงต่อน้ำ 20 ลิตร ใช้ในการผลิตปีละประมาณ 3 ขวด ขนาด 750 ซีซี ราคา 35 บาท และ/หรือ จัดซื้อใหม่เมื่อหมดลง ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน และประธานกลุ่มฯ เป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่าย แต่ใช้ผลิตให้กับสมาชิกทั้งหมด 39 ราย

8. ยางรัด ใช้สำหรับรัดผักตบชวา ก้านดิบตากแดด สมาชิกซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านในราคา 50 บาทต่อกิโลกรัม มีทั้งหมดประมาณ 1,500 เส้น ใช้ในการผลิตปีละประมาณ 1 กก. และ/หรือ จัดซื้อใหม่เมื่อหมดลง

ตารางที่ 4.4 การจัดหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์ในการผลิต

วัตถุดิบ	หน่วย	ราคาหน่วย (บาท/หน่วย)	แหล่งที่มาของวัตถุดิบ	ความถี่ (ครั้ง/เดือน)	ปริมาณการใช้ ซื้อ/ครั้ง	ปริมาณการใช้ ซื้อ/ปี	การชำระเงิน	วิธีการขนส่ง	ค่าขนส่ง (บาท)
ผลิตภัณฑ์กั้นดิน ¹ ธ.ค. - มี.ค. เม.ย. - พ.ย.	ก้าน	7/100	บ้านพักสวน	4	62,500	1,000,000	สด	ผู้ขายจัดส่ง	-
	"	"	"	"	25,000	800,000	"	"	-
สีส้ม ¹	กล่อง*	540	พ่อค้าเร่ ร้านค้าในหมู่บ้าน	1*	1	2	สด	ขนส่งเอง	-
กัมมะถัน ² ธ.ค. - มี.ค. เม.ย. - พ.ย.	กิโลกรัม	40	ร้านค้าในหมู่บ้าน	1	2	8	สด	ขนส่งเอง	-
	"	"	"	"	1	8	"	"	-
ผลิตภัณฑ์วัสดุสำเร็จรูป ² ธ.ค. - มี.ค. เม.ย. - พ.ย.	เมตร	1.82	บ้านพักสวน	1	200	800	สด	ผู้ขายจัดส่ง	-
	"	"	"	1	100	800	"	"	-
ถ่านไม้ ²	กระสอบ	150	จากสวนบ้าน	1*	1	1	สด	ผู้ขายจัดส่ง	-
แลคเกอร์ ¹	กระป๋อง	95	ร้านค้าในหมู่บ้าน	1	1	12	"	ขนส่งเอง	-
เกลือแกง	ห่อแกล	15	"	1**	1	1	"	"	-
น้ำส้มสายชู	ห่อแกล	35	"	1**	1	1	"	"	-
ยางรัด	กิโลกรัม	50	"	1**	1	1	"	"	-

หมายเหตุ: ¹ หมายถึง ภาระงานเป็นผู้จัดหาและขายต่อให้สมาชิกในราคาเดียวกัน

² หมายถึง สมมติว่าแต่ละรายจัดหาเอง

* หมายถึง จัดซื้อปีละครั้ง

** หมายถึง จัดซื้อปีละครั้ง และ/หรือเมื่อหมดลง

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.5 ช่วงเวลาในการจัดหาปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิต	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ผักตบชวาก้านดิบ	←											→
สีย้อม	←											→
กำมะถัน	←											→
ผักตบชวาส้มเปรี้ยว	←											→
ถ่านไม้	←											→
แอลกอฮอล์	←											→
เกลือแกง	←											→
น้ำส้มสายชู	←											→
ยางรัด	←											→

หมายเหตุ หมายถึง ช่วงที่มีการซื้อและกักตุนเก็บไว้มาก

..... หมายถึง ช่วงที่มีการจัดซื้อปกติ

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต

วัสดุ ที่ใช้ในการผลิต สมาชิกแต่ละรายเป็นผู้จัดหาเอง ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านจ่ายชำระเป็นเงินสดและขนส่งเอง วัสดุที่มีอายุการใช้งานไม่เกิน 1 ปี และจัดซื้อปีละครั้ง ได้แก่ ไม้บรรทัด เข็มหมุด ถุงพลาสติก มิดโคน ตะปู (ภาคผนวก ก รูปที่ ก. 11) และจานรองถ่านไม้ (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.9) แสดงรายละเอียดในภาคผนวก ข และ ค และใช้ในการผลิตดังนี้

1. ไม้บรรทัด ใช้สำหรับวัดขนาดผลิตภัณฑ์ที่ผลิต สมาชิกทุกคนมีใช้ในการผลิตจำนวน 1 อัน ซื้อมาในราคาอันละ 5 บาท
2. เข็มหมุด ใช้ยึดผลิตภัณฑ์ขณะที่สานติดกับพิมพ์โฟม ไม่ให้ขยับหรือเคลื่อนที่ขณะสาน ผลิตภัณฑ์ทำให้สานผลิตภัณฑ์มีรูปทรงที่สวยงาม สมาชิกใช้ในการผลิตประมาณ 12 เล่ม ซื้อมาในราคา 10 บาท
3. มิดโคน ใช้สำหรับตัดเส้นผักตบชวาทหลังจากสานผลิตภัณฑ์เรียบร้อยแล้ว สมาชิกแต่ละรายจัดซื้อ 6 เดือนต่อด้าม ในราคาด้ามละ 2 บาท หรือคิดเป็นค่าใช้จ่าย 4 บาทต่อปี
4. ตะปู ใช้สำหรับยึดผลิตภัณฑ์เข้ากับพิมพ์ไม้ในขณะที่สานไม่ให้เคลื่อนที่ ซึ่งทำให้การสานผลิตภัณฑ์มีรูปทรงที่สวยงาม ตะปูที่ใช้ในการผลิตสมาชิกได้มาวัสดุเหลือใช้จากกิจกรรมอื่นๆ และนำมาใช้ในการผลิตผักตบชวาทอีกต่อหนึ่ง ในการผลิตตะปูทั้งหมดจำนวน 10 เล่ม สมาชิกมีมูลค่าราคา 3 บาท
5. จานรองถ่านไม้ ใช้ผลิตในขั้นตอนของการอบผักตบชวา สมาชิกได้มาจากวัสดุเหลือใช้และตีมูลค่าในราคาใบละ 1 บาท
6. กระสอบฟางและพลาสติก ใช้สำหรับปิดฝาเตาอบขณะอบผักตบชวากับกำมะถัน เพื่อไม่ให้กำมะถันระเหยออกได้ง่าย และใช้วัสดุเหลือใช้ ประสิทธิภาพมีมูลค่าประมาณ 10 บาท สมาชิกทุกคนใช้ร่วมกัน

สำหรับการจัดหาและช่วงเวลาในการจัดหาแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.4 และ 4.5

อุปกรณ์การผลิต ทุกชนิดสมาชิกเป็นผู้จัดหาเอง (ตารางที่ 4.6) มีรายละเอียดดังนี้

1. พิมพ์ไม้ (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.20) ใช้สำหรับสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ที่มีรูปทรงเป็นเหลี่ยม เช่น ทรงสี่เหลี่ยม ทำให้การสานขึ้นรูปบริเวณมุมของผลิตภัณฑ์สวยงาม สมาชิกส่วนใหญ่ซื้อจากนายมูล สามีนางดา ประธานกลุ่มฯ แต่สมาชิกบางรายผลิตขึ้นมาใช้เอง โดยดัดแปลงแบบมาจากของนายมูล นายมูลขายพิมพ์ไม้ในราคาตัวละ 50-80 บาท ขึ้นอยู่กับขนาด โดยส่วนใหญ่พิมพ์แต่ละแบบสมาชิกจะใช้ในการผลิตเพียง 3 ปี จึงเปลี่ยนแบบพิมพ์ใหม่ตามคำสั่งซื้อของพ่อค้า ซึ่งสืบเนื่องมาจากความต้องการของตลาดอีกต่อหนึ่ง

2. พิมพ์โฟม ใช้สำหรับสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ที่ส่วนฐานมีลักษณะโค้งกลม เช่น กระเป๋าทือและกระเป๋าสะพายครึ่งวงกลม สมาชิกจัดหาและซื้อในราคาเดียวกับพิมพ์ไม้ แต่อายุการใช้งานสั้นกว่าพิมพ์ไม้เพียงประมาณปีครึ่ง ทั้งนี้เพราะตัวพิมพ์จะเปื่อยยุ่ยจากการใช้เข็มหมุดแทงและยึดผลิตภัณฑ์ในขณะที่สานขึ้นรูป

6. สายวัด ใช้วัดขนาดผลิตภัณฑ์ และความยาวเส้นเปียสายกระเป๋าสานที่สมาชิกผลิตเอง สมาชิกมีใช้ในการผลิตจำนวน 1 อัน ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านในราคาอันละ 40 บาท อายุการใช้งานประมาณ 5 ปี

7. เข็มเย็บกระสอบ ใช้เย็บขอบปากผลิตภัณฑ์และต่อสายกระเป๋ากับตัวผลิตภัณฑ์ สมาชิกซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านในราคาเล่มละ 15 บาท อายุการใช้งานประมาณ 5 ปี

8. กรรไกร สำหรับตัดเส้นผักตบชวา (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.18) ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านในราคาตัวละ 20 บาท อายุการใช้งานประมาณ 5 ปี

9. ค้อน สำหรับตอกตะปูยึดผลิตภัณฑ์เข้ากับพิมพ์ไม้ สมาชิกซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านในราคาตัวละ 100 บาท อายุการใช้งานประมาณ 10 ปี

10. กระบอกฉีดน้ำ ใช้ฉีดพรมน้ำขณะที่สานขึ้นรูป ช่วยให้การสานได้ง่ายและเส้นผักตบชวียึดติดกันมากขึ้น สมาชิกซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านในราคาอันละ 35 บาท อายุการใช้งานประมาณ 2 ปี

11. เครื่องรีดผักตบชวา สมาชิกใช้รีดเส้นผักตบชวาก้านแห้งให้เรียบแบน เพื่อใช้เป็นเส้นยืนในการสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ชนิดนี้มาจากเครื่องรีดเมล็ดฝ้ายสมัยโบราณ ประธานกลุ่มฯ ติมูลค่าเครื่องละ 200 บาท อายุการใช้งานประมาณ 30 ปี

12. เตอบ ใช้สำหรับอบผักตบชวา กลุ่มฯ มีเพียง 1 เต้า สามารถอบผักตบชวาจำนวน 600 ก้านต่อครั้ง สมาชิกทุกคนใช้ร่วมกัน ตั้งอยู่ที่บ้านของประธาน ก่อสร้างด้วยมูลค่า 600 บาท อายุการใช้งานประมาณ 20 ปี

13. เต้าอังโล่ ใช้สำหรับต้มน้ำย้อมสีเส้นผักตบชวา ประธานเป็นผู้ทำหน้าที่ย้อมให้กับสมาชิกกลุ่มฯ ทุกราย และใช้เต้าที่บ้านของประธาน ซึ่งเต้านี้ประธานใช้ร่วมกับการหุงต้มอาหารในครัวเรือน ซื้อมาในราคาเต้าละ 150 บาท มีอายุการใช้งานประมาณ 3 ปี ดังนั้นจึงนำมาคิดคำนวณต้นทุนเพียงร้อยละ 10 ของค่าเสื่อมแต่ละปี และเต้านี้ใช้ย้อมในการผลิตของสมาชิกกลุ่มฯ ทุกคน

4.3.3 บรรจุภัณฑ์

สมาชิกกลุ่มฯ ใช้ ถุงพลาสติกสีดำ (ถุงขยะ) ขนาด 40 x 80 เซนติเมตร สำหรับเก็บรักษาผักตบชวาอบแห้งไม่ให้ถูกความชื้น เพราะเมื่อถูกความชื้นแล้วจะขึ้นรา สมาชิกกลุ่มฯ จัดซื้อเองจากร้านค้าในหมู่บ้านปีละครั้ง ในราคาใบละ 6 บาท สมาชิกแต่ละคนมีใช้ในการผลิตประมาณ 4 ใบ

ส่วนบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์กลุ่มฯ ไม่ได้ใช้ เนื่องจากการผลิตตามยอดการสั่งซื้อและพ่อค้ามารับเอง โดยรับสินค้าเป็นชิ้นไปเลย จึงทำให้กลุ่มฯ ไม่มีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ สำหรับสินค้าฝากขายที่ร้าน ทางร้านที่ฝากขายเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายบรรจุภัณฑ์ทั้งหมด

4.3.4 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต

การตรวจสอบคุณภาพปัจจัยการผลิต

การตรวจสอบคุณภาพปัจจัยการผลิตของกลุ่มฯ โดยเฉพาะผักตบชวาซึ่งเป็นวัตถุดิบหลัก ประธานกลุ่มฯ เป็นผู้จัดซื้อและตรวจสอบคุณภาพ ในการตรวจสอบจะดูถึงขนาดและความยาวของก้าน ความมันของผิว เพราะถ้าก้านใหญ่และยาวเมื่อนำมาตัดเป็นเส้นจะทำให้ได้เส้นยาวสม่ำเสมอ สานผลิตภัณฑ์ได้สวยงาม และช่วงใดผักตบชวาที่มีคุณภาพดังกล่าว ประธานจะซื้อมากกว่าปกติ แต่ถ้าก้านสั้นก็จะลดการสั่งซื้อลง สำหรับแบบพิมพ์ผู้ที่ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของแบบพิมพ์ คือ นายมูลสามีนางดา เพราะนายมูลเป็นผู้ทดลองทำแบบใหม่เป็นคนแรก เพื่อให้ประธานเป็นผู้ทดลองสานผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ๆ หากผลิตภัณฑ์ที่ได้มีความสวยงาม ขนาดพอดีกับที่ต้องการ สมาชิกกลุ่มฯ สามารถสั่งซื้อได้จากนายมูล หรือมาดูแบบและวัดขนาดแล้วไปทำเองที่บ้าน สำหรับปัจจัยการผลิตอื่นๆ กลุ่มฯ ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพแต่อย่างใด

การเก็บรักษาปัจจัยการผลิต

การเก็บรักษาปัจจัยการผลิตของกลุ่มฯ มีการเก็บรักษาที่ไม่ยุ่งยากมากนัก ทั้งนี้เพราะกลุ่มฯ ไม่มีการซื้อวัตถุดิบมากักตุนหรือเก็บรักษาไว้ในปริมาณมาก กล่าวคือ จะซื้อให้เพียงพอกับการผลิตในแต่ละเดือนตามยอดการสั่งซื้อที่มีเข้ามาเท่านั้น

การเก็บรักษาผักตบชวาก้านแห้งที่อบเรียบร้อยแล้ว สมาชิกเก็บไว้ในถุงพลาสติกสีดำ (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.17) เพื่อป้องกันความชื้นในอากาศ และเชื้อรา ที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่วัตถุดิบได้ หากพบว่าก้านผักตบชวามีเชื้อราสมาชิกลำเอียงมาใช้เป็นเส้นยืนในการสานผลิตภัณฑ์ ส่วนแบบพิมพ์เก่า (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.20) ที่ไม่ใช้ในการผลิตแล้วและผักตบชวาเส้นเปีย สมาชิกจัดเก็บไว้ในพื้นที่ว่างมุมบ้านของบ้านที่ไม่ใช้ทำประโยชน์ สำหรับสีย้อม กำมะถัน และแลคเกอร์เก็บไว้ในสูงห่างจากมือเด็ก ส่วนถ่านไม้ใช้กระสอบป่าน (กระสอบบรรจุข้าวสีน้ำตาล) เป็นบรรจุภัณฑ์ในการเก็บรักษา เพราะผู้ขายใช้เป็นบรรจุภัณฑ์ครั้งแรกตั้งแต่ซื้อมา เก็บรักษาโดยการกองไว้ใต้ถุนบ้าน

ตารางที่ 4.6 วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต

วัสดุและอุปกรณ์	จำนวน	ราคา (บาท)	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา (พ.ศ.)	อายุการใช้ งาน(ปี)	ลักษณะการ ใช้งาน
ไม้บรรทัด	1	5	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2544	1	วัดขนาดผลิตภัณฑ์
เข็มหมุด	1	10	"	"	1	ยึดผลิตภัณฑ์กับพิมพ์โฟม
ถุงพลาสติก*	1	24	"	"	1	เก็บรักษาผักตบชวา
มีดโกน	1	4	"	"	1	ตัดผักตบชวาที่สานผลิตภัณฑ์
ตะปู	1	3	"	"	1	ยึดผลิตภัณฑ์กับพิมพ์ไม้
จานรองถาดไม้	1	1			1	รองฐานไม้อบผักตบชวา
กระสอบฟาง และพลาสติก	10	1	วัสดุเหลือใช้	"	1	คลุมเตาเผาป้องกันกัมมันต ระเหยออก
พิมพ์ไม้หรือโฟม	5	50-80	ซื้อหรือผลิตเอง	2542	3 , 1.5	ขึ้นรูปผลิตภัณฑ์
สายวัด	1	40	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2543	5	วัดขนาดผลิตภัณฑ์
เข็มเย็บกระสอบ	1	15	"	2543	5	ต่อสายสะพาย
กรรไกร	1	20	"	2543	5	ตัดเส้นผักตบชวา
ค้อน	1	100	"	2542	10	ขึ้นรูปผลิตภัณฑ์
กระบอกลัดน้ำ	1	35	"	2542	2	ฉีดเส้นผักตบชวา
เครื่องรีด	1	200	ผลิตเอง	2530	30	รีดเส้นผักตบชวา
เตาอบ	1	600	ผลิตเอง	2541	20	อบผักตบชวา
เตาอังโล่	1	150	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	5	ต้มน้ำย้อมสีเส้นผักตบชวา

หมายเหตุ: * บรรจุภัณฑ์ของวัตถุดิบ

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4 แรงงานและการจ้างงาน

4.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต

การผลิตของกลุ่มฯ เป็นการกระจายงานให้กับสมาชิกทำที่บ้านของตนเอง ซึ่งแรงงานที่ใช้โดยส่วนใหญ่เป็นตัวสมาชิกเอง แต่การทำงานที่บ้านของตนเองทำให้สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสได้ช่วยผลิตสินค้าด้วย เมื่อยามว่างเว้นจากภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบ หรือช่วงที่ดูโทรทัศน์ งานที่ช่วยเป็นงานเกี่ยวกับ ทำพิมพ์ การตัดเส้น ผักตบชวาเพื่อเตรียมสานผลิตภัณฑ์ สานห่วงกระเป๋าทือ เปียเส้นผักตบชวาทำเป็นสายกระเป๋าทือ หรือสานผลิตภัณฑ์ในบางครั้ง (ตารางที่ 4.7)

4.4.2 การจ้างงาน

แรงงานที่ทำการผลิตสินค้าของกลุ่มฯ ทั้งตัวสมาชิกและคนในครอบครัวที่ช่วยงานได้รับค่าตอบแทนเป็นรายชิ้น และได้รับเงินภายหลังจากกลุ่มฯ ส่งมอบสินค้าให้กับลูกค้าเรียบร้อยแล้ว เพราะสินค้าส่วนใหญ่ขายให้กับพ่อค้าคนกลางและขายเป็นเงินสด

ตารางที่ 4.7 การใช้แรงงานในการผลิต

ลักษณะหน้าที่	แรงงานที่ใช้			ค่าตอบแทนที่ได้รับ
	สมาชิก	คนในครอบครัว		
		ชาย	หญิง	
ทำพิมพ์		*		สมาชิกและคนในครอบครัวได้รับค่าตอบแทนเป็นรายชิ้น
สานผลิตภัณฑ์	*	**	**	
ตัดเส้นผักตบชวา	*	-	**	
สานห่วงกระเป๋าสื่อ	*	**	**	
เปียสายกระเป๋าสื่อ	*	**	**	

หมายเหตุ: * หมายถึง ทำเป็นประจำ

** หมายถึง ทำเป็นบางครั้ง

ที่มา: จากการสำรวจ

4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน

ในหัวข้อนี้จะทำวิเคราะห์ให้เห็นถึงการคิดต้นทุนการผลิตและส่วนต่างที่ได้รับจากการขายสินค้า ซึ่งต้นทุนการผลิตมี 3 ลักษณะ คือ 1) ต้นทุนที่สมาชิกคิดโดยการประมาณต้นทุนการผลิตรวม ซึ่งคิดมาจากแรงงานในการผลิตและวัตถุดิบที่จ่ายเป็นเงินสดเท่านั้น 2) ต้นทุนกลุ่มฯ เป็นราคาที่รับซื้อจากสมาชิก 3.) ต้นทุนจากการวิเคราะห์คิดจากต้นทุนเงินสด ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ ที่เกิดจากการผลิตของสมาชิกทั้งหมด

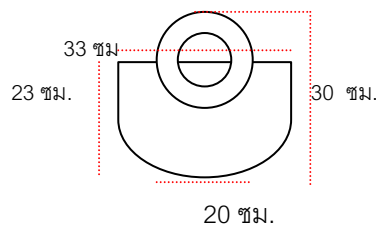
จากการวิเคราะห์ พบว่า ต้นทุนรวมทั้งหมดในการผลิตสินค้าทุกชนิดประกอบด้วยต้นทุนแรงงานที่ไม่เป็นเงินสดในสัดส่วนที่สูงสุด รองลงมาเป็นต้นทุนเงินสดในส่วนของค่าใช้จ่ายผักตบชวา สำหรับส่วนต่างที่กลุ่มฯ ได้รับเหนือต้นทุนที่รับซื้อจากสมาชิกทั้งการขายส่งและปลีกจำนวน 5 และ 10 บาทต่อชิ้น (ภาคผนวก ข และ ค) โดยผลการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.8 มีรายละเอียดดังนี้

กระเป๋าทูครึ่งวงกลมขนาดเล็ก มีขนาดปากและฐานของกระเป๋ากว้าง 33 และ 20 เซนติเมตร มีความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 23 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงห่วงถือด้านบนสุดมีความสูงเท่ากับ 30 เซนติเมตร ในการผลิตจะใช้ผักตบชวาทั้งหมด 200 ก้าน สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 20 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 60 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 65 บาท และขายปลีกในราคา 70 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 40 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 66.67 ของราคาที่ได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 102.39 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 28.22 บาท หรือร้อยละ 27.56 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 71.17 บาท หรือร้อยละ 72.44 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 31.78 บาทหรือร้อยละ 52.97 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน

ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -12.83 -41.09 และ -42.39 บาท หรือร้อยละ 21.39 68.49 และ 70.66 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาของกลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 65 และ 70 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 45 บาท หรือร้อยละ 69.23 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด 36.78 บาท หรือร้อยละ 56.59 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -7.83 -36.09 และ -37.39 บาท หรือร้อยละ 12.05 55.53 และ 57.53 ตามลำดับ

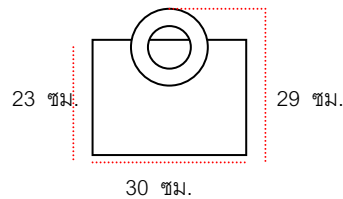
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 50 บาท หรือร้อยละ 71.43 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด 41.78 บาท หรือร้อยละ 59.69 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -2.83 -31.09 และ -32.39 บาท หรือร้อยละ 4.05 44.42 และ 46.28 จากราคาขายปลีก ตามลำดับ

กระเป๋าลือครึงวงกลมขนาดใหญ่ มีขนาดปากและฐานของกระเป๋ากว้าง 35 และ 25 เซนติเมตร ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 28 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงห่วงถือด้านบนสุดมีความสูงเท่ากับ 34 เซนติเมตร ใช้ผักตบชวาในการผลิตทั้งหมด 320 ก้าน สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 40 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 95 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 100 บาท และขายปลีกในราคา 110 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 55 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 57.89 ของราคาที่ได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 151.70 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 39.71 บาท หรือร้อยละ 26.18 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 111.98 บาท หรือร้อยละ 73.82 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 55.29 บาทหรือร้อยละ 58.20 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -14.87 -54.65 และ -56.70 บาท หรือร้อยละ 15.65 57.52 และ 59.68 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาของกลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 100 และ 110 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 60 บาท หรือร้อยละ 60 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด 60.29 บาท หรือร้อยละ 60.29 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุน

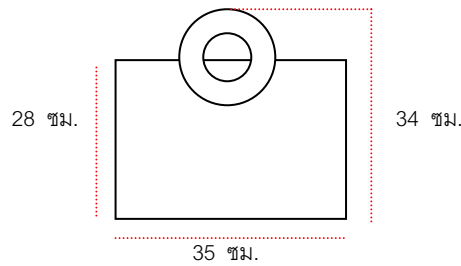
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 40 บาท หรือร้อยละ 73.47 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดและต้นทุนแรงงานเท่ากับ 73.47 และ 8.83 บาท หรือร้อยละ 81.64 และ 9.81 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -7.75 และ -9.08 บาท หรือร้อยละ 8.61 และ 10.09 จากราคาขายปลีก ตามลำดับ

กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ขนาดปากและฐานของกระเป๋ากว้าง 35 เซนติเมตร ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 28 เซนติเมตร หรือจากฐานจนห้วงถือด้านบนสุดมีความสูงเท่ากับ 34 เซนติเมตร ใช้ผักตบชวาในการผลิตทั้งหมด 320 ก้าน สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 70 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 110 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 115 บาท และขายปลีกในราคา 125 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 40 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 36.36 ของราคาที่ได้สมาชิกได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 148.05 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 26.28 บาท หรือร้อยละ 17.75 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 121.76 บาท หรือร้อยละ 82.25 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 83.72 บาทหรือร้อยละ 76.11 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -9.87 -36.22 และ -38.05 บาท หรือร้อยละ 8.97 32.93 และ 34.59 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาที่กลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 115 และ 125 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 45 บาท หรือร้อยละ 39.13 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด 88.72 บาท หรือร้อยละ 77.15 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด -4.87 -31.22 และ -33.05 บาท หรือร้อยละ 4.23 27.15 และ 28.74 ตามลำดับ

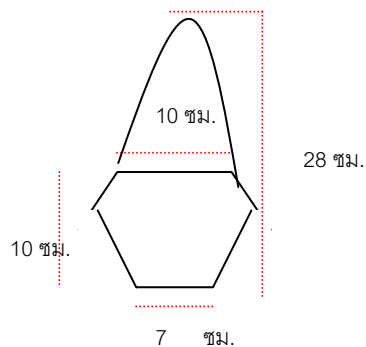
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 55 บาท หรือร้อยละ 44 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดและต้นทุนแรงงานเท่ากับ 98.72 และ 5.13 บาท หรือร้อยละ 78.98 และ 4.11 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -21.22 และ -23.05 บาท หรือร้อยละ 16.98 และ 18.44 จากราคาขายปลีก ตามลำดับ

กระเป๋าทรงหอยแครงขนาดเล็ก ปากและฐานของกระเป๋ามีความกว้าง 15 และ 7 เซนติเมตร พับปากบีบเข้าเล็กน้อยเพื่อให้เป็นทรงหอยแครง ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 10 เซนติเมตร หรือจากฐานจนถึงสายสะพายด้านบนสุดยาว 28 เซนติเมตร ใช้ผ้าทอขาวที่เป็นก้านในการผลิตทั้งหมด 30 ด้าน และผ้าทอขาวเส้นเปียประมาณ 5 วา หรือประมาณ 10 เมตร สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 20 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 35 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 40 บาท และขายปลีกในราคา 45 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 15 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 42.86 ของราคาที่ได้สมาชิกได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 60.05 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 8.51 บาท หรือร้อยละ 14.17 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 51.54 บาท หรือร้อยละ 85.83 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 26.49 บาทหรือร้อยละ 75.70 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -15.93 -24.46 และ -25.05 บาท หรือร้อยละ 45.50 69.87 และ 71.56 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาของกลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 40 และ 45 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 20 บาท หรือร้อยละ 50 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด 31.49 บาท หรือร้อยละ 78.73 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด -10.93 -19.46 และ -20.05 บาท หรือร้อยละ 27.31 48.64 และ 50.12 ตามลำดับ

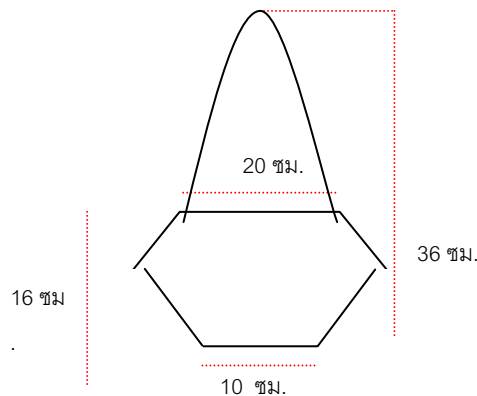
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 25 บาท หรือร้อยละ 55.56 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 36.49 บาท หรือร้อยละ 81.10 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงานต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -5.93 -14.46 และ -15.05 บาท หรือร้อยละ 13.17 32.12 และ 33.44 จากราคาขายปลีก ตามลำดับ

กระเป๋าสะพายทรงหอยแครงขนาดกลาง ปากและฐานของกระเป๋ามีความกว้าง 20 และ 10 เซนติเมตร พับปากบีบเข้าเล็กน้อยเพื่อให้เป็นทรงหอยแครง ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 16 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงสายสะพายด้านบนสุดยาว 32 เซนติเมตร ใช้ผักตบชวาที่เป็นก้านในการผลิตทั้งหมด 50 ด้าน และผักตบชวาเส้นเปียประมาณ 8 วา หรือประมาณ 16 เมตร สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 30 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 45 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 50 บาท และขายปลีกในราคา 60 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 15 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 33.33 ของราคาที่ได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 83.75 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 14.49 บาท หรือร้อยละ 17.30 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 69.26 บาท หรือร้อยละ 82.69 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 30.51 บาทหรือร้อยละ 67.81 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -23.48 -37.99 และ -38.75 บาท หรือร้อยละ 52.17 84.43 และ 86.11 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาของกลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 50 และ 60 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 20 บาท หรือร้อยละ 40 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด 35.51 บาท หรือร้อยละ 71.03 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด -18.48 -32.99 และ -33.75 บาท หรือร้อยละ 36.95 95.98 และ 67.50 ตามลำดับ

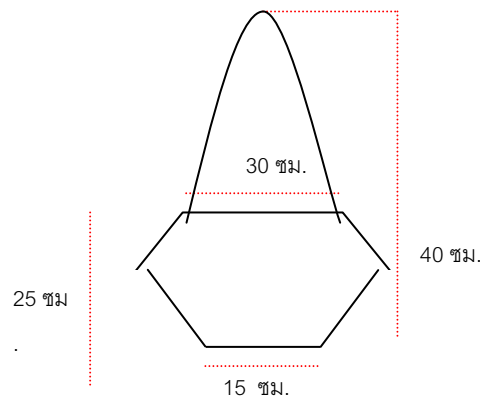
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 30 บาท หรือร้อยละ 50 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 45.51 บาท หรือร้อยละ 75.86 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -8.47 -22.99 และ -23.75 บาท หรือร้อยละ 14.13 38.32 และ 39.58 จากราคาขายปลีก ตามลำดับ

กระเป๋าสะพายทรงหอยแครงขนาดใหญ่ ปากและฐานของกระเป๋ามีความกว้าง 30 และ 15 เซนติเมตร พับปากบีบเข้าเล็กน้อยเพื่อให้เป็นทรงหอยแครง ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 25 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงสายสะพายด้านบนสุดยาว 40 เซนติเมตร ใช้ผ้าทอขาวที่เป็นก้านในการผลิตทั้งหมด 80 ก้าน และ ผักตบชวาเส้นเปียประมาณ 10 วา หรือประมาณ 20 เมตร สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิต ทั้งหมดเท่ากับ 40 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 75 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 80 บาท และขายปลีกในราคา 90 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 35 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 46.67 ของราคาที่เป็นสมาชิก ได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 122.46 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 18.68 บาท หรือร้อยละ 15.25 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 103.77 บาท หรือร้อยละ 84.75 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 56.32 บาทหรือร้อยละ 75.09 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -27.47 -46.20 และ -47.46 บาท หรือร้อยละ 36.62 61.60 และ 63.27 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาของกลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 80 และ 90 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 40 บาท หรือร้อยละ 50 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด 61.32 บาท หรือร้อยละ 76.65 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด -22.47 -41.20 และ -42.46 บาท หรือร้อยละ 28.08 51.50 และ 53.07 ตามลำดับ

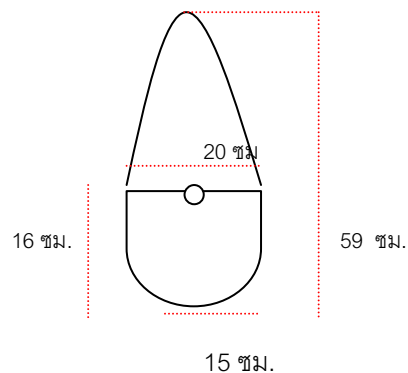
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 50 บาท หรือร้อยละ 55.56 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 71.32 บาท หรือร้อยละ 79.24 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -12.47 -31.20 และ -32.46 บาท หรือร้อยละ 13.85 34.67 และ 36.06 จากราคาขายปลีก ตามลำดับ

กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมขนาดเล็ก ปากและฐานของกระเป๋ามีความกว้าง 20 และ 15 เซนติเมตร ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 16 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงสายสะพายด้านบนสุดยาว 59 เซนติเมตร ใช้ผักตบชวาที่เป็นก้านในการผลิตทั้งหมด 150 ก้าน สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 20 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 35 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 40 บาท และขายปลีกในราคา 50 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 15 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 42.86 ของราคาที่สมาชิกได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 62.12 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 8.23 บาท หรือร้อยละ 13.25 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 53.90 บาท หรือร้อยละ 86.75 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 26.77 บาทหรือร้อยละ 76.49 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -18.08 -26.34 และ -27.12 บาท หรือร้อยละ 51.67 75.25 และ 77.50 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาของกลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 40 และ 50 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 20 บาท หรือร้อยละ 50 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด 31.77 บาท หรือร้อยละ 79.43 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด -13.08 -21.34 และ -22.12 บาท หรือร้อยละ 32.71 53.34 และ 55.31 ตามลำดับ

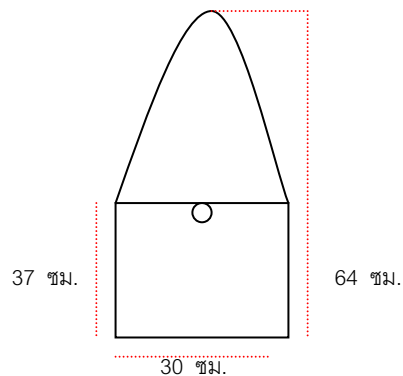
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 30 บาท หรือร้อยละ 60 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 41.77 บาท หรือร้อยละ 83.54 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -3.08 -11.34 และ -12.12 บาท หรือร้อยละ 6.17 22.67 และ 24.25 จากราคาขายปลีก ตามลำดับ

กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก ปากและฐานของกระเป๋ามีความกว้างเท่ากันประมาณ 30 เซนติเมตร ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 37 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงสายสะพายด้านบนสุด ยาว 64 เซนติเมตร ใช้ผ้าทอขาวที่เป็นก้านในการผลิตทั้งหมด 200 ก้าน สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 70 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 115 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 120 บาท และขายปลีกในราคา 130 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 45 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 39.13 ของราคา ที่สมาชิกได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 125.11 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 16.88 บาท หรือร้อยละ 13.49 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 108.24 บาท หรือร้อยละ 86.51 สมาชิกมี กำไรเหนือต้นทุนเงินสดและต้นทุนแรงงานเท่ากับ 98.12 และ 8.83 บาทหรือร้อยละ 85.32 และ 7.68 จากราคา ที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -8.13 และ -10.11 บาท หรือร้อยละ 7.07 และ 8.80 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่า ต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ ขายส่งและปลีกตามราคาของกลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 120 และ 130 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 50 บาท หรือร้อยละ 41.67 ส่วนต้นทุน วิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดและต้นทุนแรงงานเท่ากับ 103.12 และ 13.83 บาท หรือร้อยละ 85.94 และ 11.53 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด -3.13 และ -5.11 บาท หรือร้อยละ 2.61 และ 4.26 ตามลำดับ

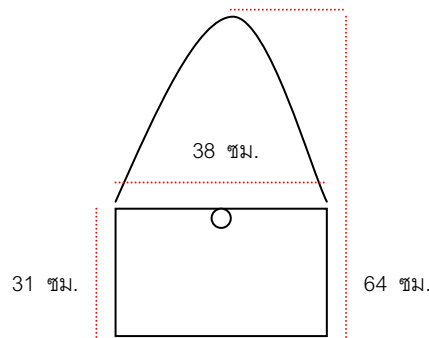
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 60 บาท หรือร้อยละ 46.15 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด แรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุน ทั้งหมดเท่ากับ 113.12 23.83 6.87 และ 4.89 บาท หรือร้อยละ 87.02 18.33 5.29 และ 3.76 จากราคา ขายปลีก ตามลำดับ

กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ปากและฐานของกระเป๋ามีความกว้างเท่ากันประมาณ 38 เซนติเมตร ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 31 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงสายสะพายด้านบนสุด ยาว 64 เซนติเมตร ใช้ผักตบชวาที่เป็นก้านในการผลิตทั้งหมด 250 ก้าน สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 80 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 125 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 130 บาท และขายปลีกในราคา 140 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 45 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 36 ของราคาที่ได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 150.88 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 20.92 บาท หรือร้อยละ 13.87 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 129.96 บาท หรือร้อยละ 86.13 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 104.08 บาทหรือร้อยละ 83.26 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -2.71 -23.72 และ -25.88 บาท หรือร้อยละ 2.17 18.98 และ 20.70 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาที่กลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 130 และ 140 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 50 บาท หรือร้อยละ 38.46 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดและต้นทุนแรงงานเท่ากับ 109.08 และ 2.29 บาท หรือร้อยละ 83.91 และ 1.76 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด -18.72 และ -20.88 บาท หรือร้อยละ 14.40 และ 16.06 ตามลำดับ

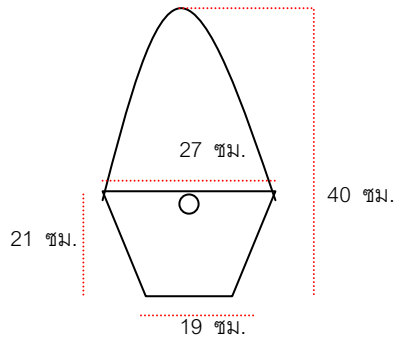
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 60 บาท หรือร้อยละ 42.86 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดและต้นทุนแรงงานเท่ากับ 119.08 และ 12.29 บาท หรือร้อยละ 85.06 และ 8.78 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -8.72 และ -10.88 บาท หรือร้อยละ 6.23 และ 7.77 จากราคาขายปลีก ตามลำดับ

กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ หรือลายยกดอกขนาดเล็ก ขนาดของสินค้าและมีต้นทุนการผลิตเท่ากัน เนื่องจากใช้พิมพ์แบบเดียวกันในการผลิต แต่จะแตกต่างกันตรงที่ลวดลายในการผลิตตามใบสั่งซื้อของพ่อค้า ผลิตภัณฑ์มีขนาดของปากและฐานกว้าง 27 และ 19 เซนติเมตร ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 21 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงสายสะพายด้านบนสุดยาว 40 เซนติเมตร ใช้ก้านผักตบชวาในการผลิต ทั้งหมด 80 ก้าน และขายในราคาส่งและปลีกเท่ากับ 50 และ 60 บาท สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 30 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 45 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 50 บาท และขายปลีกในราคา 60 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 15 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 33.33 ของราคาที่เป็นสมาชิกได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 60.71 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 7.43 บาท หรือร้อยละ 12.24 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 53.28 บาท หรือร้อยละ 87.76 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 37.57 บาทหรือร้อยละ 83.50 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -7.47 -14.92 และ -15.71 บาท หรือร้อยละ 16.59 33.16 และ 34.90 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาที่กลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 50 และ 60 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 20 บาท หรือร้อยละ 40 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด 42.57 บาท หรือร้อยละ 85.15 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด -2.47 -9.92 และ -10.71 บาท หรือร้อยละ 4.93 19.85 และ 21.41 ตามลำดับ

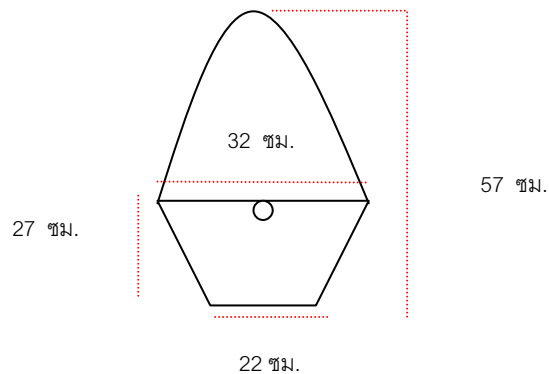
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 30 บาท หรือร้อยละ 50 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด ต้นทุนแรงงาน และต้นทุนผันแปรเท่ากับ 52.57 7.53 และ 0.08 บาท หรือร้อยละ 87.62 12.56 และ 0.13 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -0.71 บาท หรือร้อยละ 1.18 จากราคาขายปลีก

กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำหรือลายดอกขนาดกลาง ผลิตภัณฑ์มีขนาดของปากและฐานกว้าง 32 และ 22 เซนติเมตร ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 21 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงสายสะพายด้านบนสุดยาว 57 เซนติเมตร ใช้ผักตบชวาที่เป็นก้านในการผลิตทั้งหมด 150 ก้าน สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 50 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 85 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 90 บาท และขายปลีกในราคา 100 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 35 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 41.18 ของราคาที่สามารถได้รับ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนผลิตทั้งหมด 86.77 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 13.99 บาท หรือร้อยละ 16.12 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 72.78 บาท หรือร้อยละ 83.88 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดและต้นทุนแรงงานเท่ากับ 71.01 และ 13.75 บาทหรือร้อยละ 83.54 และ 16.18 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -0.30 และ -1.77 บาท หรือร้อยละ 0.35 และ 2.08 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาของกลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 90 และ 100 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 40 บาท หรือร้อยละ 44.44 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด ต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด 76.01 18.75 4.70 และ 3.23 บาท หรือร้อยละ 84.46 20.83 5.22 และ 3.59 ตามลำดับ

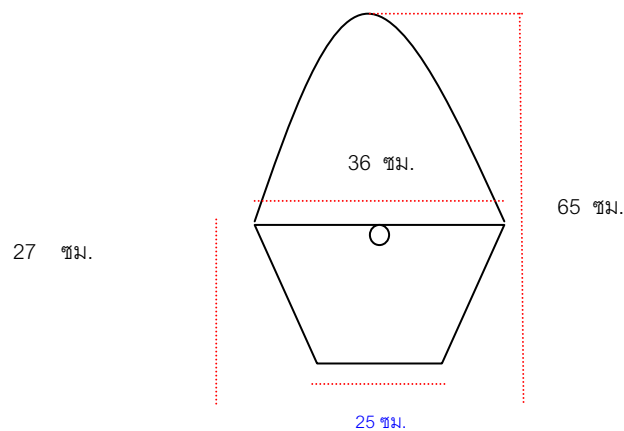
ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 50 บาท หรือร้อยละ 50 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสด ต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ 86.01 28.75 14.70 และ 13.23 บาท

กระเป๋าสะพายทรงรีลายตำหรือลายดอกขนาดใหญ่ ผลิตภัณฑ์มีขนาดของปากและฐานกว้าง 36 และ 25 เซนติเมตร ส่วนความสูงตั้งแต่ฐานจนถึงปากสูง 27 เซนติเมตร หรือหากจะวัดจากฐานจนถึงสายสะพายด้านบนสุดยาว 65 เซนติเมตร ใช้ผ้าทอขาวที่เป็นก้านในการผลิตทั้งหมด 250 ก้าน สมาชิกกลุ่มฯ คิดประมาณต้นทุนรวมในการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 60 บาท โดยขายให้กับกลุ่มฯ ในราคา 95 บาท จากนั้น กลุ่มฯ ขายส่งในราคา 100 บาท และขายปลีกในราคา 110 บาท ซึ่งสมาชิกได้กำไรจากการผลิตเท่ากับ 35 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 36.84 ของราคาที่ได้ขายให้กับกลุ่มฯ แต่จากการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกมีต้นทุนการผลิตทั้งหมด 132.43 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 23.01 บาท หรือร้อยละ 17.38 จากต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 109.41 บาท หรือร้อยละ 82.41 สมาชิกมีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 71.99 บาทหรือร้อยละ 75.78 จากราคาที่ขายให้กับกลุ่มฯ แต่สมาชิกขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปรและต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -12.71 -35.79 และ -37.43 บาท หรือร้อยละ 13.38 37.67 และ 39.40 ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สมาชิกประมาณการต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์

อย่างไรก็ตามสมมุติว่ากลุ่มฯ ทำการผลิตเองโดยใช้ต้นทุนกลุ่มฯ ทั้งหมดและใช้แรงงานสมาชิกเป็นผู้ผลิต แต่ขายส่งและปลีกตามราคาที่กลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้า คือ 100 และ 110 บาท ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า ในการขายส่งกลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 40 บาท หรือร้อยละ 40 ส่วนต้นทุนวิเคราะห์ปรากฏว่า กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดเท่ากับ 76.99 บาท แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนแรงงาน ต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมด -7.71 -30.79 และ -32.43 บาท

ส่วนการขายปลีก กลุ่มฯ จะมีกำไรเหนือต้นทุนที่สมาชิกประมาณการเท่ากับ 50 บาท หรือร้อยละ 45.45 จากราคาขายปลีก สำหรับต้นทุนวิเคราะห์ กลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเงินสดและต้นทุนแรงงานเท่ากับ 86.99 และ 2.29 บาท หรือร้อยละ 79.08 และ 2.08 แต่ขาดทุนเหนือต้นทุนผันแปร และต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ -20.79 และ -22.43 บาท หรือร้อยละ 18.90 และ 20.39 จากราคาขายปลีก ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกผลิตแล้วคิดประมาณต้นทุนรวม และกลุ่มฯ รับซื้อมาขายต่อมีกำไรจากการขายส่งและปลีกเหนือต้นทุนที่คิดทุกผลิตภัณฑ์ โดยสินค้าที่ผลิตสมาชิกมีกำไรมากที่สุดคือผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานเครื่องวงกลมขนาดใหญ่จำนวน 55 บาทต่อชิ้น และน้อยที่สุดคือกระเป๋าสานทรงหอยแครงขนาดเล็กและขนาดกลาง และกระเป๋าสานทรงรีลายตาข่าย/ลายดอก มีกำไรเท่ากัน คือ 15 บาทต่อชิ้น ในขณะที่กลุ่มฯ มีกำไรจากการขายส่งเท่ากันทุกผลิตภัณฑ์ เท่ากับ 5 บาทต่อชิ้น สำหรับราคาขายปลีกกลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนรับซื้อระหว่าง 10-15 บาทต่อชิ้น ขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์

ส่วนต้นทุนจากการวิเคราะห์กลับพบว่า ราคาขายส่งและขายปลีกขาดทุนเกือบทุกผลิตภัณฑ์ ยกเว้นผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานทรงรีลายตาข่าย/ลายดอกขนาดกลาง มีกำไรเหนือต้นทุนวิเคราะห์จากการขายส่งและขายปลีกเท่ากับ 3.23 และ 13.23 บาทต่อชิ้น ตามลำดับ สำหรับผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็กมีกำไรจากการขายปลีก เท่ากับ 4.89 บาทต่อชิ้น นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกและกลุ่มฯ คิดต้นทุนต่ำกว่าต้นทุนวิเคราะห์ (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบอัตรากำไรจากการผลิต

รายการ	กำไรสุทธิครั้งงวด		กำไรสุทธิครั้งงวด			กำไรสุทธิครั้งงวด			กำไรสุทธิครั้งงวด		
	เล็ก	ใหญ่	เล็ก	ใหญ่	เฉลี่ย	เล็ก	ใหญ่	เฉลี่ย	เล็ก	ใหญ่	เฉลี่ย
ต้นทุนสมาชิก	20	40	50	70		20	30	40	20		
ต้นทุนกลุ่มๆ/ราคาที่สามารถได้รับ	60	95	80	110		35	45	75	35		
ต้นทุนจากการวิเคราะห์	102.39	151.70	99.08	148.05		60.05	83.75	122.46	62.12		
ราคาขายส่ง	65	100	85	115		40	50	80	40		
ราคาขายปลีก	70	110	90	125		45	60	90	50		
อัตราส่วนต่างของต้นทุนวิเคราะห์และต้นทุนสมาชิก	82.39	111.70	49.08	78.05		40.05	53.75	82.46	42.12		
อัตราส่วนต่างของต้นทุนวิเคราะห์และต้นทุนกลุ่มๆ	42.39	56.70	19.08	38.05		25.05	38.75	47.46	27.12		
อัตราส่วนต่างของต้นทุนและราคาที่สามารถได้รับ	40	55	30	40		15	15	35	15		
อัตราส่วนต่างของกลุ่มๆ และขายส่ง	5	5	5	5		5	5	5	5		
อัตราส่วนต่างของกลุ่มๆ และขายปลีก	10	15	10	15		10	15	15	15		
อัตราส่วนต่างจากต้นทุนวิเคราะห์และราคาขายส่ง	-37.39	-51.70	-14.08	-33.05		-20.05	-33.75	-42.46	-22.12		
อัตราส่วนต่างจากต้นทุนวิเคราะห์และราคาขายปลีก	-32.39	-41.70	-9.08	-23.05		-15.05	-23.75	-32.46	-12.12		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม		กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ/ลายดอก		
	เล็ก	ใหญ่	เล็ก	กลาง	ใหญ่
ต้นทุนสมาชิก	70	80	30	50	60
ต้นทุนกลุ่มฯ/ราคาที่สามารถได้รับ	115	125	45	85	95
ต้นทุนจากการวิเคราะห์	125.11	150.88	60.71	86.77	132.43
ราคาขายส่ง	120	130	50	90	100
ราคาขายปลีก	130	140	60	100	110
อัตราส่วนต่างของต้นทุนวิเคราะห์และต้นทุนสมาชิก	55.11	70.88	30.71	36.77	72.43
อัตราส่วนต่างของต้นทุนวิเคราะห์และต้นทุนกลุ่มฯ	10.11	25.88	15.71	1.77	37.43
อัตราส่วนต่างของต้นทุนและราคาที่สมาชิกได้รับ	45	45	15	35	35
อัตราส่วนต่างของกลุ่มฯ และขายส่ง	5	5	5	5	5
อัตราส่วนต่างของกลุ่มฯ และขายปลีก	15	15	15	15	15
อัตราส่วนต่างจากต้นทุนวิเคราะห์และราคาขายส่ง	-5.11	-20.88	-10.71	3.23	-32.43
อัตราส่วนต่างจากต้นทุนวิเคราะห์และราคาขายปลีก	4.89	-10.88	-0.71	13.23	-22.43

ที่มา: จกการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ

รายการ	กระเป๋าสีฟ้าเครื่องวงกลมขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จาก กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัณฑิตการผลิต					
- วัสดุหลัก		14.0000	0.0000	14.0000	13.67
- วัสดุอื่น ๆ		14.2193	0.0415	14.2609	13.93
2. แรงงาน		0.0000	72.8329	72.8329	71.13
ต้นทุนคงที่					
- ค่าเสื่อม		0.0000	1.3005	1.3005	1.27
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	20	28.22	74.17	102.39	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			60		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (1)			40		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			31.78		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			-12.83		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-41.09		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-42.39		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			66.67		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			52.97		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-21.39		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-68.49		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-70.66		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			65		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (6)			45		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			36.78		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			-7.83		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			-36.09		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			-37.39		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			69.23		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			56.59		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-12.05		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-55.53		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-57.53		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าคีร์วงกลมขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)				70	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)				50	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)				41.78	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)				-2.83	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)				-31.09	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)				-32.39	
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				71.43	
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				59.69	
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				-4.05	
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				-44.42	
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				-46.28	

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าคือเครื่องกลขนาดใหญ๋				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บั๊จจการผลิต					
-วัตถุดิบหลัก					
ผักคตขวา		22.4000	0.0000	22.4000	14.77
-วัตถุดิบอื่นๆ		17.3133	0.0658	17.3791	11.46
2. แรงงาน		0.0000	109.8667	109.867	72.42
ต้นทุนคงที่					0.00
-ค่าเสื่อม		0.0000	2.0524	2.0524	1.35
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	40	39.71	111.98	151.70	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)				95	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (1)				55	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)				55.29	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)				-14.87	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)				-54.65	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)				-56.70	
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				57.89	
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				58.20	
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				-15.65	
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				-57.52	
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				-59.68	
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)				100	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (6)				60	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)				60.29	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)				-9.87	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)				-49.65	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)				-51.70	
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				60.00	
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				60.29	
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				-9.87	
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				-49.65	
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				-51.70	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าล้างผักผลไม้ขนาดใหญ่				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)				110	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)				70	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)				70.29	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)				0.13	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)				-39.65	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)				-41.70	
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				63.64	
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				63.90	
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				0.12	
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				-36.04	
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				-37.91	

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระแสเงินสดที่เชื่อมโยงขนาดเล็ก				
	ต้นทุน	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
	จากกลุ่มฯ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. ปัจจัยการผลิต					
- วัตถุดิบหลัก					
ผักคตขวา		14.0000	0.0000	14.0000	14.13
- วัตถุดิบอื่นๆ		2.5258	0.0554	2.5812	2.61
2. แรงงาน		0.0000	81.1667	81.1667	81.92
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	1.3363	1.3363	1.35
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	50	16.53	82.56	99.08	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			80		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (1)			30		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			63.47		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			-1.17		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-17.75		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-19.08		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			37.50		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			79.34		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-1.46		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-22.18		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-23.86		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			85		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (6)			35		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			68.47		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			3.83		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			-12.75		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			-14.08		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			41.18		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			80.56		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			4.51		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-15.00		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-16.57		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสีเขียวทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก				
	ต้นทุน	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
	จากกลุ่มฯ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)			90		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)			40		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)			73.47		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)			8.83		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)			-7.75		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)			-9.08		
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			44.44		
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			81.64		
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			9.81		
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-8.61		
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-10.09		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่				
	ต้นทุน จาก กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัณฑิตการผลิต					
- วัสดุหลัก					
ผักคชวา		22.4000	0.0000	22.4000	15.13
- วัสดุอื่นๆ		3.8780	0.0762	3.9542	2.67
2. แรงงาน		0.0000	119.8667	119.867	80.96
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	1.8218	1.8332	1.24
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	70	26.28	121.76	148.05	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			110		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (1)			40		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			83.72		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			-9.87		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-36.22		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-38.05		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			36.36		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			76.11		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-8.97		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-32.93		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-34.59		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			115		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (6)			45		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			88.72		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			-4.87		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			-31.22		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			-33.05		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			39.13		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			77.15		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-4.23		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-27.15		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-28.74		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่				
	ต้นทุน จาก กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)			125		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)			55		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)			98.72		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)			5.13		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)			-21.22		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)			-23.05		
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			44.00		
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			78.98		
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			4.11		
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-16.98		
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-18.44		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าทรงหยอดตรงขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จาก กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัณฑิตการผลิต					
- วัสดุหลัก					
ผักคชชา		2.1000	0.0000	2.1000	3.50
- วัสดุอื่นๆ		6.4063	0.0242	6.4305	10.71
2. แรงงาน		0.0000	50.9250	50.9250	84.81
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	0.5910	0.5910	0.98
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	20	8.51	51.54	60.05	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			35		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (1)			15		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			26.49		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			-15.93		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-24.46		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-25.05		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			42.86		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			75.70		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-45.50		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-69.87		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-71.56		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			40		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (6)			20		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			31.49		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			-10.93		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			-19.46		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			-20.05		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			50.00		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			78.73		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-27.31		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-48.64		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-50.12		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าทรงหยอดทรงขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จาก กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)			45		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)			25		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)			36.49		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)			-5.93		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)			-14.46		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)			-15.05		
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			55.56		
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			81.10		
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-13.17		
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-32.12		
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-33.44		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระแสเงินสดของโครงการขนาดกลาง				
	ต้นทุน	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
	จากกลุ่มฯ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัญชีการผลิต					
- วัตถุดิบหลัก					
ผักคอบชวา		4.2000	0.0000	4.2000	5.02
- วัตถุดิบอื่นๆ		10.2858	0.0312	10.3169	12.32
2. แรงงาน		0.0000	68.4750	68.4750	81.76
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	0.7567	0.7567	0.90
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	30	14.49	69.26	83.75	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			45		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (1)			15		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			30.51		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			-23.48		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-37.99		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-38.75		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			33.33		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			67.81		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-52.17		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-84.43		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-86.11		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			50		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (6)			20		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			35.51		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			-18.48		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			-32.99		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			-33.75		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			40.00		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			71.03		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-36.95		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-65.98		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-67.50		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าดึงทรงหยอญเครงขนาดกลาง				
	ต้นทุน	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
	จากกลุ่มฯ	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)			60		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)			30		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)			45.51		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)			-8.47		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)			-22.99		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)			-23.75		
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			50.00		
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			75.86		
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-14.13		
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-38.32		
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-39.58		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าทรงหอยครงขนาดใหญ่				
	ต้นทุน จาก กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัณฑิตการผลิต					
- วัสดุหลัก					
ผักคชวา		5.6000	0.0000	5.6000	4.57
- วัสดุอื่นๆ		13.0838	0.0519	13.1357	10.73
2. แรงงาน		0.0000	102.4667	102.467	83.68
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	1.2535	1.2535	1.02
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	40	18.68	103.77	122.46	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)				75	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (1)				35	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)				56.32	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)				-27.47	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)				-46.20	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)				-47.46	
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				46.67	
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				75.09	
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				-36.62	
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				-61.60	
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				-63.27	
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)				80	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (6)				40	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)				61.32	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)				-22.47	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)				-41.20	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)				-42.46	
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				50.00	
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				76.65	
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				-28.08	
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				-51.50	
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				-53.07	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าทรงหอยเครงขนาดใหญ่				
	ต้นทุน จาก กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)			90		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)			50		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)			71.32		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)			-12.47		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)			-31.20		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)			-32.46		
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			55.56		
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			79.24		
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-13.85		
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-34.67		
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-36.06		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระแสเงินสดครั้งวงกลมขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัญชีการผลิต					
- วัตถุดิบหลัก					
ผักคอบชวา		7.0000	0.0000	7.0000	11.27
- วัตถุดิบอื่นๆ		1.2281	0.0250	1.2531	2.02
2. แรงงาน		0.0000	53.0833	53.083	85.45
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	0.7883	0.7883	1.27
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	20	8.23	53.90	62.12	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			35		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (1)			15		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			26.77		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			-18.08		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-26.34		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-27.12		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			42.86		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			76.49		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-51.67		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-75.25		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-77.50		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			40		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (6)			20		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			31.77		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			-13.08		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			-21.34		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			-22.12		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			50.00		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			79.43		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-32.71		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-53.34		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-55.31		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระแสเงินสดครั้งวงกลมขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)			50		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)			30		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)			41.77		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)			-3.08		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)			-11.34		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)			-12.12		
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			60.00		
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			83.54		
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-6.17		
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-22.67		
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-24.25		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัณฑิตการผลิต					
- วัสดุหลัก					
ผักคตขวา		14.0000	0.0000	14.0000	11.19
- วัสดุอื่นๆ		2.8779	0.0823	2.9602	2.37
2. แรงงาน		0.0000	106.1667	106.167	84.86
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	1.9881	1.9881	1.59
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	70	16.88	108.24	125.11	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			115		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (1)			45		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			98.12		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			8.83		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-8.13		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-10.11		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			39.13		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			85.32		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			7.68		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-7.07		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-8.80		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			120		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่มฯ (บาท/หน่วย) (6)			50		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			103.12		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			13.83		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			-3.13		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			-5.11		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			41.67		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			85.94		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			11.53		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-2.61		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-4.26		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)			130		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)			60		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)			113.12		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)			23.83		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)			6.87		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)			4.89		
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			46.15		
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			87.02		
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			18.33		
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			5.29		
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			3.76		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระแสพาพยาทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. ปัจจัยการผลิต					
- วัตถุดิบหลัก					
ผักคตขวา		17.5000	0.0000	17.5000	11.60
- วัตถุดิบอื่นๆ		3.4216	0.0894	3.5111	2.33
2. แรงงาน		0.0000	127.7083	127.708	84.64
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	2.1609	2.1609	1.43
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	80	20.92	129.96	150.88	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			125		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (1)			45		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			104.08		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			-2.71		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-23.72		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-25.88		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			36.00		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			83.26		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-2.17		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-18.98		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-20.70		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			130		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (6)			50		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			109.08		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			2.29		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			-18.72		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			-20.88		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			38.46		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			83.91		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			1.76		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-14.40		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-16.06		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระแสเงินสดสุทธิที่เกี่ยวข้อง				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)			140		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)			60		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)			119.08		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)			12.29		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)			-8.72		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)			-10.88		
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			42.86		
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			85.06		
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			8.78		
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-6.23		
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			-7.77		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายคำ /ลายดอก ขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จาก กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัณฑิตการผลิต					
- วัสดุหลัก		5.6000	0.0000	5.6000	9.22
ผักคชวา					
- วัสดุอื่นๆ		1.8251	0.0322	1.8573	3.06
2. แรงงาน		0.0000	52.4667	52.4667	86.43
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	0.7811	0.7811	1.29
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	30	7.43	53.28	60.71	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			45		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (1)			15		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			37.57		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			-7.47		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-14.92		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-15.71		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			33.33		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			83.50		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-16.59		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-33.16		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-34.90		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			50		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (6)			20		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			42.57		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			-2.47		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			-9.92		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			-10.71		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			40.00		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			85.15		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-4.93		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-19.85		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			-21.41		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายคำ /ลายดอก ขนาดเล็ก				
	ต้นทุน จาก กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)				60	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)				30	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)				52.57	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)				7.53	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)				0.08	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)				-0.71	
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				50.00	
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				87.62	
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				12.56	
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				0.13	
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				-1.18	

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระแสพาหะทางรีลยต่ำ /ลายดอก ขนาดกลาง				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัณฑิตการผลิต					
- วัสดุหลัก					
ผักคาว		10.5000	0.0000	10.50	12.10
- วัสดุอื่นๆ		3.4905	0.0608	3.55	4.09
2. แรงงาน		0.0000	71.2500	71.25	82.12
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	1.4655	1.4655	1.69
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	50	13.99	72.78	86.77	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)			85		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (1)			35		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)			71.01		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)			13.75		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)			-0.30		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)			-1.77		
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			41.18		
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			83.54		
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			16.18		
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-0.35		
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)			-2.08		
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)			90		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (6)			40		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)			76.01		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)			18.75		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)			4.70		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)			3.23		
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			44.44		
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			84.46		
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			20.83		
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			5.22		
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)			3.59		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายคำ /ลายดอก ขนาดกลาง				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงิน สด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)			100		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)			50		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)			86.01		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)			28.75		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)			14.70		
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)			13.23		
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			50.00		
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			86.01		
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			28.75		
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			14.70		
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)			13.23		

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ /ลายดอก ขนาดใหญ่				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนผันแปร					
1. บัณฑิตการผลิต					
- วัสดุหลัก					
ผักคชชา		17.5000	0.0000	17.5000	13.21
- วัสดุอื่นๆ		5.5134	0.0680	5.5813	4.21
2. แรงงาน		0.0000	107.7083	107.708	81.33
ต้นทุนคงที่					0.00
- ค่าเสื่อม		0.0000	1.6366	1.6366	1.24
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)	60	23.01	109.41	132.43	100
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)				95	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (1)				35	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (2)				71.99	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (3)				-12.71	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (4)				-35.79	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (5)				-37.43	
อัตราส่วน (1) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				36.84	
อัตราส่วน (2) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				75.78	
อัตราส่วน (3) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				-13.38	
อัตราส่วน (4) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				-37.67	
อัตราส่วน (5) ต่อราคาที่สมาชิกได้รับ (%)				-39.40	
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)				100	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (6)				40	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (7)				76.99	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย) (8)				-7.71	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (9)				-30.79	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (10)				-32.43	
อัตราส่วน (6) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				40.00	
อัตราส่วน (7) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				76.99	
อัตราส่วน (8) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				-7.71	
อัตราส่วน (9) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				-30.79	
อัตราส่วน (10) ต่อราคาขายส่งกลุ่มฯ (%)				-32.43	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ /ลายดอก ขนาดใหญ่				
	ต้นทุน จากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
		เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน ต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)				110	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย) (11)				50	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (12)				86.99	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย) (13)				2.29	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย) (14)				-20.79	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย) (15)				-22.43	
อัตราส่วน (11) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				45.45	
อัตราส่วน (12) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				79.08	
อัตราส่วน (13) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				2.08	
อัตราส่วน (14) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				-18.90	
อัตราส่วน (15) ต่อราคาขายปลีกกลุ่มฯ (%)				-20.39	

ที่มา: จากการสำรวจ

4.6 กรรมวิธีการผลิต

ขั้นตอนการผลิตของกลุ่มฯ มีการเตรียมวัตถุดิบและการจักสานผลิตภัณฑ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การเตรียมวัตถุดิบ เริ่มจากประธานเป็นผู้จัดหาและสั่งซื้อผักตบชวาก้านดิบจากบ้านปากกัว้น และสมาชิกมารับผักตบชวาที่บ้านประธานนำไปมัดรวมกัน มัดละ 10 ก้าน (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.5) แล้วนำไปตากแดดประมาณ 7 วัน ส่วนใหญ่ตากไว้บนหลังคาบ้านหรือยั้งข้าว (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.14) จะทำให้ผักตบชวาแห้งเร็ว (5-6 วัน) สะดวกต่อการเก็บและนำออกตากไม่เสียเวลามากนัก โดยตากทิ้งไว้จนแห้งแล้วจึงเก็บ แต่หากตากบริเวณลานบ้านจะต้องเก็บและนำออกตากทุกวันจนกว่าผักตบชวาจะแห้ง (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.15) หลังจากนั้นนำผักตบชวาที่แห้งแล้วมัดรวมกัน มัดละ 100 ก้าน จำนวน 6 มัด นำไปวางบนไม้ที่วางไขว้กันในลักษณะคล้ายตะแกรงอยู่ในเตาอบ ต่อจากนั้นคลุมด้วยพลาสติกและกระสอบฟาง เพื่อป้องกันความร้อนและก้ามะถันไม่ให้ระเหยออก ในการอบผักตบชวาแต่ละครั้งกลุ่มฯ มีการใส่ก้ามะถันในอัตรา 100 กรัมต่อผักตบชวา 600 ก้าน ซึ่งบรรจุเตาได้พอดี โดยวางก้ามะถันบนถ่านไม้ที่ติดไฟอยู่ในจานประมาณ 3-4 ก้อน หรือประมาณ 200 กรัม ต่อจากนั้นนำจานไปใส่ใต้เตาอบซึ่งมีช่องสี่เหลี่ยม กว้างและยาวประมาณ 10 x 6 นิ้ว (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.16) เปิดอยู่เมื่อนำจานวางเสร็จแล้วช่องนี้จะถูกปิด ในขั้นตอนของการอบนี้สมาชิกทุกคนจะระมัดระวังเป็นอย่างมาก เพราะถ้าควันของก้ามะถันเข้าตาจะทำให้แสบตา หรือหากเข้าจมูกจะแสบเป็นอย่างมาก ใช้ระยะเวลาในการอบผักตบชวาประมาณ 6 ชั่วโมงต่อครั้ง และสมาชิกส่วนใหญ่อบตอนกลางวันและนำผักตบชวออกจากเตาในตอนเช้า แล้วนำผักตบชวาที่ได้ตากแดดอีกประมาณ 2-3 วัน เพื่อให้กลิ่นของก้ามะถันที่อบระเหยออก ต่อจากนั้นจัดเก็บผักตบชวาใส่ถุงพลาสติกสีดำ (ถุงขยะ) ขนาดกว้าง 40 เซนติเมตร และยาว 80 เซนติเมตร ซึ่งสามารถบรรจุได้ประมาณ 200-300 ก้านต่อใบ (ภาคผนวก ก รูปที่

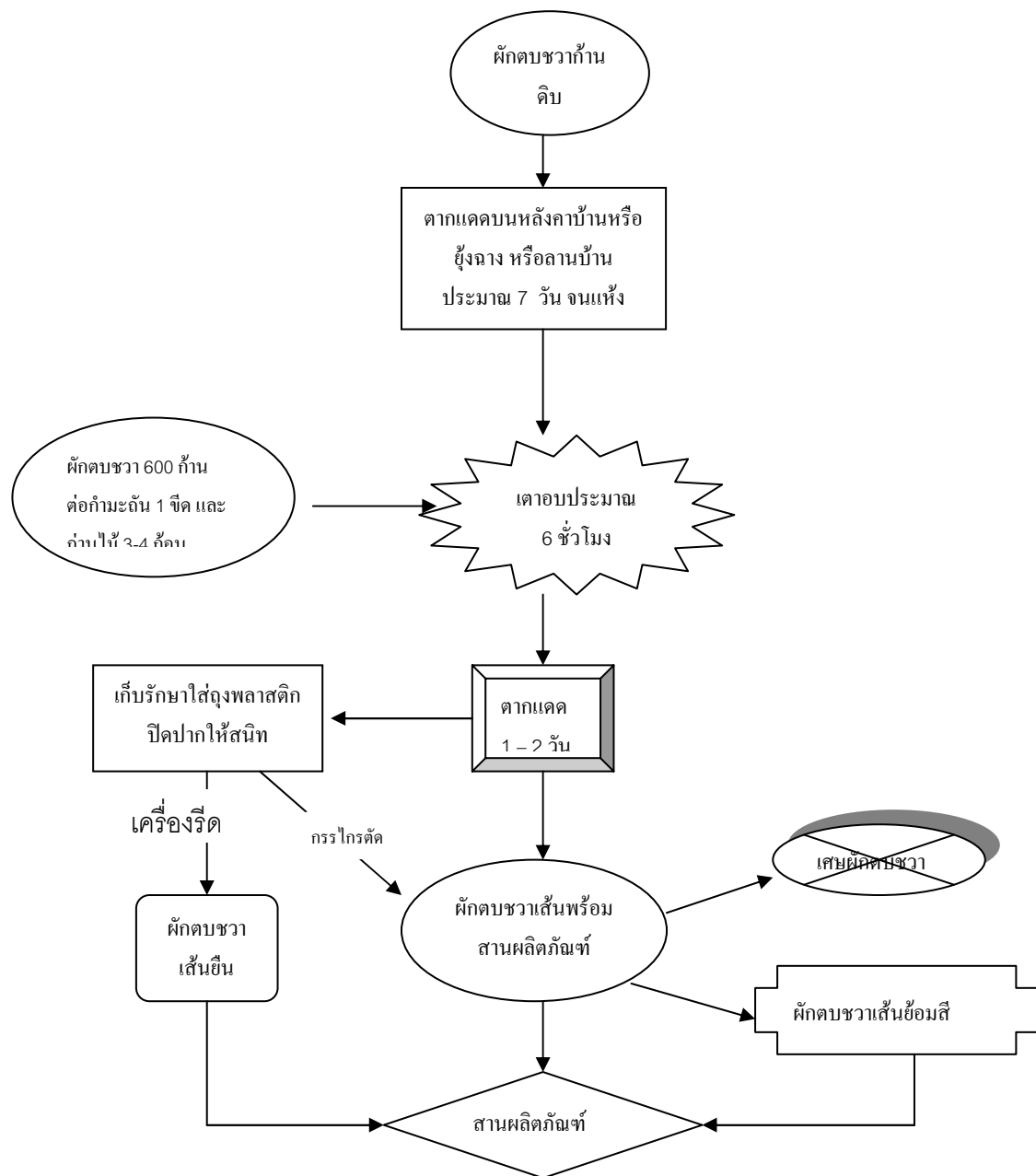
ก.17) เพื่อรอใช้ในการผลิตต่อไป การอบมีความสำคัญที่จะช่วยเก็บรักษาผักตบชวาไว้ใช้ได้ยาวนานตลอดปี หรืออาจเก็บไว้ข้ามปีได้ และทำให้ผักตบชวามีกลิ่นที่ขาวใส นอกจากนี้ยังช่วยป้องกันเชื้อราได้ในระดับหนึ่งด้วย

ภายหลังจากได้ผักตบชวอบแห้งแล้ว ขั้นตอนต่อไปสมาชิกรับผักตบชวามาตัดเป็นเส้นคล้ายเส้นตอก ด้วยกรรไกร (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.18) ซึ่งจะใช้เวลาเยอะเพราะสมาชิกต้องตัดให้ได้เส้นสม่ำเสมอและได้ผิวผักตบชวาในส่วนที่สวยงาม คือ มีผิวที่เป็นลายจุดน้อยหรือไม่มีเลย จากขั้นตอนการตัดที่ใช้เวลามากสมาชิกกลุ่มๆ จึงอยากได้เครื่องช่วยตัดผักตบชวา เส้นผักตบชวาที่ตัดได้ใช้สานผลิตภัณฑ์ และย้อมสี ซึ่งผักตบชวา 1 เส้น ตัดเป็นเส้นได้ประมาณ 2-3 เส้นขึ้นอยู่กับขนาดของก้านผักตบชวา ในขั้นตอนนี้มีเศษผักตบชวาที่เหลือจากการผลิต สำหรับส่วนที่ใช้เป็นเส้นยืนสมาชิกจะนำไปเข้าเครื่องรีดเพื่อให้เส้นแบนเรียบสม่ำเสมอ ส่วนวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.10 ขั้นตอนการเตรียมผักตบชวาแสดงรายละเอียดดังภาพที่ 4.2

ตารางที่ 4.10 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเตรียมวัตถุดิบ

วัตถุดิบ	ปริมาณที่ใช้ต่อครั้ง	วัสดุและอุปกรณ์การผลิต
1. ผักตบชวา	600 ก้าน	1. ขยริต (ได้จากการซื้ออาหารมาบริโภค)
2. กำมะถัน	100 กรัม	2. เตาอบ
3. ถ่านไม้	200 กรัม	3. กระสอบฟางและพลาสติกเหลือใช้
		4. จานรองถ่านไม้
		5. ถุงพลาสติกสีดำ
		6. กรรไกร
		7. เครื่องรีด

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภาพที่ 4.2 ขั้นตอนการเตรียมผักตบชวา

ในกระบวนการย้อมสีประธานกลุ่มฯ ใช้วัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์การผลิต (ตารางที่ 4.11) และขั้นตอน (ภาพที่ 4.3 และภาคผนวก ก รูปที่ ก.19) มีรายละเอียดดังนี้

1. ต้มน้ำในหม้อ อัตราส่วน $\frac{3}{4}$ ของหม้อ หรือประมาณ 3 ลิตร จนน้ำเดือดใส่เกลือ 1 ช้อนแกง และใส่สีครึ่งซอง (ประมาณ 0.05 กรัม)
2. ก่อนย้อมนำผักตบชวาเส้นไปแช่น้ำให้พองพืด แล้วนำลงย้อมในหม้อประมาณ 25-30 นาที จึงจะนำออกจากหม้อย้อม

3. นำน้ำใส่ในกะละมังประมาณ 20 ลิตร ผสมน้ำส้มสายชูประมาณ 1 ช้อนแกง นำเส้นผักตบชวาที่ย้อมเสร็จลงแช่ประมาณ 20 นาที จากนั้นล้างสีให้สะอาดจนกว่าสีไม่ตก จึงนำเส้นผักตบชวาวางตากในที่ร่มจนแห้ง

ในบางครั้งถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ที่กลุ่มฯ ยังไม่เคยผลิตมาก่อน กลุ่มฯ จะต้องทำพิมพ์ขึ้นมาใหม่ (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.20) โดยบุคคลที่ทดลองทำพิมพ์ในครั้งแรกจะเป็นนายมูลสามีประธานกลุ่มฯ หากพิมพ์ที่ทำขึ้นมาแล้ว นำไปสานผลิตภัณฑ์ออกมามีรูปแบบ ขนาด ตามที่ต้องการ สมาชิกรายอื่นๆ สามารถมาดูรูปแบบและวัดขนาดของพิมพ์แล้วกลับไปทำเองที่บ้าน หรือสั่งซื้อจากนายมูล

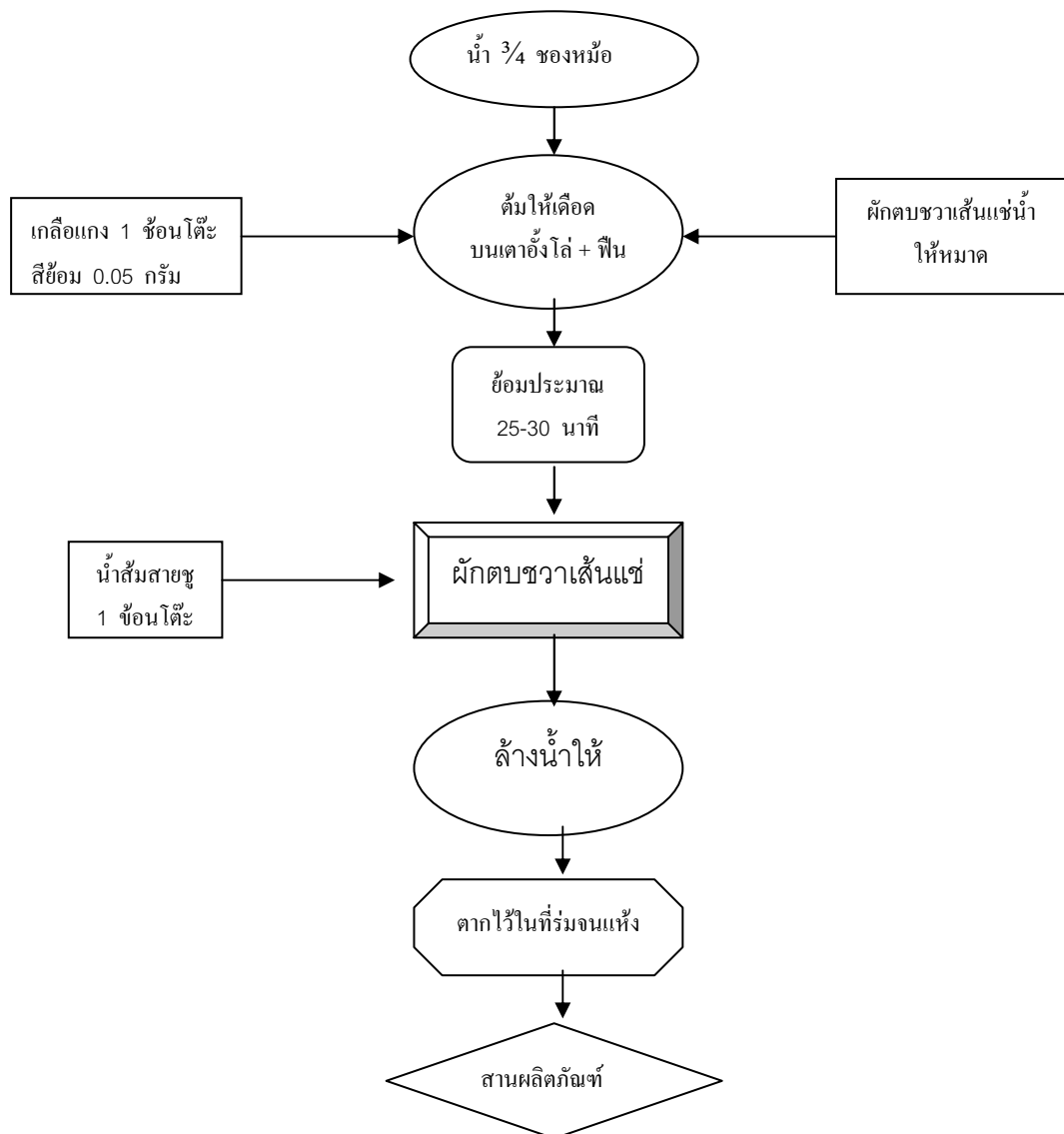
ตารางที่ 4.10 วัตถุดิบ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการย้อมสี

วัตถุดิบ	ปริมาณที่ใช้ต่อครั้ง	วัสดุและอุปกรณ์การผลิต
1. น้ำทั้งหมด	23 ลิตร	1. หม้อแกง
2. เกลือแกง	1 ช้อนแกง	2. เตาอังไล่
3. สีย้อม	0.05 กรัม	3. กะละมัง
4. น้ำส้มสายชู	1 ช้อนแกง	

ที่มา: จากการสำรวจ

ขั้นตอนการสานผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มฯ มีการใช้วัตถุดิบ ได้แก่ ผักตบชวาก้าน และเส้นเปีย วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตที่คล้ายคลึงกัน หรือไม่แตกต่างกันมากนัก (ตารางที่ 4.12) สำหรับขั้นตอนการสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดแบ่งตามรูปแบบสินค้ามีรายละเอียดดังนี้

กระเป๋าดูครึ่งวงกลม การสานผลิตภัณฑ์ประเภทนี้สมาชิกใช้พิมพ์โฟมเป็นแบบในการสาน ทั้งนี้เพราะโฟมใช้ทำแบบที่เป็นส่วนโค้ง (ครึ่งวงกลม) ของกระเป๋าดูง่ายกว่าพิมพ์ไม้ การสานเริ่มจากนำพิมพ์โฟมและหูกะเป๋าทั้ง 2 ข้าง ยึดติดกัน สมาชิกจะใช้เศษผ้าหรือเชือกฟางยึดหูกะเป๋าดึงกับพิมพ์โฟม (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.21) ต่อมานำผักตบชวาเส้นที่รีดเรียบร้อยแล้วมาทำเป็นเส้นยืน และยึดติดกับพิมพ์โฟมด้วยเข็มหมุดบริเวณกึ่งกลางของพิมพ์ (ภาพที่ 4.4) จำนวนเส้นยืนที่ใช้จะขึ้นอยู่กับขนาดของกระเป๋าทั้งนี้ เพราะเส้นยืนจะอยู่ด้านในและถูกสานทับด้วยผักตบชวาเส้น ดังนั้นสมาชิกส่วนใหญ่จึงนิยมนำผักตบชวาที่ขึ้นราคาทำมาเป็นเส้นยืน เมื่อขึ้นเส้นยืนเสร็จสมาชิกจะนำผักตบชวาเส้นที่ตัดไว้พรมน้ำให้พอหมาด เริ่มสานจากห่วงที่ผูกติดกับเส้นยืน (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.21) โดยใช้ผักตบชวาที่ชุบน้ำแล้วประมาณ 6 เส้นมาสานเป็นลายดอกหมาด สมาชิกเรียกขั้นการเริ่มสานตรงนี้ว่า “การขึ้นห่วง” ขณะที่สานหากผักตบชวาเส้นยืนและเส้นที่ใช้สานแห้งมากเกินไป สมาชิกจะใช้กระบอกฉีดน้ำพ่นให้พอหมาด เพื่อให้ผักตบชวามีเส้นนิ่ม สานได้ง่ายและทำให้ได้ผลิตภัณฑ์มีลวดลายที่สวยงาม โดยผลิตภัณฑ์จะแน่นเพราะเส้นยืนและเส้นสานยึดกันมากขึ้น เมื่อสานตัวผลิตภัณฑ์เสร็จสมาชิกจึงจะเย็บปากกระเป๋ โดยจะตัดผักตบชวาเส้นยืนส่วนที่เหลือจากการสานตัวสินค้าให้แหลมและยาวประมาณ 2-3 นิ้ว แล้วร้อยด้วยเข็มเย็บกระสอบ (ยาวประมาณ 5-6 นิ้ว) สอดเก็บให้เรียบร้อยและตัดส่วนที่เหลือจากการสอดด้วยใบมีดโกนอีกครั้ง

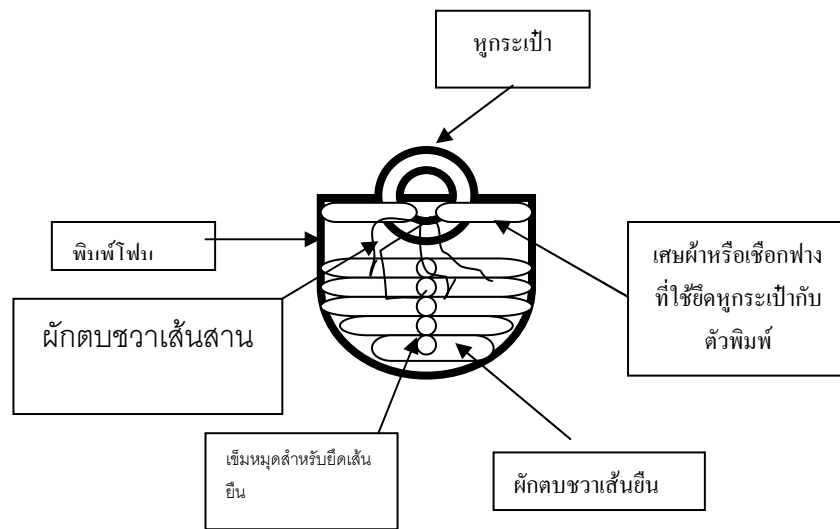
แผนภาพที่ 4.3 ขั้นตอนการย้อมสี

ตารางที่ 4.12 วัดคุณภาพที่ใช้สารขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ทุกชนิด

ผลิตภัณฑ์	วัตถุดิบ										วัสดุและอุปกรณ์*
	ผักตบชวา (ก้าน)	เดกเตอร์ (มม.)	เส้นใย (ม.)	สีส้ม (กรัม)	กำมะถัน (กรัม)	ถ่านไม้ (กรัม)	เกลือแกง (ช้อนแกง)	น้ำส้มสายชู (ช้อนแกง)	ยางรัด (เส้น)		
กระป๋องถั่วเขียว											
	เล็ก	200.00	93.75	-	-	8.33	1.00	-	20.00	1. พิมพ์	
	ใหญ่	320.00	107.14	-	-	13.33	1.60	-	32.00	2. เข็มหมุด/ตะปู	
กระป๋องถั่วเหลือง										3. ค้อน	
	เล็ก	200.00	-	-	-	8.33	1.00	-	20.00	4. กระบอกลี้น้ำ	
	ใหญ่	320.00	-	-	-	13.33	1.60	-	32.00	5. มีดโกน	
กระป๋องถั่วเหลือง										6. กรรไกร	
	เล็ก	30.00	-	10.00	2.50	1.25	0.15	0.02	3.00	7. ไม้บรรทัด	
	กลาง	60.00	-	16.00	4.00	2.50	0.30	0.03	6.00	8. สายวัด	
	ใหญ่	80.00	-	20.00	5.00	3.33	0.40	0.04	8.00	9. เข็มเย็บกระสอบ	
กระป๋องถั่วเขียว		100.00	-	-	-	4.17	0.50	-	10.00	10. เครื่องรีดผักตบชวา	
กระป๋องถั่วเหลือง											
	เล็ก	200.00	-	-	-	8.33	1.00	-	20.00		
	ใหญ่	250.00	-	-	-	10.42	1.25	-	25.00		
กระป๋องถั่วเหลือง/ถั่วดำ/ถั่วแดง											
	เล็ก	80.00	-	-	5.00	3.33	0.40	0.04	8.00		
	กลาง	150.00	-	-	10.00	6.25	0.75	0.08	15.00		
	ใหญ่	250.00	-	-	18.00	10.42	1.25	1.25	25.00		

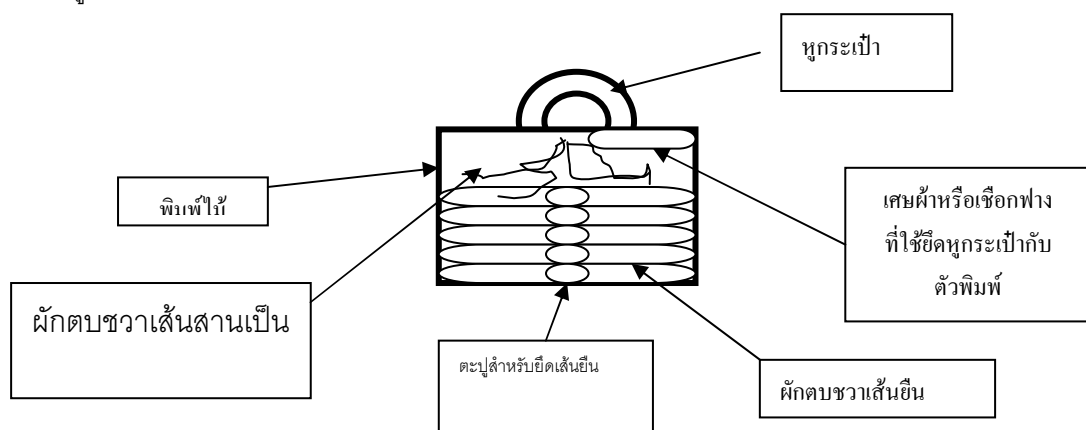
หมายเหตุ: * ทุกผลิตภัณฑ์ใช้เหมือนกัน

ที่มา: จากการสำรวจ

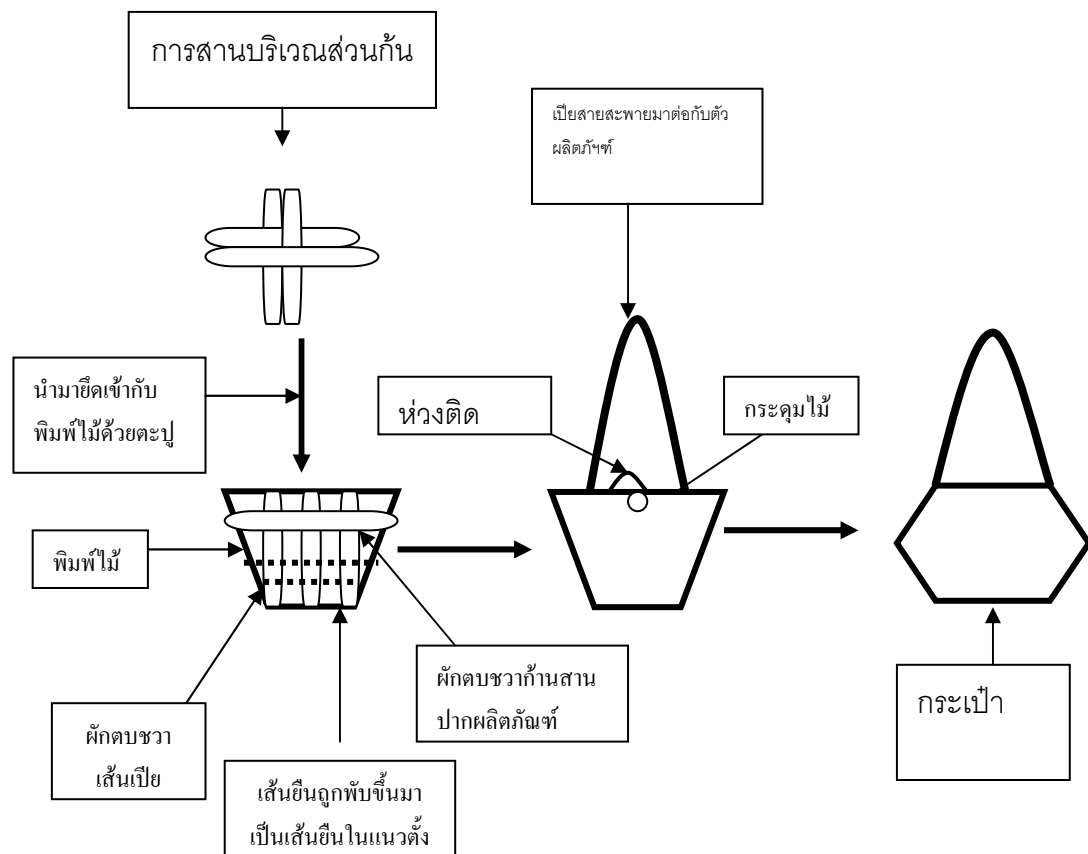
แผนภาพที่ 4.4 ขั้นตอนการขึ้นรูปกระเป๋าทือ

2. กระเป๋าทือทรงสี่เหลี่ยม เริ่มจากนำพิมพ์ไม้และหุกระเป๋าทูทั้ง 2 ข้าง ยึดติดกันด้วยเศษผ้าหรือเชือกฟาง (ภาพที่ 4.5) จากนั้นนำผักตบชวาที่รีดแล้วมาตั้งเป็นเส้นยืนตามแนวขวางของแบบพิมพ์และใช้ตะปูเป็นตัวยึดช่วงกึ่งกลางของประเป่า การสานผลิตภัณฑ์ใช้ผักตบชวาเส้นพรมน้ำให้หมาดและสานลายดอกหมากผูกติดกับห่วงของกระเป๋าระหว่างสานต้องใช้น้ำจืดพรมบนเส้นผักตบชวาเป็นระยะเพื่อให้ผักตบชวาแห้ง เมื่อสานขึ้นรูปกระเป๋าสเสร็จจึงมีการเก็บปากกระเป๋าสเช่นเดียวกับกระเป๋าทือครึ่งวงกลม

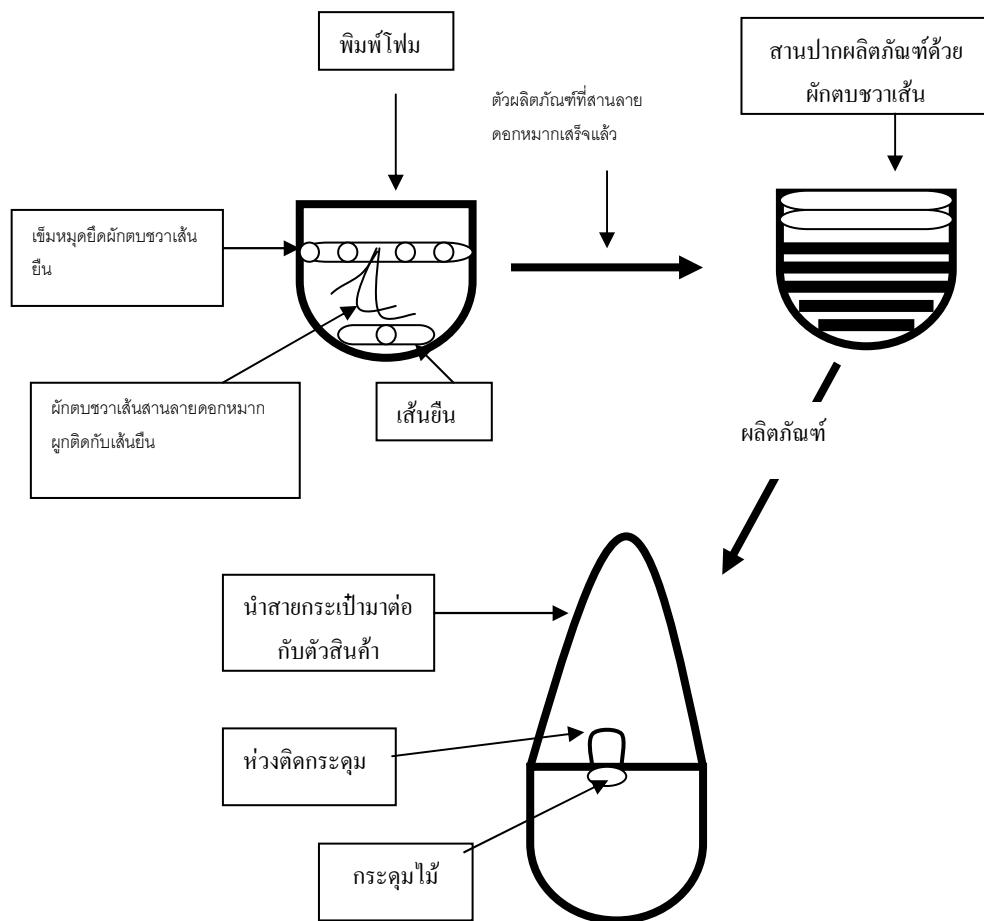
แผนภาพที่ 4.5 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าทือทรงสี่เหลี่ยม

3. กระเป๋าสะพายทรงหอยแครง การสานและขึ้นรูปผลิตภัณฑ์เริ่มจากนำผักตบชวาเส้นยืนสานเข้าด้วยกัน บริเวณด้านล่างของกระเป๋ (ภาพที่ 4.6) เมื่อได้ขนาดตามที่ต้องการ แล้วนำมาเย็บติดกับพิมพ์ไม้ด้วยตะปู โดยตัวเส้นยืนทุกเส้นที่ใช้สานกันกระเป๋ากลับขึ้นมาเป็นเส้นยืนในแนวตั้งและสานด้วยผักตบชวาเส้นเปีย ระหว่างสานต้องใช้น้ำฉีดพรมบนเส้นผักตบชวาเส้นยืนเป็นระยะเพื่อไม่ให้ผักตบชวาแห้ง เมื่อสานเสร็จบริเวณปากของผลิตภัณฑ์ใช้ผักตบชวาที่เป็นก้าน นั่นคือผักตบชวาที่อบแห้งแล้วแต่ยังไม่ได้รีดและตัดเป็นเส้น สานอีกครั้ง ต่อจากนั้นจึงเย็บปากกระเป๋ โดยจะตัดผักตบชวาเส้นยืนส่วนที่เหลือจากการสานตัวสินค้าให้แหลมและยาวประมาณ 2-3 นิ้ว แล้วร้อยด้วยเช็มเย็บกระสอบยาวประมาณ 5-6 นิ้ว สอดเก็บให้เรียบร้อยและตัดส่วนที่เหลือจากการสอดด้วยใบมีดโกนอีกครั้ง เนื่องจากเป็นกระเป๋าสะพาย สมาชิกจึงเปียสลายกระเป๋ (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.22) ห่วงติดกระดุม และกระดุมไม้ มาต่อเข้ากับตัวผลิตภัณฑ์อีกครั้ง จากนั้นพับบริเวณส่วนปากของกระเป๋าด้านใน จึงได้กระเป๋าสะพายทรงหอยแครงดังรูปภาพภาคผนวก ก รูปที่ ก.3 ด้านขวา

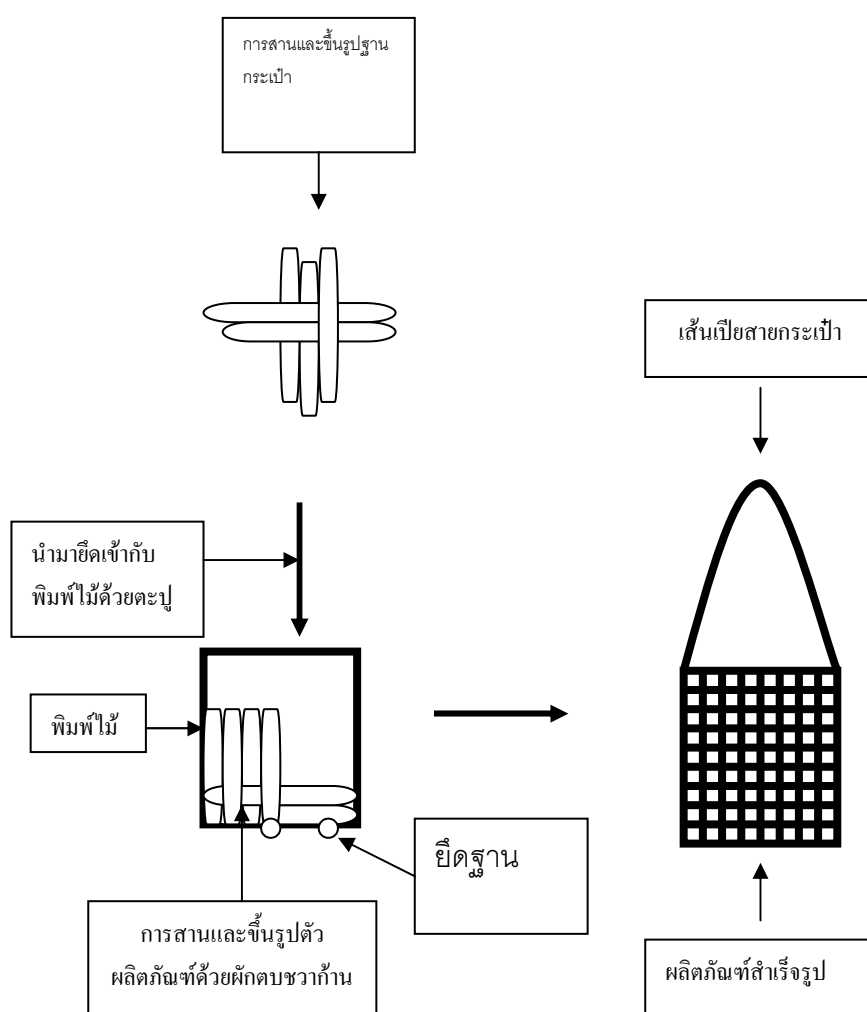
แผนภาพที่ 4.6 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าทรงหอยแครง

4. กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมขนาดเล็ก การสานและขึ้นรูปคล้ายกับกระเป๋าสะพายครึ่งวงกลม โดยเริ่มจากการนำผักตบชวาลิ้นยืนผูกติดกับพิมพ์โฟมยัดให้แน่นด้วยเข็มหมุดอีกครั้ง (ภาพที่ 4.7) ต่อจากนั้นใช้ผักตบชวาลิ้นที่ตัดไว้แล้วประมาณ 6 เส้น สานลายดอกหมากรุกและผูกติดกับผักตบชวาลิ้นยืนที่ผูกติดกับพิมพ์โฟม และสานตัวผลิตภัณฑ์ด้วยผักตบชวาลิ้นจนเสร็จ ส่วนปากของผลิตภัณฑ์สานด้วยผักตบชวาก้านอีกครั้ง ส่วนลิ้นยืนส่วนที่เหลือจากการสานตัวสินค้าถูกตัดให้แหลมและยาวประมาณ 2-3 นิ้ว แล้วร้อยด้วยเข็มเย็บกระสอบยาวประมาณ 5-6 นิ้ว สอดเก็บให้เรียบร้อยและตัดส่วนที่เหลือจากการสอดตัดออกด้วยใบมีดโกน เมื่อได้ตัวผลิตภัณฑ์เรียบร้อยแล้ว สมาชิกจะเป็ยสายกระเป๋ ห่วงติดกระดุม และนำกระดุมไม้ มาต่อเข้ากับตัวกระเป๋ อีกครั้งถึงจะได้ตัวผลิตภัณฑ์ที่สมบูรณ์

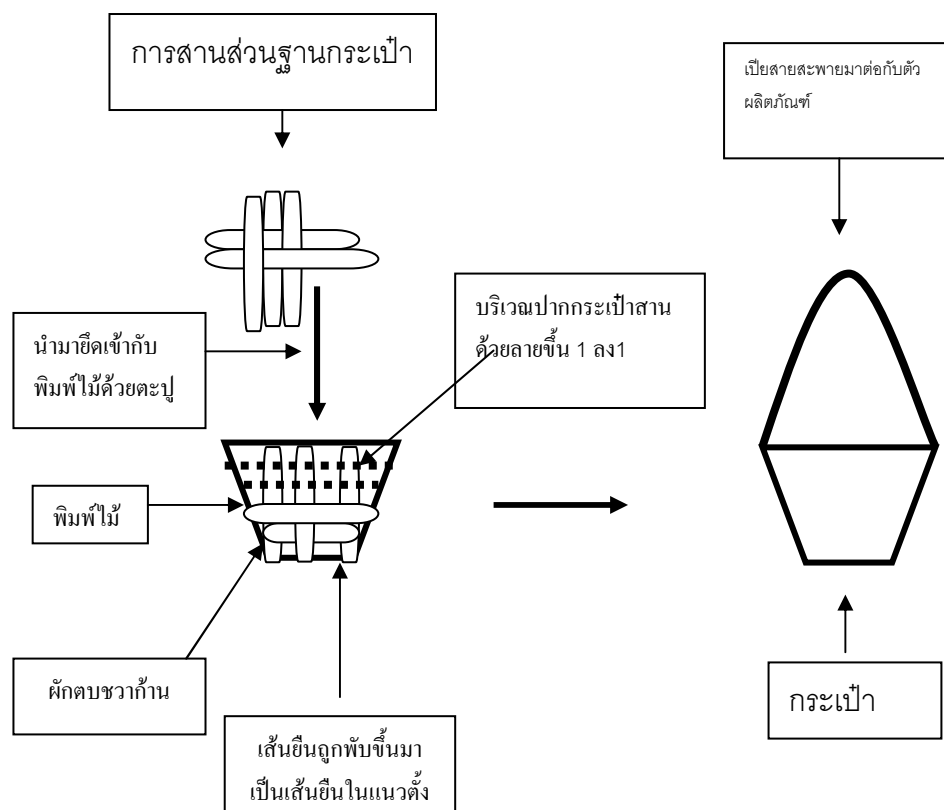
แผนภาพที่ 4.7 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมเล็ก

5. กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม การสานและขึ้นรูปแตกต่างกับกระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม คือ กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขึ้นสานและขึ้นรูปโดยสานส่วนฐานของกระเป๋าก่อน เหมือนกับกระเป๋าทรงหอยแครง (ภาพที่ 4.8) เมื่อได้ขนาดของฐานตามที่ต้องการจึงนำม้ายึดติดกับตัวพิมพ์ไม้ด้วยตะปู และสานขึ้นรูปกระเป๋าด้วยลายขึ้น 1 ลง 1 (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.3 ด้านซ้าย) และเมื่อสานตัวผลิตภัณฑ์เสร็จเส้นยืนที่เหลือจากการสานถูกตัดให้แหลมและยาวประมาณ 2-3 นิ้ว เพื่อใช้เย็บขอบปากผลิตภัณฑ์เหมือนกับผลิตภัณฑ์ตัวอื่นๆ ต่อจากนั้นสมาชิกจะเปี๊ยะสายสะพายด้วยผักตบชวาก้านและนำมาต่อกับตัวผลิตภัณฑ์ด้วยเข็มเย็บกระสอบอีกครั้งจนได้ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป

แผนภาพที่ 4.8 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม

6. กระเป๋าทรงรีลายต่ำ หรือลายดอก การสานเริ่มโดยสานฐานผลิตภัณฑ์ด้วยลาย 2 กล่าวคือ ขณะที่สานผลิตภัณฑ์มีการยกเส้นผักตบชวาชั้นและลงพร้อมกัน 2 เส้น (ภาพที่ 4.9) เมื่อได้ฐานของผลิตภัณฑ์ตามขนาดที่ต้องการนำมายัดติดกับพิมพ์ไม้ด้วยตะปู ต่อจากนั้นจึงสานขึ้นรูปตัวผลิตภัณฑ์ ซึ่งการสานตัวผลิตภัณฑ์จะแตกต่างกัน โดยลายต่ำมีการสานลดลายดังภาคผนวก ก รูปที่ ก.4 ช่วงปากของผลิตภัณฑ์ทั้งสองแบบจะสานด้วยผักตบชวาก้านด้วยลายขึ้น 1 ลง 1 อีกครั้งก่อนเย็บปากผลิตภัณฑ์ด้วยเส้นเอ็นที่เหลือ ต่อจากนั้นนำสายกระเป๋ที่เปียด้วยผักตบชวาก้านมาต่อกับตัวผลิตภัณฑ์ที่สานเสร็จแล้ว จึงได้ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปพร้อมขาย

แผนภาพที่ 4.9 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าลายต่ำ / ลายดอก

4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต

กลุ่มฯ มีการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะการผลิตส่วนใหญ่อาศัยทักษะฝีมือในการจักสาน ซึ่งชาวบ้านในท้องถิ่นและสมาชิกกลุ่มสามารถสอนและถ่ายทอดต่อกันได้ แต่ในช่วงปี 2542 ประธานกลุ่มฯ ได้พัฒนาการย้อมสีเส้นผักตบชวา เนื่องจากแต่เดิมที่ใช้การต้มน้ำ เติมน้ำมันผสมสีลงไปพอประมาณแล้วทำการย้อม โดยระยะเวลาที่ใช้ย้อมจะสังเกตจากสีที่ติดเส้นผักตบชวา เมื่อได้สีตามที่ต้องการ

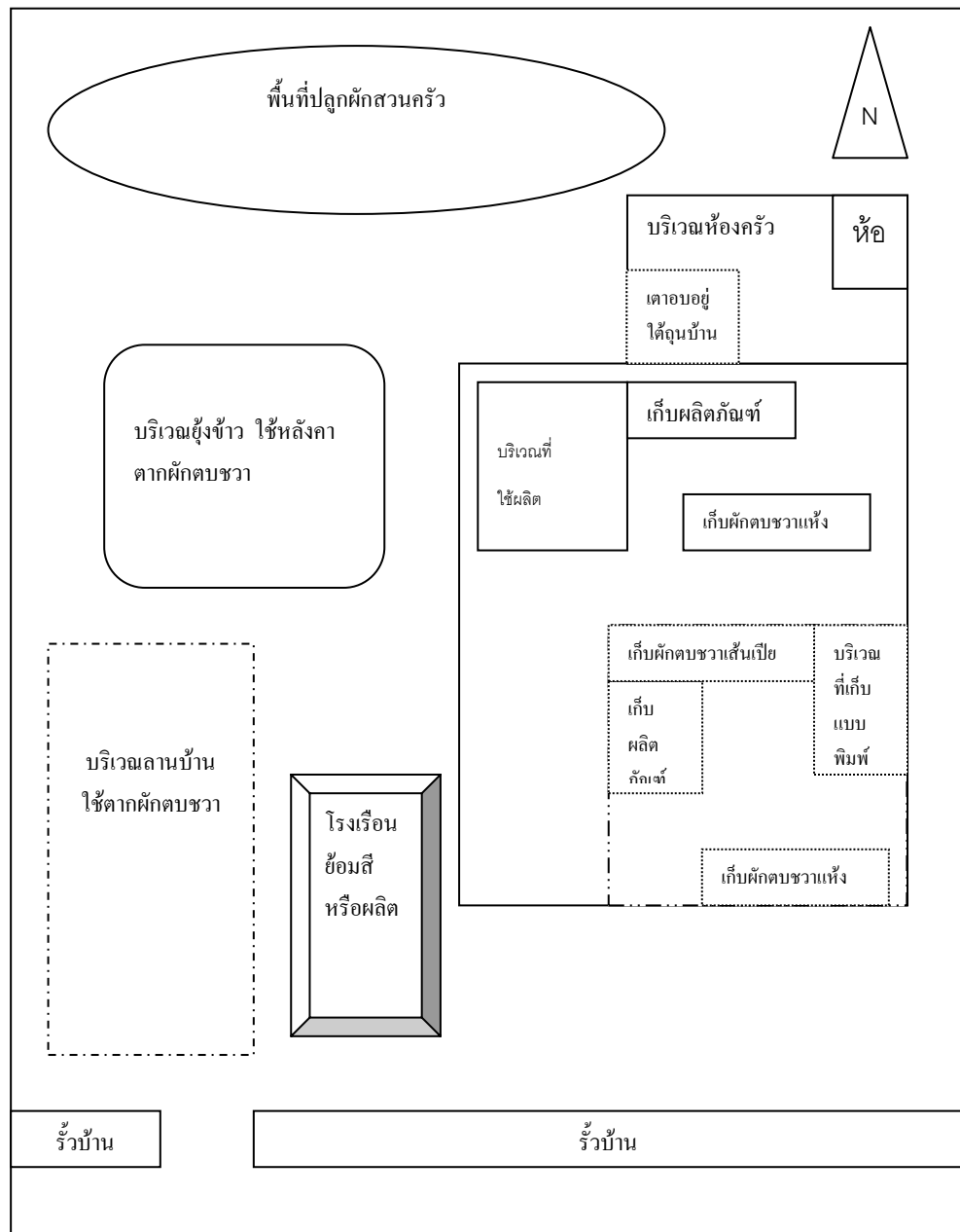
แล้ว จึงนำออกตากแดดจนแห้ง เส้นผักตบชวาที่ได้นำมาสานผลิตภัณฑ์เกิดการตกสี ทำให้สินค้าของกลุ่มฯ ไม่เป็นที่ต้องการของลูกค้า ประธานกลุ่มฯ จึงได้พัฒนาการย้อมสีขึ้น โดยน้ำที่ต้มได้ใส่เกลือแกงประมาณ 1 ช้อนโต๊ะต่อน้ำ $\frac{3}{4}$ ของหม้อต้มขนาดบรรจุน้ำได้ 5 ลิตร และผสมสีย้อมครึ่งซอง หรือประมาณ 0.05 กรัม ก่อนนำเส้นผักตบชวาลงย้อมจะนำไปชุบน้ำให้พองพืดและนำไปย้อมในหม้อประมาณ 25-30 นาที ต่อจากนั้นนำเส้นผักตบชวาที่ได้ไปแช่น้ำในกะละมังขนาด 20 ลิตร ซึ่งผสมน้ำส้มสายชู 1 ช้อนโต๊ะ นานประมาณ 20 นาที จากนั้นล้างน้ำให้สะอาดจนกว่าสีไม่ตก และเส้นผักตบชวาที่ได้นำไปตากในร่มจนแห้ง การย้อมโดยวิธีนี้ทำให้ได้เส้นผักตบชวาสีไม่ตก ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้เป็นที่ต้องการของตลาด

จากการที่ประธานกลุ่มฯ เป็นผู้คิดพัฒนาการย้อมสีขึ้น เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ประธานกลุ่มฯ และสมาชิกในครอบครัวของประธานกลุ่มฯ รับหน้าที่ในการย้อมสีให้กับสมาชิกกลุ่มฯ ทุกคน นอกจากนี้ยังเกรงว่าหากสมาชิกทุกคนทำการย้อมสีเอง สีที่ย้อมได้จะมีความแตกต่างกัน และเส้นผักตบชวาที่นำไปสานผลิตภัณฑ์อาจไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

ส่วนเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตของกลุ่มฯ ยังไม่ได้รับการพัฒนา เช่น เครื่องรีดผักตบชวาให้เรียบสม่ำเสมอเหมาะสำหรับสานผลิตภัณฑ์ กลุ่มฯ ใช้เครื่องปั่นเมล็ดด้ายสมัยโบราณ (ภาคผนวก ก รูปที่ 12) ทำให้การรีดเส้นที่ได้ยังไม่สม่ำเสมอ สำหรับการตัดเส้นผักตบชวากลุ่มฯ ใช้กรรไกรในการตัด เส้นที่ได้ไม่สม่ำเสมอและใช้เวลามากในการตัด ทำให้กลุ่มฯ มีความต้องการเครื่องจักรเพื่อตัดเส้นผักตบชวาเป็นอย่างมาก แต่กลุ่มฯ ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องจักรดังกล่าว

4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต

การผลิตของกลุ่มฯ เป็นการกระจายผลิตภัณฑ์ให้สมาชิกของกลุ่มฯ นำไปผลิต ดังนั้นสถานที่ผลิตของกลุ่มฯ จึงกระจายไปตามบ้านสมาชิก ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ ใช้บริเวณลานบ้าน บนบ้านหรือใต้ถุนบ้านในการทำงาน ผักตบชวาดิบจะกองไว้ใต้ถุนบ้านเพื่อรอหมักเป็นกำและนำไปตากแดด ซึ่งการตากแดดจะตากไว้บริเวณลานบ้านหรือบนหลังคาบ้านหรือหลังคาข้างข้าง ชาวสมาชิกส่วนใหญ่จะนิยมตากไว้บนหลังคาบ้านหรือข้างข้าง เพราะไม่ต้องเสียเวลาเก็บผักตบชวาที่ตากทุกวันเหมือนกับตากบริเวณลานบ้าน ส่วนการเก็บผักตบชวาอบแห้งจะเก็บใส่ถุงและเก็บไว้บนบ้านหรือใต้ถุนบ้าน สำหรับการอบผักตบชวาแห้งและการย้อมสีสมาชิกทุกจะมาทำที่บ้านของประธานกลุ่มฯ โดยเตาอบที่ใช้ก่อสร้างด้วยอิฐบล็อกจะอยู่ใต้ถุนบ้าน และสถานที่ย้อมสีจะใช้โรงเรือน (กว้าง 2 ม. ยาว 2.5 ม) บริเวณหน้าบ้านประธานกลุ่มฯ การเก็บผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเสร็จแล้วเพื่อรอส่งให้กับลูกค้าที่จะมารับจะใช้สถานที่บ้านของประธานกลุ่มฯ เช่นกัน ถ้าปริมาณสินค้าที่จะส่งมีน้อยประธานกลุ่มฯ จะเก็บไว้บนบ้าน แต่ถ้ามีปริมาณมากจะเก็บไว้ในห้องใต้ถุนบ้าน และพิมพ์ที่ใช้เป็นต้นแบบสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์จะเก็บไว้ใต้ถุนบ้าน ทั้งนี้สมาชิกทุกคนมีแบบพิมพ์เก็บไว้เป็นจำนวนมาก เพราะจะมีการเปลี่ยนรูปแบบในการผลิตไปเรื่อยตามความต้องการของลูกค้าที่มาสั่งให้ทำการผลิตตามความนิยมของตลาดแต่ละช่วงหรือแต่ละปีก็เปลี่ยนไป สำหรับรายละเอียดสภาพและผังของสถานที่ผลิตแสดงรายละเอียดไว้ในแผนภาพที่ 4.10

- หมายถึง: สถานที่บริเวณใต้ถุนบ้าน
 □ สถานที่บริเวณบนบ้าน
 □ บริเวณห้องใต้ถุนบ้าน

แผนภาพที่ 4.10 สภาพและผังของสถานที่ผลิต

4.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต

การผลิตผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาของกลุ่มฯ มีของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต คือ เศษก้านของผักตบชวา สมาชิกจัดการของเสียที่เกิดขึ้น โดยนำเศษผักตบชวาที่เหลือไปกองบริเวณโคนต้นไม้เพื่อย่อยสลายเป็นปุ๋ยให้กับต้นไม้ จากการสัมภาษณ์พบว่า สมาชิกทุกคนจะไม่นำเศษผักตบชวาไปเผาเห็ดเพราะเกรงว่ากำมะถันที่ตกค้างในผักตบชวาจะถูกเห็ดดูดซึมเอาไปใช้ และเกิดสารตกค้างในเห็ด เมื่อนำไปบริโภคจะส่งผลต่อสุขภาพได้

ส่วนกำมะถันที่ตกค้างทำให้เส้นผักตบชวาที่อบแห้งมีกลิ่นกำมะถันสมาชิกจัดการโดยนำเส้นผักตบชวาไปล้างน้ำก่อนทำการผลิต ซึ่งน้ำที่ล้างเสร็จแล้วนำไปเททิ้งลงพื้นดินบริเวณลานบ้านที่ไม่มีต้นไม้เพื่อให้ระเหยต่อไป โดยจะไม่เทน้ำทิ้งลงแม่น้ำหรือได้ต้นไม้ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมต่อไป สำหรับสีที่เหลือจากการย้อมสมาชิกมีการจัดการเช่นเดียวกับน้ำที่ล้างผักตบชวาที่อบแห้ง

4.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์

การตรวจสอบคุณภาพสินค้าของกลุ่มฯ เบื้องต้นสำหรับสินค้าใหม่ที่สมาชิกยังไม่เคยทำการผลิต เป็นหน้าที่ของประธานหรือสมาชิกในครัวเรือนของประธานเป็นผู้สอนเทคนิคและวิธีการผลิตให้ ภายหลังจากทำทดลองทำการผลิตชิ้นแรกเสร็จแล้วจะนำมาให้ผู้สอนหรือประธานเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพสินค้าที่ผลิตได้ ถ้าได้คุณภาพแล้วอนุญาตให้สมาชิกทำการผลิตงานชิ้นต่อไปได้ แต่ถ้าไม่ได้คุณภาพก็จะให้สมาชิกทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไปจนกว่าจะได้คุณภาพสินค้าตามที่ต้องการถึงจะอนุญาตให้ทำสินค้าชิ้นต่อไป

อย่างไรก็ตามไม่ว่าสินค้าใหม่ที่เพิ่งทำการผลิตหรือสินค้าเก่าที่เคยผลิตมาแล้ว งานทุกชิ้นที่ส่งมอบให้กับลูกค้าต้องผ่านการตรวจสอบของสมาชิกหรือคณะกรรมการกลุ่มฯ อีกครั้งในวันที่ลูกค้ามารับ ถ้าสินค้าชิ้นใดคณะกรรมการหรือสมาชิกลงความเห็นไม่ได้คุณภาพหรือทำการผลิตแล้วไม่สวยงาม เช่น ผลิตภัณฑ์ที่สานแล้วนำด้านที่เป็นสีขาว (ด้านในของก้าน) ของผักตบชวาออก ซึ่งน่าจะเป็นด้านผิวของผักตบชวาที่มีความมันของผิวออกด้านนอก ซึ่งจะทำให้สินค้าที่ผลิตได้มองดูสวยงาม ดังนั้นถ้าสมาชิกลำด้านที่เป็นสีขาวออกเป็นจำนวนมากต้องนำสินค้าชิ้นนั้นกลับไปที่แก้ไขใหม่ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้การส่งสินค้าในครั้งนั้นไม่ครบตามยอดการสั่งซื้อ คณะกรรมการจะขอให้พ่อค้ามารับสินค้าในส่วนที่ขาดใหม่ในครั้งต่อไป

สำหรับสินค้าชิ้นที่นำด้านสีขาวออกด้านนอกของผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนน้อยคณะกรรมการกลุ่มฯ มีการเตือนหรือแนะนำให้สมาชิกทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป และสินค้าชิ้นนั้นยังจัดส่งให้กับพ่อค้าอยู่ต่อไป หากพ่อค้าตำหนิสินค้าดังกล่าว ประธานที่จะพูดคุยกับพ่อค้าให้รับสินค้านั้นไป โดยอ้างเหตุผลว่าเป็นสินค้าหัตถกรรมการผลิตคงมีผิดพลาดบ้างและจะแก้ไขปรับปรุงการผลิตต่อไป แต่ถ้าพ่อค้ายืนยันที่จะไม่รับสินค้าชิ้นนั้นจริงๆ กลุ่มฯ จะให้สมาชิกแก้ไขการผลิตสินค้าชิ้นนั้นใหม่และให้พ่อค้าเข้ามารับสินค้าดังกล่าวในครั้งต่อไป

4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต

4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต

1. การผลิตของกลุ่มฯ มีปัญหาในเรื่องของเชื้อราที่เกิดขึ้นทั้งตัววัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ ซึ่งเชื้อราที่พบมีทั้งราขาวและราดำ โดยราขาวเกิดจากผักตบชวามีความชื้น และมักเกิดขึ้นบริเวณผิวด้านนอกของ

ผักตบชวา แต่สามารถนำผักตบชวาไปล้างน้ำให้แปรงขัดและนำกลับมาใช้ผลิตใหม่ได้ ส่วนราคาขึ้นมากหากผักตบชวาถูกฝน ซึ่งราคาจะเกิดในเส้นใยของผักตบชวา กลุ่มฯ ไม่มีวิธีป้องกันและรักษาได้ ปัญหาเชื้อราที่เกิดขึ้นเป็นเหตุให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มีคุณภาพไม่เหมาะสมที่จะนำไปจำหน่ายยังต่างจังหวัดไกล ๆ

2. ปัญหาการขาดแคลนเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตที่มีประสิทธิภาพ เช่น เครื่องรีดผักตบชวา เครื่องตัดผักตบชวา และเตาอบ ทำให้กลุ่มฯ ผลิตสินค้าได้ในจำนวนน้อย ในขณะที่การสั่งซื้อผลิตภัณฑ์จากลูกค้าเริ่มมีปริมาณเพิ่มขึ้น เครื่องจักรอุปกรณ์เหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อขยายการผลิตของกลุ่มฯ ได้ในระยะสั้น

3. ปัญหาสมาชิกของกลุ่มขาดความรู้และความชำนาญในผลิตและออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นแบบเดิม และพึ่งตลาดจากพ่อค้าคนกลางน้อยราย

4. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในบางช่วง เช่น ช่วงการทำนา ช่วงที่ม้งงานประเพณี ปัญหานี้มีมากในช่วงฤดูการทำนา เพราะจะต้องใช้แรงงานจำนวนมาก เพื่อไปทำนาและเก็บเกี่ยวผลผลิต ประกอบกับเป็นงานที่จะต้องใช้เวลาและความปราณีต ซึ่งมักไม่ค่อยได้รับความสนใจจากคนหนุ่มสาวภายในหมู่บ้านเท่าที่ควร หากมีปริมาณการสั่งผลิตภัณฑ์จากพ่อค้าคนกลางมาเป็นจำนวนมาก ก็จะทำให้ไม่สามารถทำผลิตภัณฑ์สนองความต้องการของตลาด ทำให้การผลิตล่าช้าและปริมาณผลิตภัณฑ์ไม่เพียงพอที่จะส่งลูกค้า ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดด้านแรงงาน

5. ปัญหาด้านวัตถุดิบ สำหรับวัตถุดิบที่ใช้ในการจักสานผักตบชวา ในปัจจุบันยังไม่เกิดปัญหา การขาดแคลนอย่างแท้จริง แต่ในอนาคตก็พอเริ่มเห็นสภาพปัญหาก่อตัวขึ้นมาบ้าง

4.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ

1. กลุ่มฯ ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องของโรงเรือน เครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต ได้แก่ เครื่องจักเส้นผักตบชวา เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มฯ ใช้กรไกรในการตัดเส้นผักตบชวาทำให้เสียเวลามาก กลุ่มฯ ยังมีความต้องการเตาอบที่มีที่มีคุณภาพและอบได้ในปริมาณมาก นอกจากนี้ยังมีตู้เก็บผลิตภัณฑ์เพื่อเก็บรักษาสินค้าและปัจจัยการผลิต และต้องการโรงเรือนเพื่อเป็นศูนย์รวมในการผลิตของสมาชิกได้รวมกลุ่มฯ ผลิตซึ่งจะง่ายต่อการตรวจสอบคุณภาพสินค้า เครื่องจักรอุปกรณ์เหล่านี้จะทำให้กระบวนการผลิตของสมาชิกบางขั้นตอนประหยัด เวลามามากขึ้น ตลอดจนจะทำให้กลุ่มฯ สามารถผลิตสินค้าได้มากและทันตามยอดการสั่งซื้อของพ่อค้า

2. กลุ่มฯ ต้องการความช่วยเหลือของเทคโนโลยีในการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์และผักตบชวาแห้งไม่ให้เกิดเชื้อรา ซึ่งขณะนี้กลุ่มฯ ประสบปัญหาอยู่และไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งส่งผลให้สินค้าของกลุ่มฯ ทำการผลิตแล้วเก็บไว้ไม่ได้นาน

3. กลุ่มฯ ต้องการช่วยเหลือในด้านการส่งเสริมความรู้ให้กับสมาชิก ในรูปของการฝึกอบรมให้กับสมาชิกทั้งในการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่และพัฒนาฝีมือในการจักสานผักตบชวา

4.12 ศักยภาพการผลิต

4.12.1 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกผลิตมีศักยภาพการในการทำกำไรต่อหน่วย เมื่อพิจารณาจากกำไรจากการวิเคราะห์โดยคิดต้นทุนในการผลิตทั้งหมด พบว่า กระเป๋าสะพายทรงรีขนาดกลางมีกำไรต่อหน่วยเพียงผลิตภัณฑ์เดียว เท่ากับ 3.23 บาท หรือร้อยละ 3.59 จากราคาขายส่ง หรือร้อยละ 4.61 จากต้นทุนการผลิตที่ได้จากการวิเคราะห์ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่เหลือมีอัตรากำไรต่อราคาขายและอัตรากำไรต่อต้นทุนติดลบ

ในด้านศักยภาพทางด้านยอดขาย ในปี 2544 กลุ่มฯ มียอดขายทั้งหมด 197,790 บาท เมื่อพิจารณาถึงอัตรายอดขายผลิตภัณฑ์หักค่าธรรมเนียมต่อยอดขายรวม พบว่า กระเป๋าสะพายทรงรีเหลี่ยมขนาดใหญ่มียอดขายสูงสุดเท่ากับ 28,225 บาท หรือร้อยละ 14.27 จากยอดขายทั้งหมด รองลงมาเป็นกระเป๋าสะพายทรงกลมขนาดใหญ่และกระเป๋าสะพายทรงรีเหลี่ยมขนาดใหญ่ มีมูลค่าขายเท่ากับ 24,550 และ 24,100 บาท หรือร้อยละ 12.41 และ 12.18 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชนิดที่มียอดขายสูงกลับมีกำไรรวมติดลบเท่ากับ -8,048.24 -12,616.05 และ -3,812.85 บาท (ตารางที่ 4.13) หรือมีอัตรากำไรรวมต่อยอดขายทั้งหมดของกลุ่มฯ ติดลบร้อยละ -4.08 -6.39 และ -1.93 ตามลำดับ

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกผลิตมีศักยภาพมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ กระเป๋าสะพายทรงรีขนาดกลาง รองลงมาเป็นกระเป๋าสะพายทรงกลมเหลี่ยมขนาดใหญ่และกระเป๋าสะพายทรงรีเหลี่ยมขนาดใหญ่

4.12.2 ศักยภาพของปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการผลิต คือ ผักตบชวา จากนโยบายของทางจังหวัดในการจำกัดพื้นที่การเจริญเติบโตของผักตบชวาในพื้นที่กว๊านพะเยาลดลงจากเดิม 800-1,000 ไร่ เหลือเพียง 500 ไร่ จะส่งผลให้วัตถุดิบส่วนนี้ลดลงในอนาคต แต่ราคากลับสูงขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิต เพราะผักตบชวาที่ได้จากกว๊านมีก้านสั้นลง ซึ่งจะนำมาผลิตสินค้าที่มีขนาดใหญ่ไม่ได้ เนื่องจากเส้นยืนมีขนาดสั้น อาจต้องทำให้กลุ่มฯ ต้องซื้อผักตบชวาจากพ่อค้าคนกลางที่นำผักตบชวาก้านแห้งมาขายซึ่งมีราคาสูงถึง 15 บาทต่อ 100 ก้าน เปรียบเทียบจากกว๊านพะเยา 7 บาทต่อ 100 ก้าน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย

4.12.3 ศักยภาพของกระบวนการผลิต

กระบวนการผลิตที่ส่งผลต่อศักยภาพการผลิตสินค้ามีดังนี้

1. การรอบผักตบชวายังเป็นจุดอ่อนของกลุ่มฯ ซึ่งมีเตาอบที่ใช้อบได้ในปริมาณน้อย หรือ 600 ก้อนต่อครั้ง และมีเพียง 1 เตา ซึ่งสมาชิกทุกคนใช้ร่วมกัน ซึ่งการอบใช้เวลาประมาณ 6 ชั่วโมง หากช่วงใดมียอดการสั่งซื้อเข้ามาทำให้กลุ่มฯ ต้องลดระยะเวลาการอบลงเหลือเพียงประมาณ 4 ชั่วโมง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสินค้าได้ และในขณะที่อบควันของก้ามะถันเข้าจมูกทำให้แสบจมูก หรือเข้าตาทำให้น้ำตาไหลอีกด้วย นอกจากนี้ผักตบชวาที่อบแห้งแล้วยังมีก้ามะถันตกค้าง เมื่อสมาชิกบางคนนำมาสานผลิตภัณฑ์ทำให้แพ้ เกิดผื่นขึ้นบริเวณมือและแขน เป็นต้น

2. การตัดผักตบชวาเส้นยังเป็นจุดอ่อน โดยตัดด้วยกรรไกร ทำให้ได้เส้นผักตบชวาที่ไม่สม่ำเสมอ และการตัดใช้เวลานาน ทำให้กระบวนการผลิตต้องใช้เวลามากขึ้น ส่งผลต่อการคิดต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์สูงตามไปด้วย หากกลุ่มฯ สามารถลดระยะเวลาการผลิตในขั้นตอนนี้ลงได้จะทำให้กลุ่มฯ ผลิตสินค้าได้มากขึ้น นอกจากนี้การรีดผักตบชวาเพื่อทำเป็นเส้นย่นในการสานผลิตภัณฑ์กลุ่มฯ ใช้เครื่องรีดฝ้ายทำให้ได้เส้นย่นที่ไม่สม่ำเสมอส่งผลต่อคุณภาพสินค้าที่ผลิตได้ ซึ่งกลุ่มฯ เองมีความต้องการเทคโนโลยีมาช่วยการผลิตในส่วนนี้เป็นอย่างมาก

3. การจัดเก็บผักตบชวาแห้งและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้มีจุดอ่อนในเรื่องของปัญหาการขึ้นรา ซึ่งกลุ่มฯ ไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ ส่งผลให้สินค้าของกลุ่มฯ เก็บไว้ได้เพียงระยะสั้น หากกลุ่มฯ แก้ปัญหานี้ได้จะทำให้กลุ่มฯ สามารถผลิตสินค้าและเก็บไว้ขายในช่วงที่พ่อค้ามียอดการสั่งซื้อเข้ามาได้ (ธันวาคม – มีนาคม) หรือสินค้าของกลุ่มฯ ส่งไปขายยังระยะทางไกลๆ เช่น ต่างประเทศ ได้มากขึ้น โดยไม่เกิดปัญหาดังกล่าว

4. กลุ่มฯ มีการรวมตัวในการจัดซื้อผักตบชวาถือว่าเป็นจุดแข็งในการผลิต สามารถต่อรองราคาและซื้อสินค้าได้ต่ำกว่าคู่แข่งกลุ่มอื่นที่ซื้อผักตบชวากันจากจังหวัดอยุธยา การสั่งซื้อวัตถุดิบจากชาวบ้านบ้านปากกวีอันที่เป็นเจ้าประจำ ทำให้ได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของกลุ่มฯ หรืออาจกล่าวได้ว่าสามารถควบคุมคุณภาพได้ นอกจากนี้การย้อมสีที่รวมกันย้อมเพียงจุดเดียว เมื่อสมาชิกนำไปสานผลิตภัณฑ์แล้วได้ผลิตภัณฑ์คุณภาพเหมือนกัน

ตารางที่ 4.13 ศักยภาพผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณขาย ต่อปี		ราคาขาย/หน่วย			ยอดขาย ต่อปี (บาท)	อัตราผลตอบแทน/ ของผลิตภัณฑ์/ ยอดขายรวม(%)	ต้นทุนต่อหน่วย			ต้นทุนรวม		
		ปลีก	ส่ง	สมาชิก	ปลีก	ส่ง			สมาชิก	กลุ่มฯ	การวิเคราะห์	สมาชิก	กลุ่มฯ	การวิเคราะห์
กระเป๋าลือครึ่งวงกลมขนาดเล็ก	ใบ	5	360	60	70	65	23,750	12.01	20	60	102.39	7,300	21,900	37,373.90
กระเป๋าลือครึ่งวงกลมขนาดใหญ่	ใบ	5	240	95	110	100	24,550	12.41	40	95	151.70	9,800	23,275	37,166.05
กระเป๋าลือทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก	ใบ	5	240	80	90	85	20,850	10.54	50	80	99.08	12,250	19,600	24,275.62
กระเป๋าลือทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่	ใบ	5	240	110	125	115	28,225	14.27	70	110	148.05	17,150	26,950	36,273.24
กระเป๋าลือทรงหอยครงขนาดเล็ก	ใบ	5	96	35	45	40	4,065	2.06	20	35	60.05	2,020	3,535	6,064.70
กระเป๋าลือทรงหอยครงขนาดกลาง	ใบ	5	90	45	60	50	4,800	2.43	30	45	83.75	2,850	4,275	7,956.11
กระเป๋าลือทรงหอยครงขนาดใหญ่	ใบ	5	96	75	90	80	8,130	4.11	40	75	122.46	4,040	7,575	12,368.04
กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมขนาดเล็ก	ใบ	5	480	35	40	40	19,400	9.81	20	35	62.12	9,700	16,975	30,130.49
กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก	ใบ	5	96	115	130	120	12,170	6.15	70	115	125.11	7,070	11,615	12,636.61
กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่	ใบ	5	180	125	140	130	24,100	12.18	80	125	150.88	14,800	23,125	27,912.85
กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ /ลายดอก ขนาดเล็ก	ใบ	5	60	45	60	50	3,300	1.67	30	45	60.71	1,950	2,925	3,945.83
กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ /ลายดอก ขนาดกลาง	ใบ	5	60	85	100	90	5,900	2.98	50	85	86.77	3,250	5,525	5,639.84
กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ /ลายดอก ขนาดใหญ่	ใบ	5	180	95	110	100	18,550	9.38	60	95	132.43	11,100	17,575	24,498.87
รวม		65	2,418				197,790	100.00				103,280	184,850	266,242

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	กำไรต่อหน่วย						กำไรรวม			อัตรากำไรต่อต้นทุนทั้งหมด			อัตรากำไรต่อราคาผลิต		
	(1)		(2)		(3)		(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)	(1)	(2)	(3)
	ปลีก	ส่ง	ปลีก	ส่ง	ปลีก	ส่ง									
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดเล็ก	40	40	10	5.00	-32.39	-37.39	14,600	1,850	-13,623.90	200.00	8.45	-36.45	66.67	7.69	-57.53
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดใหญ่	55	55	15	5.00	-41.70	-51.70	13,475	1,275	-12,616.05	137.50	5.48	-33.95	57.89	5.00	-51.70
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดเล็ก	30	30	10	5.00	-9.08	-14.08	7,350	1,250	-3,425.62	60.00	6.38	-14.11	37.50	5.88	-16.57
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดใหญ่	40	40	15	5.00	-23.05	-33.05	9,800	1,275	-8,048.24	57.14	4.73	-22.19	36.36	4.35	-28.74
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดเล็ก	15	15	10	5.00	-15.05	-20.05	1,515	530	-1,999.70	75.00	14.99	-32.97	42.86	12.50	-50.12
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดเล็ก	15	15	15	5.00	-23.75	-33.75	1,425	525	-3,156.11	50.00	12.28	-39.67	33.33	10.00	-67.50
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดใหญ่	35	35	15	5.00	-32.46	-42.46	3,535	555	-4,238.04	87.50	7.33	-34.27	46.67	6.25	-53.07
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดเล็ก	15	15	5	5.00	-22.12	-22.12	7,275	2,425	-10,730.49	75.00	14.29	-35.61	42.86	12.50	-55.31
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดเล็ก	45	45	15	5.00	4.89	-5.11	4,545	555	-466.61	64.29	4.78	-3.69	39.13	4.17	-4.26
กระป๋องเครื่องดื่มขนาดใหญ่	45	45	15	5.00	-10.88	-20.88	8,325	975	-3,812.85	56.25	4.22	-13.66	36.00	3.85	-16.06
กระป๋องเครื่องดื่ม / ไลดอกลงขนาดเล็ก	15	15	15	5.00	-0.71	-10.71	975	375	-645.83	50.00	12.82	-16.37	33.33	10.00	-21.41
กระป๋องเครื่องดื่ม / ไลดอกลงขนาดกลาง	35	35	15	5.00	13.23	3.23	2,275	375	260.16	70.00	6.79	4.61	41.18	5.56	3.59
กระป๋องเครื่องดื่ม / ไลดอกลงขนาดใหญ่	35	35	15	5.00	-22.43	-32.43	6,475	975	-5,948.87	58.33	5.55	-24.28	36.84	5.00	-32.43
รวม							81,570	12,940	-68,452						

ที่มา: จากการศึกษา

บทที่ 5

การตลาด

5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด

5.1.1 การบริหารการตลาด

นางดาประธานกลุ่มฯ เป็นผู้นำหน้าที่บริหารการตลาด เพราะกลุ่มฯ ไม่มีคณะกรรมการฝ่ายตลาดเข้ามารับผิดชอบในหน้าที่นี้ โดยเป็นผู้ติดต่อพ่อค้าคนกลางให้เข้ามาซื้อสินค้า รับผิดชอบการสั่งซื้อและส่งมอบสินค้าให้กับพ่อค้า ต่อรองราคาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่พ่อค้านำมาให้ผลิตหรือสินค้าตัวใหม่ที่กลุ่มฯ พัฒนาขึ้นมาแล้วเป็นที่ถูกใจของพ่อค้าและต้องการซื้อ และ/หรือ สั่งซื้อเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังติดต่อหาร้านค้าฝากขายสินค้า นำสินค้าไปฝากขายและโทรศัพท์สอบถามร้านค้าถึงสินค้าที่คงค้างในร้านก่อนนำสินค้าไปฝากขาย ตลอดจนรับชำระเงินจากพ่อค้าและร้านค้าที่ฝากขายสินค้า

5.1.2 การวางแผนการตลาด

การวางแผนการตลาดของกลุ่มฯ ประธานเป็นผู้นำหน้าที่นี้ โดยเน้นการขายสินค้าเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97) ให้กับพ่อค้าคนกลาง เพราะมีความเสี่ยงด้านการตลาดน้อย มีความแน่นอนด้านการเงิน ซึ่งจ่ายชำระเงินทันทีเมื่อมารับสินค้า ทำให้กลุ่มฯ มีเงินจ่ายค่าสินค้าให้สมาชิกทันทีเช่นกัน การขายวิธีนี้สมาชิกกลุ่มฯ ทุกคนพอใจเป็นอย่างมาก ส่วนสินค้าที่เหลือร้อยละ 3 เป็นการฝากขายและออกร้านจำหน่ายสินค้า

ในปี 2544 กลุ่มฯ จำหน่ายสินค้าได้มากช่วงเดือนธันวาคม – มีนาคม เป็นช่วงที่พ่อค้าคนกลางเข้ามาสั่งซื้อสินค้ามาก ช่วงนี้ยอดขายจะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าของปรกติเฉลี่ยประมาณ 312-314 ชิ้นต่อเดือน และช่วงปรกติดียอดขายประมาณ 154 ชิ้นต่อเดือน (ตารางที่ 5.1)

จากนโยบายของรัฐบาลหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล ทำให้สินค้าของกลุ่มฯ ได้เป็นตัวแทนของตำบล และได้ไปออกงานแสดงสินค้าตามจังหวัดต่างๆ เช่น กรุงเทพฯ งานแสดงสินค้าจังหวัดพะเยา ที่จัดขึ้นตามนโยบายดังกล่าว ทำให้สินค้าของกลุ่มฯ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากขึ้น ซึ่งการไปออกงานแต่ละครั้งเกษตรกรตำบลเป็นผู้แจ้งข่าวให้ทราบ และพาไปออกงาน ส่วนค่าใช้จ่ายในการเดินทางประธานกลุ่มฯ และผู้ที่ไปขายสินค้าเป็นผู้บอกเอง โดยผู้ที่ไปขายสินค้าจะมีรายได้จากส่วนต่างระหว่างราคาขายส่งที่กลุ่มฯ ขายให้กับพ่อค้าคนกลางและราคาที่ตั้งขายเองในงาน ถ้าไรที่ได้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคนขายที่ไปออกงานและลูกค้าที่มาซื้อสินค้าที่มีการตกลงและต่อรองราคากันเอง ส่วนใหญ่คนที่ไปขายสินค้าจะเป็นประธานกลุ่มฯ เช่น ที่กรุงเทพฯ ประธานกลุ่มฯ ไปเพียงคนเดียว แต่งานที่จังหวัดพะเยาประธานกลุ่มฯ ไปกับนางทองเหรียญ การไปออกงานแต่ละครั้งประธานกลุ่มฯ ไม่ได้เปิดโอกาสสมาชิกรายอื่นๆ ที่จะไปด้วย แต่แม้ว่าประธานกลุ่มฯ จะแจ้งข่าวให้สมาชิกทราบและชวนไปออกงานด้วยแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่ไม่สะดวกที่จะไปร่วมงานและบางรายไม่ถนัดด้านการขาย ดังนั้นประธานกลุ่มฯ จึงต้องไปออกงานเอง

ตารางที่ 5.1 ยอดจำหน่ายสินค้าในแต่ละเดือนของกลุ่มฯ

ผลิตภัณฑ์	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดเล็ก	45	45	45	23	23	23	23	23	23	23	23	46	365
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดใหญ่	31	31	31	15	15	15	15	15	15	15	15	32	245
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดเล็ก	31	31	31	15	15	15	15	15	15	15	15	32	245
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดใหญ่	31	31	31	15	15	15	15	15	15	15	15	32	245
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดเล็ก	13	13	13	6	6	6	6	6	6	6	6	14	101
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดเล็ก	13	12	12	6	6	6	6	6	6	6	6	10	95
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดใหญ่	13	13	13	6	6	6	6	6	6	6	6	14	101
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดเล็ก	61	62	62	30	30	30	30	30	30	30	30	60	485
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดเล็ก	13	13	13	6	6	6	6	6	6	6	6	14	101
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดใหญ่	22	22	23	12	12	12	12	12	12	12	12	22	185
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดเล็ก	8	9	8	4	4	4	4	4	4	4	4	8	65
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดใหญ่	9	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	8	65
กระป๋องแก๊สเครื่องปรุงรสขนาดเล็ก	22	22	23	12	12	12	12	12	12	12	12	22	185
รวม	312	312	313	154	154	154	154	154	154	154	154	314	2,483

ที่มา: จากการสำรวจ

สำหรับสินค้าตัวใหม่ที่ผลิตได้ กลุ่มฯ จัดแสดงไว้ที่บ้านของประธานกลุ่มฯ เพื่อให้พ่อค้าคนกลางที่มารับสินค้าได้เห็น หากพ่อค้าเห็นว่ารูปร่าง ลวดลายสวยงามและน่าจะขายได้จะสั่งให้กลุ่มฯ ผลิตครั้งแรกประมาณ 10-15 ใบ เพื่อนำไปทดลองขายหรือเสนอให้กับลูกค้าปลายทางอีกครั้งหนึ่ง หากสินค้าขายได้ครั้งต่อไปจะมีการสั่งให้ผลิตเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สินค้าตัวใหม่ที่ผลิตขึ้นมาประธานยังนำไปฝากขายที่ร้านอีกด้วย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าสินค้าตัวใหม่ที่ผลิตขึ้นได้มีโชทุกชนิดที่พ่อค้าคนกลางจะชอบและสั่งให้ผลิต และกลุ่มฯ เองมิได้นำสินค้าเหล่านั้นไปฝากขายหรือทดลองตลาดโดยผ่านพ่อค้าคนกลางเหล่านั้นซึ่งเป็นคนในพื้นที่ ในปี 2544 ที่ผ่านมากกลุ่มฯ ได้มีโอกาสไปออกงานแสดงสินค้าตามที่ต่างๆ ก็ได้นำสินค้าตัวใหม่ที่ผลิตขึ้นได้ปรากฏว่าก็สามารถขายได้และเป็นที่ถูกใจของลูกค้า เช่น กระเป๋าใส่เสื้อผ้าคล้ายกระเป๋าใส่เอกสารนักธุรกิจแต่มีขนาดใหญ่กว่า ทำให้เป็นที่ถูกใจของลูกค้า แต่กลับไม่เป็นที่สนใจของพ่อค้าคนกลาง

แผนการพัฒนากการตลาดในอนาคต กลุ่มฯ จะพยายามรักษากลุ่มลูกค้าเดิมเอาไว้ โดยจะผลิตสินค้าให้ทันตามใบสั่งซื้อ นำสินค้าไปฝากขายกับร้านค้าตามที่ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนสร้างศูนย์แสดงสินค้าและร้านค้าของกลุ่มฯ เพื่อให้ลูกค้าและบุคคลทั่วไปได้มาเยี่ยมชม เลือกซื้อสินค้าได้ ซึ่งจะสามารถเพิ่มยอดขายให้กับกลุ่มฯ

5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

สินค้าของกลุ่มฯ ได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากนายมูลและนายสินชัย สามีและบุตรชายนางดา ประธานกลุ่มฯ โดยนายมูลมีความรู้ทางด้านการจักสานที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากปู่ย่าตายาย และเป็นสมาชิกกลุ่มจักสาน ได้นำความรู้ในเรื่องลวดลายของการจักสาน และการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ให้มีลวดลายรูปแบบใหม่ๆ เช่น กระเป๋าสะพายทรงรีลายน้ำไหล (กำลังพัฒนา ซึ่งช่วงที่เข้าไปสัมภาษณ์ยังไม่มีจำหน่าย) ลวดลายของกระเป๋าทรงรีลายต่ำ ดอกตรงกลางกระเป๋าเป็นลายสอง เป็นต้น ส่วนนายสินชัยช่วยออกความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์บ้างในบางครั้ง แนะนำการผลิตและย้อมสีให้กับสมาชิกกลุ่มฯ ในช่วงที่ประธานไม่ว่าง

ผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มฯ นอกจากจะได้รับการพัฒนามาจากนายมูลและนายสินชัยแล้ว บางครั้งพ่อค้าที่เข้ามาสั่งซื้อเป็นประจำ ได้นำสินค้าใหม่ๆ มาให้กลุ่มฯ ทำการผลิต การตกลงที่จะรับทำการผลิตให้หรือไม่ ครอบครัวของประธานเป็นผู้ตัดสินใจ โดยเฉพาะนายมูลที่มีความรู้และความสามารถในการแกะลวดลายสินค้า และทำพิมพ์ตัวแบบตัวแรกให้กับกลุ่มฯ ถ้านายมูลสามารถทำได้กลุ่มฯ จะรับผลิตสินค้านั้นๆ ให้กับพ่อค้า แต่การทำผลิตสินค้าขึ้นใหม่จะคำนึงถึงระยะเวลาที่พ่อค้ากำหนดด้วย หากสามารถทำการผลิตได้แต่ระยะเวลาส่งสินค้าให้กับพ่อค้าสั้นและสินค้ามีลวดลายสลับซับซ้อนมาก กลุ่มฯ ก็จะไม่รับผลิตแต่จะจำลองลวดลายของสินค้านำมาปรับปรุงและผสมผสานกับลวดลายเดิมของกลุ่มฯ นำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นมาแทน

นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มฯ ที่พบเห็นสินค้าตัวใหม่และเป็นที่นิยมของตลาด ก็จะซื้อสินค้ากลับมาให้นายมูล ทำการแกะผลิตภัณฑ์ขึ้นนั้นออกดูวิธีการผลิต การขึ้นรูป และลวดลาย เพื่อทำการเลียนแบบการผลิต และนำวิธีการเหล่านั้นมาพัฒนาผลิตภัณฑ์และการขึ้นรูปสินค้า เป็นต้น

สำหรับบรรจุก้นท์ของกลุ่มฯ ยังไม่ได้รับการพัฒนา เพราะโดยส่วนใหญ่สินค้าที่ผลิตเป็นการผลิตตามความต้องการของพ่อค้าที่เข้ามาสั่งซื้อ สินค้าที่พ่อค้ารับไปวางขึ้นจะนำไปพัฒนาการผลิตเพิ่มอีก เช่น กระเป๋าทือครึ่งวงกลม พ่อค้านำไปผ่าข้างในอีกครั้ง และ/หรือ เพิ่มการใส่ซิปที่ปากกระเป๋าดังนั้นสินค้าที่กลุ่มฯ ส่งมอบให้กับพ่อค้านั้นไม่มีการบรรจุหรือห่อหุ้มใดๆ ไม่ว่าสินค้านั้นจะไปผลิตเพิ่มเติมอีกหรือสินค้าที่สามารถขายได้ทันทีก็ตาม เมื่อพ่อค้ามารับสินค้าหากนับครบตามจำนวนก็จะนำขึ้นรถไป การส่งมอบหรือการส่งสินค้าแบบนี้สะดวกและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ที่เป็นภาระหรือต้นทุนของกลุ่มฯ ดังนั้นกลุ่มฯ จึงยังไม่คิดที่จะพัฒนาบรรจุก้นท์แต่อย่างใด ขณะเดียวกันกลุ่มฯ ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถในด้านนี้

ตารางที่ 5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ ผลิตภัณฑ์	ปี (พ.ศ.)				หมายเหตุ
	2541	2542	2543	2544	
กระเป๋าทือครึ่งวงกลม		●	●	→	พ่อค้านำมาให้ผลิต
กระเป๋าทือทรงสี่เหลี่ยม		●	●	→	"
กระเป๋าทือทรงหอยแครง	●	●	→	→	พัฒนาจากการพบเห็น
กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลม			●	●	นายมูลเป็นผู้พัฒนา
กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม			●	●	"
กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ/ลายดอก				●	"
กระเป๋าสะพายลายน้ำไหล				●	"

หมายเหตุ: ●---● ช่วงที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์

●→ ช่วงการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ที่มา:จากการสำรวจ

5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย

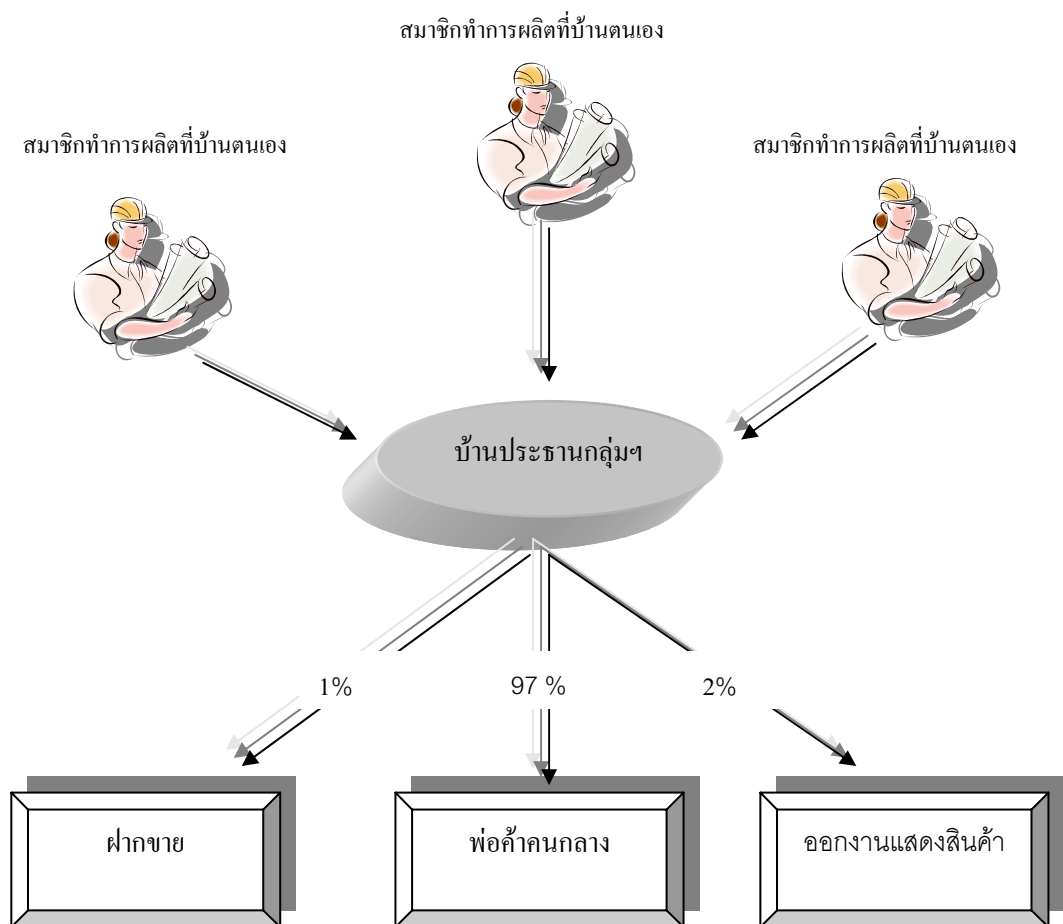
5.3.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ

การจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่มฯ ส่วนใหญ่เป็นการจำหน่ายโดยผ่านพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นที่เข้ามาสั่งและรับซื้อสินค้าด้วยตนเอง อีกส่วนหนึ่งเป็นการฝากขาย และออกร้านแสดงสินค้าตามงานต่างๆ (ภาพที่ 5.1 และตารางที่ 5.1) ซึ่งกลุ่มฯ ออกงานแสดงสินค้าในปี 2544 เป็นปีแรก ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ มีรายละเอียดดังนี้

ช่องทางที่ 1 จำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง

การจัดจำหน่ายในช่องทางนี้กลุ่มฯ ขายสินค้าให้กับพ่อค้าในท้องถิ่นมียอดขายสูงถึงร้อยละ 97 ของยอดขายทั้งหมด พ่อค้ากลุ่มนี้นอกจากจะซื้อสินค้าจากกลุ่มฯ แล้ว ยังซื้อสินค้าจากคู่แข่งรายอื่นๆ ด้วย เมื่อเข้ามารับสินค้างวดแรกพ่อค้าเหล่านี้จะสั่งสินค้าครั้งต่อไป การขนส่งพ่อค้ามารับสินค้าด้วยตนเองกลุ่มฯ ไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายใดๆ กลุ่มฯ มีลูกค้าประจำทั้งหมดประมาณ 4 ราย (ตารางที่ 5.3) ได้แก่

1. นายเจริญศรี เป็นคนตำบลแม่ใส สินค้าที่เข้ามาสั่งซื้อเป็นพวกกระเป๋าทรงเครื่องวงกลม ขนาดเล็กและใหญ่ กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมเล็กและใหญ่ และกระเป๋าสะพายทรงวงกลมเล็ก ทั้งหมดจำนวน 1,440 ชิ้นต่อปี คิดเป็นมูลค่าทั้งหมด 104,700 บาท ความถี่ในการเข้ามารับสินค้าจำนวน 16 ครั้งต่อปี (ตารางที่ 5.3) สินค้าที่ที่ซื้อนำไปเพิ่มเติมบุผ้าข้างในและเพิ่มซิปที่ปากกระเป๋าอีกครั้ง และส่งออกขายยังต่างประเทศ นอกจากจะรับสินค้าจากกลุ่มฯ แล้วนายเจริญศรียังรับสินค้าจากกลุ่มอื่นๆ อีกด้วย แต่จะเป็นสินค้าต่างชนิดกันกับที่กลุ่มฯ ผลิต เช่น กระบอกใส่เบียร์ เป็นต้น ช่วงใดที่มียอดการสั่งซื้อสินค้าบางชนิดมาจากต่างประเทศในปริมาณมาก นายเจริญศรีจะกระจายสินค้านั้นไปยังกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ให้ช่วยผลิต

แผนภาพที่ 5.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ

2. อาจารย์กาบแก้ว บ้านสันป่าม่วง ต.สันป่าม่วง ยอดการสั่งซื้อเป็นกระเป๋าทรงเครื่องวงกลมเล็ก กระเป๋าทรงหอยแครงเล็ก และกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมเล็ก ยอดการสั่งซื้อทั้งปีจำนวน 252 ชิ้น คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 19,620 บาท ความถี่ในการเข้ามารับสินค้าประมาณเดือนละครั้ง 17,290 บาทต่อเดือน กลุ่มลูกค้าของอาจารย์กาบแก้วจะอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่

3. อาจารย์ลำดวน ตำบลท่าจำปี สินค้าที่ซื้อเป็นพวกกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม กระเป๋าทรงหอยแครงขนาดกลาง และกระเป๋าสะพายทรงรีลายด้า /ลายดอก ในปี 2544 มียอดการสั่งซื้อทั้งหมด 330 ชิ้นต่อปี เป็นมูลค่าทั้งหมด 30,900 บาท ความถี่ในการเข้ามารับสินค้าทั้งปีเท่ากับ 16 ครั้ง ช่วงเดือนธันวาคม – มีนาคม เข้ามารับสินค้าเดือนละ 2 ครั้ง ส่วนช่วงอื่นๆ เข้ามาเดือนละครั้ง สินค้าที่รับซื้อนำไปให้กับลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย

4. อาจารย์แสงเพียร บ้านห้วยลึก สินค้าที่ซื้อเป็นกระเป๋าทรงวงกลมขนาดใหญ่ กระเป๋าทรงหอยแครงขนาดใหญ่ กระเป๋าทรงรีลายด้า /ลายดอกขนาดกลางและขนาดใหญ่ ยอดการสั่งซื้อทั้งหมดจำนวน 396 ชิ้น เป็นมูลค่าเท่ากับ 37,080 บาท ความถี่ในการเข้ามารับสินค้ามีลักษณะเช่นเดียวกันกับอาจารย์ลำดวน สินค้าที่ซื้อส่งไปขายต่อยังต่างประเทศ

5.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ที่ผลิตและจำหน่ายมีช่องทางการจำหน่ายแต่ละผลิตภัณฑ์ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์กระเป๋าทรงวงกลม กลุ่มฯ มียอดจำหน่ายสินค้าทั้งหมดเท่ากับ 600 ชิ้น มูลค่า 47,400 บาท โดยนายเจริญศรีเป็นลูกค้ารายใหญ่ที่ซื้อสินค้าในกลุ่มนี้ ยอดการสั่งซื้อสูงถึง 480 ชิ้นต่อปี มูลค่า 37,500 บาท หรือร้อยละ 79 ของยอดจำหน่ายทั้งหมด รองลงมาเป็นอาจารย์แสงเพียรสั่งซื้อสินค้าจำนวน 60 ชิ้น มูลค่า 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13 ส่วนอาจารย์กบแก้วเป็นผู้ที่ซื้อน้อยที่สุดสินค้ากลุ่มนี้จำนวน 60 ชิ้น เป็นเงิน 3,900 บาท หรือร้อยละ 8 และน้อยที่สุดเป็นการฝากขายและออกร้านจำหน่ายสินค้ามียอดขายเพียง 825 บาท หรือร้อยละ 2 (ตารางที่ 5.4) ซึ่งสินค้าที่พ่อค้าแต่ละรายซื้อนำไปจำหน่ายต่อให้กับลูกค้าปลายทางอีกครั้ง (ภาพที่ 5.2)

ตารางที่ 5.4 ช่องทางการจำหน่ายกระเป๋าทรงวงกลม

ชื่อลูกค้า	สินค้าที่ซื้อ (ขนาด)	ลูกค้าปลายทาง	ปริมาณ (ชิ้น/ปี)	มูลค่า (บาท/ปี)	สัดส่วน (%)
นายเจริญศรี	กระเป๋าทรงวงกลมเล็ก	ต่างประเทศ	300	19,500	78
	กระเป๋าทรงวงกลมใหญ่		180	18,000	
อ.กบแก้ว	กระเป๋าทรงวงกลมเล็ก	เชียงใหม่	60	3,900	8
อ.แสงเพียร	กระเป๋าทรงวงกลมเล็ก	เชียงใหม่	60	6,000	12
ฝากขาย/ออกร้าน	กระเป๋าทรงวงกลมเล็ก	รายย่อย	5	325	2
	กระเป๋าทรงวงกลมใหญ่		5	500	
รวม			600	47,400	100

ที่มา: จากการสำรวจ

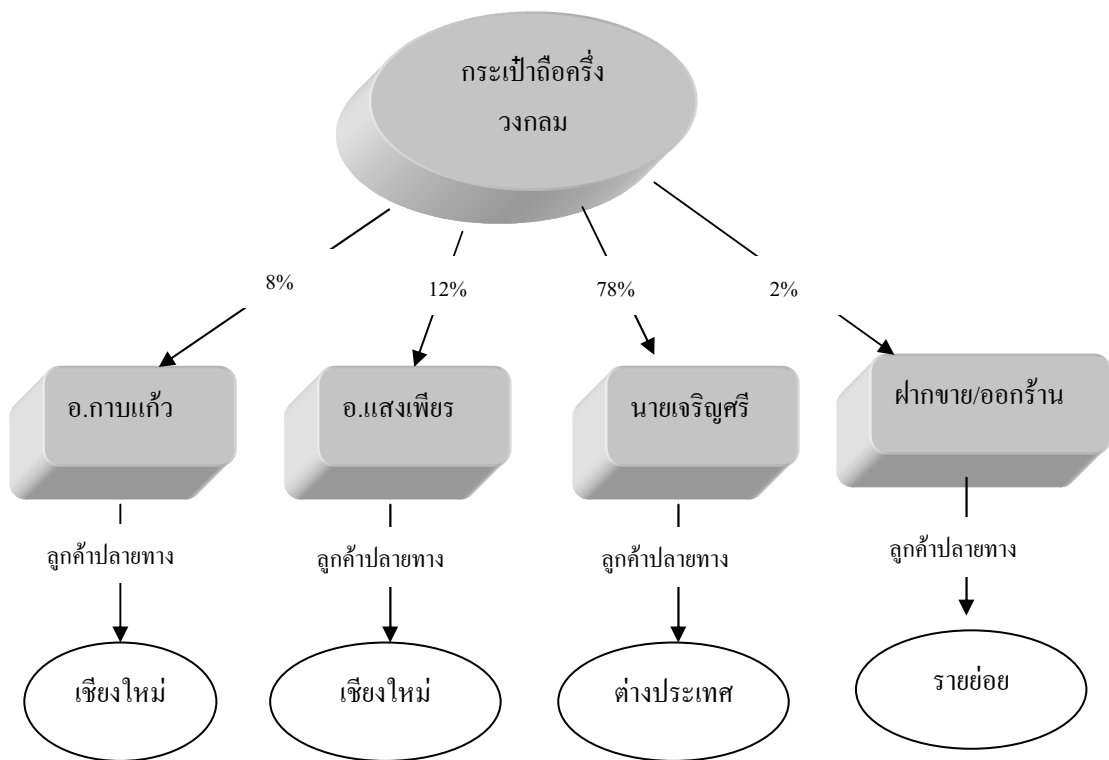
1. กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยม กลุ่มฯ มียอดจำหน่ายทั้งหมด 48,825 บาท แบ่งเป็นยอดการสั่งซื้อของนายเจริญศรีพ่อค้ารายใหญ่เพียงรายเดียว ซึ่งผลิตภัณฑ์กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมเล็กและใหญ่ จำนวนเท่ากันอย่างละ 240 ใบต่อปี คิดเป็นมูลค่า 48,000 บาท หรือร้อยละ 98 จากยอดขายทั้งหมดของสินค้ากลุ่มนี้ นอกจากนี้เป็นยอดการฝากขายและออกร้านแสดงสินค้าจำนวน 10 ชิ้น คิดเป็นมูลค่า 825 บาท (ร้อยละ 2)

2. กระเป๋าทรงหอยแครง กลุ่มฯ ขายได้ทั้งหมดจำนวน 267 ชิ้น มูลค่า 16,870 บาท ยอดจำหน่ายส่วนใหญ่มาจากพ่อค้าคนกลางจำนวน 3 ราย ได้แก่ อ.กาบแก้ว อ.ลำดวน และอ.แสงเพียร ซึ่งแต่ละรายซื้อสินค้าต่างขนาดกันจำนวน 96 90 และ 96 ชิ้น คิดเป็นมูลค่า 3,840 4,500 และ 7,680 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 23 27 และ 46 จากยอดขายทั้งหมด ตามลำดับ สินค้าที่ลูกค้าเหล่านี้ซื้อไปจำหน่ายปลายทางที่ตลาดเดียวกัน คือ จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนที่เหลือเป็นการนำสินค้าไปฝากขายและออกร้านแสดงสินค้าจำนวน 15 ชิ้น มูลค่า 850 บาท หรือร้อยละ 2 (ตารางที่ 5.5 และภาพที่ 5.3)

3. กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมเล็ก ในปี 2544 มียอดขายทั้งหมดจำนวน 485 ชิ้น คิดเป็นเงิน 19,400 บาท โดยจำหน่ายให้กับนายเจริญศรีเพียงรายเดียวสูงถึง 480 ชิ้น เป็นเงิน 19,200 บาท ส่วนที่เหลือเป็นการฝากขายและออกร้านแสดงสินค้า 200 บาท

4. กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม กลุ่มฯ จำหน่ายทั้งหมด 286 ชิ้นต่อปี คิดเป็นมูลค่า 36,170 บาท โดยจำหน่ายให้กับ อาจารย์ลำดวนถึงร้อยละ 65 รองลงมาเป็นอาจารย์กาบแก้ว และ ฝากขายร่วมกับออกร้านแสดงสินค้าร้อยละ 32 และ 3 ตามลำดับ สินค้าที่ลูกค้าประจำทั้งสองซื้อนำไปต่อยังตลาดปลายทางจังหวัดเชียงใหม่ (ตารางที่ 5.6 และภาพที่ 5.4)

5. กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ/ลายดอก ยอดจำหน่ายทั้งหมด 315 ชิ้น มูลค่า 26,645 บาทต่อปี โดยอาจารย์แสงเพียรเป็นลูกค้ารายใหญ่ที่ซื้อสินค้ากลุ่มนี้สูงถึงร้อยละ 85 ของยอดขายทั้งหมด รองลงมาเป็นอาจารย์ลำดวนและการฝากขายสินค้ารวมกับออกร้านร้อยละ 11 และ 4 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.7 และภาพที่ 5.5)

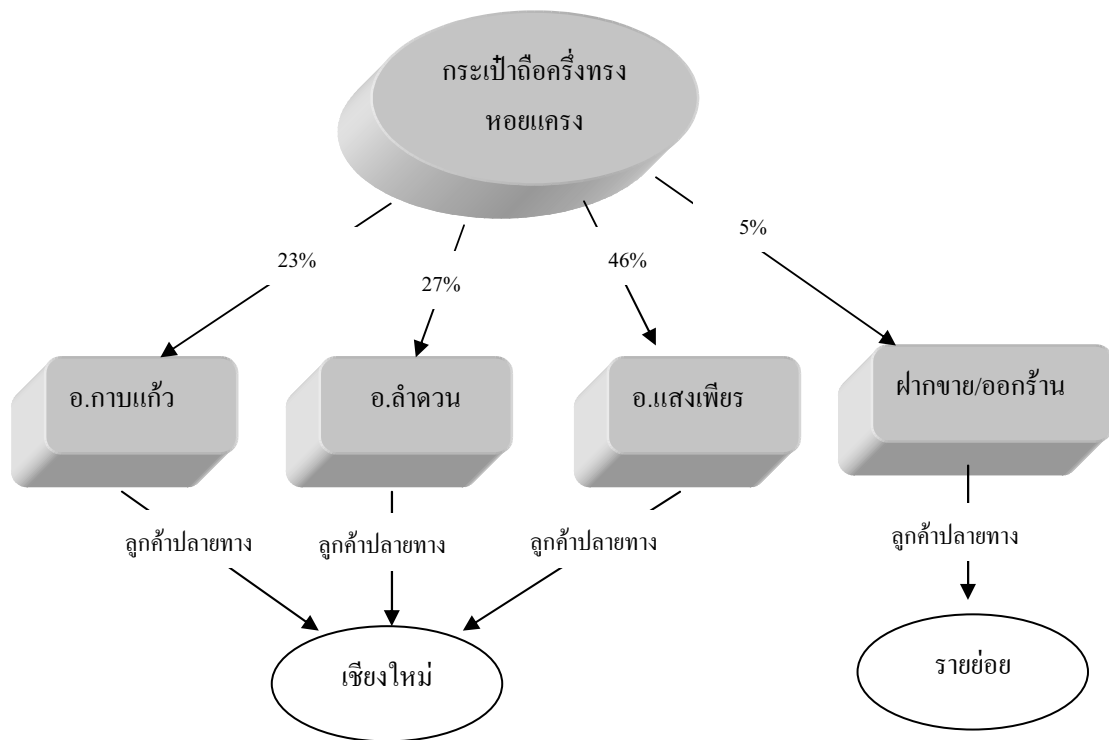

แผนภาพที่ 5.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายกระเป๋าดีอครึ่งวงกลม

ตารางที่ 5.5 ช่องทางการจำหน่ายกระเป๋าทรงหอยแครง

ชื่อลูกค้า	สินค้าที่ซื้อ (ขนาด)	ลูกค้า ปลายทาง	ปริมาณ (ชิ้น/ปี)	มูลค่า (บาท/ปี)	คิดเป็นสัดส่วน (%)
อ.กานแก้ว	กระเป๋าทรงหอยแครงเล็ก	เชียงใหม่	96	3,840	23
อ.ลำดวน	กระเป๋าทรงหอยแครงกลาง	เชียงใหม่	90	4,500	27
อ.แสงเพียร	กระเป๋าทรงหอยแครงใหญ่	เชียงใหม่	96	7,680	46
ฝากขาย/ออกร้าน	กระเป๋าทรงหอยแครงเล็ก	รายย่อย	5	200	5
	กระเป๋าทรงหอยแครงกลาง		5	250	
	กระเป๋าทรงหอยแครงใหญ่		5	400	
รวม			267	16,870	100

ที่มา: จากการสำรวจ

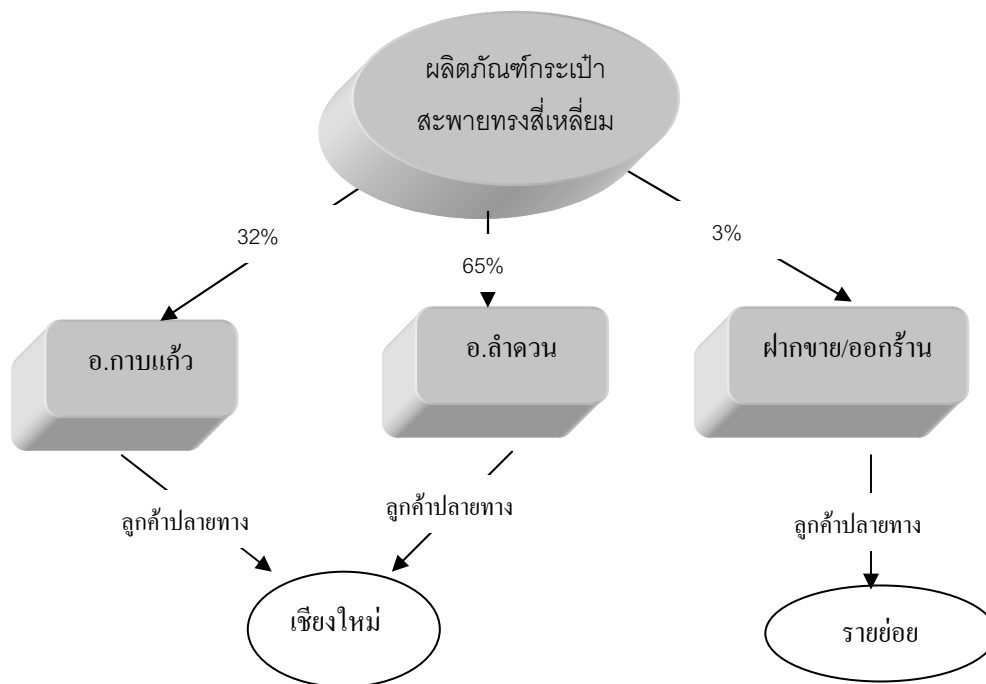

แผนภาพที่ 5.3 ช่องทางการจัดจำหน่ายกระเป๋าทรง

ตารางที่ 5.6 ช่องทางการจำหน่ายกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม

ชื่อลูกค้า	สินค้าที่ซื้อ (ขนาด)	ลูกค้า ปลายทาง	ปริมาณ (ชิ้น/ปี)	มูลค่า (บาท/ปี)	คิดเป็นสัดส่วน (%)
อ.กอบแก้ว	กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมเล็ก	เชียงใหม่	96	11,520	32
อ.ลำดวน	กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมใหญ่	เชียงใหม่	180	23,400	65
ฝากขาย/ออกร้าน	กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมเล็ก	รายย่อย	5	600	3
	กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมใหญ่		5	650	
รวม			286	36,170	100

ที่มา: จากการสำรวจ

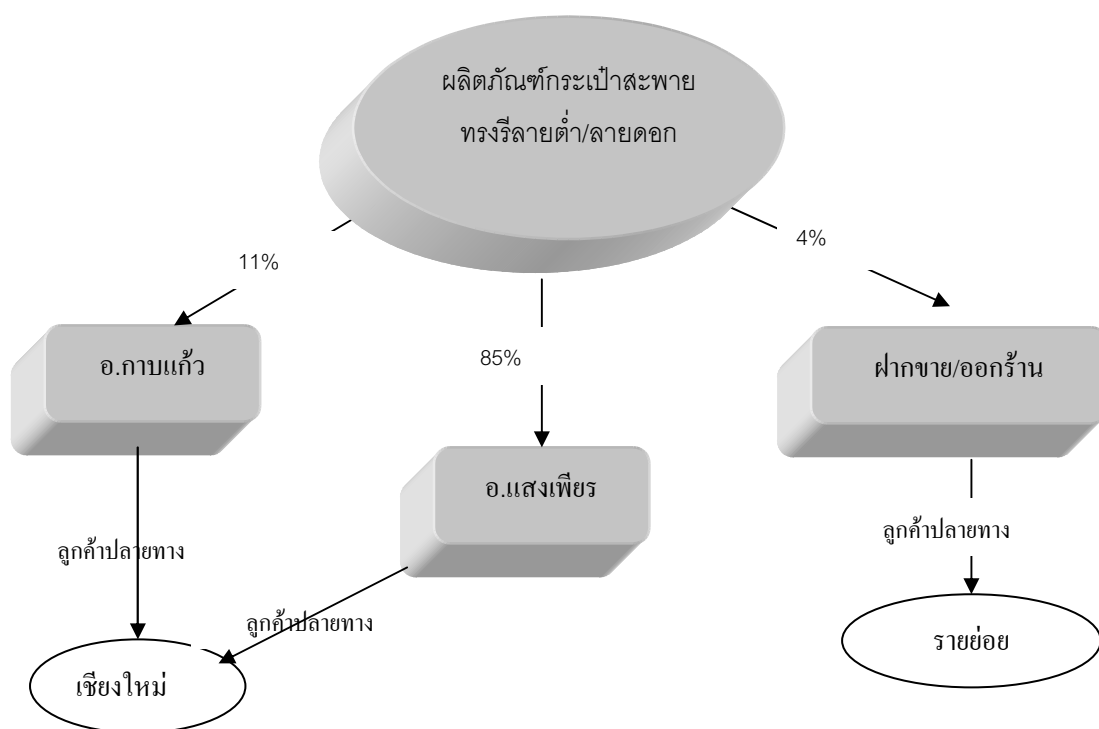

แผนภาพที่ 5.4 ช่องทางการจำหน่ายกระเป๋าสะพายทรง

ตารางที่ 5.7 จำนวนและปริมาณการจำหน่ายกระเป๋าทรงรีลายต่ำ /ลายดอก

ชื่อลูกค้า	สินค้าที่ซื้อ (ขนาด)	ลูกค้าปลายทาง	ปริมาณ (ชิ้น/ปี)	มูลค่า (บาท/ปี)	คิดเป็น สัดส่วน (%)
อ.ลำดวน	กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอกเล็ก	เชียงใหม่	60	3,000	11
อ.แสงเพียร	กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอกกลาง กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอกใหญ่	เชียงใหม่	60 180	5,400 18,000	85
ฝากขาย/ออกร้าน	กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอกเล็ก กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอกกลาง กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอกใหญ่	รายย่อย	5 5 5	250 450 500	4
รวม			315	26,645	100

ที่มา: จากการสำรวจ

แผนภาพที่ 5.5 ช่องทางจำหน่ายกระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ / ลายดอก

5.4 ราคาและการตั้งราคา

ราคาสินค้าของกลุ่มฯ ตั้งแต่ปี 2541 จนถึงปัจจุบันถูกกำหนดจากพ่อค้าคนกลางที่เข้ามาซื้อสินค้า ซึ่งจะเป็นราคาเดียวกันกับกลุ่มอื่นที่ผลิตสินค้าเหมือนกัน ส่วนสินค้าตัวใหม่ที่พ่อค้านำมาให้ผลิตและผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ที่กลุ่มฯ พัฒนาขึ้นมา ประธานกลุ่มฯ และนายมูลสามีเป็นผู้ต่อรองราคากับพ่อค้า โดยสินค้าตัวใหม่ถ้าราคาเป็นที่น่าพอใจจึงรับคำสั่งซื้อ แต่หากค่าตอบแทนต่ำก็จะปฏิเสธ พ่อค้าจะนำไปให้กลุ่มอื่นผลิตแทน เช่น กลุ่มผักตบชวาบ้านสันป่าม่วง กลุ่มผักตบชวาบ้านด้าเหล้า หรือกลุ่มผักตบชวาบ้านแม่ใส เป็นต้น สำหรับสินค้าตัวใหม่เมื่อต่อรองราคาแล้วพ่อค้าให้ราคาตํานายมูลและประธานจะเก็บไว้ต่อรองราคากับพ่อค้ารายต่อไป จากการสัมภาษณ์พบว่า ราคาที่กลุ่มฯ ได้รับจากพ่อค้าเป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากการผลิตไม่ได้ลงทุนอะไรมาก กล่าวคือ สมาชิกจะคิดเพียงต้นทุนที่เป็นเงินสดเท่านั้น โดยเฉพาะเงินที่ซื้อผักตบชวา ซึ่งไม่ได้คิดค่าอุปกรณ์การผลิตและค่าแรงตนเองที่ใช้ทำการผลิตสินค้า

ส่วนราคาขายปลีกที่ฝากขายกับร้านค้า กลุ่มฯ คิดราคาเพิ่มขึ้นจากราคาขายส่ง (mark up pricing) ที่พ่อค้าเป็นผู้กำหนดขึ้นละ 5-15 บาท ขึ้นอยู่กับชนิดสินค้า (ตารางที่ 5.8) การตั้งราคาไม่ได้นำค่าใช้จ่ายที่เป็นส่วนของค่ารถโดยสารในการนำสินค้าไปฝากขายมาคิด ดังนั้นในการวิเคราะห์ส่วนต่างของราคาขายส่งของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดกับต้นทุนที่กลุ่มฯ คิด และต้นทุนจากการวิเคราะห์จึงไม่นำต้นทุนการตลาดรวมด้วย เพราะต้นทุนค่าขนส่งในราคาขายส่งพ่อค้าเป็นผู้รับภาระต้นทุนส่วนนี้ทั้งหมด สำหรับราคาขายปลีกที่รวมต้นทุนการตลาด ซึ่งเป็นค่าโดยสารในการนำสินค้าไปฝากขายของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดรับภาระค่าใช้จ่ายเท่ากัน คือ 6 บาทต่อชิ้น (ตารางที่ 5.8) และมีรายละเอียดดังนี้

1. กระเป๋าดูครึ่งวงกลมขนาดเล็ก กลุ่มฯ รับซื้อจากสมาชิกในราคา 60 บาท สมาชิกมีกำไรจากการขายเท่ากับ 40 บาท ซึ่งกลุ่มฯ ขายส่งและปลีกในราคา 65 และ 70 บาท จึงมีกำไรจากการขายส่งเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และต้นทุนวิเคราะห์ไม่รวมต้นทุนการตลาดเท่ากับ 5 และ -37.39 บาท ส่วนการขายปลีกกลุ่มฯ มีต้นทุนจากการผลิตรวมกับต้นทุนการตลาดเท่ากับ 66 บาทต่อใบ และจากการวิเคราะห์เท่ากับ 108.39 บาท ซึ่งมีส่วนต่างระหว่างต้นทุนทั้งสองเท่ากับ 42.39 บาท หรือร้อยละ 64.23 จากต้นทุนกลุ่มฯ ดังนั้นมีกำไรเท่ากับเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และขาดทุนเหนือต้นทุนวิเคราะห์ เท่ากับ 4 บาท และ -38.39 บาท ตามลำดับ

2. กระเป๋าดูครึ่งวงกลมขนาดใหญ่ กลุ่มฯ รับซื้อจากสมาชิกในราคา 95 บาท สมาชิกมีกำไรจากการขายเท่ากับ 55 บาท ซึ่งกลุ่มฯ ขายส่งและปลีกในราคา 100 และ 110 บาท จึงมีกำไรจากการขายส่งเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และต้นทุนวิเคราะห์ไม่รวมต้นทุนการตลาดเท่ากับ 5 และ -51.70 บาท ส่วนการขายปลีกกลุ่มฯ มีต้นทุนจากการผลิตรวมกับต้นทุนการตลาดเท่ากับ 101 บาทต่อใบ และจากการวิเคราะห์เท่ากับ 157.70 บาท ซึ่งมีส่วนต่างระหว่างต้นทุนทั้งสองเท่ากับ 56.70 บาท หรือร้อยละ 56.14 จากต้นทุนกลุ่มฯ ดังนั้นมีกำไรเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และขาดทุนเหนือต้นทุนวิเคราะห์ เท่ากับ 9 บาท และ -47.70 บาท

3. กระเป๋าดูทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก กลุ่มฯ รับซื้อจากสมาชิกในราคา 80 บาท สมาชิกมีกำไรจากการขายเท่ากับ 30 บาท ซึ่งกลุ่มฯ ขายส่งและปลีกในราคา 85 และ 90 บาท จึงมีกำไรจากการขายส่งเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และต้นทุนวิเคราะห์ไม่รวมต้นทุนการตลาดเท่ากับ 5 และ -14.08 บาท ส่วนการขายปลีกกลุ่มฯ มีต้นทุนจากการผลิตรวมกับต้นทุนการตลาดเท่ากับ 86 บาทต่อใบ และจากการวิเคราะห์เท่ากับ 105.08 บาท

4. กระเป๋าทองสีเหลี่ยมขนาดใหญ่ กลุ่มฯ รับซื้อจากสมาชิกในราคา 110 บาท สมาชิกมีกำไรจากการขายเท่ากับ 40 บาท ซึ่งกลุ่มฯ ขายส่งและปลีกในราคา 115 และ 125 บาท จึงมีกำไรจากการขายส่งเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และต้นทุนวิเคราะห์ไม่รวมต้นทุนการตลาดเท่ากับ 5 และ -33.05 บาท ส่วนการขายปลีกกลุ่มฯ มีต้นทุนจากการผลิตรวมกับต้นทุนการตลาดเท่ากับ 116 บาทต่อใบ และจากการวิเคราะห์เท่ากับ 154.05 บาท ซึ่งมีส่วนต่างระหว่างต้นทุนทั้งสองเท่ากับ 46 บาท หรือร้อยละ 65.71 จากต้นทุนกลุ่มฯ ดังนั้นกลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และขาดทุนเหนือต้นทุนวิเคราะห์ เท่ากับ 9 และ -29.05 บาท

6. กระเป๋าทรงหอยแครงขนาดกลาง กลุ่มฯ รับซื้อจากสมาชิกในราคา 45 บาท สมาชิกมีกำไรจากการขายเท่ากับ 15 บาท ซึ่งกลุ่มฯ ขายส่งและปลีกในราคา 50 และ 60 บาท จึงมีกำไรจากการขายส่งเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และต้นทุนวิเคราะห์ที่ไม่รวมต้นทุนการตลาดเท่ากับ 5 และ -33.75 บาท ส่วนการขายปลีกกลุ่มฯ มีต้นทุนจากการผลิตรวมกับต้นทุนการตลาดเท่ากับ 51 บาทต่อไป และจากการวิเคราะห์เท่ากับ 89.75 บาท ซึ่งมีส่วนต่างระหว่างต้นทุนทั้งสองเท่ากับ 38.75 บาท หรือร้อยละ 75.98 จากต้นทุนกลุ่มฯ ดังนั้นกลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และขาดทุนเหนือต้นทุนวิเคราะห์ เท่ากับ 9 และ -29.75 บาท

7. กระเป๋าดึงทรงหอยแครงขนาดใหญ่ กลุ่มฯ รับซื้อจากสมาชิกในราคา 75 บาท สมาชิกมีกำไรจากการขายเท่ากับ 35 บาท ซึ่งกลุ่มฯ ขายส่งและปลีกในราคา 80 และ 90 บาท จึงมีกำไรจากการขายส่งเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และต้นทุนวิเคราะห์ที่ไม่รวมต้นทุนการตลาดเท่ากับ 5 และ -42.46 บาท ส่วนการขายปลีกกลุ่มฯ มีต้นทุนจากการผลิตรวมกับต้นทุนการตลาดเท่ากับ 81 บาทต่อไป และจากการวิเคราะห์เท่ากับ 128.46 บาท ซึ่งมีส่วนต่างระหว่างต้นทุนทั้งสองเท่ากับ 45.26 บาท หรือร้อยละ 47.46 จากต้นทุนกลุ่มฯ ดังนั้นกลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และขาดทุนเหนือต้นทุนวิเคราะห์ เท่ากับ 9 และ -38.46 บาท

8. กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมขนาดเล็ก กลุ่มฯ รับซื้อจากสมาชิกในราคา 35 บาท สมาชิกมีกำไรจากการขายเท่ากับ 15 บาท ซึ่งกลุ่มฯ ขายส่งและปลีกในราคา 40 และ 50 บาท จึงมีกำไรจากการขายส่งเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และต้นทุนวิเคราะห์ที่ไม่รวมต้นทุนการตลาดเท่ากับ 5 และ -22.12 บาท ส่วนการขายปลีกกลุ่มฯ มีต้นทุนจากการผลิตรวมกับต้นทุนการตลาดเท่ากับ 41 บาทต่อไป และจากการวิเคราะห์เท่ากับ 68.12 บาท ซึ่งมีส่วนต่างระหว่างต้นทุนทั้งสองเท่ากับ 27.12 บาท หรือร้อยละ 66.16 จากต้นทุนกลุ่มฯ ดังนั้นกลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และขาดทุนเหนือต้นทุนวิเคราะห์ เท่ากับ 9 และ -18.12 บาท

13. กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ / ลายดอก ขนาดใหญ่ กลุ่มฯ รับซื้อจากสมาชิกในราคา 95 บาท สมาชิกมีกำไรจากการขายเท่ากับ 35 บาท ซึ่งกลุ่มฯ ขายส่งและปลีกในราคา 100 และ 110 บาท จึงมีกำไรจากการขายส่งเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และต้นทุนวิเคราะห์ ไม่รวมต้นทุนการตลาดเท่ากับ 5 และ -32.43 บาท ส่วนการขายปลีกกลุ่มฯ มีต้นทุนจากการผลิตรวมกับต้นทุนการตลาดเท่ากับ 101 บาทต่อใบ และจากการวิเคราะห์เท่ากับ 138.43 บาท ซึ่งมีส่วนต่างระหว่างต้นทุนทั้งสองเท่ากับ 37.43 บาท หรือร้อยละ 37.56 จากต้นทุนกลุ่มฯ ดังนั้นกลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนกลุ่มฯ และต้นทุนจากการวิเคราะห์ เท่ากับ 9 และ -28.43 บาท

ตารางที่ 5.8 ราคาและการตั้งราคาคำนวณผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ

รายการ	กระเป๋าสี้อครีวงกลมขนาดเล็ก			กระเป๋าสี้อครีวงกลมขนาดใหญ่		
	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์
1.ต้นทุนการผลิตของสมาชิก / กลุ่มฯ	20	60	102.39	40	95.00	151.70
2.ต้นทุนการตลาด	0	6.00	6.00	0	6.00	6.00
3.ราคาขายส่ง*	60	65	65	95	100	100
4.ราคาขายปลีก	60	70	70	95	110	110
5.ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด(1)+(2)	20	66	108.39	40	101	157.70
6.ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิต (3)-(1)*	40	5	-37.39	55	5	-51.70
7.ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิต และการตลาด(4)-(5)	40	4	-38.39	55	9	-47.70

หมายเหตุ: * ต้นทุนการตลาดต่อพ่อค้าเป็นผู้รับภาระค่าขนส่ง

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าลือทรวงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก			กระเป๋าลือทรวงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่		
	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์
1.ต้นทุนการผลิต	50	80	99.08	70	110	148.054
2.ต้นทุนการตลาด	0	6.00	6.00	0	6.00	6.00
3.ราคาขายส่ง*	80	85	85	110	115	115
4.ราคาขายปลีก	80	90	90	110	125	125
5.ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด(1)+(2)	50	86	105.08	70	116.000	154.05
6.ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิต						
(3)-(1)*	30	5	-14.08	40	5	-33.05
7.ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิต						
และการตลาด(4)-(5)	30	4	-15.08	40	9.00	-29.05

หมายเหตุ: * ต้นทุนการตลาดพอค้ำเป็นผู้รับภาระค่าขนส่ง

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

รายการ	กระแสเงินสดตรงขนาดเล็ก				กระแสเงินสดตรงขนาดกลาง			
	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์		ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์	
1. ต้นทุนการผลิต	20	35	60.05		30	45	83.75	
2. ต้นทุนการตลาด	0	6.00	6.00		0	6.00	6.00	
3. ราคาขายส่ง*	35	40	40		45	50	50	
4. ราคาขายปลีก	35	45	45		45	60	60	
5. ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด(1)+(2)	20	41	66.05		30	51	89.75	
6. ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิต (3)-(1)*	15	5	-20.05		15	5	-33.75	
7. ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิต								
และการตลาด(4)-(5)	15	4	-21.05		15	9	-29.75	

หมายเหตุ: * ต้นทุนการตลาดพอค่าเป็นผู้รับภาระค่าขนส่ง

ที่มา: จากการศึกษา

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าลือทรงหยอแครงขนาดใหญ่		กระเป๋าสะพายครั้งวงกลมขนาดเล็ก			
	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์
1.ต้นทุนการผลิต	40	75	122.46	20	35	62.125
2.ต้นทุนการตลาด	0	6.00	6.00	0	6.00	6.00
3.ราคาขายส่ง*	75	80	80	35	40	40
4.ราคาขายปลีก	75	90	90	35	50	50
5.ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด(1)+(2)	40	81	128.46	20	41	68.12
6.ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิต (3)-(1)*	35	5	-42.46	15	5	-22.12
7.ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิต						
และการตลาด(4)-(5)	35	9	-38.46	15	9	-18.12

หมายเหตุ: * ต้นทุนการตลาดพอค่าเป็นผู้รับภาระค่าขนส่ง

ที่มา: จากการศึกษา

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

รายการ	กระแสพาຍທຽມສີ່ເລີຍມະໝາດເລີກ				กระแสพาຍທຽມສີ່ເລີຍມະໝາດໃຫຍ່		
	ດັ່ນທຸນສມາທິກ	ດັ່ນທຸນຈາກກຸ່ມ	ດັ່ນທຸນຈາກກາຣາຣະຫຼາຍ	ດັ່ນທຸນສມາທິກ	ດັ່ນທຸນຈາກກຸ່ມ	ດັ່ນທຸນຈາກກາຣາຣະຫຼາຍ	ດັ່ນທຸນຈາກກາຣາຣະຫຼາຍ
1.ດັ່ນທຸນການຜລິດ	70	115	125.11	80	125	150.88	150.88
2.ດັ່ນທຸນການຕະຫຼາດ	0	6.00	6.00	0	6.00	6.00	6.00
3.ລາຄາຂາຍສ່ງ*	115	120	120	125	130	130	130
4.ລາຄາຂາຍປັດ	115	130	130	125	140	140	140
5.ດັ່ນທຸນການຜລິດແລະດັ່ນທຸນການຕະຫຼາດ(1)+(2)	70	121	131.11	80	131	156.88	156.88
6.ສ່ວນຕ່າງຂອງລາຄາຂາຍສ່ງກັບດັ່ນທຸນການຜລິດ (3)-(1)*	45	5	-5.11	45	5	-20.88	-20.88
7.ສ່ວນຕ່າງຂອງລາຄາຂາຍປັດກັບດັ່ນທຸນການຜລິດ ແລະການຕະຫຼາດ(4)-(5)	45	9	-1.11	45	9	-16.88	-16.88

ໝາຍເຫດ: * ດັ່ນທຸນການຕະຫຼາດພ້ອມດ້ວຍການຮັບຮອງການຈ່າຍສ່ງ

ສຳມາດ: ຈາກການສຳຫຼວດ

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ /ลายดอก ขนาดเล็ก		กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ /ลายดอก ขนาดกลาง	
	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ
1. ต้นทุนการผลิต	30	45	50	85
2. ต้นทุนการตลาด	0	6.00	0	6.00
3. ราคาขายส่ง*	45	50	85	90
4. ราคาขายปลีก	45	60	85	100
5. ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด(1)+(2)	30	51	50	91
6. ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิต (3)-(1)*	15	5	35	5
7. ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิต				
และการตลาด(4)-(5)	15	9	35	9

หมายเหตุ: * ต้นทุนการตลาดพอค่าเป็นผู้รับภาระค่าขนส่ง

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอก ขนาดใหญ่		
	ต้นทุนสมาชิก	ต้นทุนจากกลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์
1.ต้นทุนการผลิต	60	95	132.43
2.ต้นทุนการตลาด	0	6.00	6.00
3.ราคาขายส่ง*	95	100	100
4.ราคาขายปลีก	95	110	110
5.ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด(1)+(2)	60	101	138.43
6.ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิต (3)-(1)*	35	5	-32.43
7.ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิต และการตลาด(4)-(5)	35	9	-28.43

หมายเหตุ: * ต้นทุนการตลาดพ่อค้าเป็นผู้รับภาระค่าขนส่ง

ที่มา: จากการสำรวจ

5.5 การส่งเสริมการขาย

5.5.1 วิธีการรักษาลูกค้าเก่า

การส่งเสริมการขายของกลุ่มฯ ไม่มีคณะกรรมการรับผิดชอบโดยตรง ดังนั้นสมาชิกทุกคนจึงช่วยกันทำโดยพยายามส่งมอบสินค้าให้ทันตามกำหนดการสั่งซื้อ เพื่อให้ลูกค้ามีสินค้าทันตามคำสั่งซื้อ ปลายทาง นอกจากนี้ยังช่วยกันตรวจสอบสินค้าก่อนส่งมอบ ตลอดจนพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์ รูปแบบตลาดลายใหม่ มานำเสนอให้กับพ่อค้า เพื่อจะได้ทำให้พ่อค้าพอใจและมีสินค้าตัวใหม่ขายอยู่เสมอและเพิ่มยอดการสั่งซื้อมากขึ้นเรื่อยๆ

ส่วนร้านที่ฝากขาย กลุ่มฯ ส่งเสริมการขายโดยนำสินค้าตัวใหม่ที่ผลิตได้ไปฝากขายเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นจุดสนใจและดึงดูดลูกค้าเข้ามาเยี่ยมชมร้านดังกล่าวให้มากขึ้น ส่วนสินค้าที่ขึ้นรา และ/หรือ สินค้าที่วางขายมานานแต่ยังขายไม่ได้กลุ่มฯ จะนำผลิตภัณฑ์ชิ้นใหม่ไปเปลี่ยน ทั้งนี้เพราะผลิตภัณฑ์ผักตบชวาหากผลิตไว้นานสีผิวของก้านผักตบที่ใช้สานผลิตภัณฑ์จะไม่สวย หรือถูกความชื้นแล้วจะขึ้นรา ทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของลูกค้า ส่งผลให้สินค้าของกลุ่มฯ ขายไม่ได้ เป็นต้น

5.5.2 วิธีการหาลูกค้าใหม่

ในปี 2544 ที่ผ่านมากลุ่มฯ หาลูกค้าใหม่โดยการออกร้านแสดงสินค้าตามที่เกษตรตำบลแจ้งข่าวให้ทราบและพาไปออกร้านเพียง 2 ครั้ง คือ ที่กรุงเทพฯ และจังหวัดพะเยา และยังไม่มีลูกค้าใหม่ติด

สั่งซื้อเข้ามา อย่างไรก็ตามในอนาคตกลุ่มฯ ยืนยันที่จะหาลูกค้าใหม่โดยวิธีนี้ และจะพยายามออกร้านให้มากขึ้นกว่าเดิม

5.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด

5.6.1 ปัญหาด้านการตลาด

1. จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มฯ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านการตลาด ทำให้มีข้อจำกัดในเรื่องของการขายและหาตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า เนื่องจากมีเพียงประธานกลุ่มฯ ที่ทำหน้าที่นี้ ขณะเดียวกัน ประธานกลุ่มฯ เองก็ไม่มีพาหนะที่จะอำนวยความสะดวกในการเดินทาง นำสินค้าไปฝากขายและออกร้านแสดงสินค้าตามหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น

2. จากการสัมภาษณ์พบว่าในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา มีกลุ่มฯ ผู้ผลิตรายกลุ่มและรายเดี่ยวมีจำนวนมาก ประมาณ 19 รายแต่ไม่มีการรวมกลุ่มฯ ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างคนต่างผลิตและขายสินค้าให้กับพ่อค้าคนกลางด้วยกัน ทำให้พ่อค้าคนกลางมีอำนาจต่อรองมาก ถ้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่ทำการผลิตสินค้าที่พ่อค้านำมาให้ผลิต โดยเฉพาะสินค้ารูปแบบใหม่ๆ พ่อค้าก็จะนำไปให้กลุ่มอื่นๆ ผลิตแทน เป็นต้น ซึ่งแต่ละกลุ่มฯ สามารถขายสินค้าที่เหมือนและคล้ายคลึงกันอีกด้วย

3. จากการวิเคราะห์พบว่า การตั้งราคาสินค้ามาจากพ่อค้าคนกลาง และกลุ่มฯ ไม่มีอำนาจต่อรองราคาสินค้ามากนัก นอกจากนี้การขายสินค้าของกลุ่มฯ พึ่งพาตลาดเพียงพ่อค้าคนกลางที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยเฉพาะนายเจริญศรี ที่มียอดการสั่งซื้อต่อปีทั้งหมดประมาณ 104,700 บาท หรือร้อยละ 82.93 จากยอดขายทั้งหมด 197,790 บาท ซึ่งถ้าพ่อค้าเหล่านี้ลด และ/หรือ หยุดการสั่งซื้อจะทำให้สมาชิกกลุ่มฯ มีปัญหาในเรื่องของตลาดเพราะช่องทางจำหน่ายที่ฝากขายก็มียอดขาย หรือร้านที่ฝากขายน้อยอยู่แล้ว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของกลุ่มฯ ในอนาคตได้ ขณะเดียวกันการพึ่งพาพ่อค้าคนกลางเพียง 4 ราย อาจทำให้พ่อค้ากดราคา หรือซื้อสินค้าในราคาถูกลงได้ หรือหากพ่อค้าเหล่านี้มีการรวมตัวและกดราคาสินค้าได้

5.6.2 ความต้องการทางการตลาดของกลุ่มฯ

1. กลุ่มฯ มีความต้องการให้สมาชิกได้รับการฝึกอบรมความรู้ด้านการตลาด การต่อรองราคา การตั้งราคาสินค้า อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาแนะนำวิธีการหาตลาด ไปยังจังหวัดอื่นๆ เพราะขณะนี้กลุ่มฯ ขายสินค้าให้เพียงพ่อค้าในท้องถิ่น หากมีพ่อค้าจากต่างถิ่น หรือต่างจังหวัดเข้ามาซื้อสินค้ามากขึ้น จะก่อให้เกิดการแข่งขันในเรื่องของตลาด และกลุ่มฯ ก็จะมีโอกาสขายสินค้าได้ในราคาที่สูงขึ้น

2. กลุ่มฯ ต้องการให้หน่วยงานพัฒนาชุมชน จังหวัดพะเยามาช่วยสร้างร้านแสดงและขายสินค้าให้กับกลุ่มฯ เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายอีกช่องทางหนึ่ง ตลอดจนเป็นศูนย์ศึกษาและดูงานของนักเรียน นักศึกษา หน่วยงานต่างๆ และบุคคลที่สนใจในเรื่องของการผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาของกลุ่มฯ

5.7 ศักยภาพทางการตลาด

1. ด้านราคา (price) และการตั้งราคากลุ่มฯ มีศักยภาพน้อย เพราะราคาสินค้ายังถูกกำหนดจากพ่อค้าคนกลาง ประธานกลุ่มฯ และนายมูลสามีมีอำนาจการต่อรองราคาน้อย เนื่องจากพ่อค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าชนิดเดียวกับกลุ่มอื่นในพื้นที่ได้ ทั้งเพราะกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาในพื้นที่มีมากมายและไม่มีการ

รวมกลุ่มกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ต่อบริการราคากับพ่อค้า ทำให้พ่อค้าคนกลางสามารถกำหนดราคาสินค้าได้ ทำให้กลุ่มฯ ขายสินค้าทุกชนิดต่ำกว่าต้นทุนที่กลุ่มฯ รับซื้อจากสมาชิกรวมกับต้นทุนตลาด และต้นทุนวิเคราะห์

2. การจัดจำหน่าย (place) กลุ่มฯ พึ่งพาพ่อค้าคนกลางในพื้นที่เพียง 4 ราย มียอดการสั่งซื้อรวมทั้งหมดร้อยละ 97 ส่วนช่องทางฝากขายจำนวน 2 ร้าน รวมกับออกร้านจำหน่ายสินค้าในปี 2544 เพียง 2 ครั้ง มียอดขายเพียงร้อยละ 3 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นยอดที่น้อยมาก และกลุ่มฯ ไม่มีร้านจำหน่ายสินค้าเป็นของตนเองเพื่อเพิ่มการจำหน่ายอีกช่องทางหนึ่ง จากยอดขายที่พึ่งพาพ่อค้าเป็นส่วนใหญ่นักพ่อค้าเหล่านี้ลด และ/หรือ เลิกการสั่งซื้อ จะส่งผลกระทบต่อยอดขาย รายได้ของกลุ่มฯ และสมาชิก และความยั่งยืนของกลุ่มฯ ในอนาคต ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มฯ มีศักยภาพด้านการจัดจำหน่ายน้อย

3. ผลิตภัณฑ์ (product) กลุ่มฯ มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาสินค้าใหม่ได้ด้วยตนเอง โดยนายมูลและบุตรชายเป็นผู้พัฒนาสินค้าให้กับกลุ่มฯ เพราะนายมูลมีความรู้เรื่องลวดลายจากการจักสานแล้วนำมาพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์ให้กับสมาชิก ส่วนบุตรชายแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่พบเห็นจากตลาดแก่นายมูลเป็นผู้นำไปพัฒนาอีกต่อหนึ่ง ทำให้กลุ่มฯ มีสินค้าใหม่ๆ นำเสนอให้กับผู้ที่เข้ามาสั่งซื้อและฝากขายกับร้านค้ามากขึ้น อย่างไรก็ตามกลุ่มฯ มีศักยภาพพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าน้อย เช่น การเพิ่มชิปกระเป๋าด้านในหรือเพิ่มดอกไม้ติดกระเป๋าด้านใน เป็นต้น

4. การส่งเสริมการขาย (promotion) กลุ่มฯ มีศักยภาพน้อย ในปี 2544 กลุ่มฯ ออกร้านแสดงสินค้าเพียง 2 ครั้ง และยังไม่มีการประชาสัมพันธ์ติดต่อสั่งซื้อเข้ามาแต่อย่างใด การออกร้านแต่ละครั้งเกษตรกรตำบลเป็นผู้แจ้งข่าวให้ทราบและพาไปออกร้าน กลุ่มฯ ไม่มีบุคลากรที่คอยติดตามข่าวสารในด้านนี้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มฯ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปน้อย

บทที่ 6

การเงิน

6.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน

6.1.1 การบริหารการเงิน

กลุ่มฯ มีผู้ทำหน้าที่บริหารการเงินประกอบไปด้วย นางดา ใบเงิน ประธานกลุ่มฯ นางกาญจนา ชื่อสัตย์ รองประธาน นางวรรณนา คำมี เภรบุญญิก และนางศรีวรรณ ชื่อสัตย์ ผู้ช่วยเภรบุญญิก แต่ละคนทำหน้าที่บริหารการเงินดังนี้

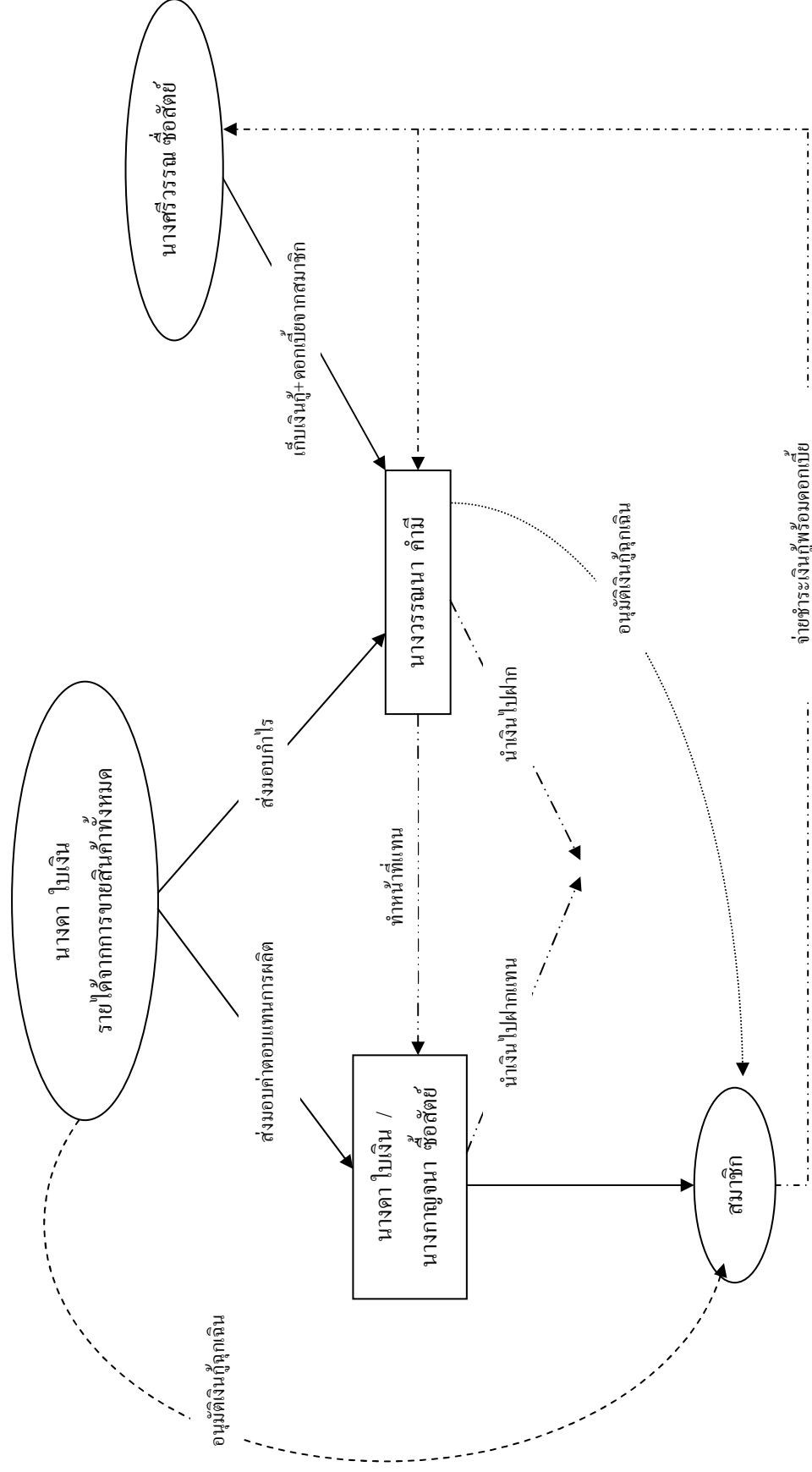
ประธานกลุ่มฯ ทำหน้าที่เก็บเงินจากการขายสินค้า ทั้งจากพ่อค้าที่มาซื้อสินค้า ร้านค้าที่ฝากขายและออกร้านแสดงสินค้า และแบ่งเงินที่ได้ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นต้นทุนสินค้าประธานนำไปจ่ายเป็นค่าตอบแทนให้สมาชิกและส่วนที่เป็นกำไรส่งต่อไปให้กับนางศรีวรรณ คำมี นอกจากนี้ยังเป็นผู้ถือเงินทุนหมุนเวียนสำหรับซื้อผักตบชวาก้านดิบและสีย้อม และนำเงินไปฝากธนาคารแทนนางศรีวรรณในบางครั้ง หรืออนุมัติเงินกู้ฉุกเฉินให้กับสมาชิกที่เดือดร้อนเรื่องเงิน

นางกาญจนา ชื่อสัตย์ ทำหน้าที่แทนประธานในบางครั้ง เช่น นำเงินไปค่าตอบแทนสมาชิกและ/หรือ ฝากธนาคารแทนประธานหรือนางศรีวรรณ

นางวรรณนา คำมี ทำหน้าที่จัดบันทึกกำไรจากการขายสินค้าที่นางดานำมาส่งและเงินรับ-จ่ายที่สมาชิกกู้ยืมจากกลุ่มฯ นำเงินไปฝากธนาคารและอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉินให้กับสมาชิกที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินและมาขอกู้

นางศรีวรรณ ชื่อสัตย์ ทำหน้าที่เก็บเงินจากสมาชิกที่กู้ยืมเงินกลุ่มฯ เมื่อถึงกำหนดชำระ หรือเลยกำหนดชำระมาแล้วอย่างน้อย 1 เดือน แต่ยังไม่นำเงินมาชำระพร้อมดอกเบี้ย

คณะกรรมการกลุ่มฯ ที่ทำหน้าที่บริหารเงินมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ เมื่อประธานกลุ่มฯ ได้รับเงินจากการขายสินค้า แบ่งรายได้ออกเป็น 2 ส่วน คือ จ่ายเป็นค่าตอบแทนให้กับสมาชิกหากติดธุระไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้จะมอบหมายให้นางกาญจนา ชื่อสัตย์รองประธานเป็นผู้ทำหน้าที่แทน ส่วนกำไรที่ได้ส่งมอบให้กับนางวรรณนา คำมี เภรบุญญิก เป็นผู้จัดบันทึกบัญชี เก็บรวบรวมเงินทั้งหมดทั้งกำไรจากการขายสินค้า เงินที่สมาชิกกู้ยืมแล้วนำมาชำระตามระยะเวลาที่กลุ่มฯ กำหนดพร้อมดอกเบี้ยนำไปฝากธนาคาร แต่ถ้าสมาชิกรายได้ชำระช้ากว่าระยะเวลาที่กลุ่มฯ กำหนดนางศรีวรรณ ชื่อสัตย์ เป็นผู้ทำหน้าที่เก็บเงินส่งมอบให้กับนางวรรณนาอีกต่อหนึ่ง อย่างไรก็ตามหากนางวรรณนาติดธุระไม่สามารถนำเงินไปฝากธนาคารได้ มักจะมอบหมายให้ประธานหรือรองประธานกลุ่มฯ เป็นผู้ทำหน้าที่แทน (ภาพที่ 6.1) กลุ่มฯ ฝากเงินไว้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ในนามของคณะกรรมการ 3 ท่าน คือ นางดา ใบเงิน (ประธานกลุ่มฯ) นางกาญจนา ชื่อสัตย์ (รองประธาน) และนางวรรณนา คำมี (เภรบุญญิก) การเบิกจ่ายเงินของกลุ่มฯ ใช้ลายมือชื่อของคณะกรรมการทั้ง 3 ท่าน ลงนามในใบถอนเงิน และคณะกรรมการ 1 ใน 3 สามารถนำไปถอนเงินได้ทันทีจากธนาคาร

แผนภาพที่ 6.1 ความเชื่อมโยงของการบริการการเงินของกลุ่มฯ

สำหรับการอนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกส่วนใหญ่แต่ละครั้ง กลุ่มฯ ให้สมาชิกแต่ละคนแจ้งความจำเป็นในการกู้และวงเงินกู้ในที่ประชุม เพื่อดูเงินที่มีอยู่และความต้องการกู้ของสมาชิกทั้งหมดว่าเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ หากเพียงพอสมาชิกทุกคนจะได้รับอนุมัติจากที่ประชุมตามวงเงินที่แต่ละรายต้องการ แต่ถ้ามิเพียงพอในที่ประชุมกลุ่มฯ จะลดจำนวนเงินขอกู้ของสมาชิกที่มีวงเงินกู้สูงลงเพื่อนำไปเฉลี่ยให้กับสมาชิกรายอื่นๆ ได้กู้ยืมอย่างทั่วถึง กรณีผู้ที่มีความเดือดร้อนและจำเป็นต้องใช้เงินรีบด่วน เช่น เจ็บป่วยไม่สบายจ่ายชำระค่าเล่าเรียนบุตรหลาน เป็นต้น แต่ช่วงเวลาดังกล่าวเลยเวลาที่กลุ่มฯ เปิดให้กู้ยืมแล้ว สมาชิกสามารถขอกู้ยืมได้โดยตรงจากற்றுญิก หรือประธานกลุ่มฯ โดยกลุ่มฯ จัดสรรเงินกำไรที่ได้จากการขายสินค้าในแต่ละปี และนำฝากธนาคารไว้ ซึ่งสามารถนำมาให้สมาชิกกู้ได้ทันที ซึ่งเงินส่วนนี้สมาชิกจะไม่นำมาปล่อยกู้ในปีดังกล่าว ส่วนเงินที่ปล่อยกู้ตามระยะเวลาของกลุ่มฯ เป็นผลกำไรสะสมจากปีก่อนหน้าจนถึงสิ้นเดือนธันวาคมของทุกปี

ในปี 2544 กลุ่มฯ เปิดให้สมาชิกกู้ยืมจำนวน 2 ครั้ง กำหนดชำระคืนภายใน 6 เดือน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อเดือน โดยเปิดให้กู้งวดแรกช่วงเดือนมกราคม-มิถุนายน และช่วงที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม ด้วยผลกำไรจากการดำเนินงานของกลุ่มฯ ตั้งแต่แต่ปี 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2543 ที่กลุ่มฯ มีอยู่และสามารถปล่อยกู้ทั้งหมด 13,200 บาท ทำให้มีอัตรากำไรจากการกู้ยืมทั้งหมด 3,168 บาท และกำไรจากส่วนนี้กลุ่มฯ นำมาเป็นเงินปันผลหรือสมาชิกเรียกว่าโบนัสคืนให้กับสมาชิกตอนสิ้นปี ในวันประชุมสามัญประจำปีของกลุ่มฯ ช่วงเดือนมกราคมของและเป็นวันเดียวกับการเปิดให้สมาชิกกู้ยืมเงินปีต่อไป กลุ่มฯ พิจารณาการจ่ายเงินปันผลให้สมาชิกจากยอดการผลิตทั้งหมดของสมาชิกแต่ละรายตลอดทั้งปี

6.1.2 การวางแผนการเงิน

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกลุ่มฯ จนถึงปัจจุบันประธานเป็นผู้ทำหน้าที่วางแผนการเงิน โดยรายได้ทั้งหมดหรือกำไรที่ได้จากการขายสินค้า ประธานเน้นการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกภายในกลุ่มฯ เพื่อให้ได้กำไรจากการกู้ยืมแล้วนำมาจ่ายเป็นเงินโบนัสการผลิตให้กับสมาชิก ทั้งนี้เพราะการปล่อยกู้ให้สมาชิกทำให้กลุ่มฯ มีดอกเบียมากกว่าการฝากไว้กับธนาคาร และผลกำไรที่เกิดขึ้นยังย้อนกลับมาสู่สมาชิกให้มีขวัญและกำลังใจในการผลิตเพิ่มขึ้น ส่วนกำไรที่ได้จากการขายสินค้ากลุ่มฯ ไม่ได้นำมาจ่ายปันผลให้กับสมาชิก แต่เก็บไว้เป็นเงินกองกลางและปล่อยกู้ให้กับสมาชิกในวงเงินที่สูงขึ้นในปีต่อไป

สำหรับแผนการเงินในอนาคตประธานยังจะบริหารการเงินแบบเดิม เพื่อให้มีเงินกองกลางของกลุ่มฯ เพิ่มขึ้นมากกว่า 100,000 บาท กลุ่มฯ จะจัดสรรเงินบางส่วนทำสาธารณประโยชน์ให้กับชุมชน เช่น ทอดผ้าป่า หรือก่อสร้างที่อ่านหนังสือให้กับหมู่บ้าน เป็นต้น

6.2 แหล่งเงินทุน

กลุ่มฯ ไม่มีการระดมทุนด้วยการรวมหุ้น ส่วนเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ซื้อผักตบชวาก้านดิบและสีย้อมเป็นเงินทุนส่วนตัวของประธานกลุ่มฯ ถือเป็นทุนหมุนเวียนเดือนละ 5,000 บาท เงินจำนวนนี้กลุ่มฯ ไม่ได้จ่ายดอกเบี้ยให้ประธานแต่อย่างใด สำหรับค่าใช้จ่ายอื่นๆ สมาชิกแต่ละคนใช้เงินทุนตนเอง

6.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน

6.3.1 ผลการดำเนินงาน

ในปี 2544 จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในตารางที่ 6.2 พบว่า กลุ่มฯ มีรายได้จากการขายสินค้าทั้งหมด 197,790 บาท มีต้นทุนรวมของกลุ่มฯ จากการซื้อสินค้าของสมาชิกเท่ากับ 185,240 บาท กลุ่มฯ มีกำไรจากการดำเนินงานเท่ากับ 12,550 บาท หรือร้อยละ 6.77 จากต้นทุนกลุ่มฯ โดยผลิตภัณฑ์ที่ทำกำไรสูงสุดให้กลุ่มฯ ได้แก่ กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมขนาดเล็ก 2,395 บาท หรือร้อยละ 1.29 จากต้นทุนกลุ่มฯ รองลงมาเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าคือครึ่งวงกลมขนาดเล็กเท่ากับ 1,820 บาท หรือร้อยละ 0.98 ส่วนการวิเคราะห์มีต้นทุนรวมเท่ากับ 266,632 บาท ซึ่งสูงกว่ารายได้จากการขายสินค้าทั้งหมดของกลุ่มฯ ส่งผลให้มีการขาดทุนจากต้นทุนวิเคราะห์จำนวน -68,842.16 บาท หรือร้อยละ 25.82 จากต้นทุนวิเคราะห์ โดยสินค้าที่ขาดทุนมากที่สุด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าคือขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เท่ากับ -13,653.90 และ -12,646.05 บาท หรือร้อยละ 5.12 และ 4.74 จากต้นทุนวิเคราะห์ ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์กระเป๋าทรงรีลายต่ำ /ลายดอกขนาดกลาง มีกำไรรวมเพียงผลิตภัณฑ์เดียวเท่ากับ 230.16 บาท

ตารางที่ 6.2 ผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ในปี 2544

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณ ขาย	ต้นทุน (บาท)		รายได้ (บาท)	กำไร (บาท)	
		กลุ่มฯ	วิเคราะห์		กลุ่มฯ	วิเคราะห์
กระเป๋าคือครึ่งวงกลมขนาดเล็ก	365	21,930	37,403.90	23,750	1,820	-13,653.90
กระเป๋าคือครึ่งวงกลมขนาดใหญ่	245	23,305	37,196.05	24,550	1,245	-12,646.05
กระเป๋าคือทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก	245	19,630	24,305.62	20,850	1,220	-3,455.62
กระเป๋าคือทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่	245	26,980	36,303.24	28,225	1,245	-8,078.24
กระเป๋าคือทรงหอยเคขนาดเล็ก	101	3,565	6,094.70	4,065	500	-2,029.70
กระเป๋าคือทรงหอยเคขนาดกลาง	95	4,305	7,986.11	4,800	495	-3,186.11
กระเป๋าคือทรงหอยเคขนาดใหญ่	101	7,605	12,398.04	8,130	525	-4,268.04
กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมขนาดเล็ก	485	17,005	30,160.49	19,400	2,395	-10,760.49
กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก	101	11,645	12,666.61	12,170	525	-496.61
กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่	185	23,155	27,942.85	24,100	945	-3,842.85
กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอก ขนาดเล็ก	65	2,955	3,975.83	3,300	345	-675.83
กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอก ขนาดกลาง	65	5,555	5,669.84	5,900	345	230.16
กระเป๋าสะพายทรงรีลายต่ำ /ลายดอก ขนาดใหญ่	185	17,605	24,528.87	18,550	945	-5,978.87
รวม	2,483	185,240	266,632	197,790	12,550	-68,842.16

ที่มา: จากการสำรวจ

ส่วนการวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนของกลุ่มฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 พบว่า จาก ยอดขายสินค้าทั้งหมดของกลุ่มฯ 197,790 บาท หักต้นทุนกลุ่มฯ 184,850 บาท หรือร้อยละ 93.46 จาก ยอดขายทั้งหมด บวกรายได้อื่นๆ (ดอกเบี๋ยปลอยเงินกู) 3,168 บาท (ร้อยละ 1.60) ทำให้กลุ่มฯ มีกำไรขั้นต้น เท่ากับ 16,108 บาท (ร้อยละ 8.14) เมื่อหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จากค่าใช้จ่ายทางการตลาดจำนวน 390 บาท (ร้อยละ 0.20) กลุ่มฯ มีกำไรจากการดำเนินงานเท่ากับ 15,718 บาท (ร้อยละ 7.95) แต่การดำเนินงาน ของกลุ่มฯ ไม่มีการกู้เงินจึงไม่มีดอกเบี๋ยจ่ายและไม่มีการจ่ายภาษีเงินได้เข้ารัฐ แต่กลุ่มฯ นำเงินรายได้จากการ ปลอยกูให้มาจ่ายเป็นเงินปันผลหรือโบนัสให้กับสมาชิก 3,168 บาท กลุ่มฯ จึงมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน เท่ากับ 12,550 บาท (ร้อยละ 6.35)

กลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านปางใต้

ประมาณการงบกำไรขาดทุน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544

	จำนวนเงิน	ร้อยละ
รายได้		
ยอดขายสินค้า	197,790	100.00
หัก ต้นทุนสินค้ารับซื้อจากสมาชิก	184,850	93.46
บวก รายได้อื่นๆ (ดอกเบี๋ยปลอยเงินกู)	3,168	1.60
กำไรขั้นต้น	16,108	8.14
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		
ค่าใช้จ่ายทางการตลาด	390	0.20
กำไรจากการดำเนินงาน	15,718	7.95
หัก ดอกเบี๋ยจ่าย	0	0
กำไรก่อนหักภาษี	15,718	7.95
หัก ภาษี	0	0
กำไรหลังหักภาษี	15,718	7.95
หัก เงินปันผล	3,168	1.60
กำไรสุทธิ	12,550	6.35

6.3.2 สถานภาพทางการเงิน

การใช้จ่ายซื้อผักตบชวาก้านดิบและสีย้อมประธานกลุ่มฯ ใช้เงินทุนตนเอง เป็นเงินทุน หมุนเวียนในการซื้อประมาณเดือนละ 5,000 บาท และนำมาขายต่อให้กับสมาชิกโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่มแต่ อย่างใด ส่วนเงินทุนที่สมาชิกแต่ละรายถือไว้ใช้จ่ายในการผลิต สำหรับซื้อปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์การ ผลิตเฉลี่ยรายละประมาณ 500 บาทต่อเดือน

จากการวิเคราะห์หีบดุลของกลุ่มฯ พบว่า กลุ่มฯ มีสินทรัพย์หมุนเวียนเพียงเงินสดและเงินฝากธนาคารจำนวน 25,750 บาท ซึ่งเป็นมูลค่าเดียวกับสินทรัพย์รวมทั้งหมด และกลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน สำหรับส่วนของเจ้าของกลุ่มฯ มีกำไรสะสมต้นงวด ซึ่งเป็นกำไรจากการดำเนินงานตั้งแต่ต้นจนถึงปี 2543 ทั้งหมดเท่ากับ 13,200 บาท และกำไรสุทธิในปี 2544 เท่ากับ 12,550 บาท ดังนั้นเมื่อรวมหนี้สินและส่วนของเจ้าของหรือของกลุ่มฯ เท่ากับ 25,750 บาท เป็นมูลค่าเดียวกับเงินสดและเงินฝากธนาคาร

กลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านสาใต้
ประมาณการงบดุล (งบแสดงฐานะทางการเงิน)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544

	จำนวนเงิน	ร้อยละ
สินทรัพย์		
<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>		
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	25,750	100
ลูกหนี้การค้า	0	0
สินค้าสำเร็จรูป	0	0
งานระหว่างทำ	0	0
วัตถุดิบคงเหลือ	0	0
วัสดุสิ้นเปลืองคงเหลือ	0	0
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	25,750	100
<u>สินทรัพย์ถาวร</u>		
ที่ดิน	0	0
โรงเรือน	0	0
เครื่องจักร/อุปกรณ์	0	0
ยานพาหนะ	0	0
เครื่องใช้สำนักงาน	0	0
เงินสดและสินทรัพย์ถาวรที่ได้ฟรี	0	0
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	0	0
รวมสินทรัพย์ถาวร	0	0
<u>สินทรัพย์อื่นๆ</u>		
รายการในการเตรียมการ	0	0
สิทธิการใช้สินทรัพย์	0	0
รวมสินทรัพย์อื่นๆ	0	0
รวมสินทรัพย์ทั้งหมด	25,750	100

หนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ**หนี้สิน****หนี้สินหมุนเวียน**

เงินกู้ระยะสั้น	0	0
เจ้าหนี้การค้า	0	0
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	0	0
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่กำหนดชำระภายใน 1 ปี	0	0
รวมหนี้สินหมุนเวียน	0	0

หนี้สินระยะยาว

เงินกู้ระยะยาว	0	0
หนี้สินอื่นๆ	0	0
รวมหนี้สินระยะยาว	0	0
รวมหนี้สินทั้งหมด	0	0

ส่วนของผู้เจ้าของ

ทุน	0	0
ทุนเรือนหุ้น	0	0.00
กำไรสะสมต้นงวด	13,200	51.26
กำไรสุทธิ	12,550	48.74
รวมส่วนของผู้เจ้าของ	25,750	100
รวมหนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ	25,750	100

6.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน**6.4.1 ปัญหาด้านการเงิน**

กลุ่มฯ ยังไม่มีการจัดบันทึกทางบัญชีที่เป็นระบบ ทำให้ยากต่อการตรวจสอบ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานที่แท้จริง หรือวางแผนทางการเงินในอนาคต ทั้งนี้เพราะประธานกลุ่มทำงานหลายหน้าที่ ถึงแม้ว่าแต่ละหน้าที่จะมีคณะกรรมการเข้ารับผิดชอบแล้วก็ตาม

6.4.2 ความต้องการทางการเงินของกลุ่มฯ

1. ต้องการให้สมาชิกกลุ่มฯ ได้รับการฝึกอบรมความรู้ในเรื่องของการทำบัญชี และการวางแผนธุรกิจในอนาคต ทั้งนี้เพราะกลุ่มมีเป้าหมายที่จะขยายการผลิตเพิ่มขึ้นในอนาคต และเปิดรับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น ดังนั้นควรจะมีการวางแผนการดำเนินงานให้ดีเพื่อรองรับการขยายตัวดังกล่าว

2. ขณะนี้กลุ่มฯ ได้เขียนโครงการขอความช่วยเหลือในเรื่องของการกู้ยืมเงินจาก 2 หน่วยงาน คือ

2.1 เงินกองทุนฟื้นฟูเศรษฐกิจ กระทรวงมหาดไทย ในวงเงิน 150,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี กำหนดชำระคืนภายใน 5 ปี เงินจำนวนนี้จะนำมาใช้ก่อสร้างโรงเรือนและร้านแสดงสินค้าของ

กลุ่มฯ เพื่อให้สมาชิกมารวมกลุ่มกันทำการผลิตและเป็นที่ขายสินค้า และศูนย์สำหรับผู้สนใจในการผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวา โดยสถานที่ก่อสร้างจะใช้พื้นที่บริเวณบ้านของประธาน

2.2 โครงการของกองทุนเกษตรยั่งยืน จากเกษตรอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ในวงเงิน 130,000 บาท ซึ่งเป็นเงินให้เปล่า เพื่อนำมาซื้ออุปกรณ์การผลิตและเป็นเงินทุนหมุนเวียน ดังนี้

1. ซื้อตู้อบผักตบชวา	จำนวน 3 เครื่อง	วงเงิน	45,000 บาท
2. เครื่องจักเส้นผักตบชวา	จำนวน 3 เครื่อง	วงเงิน	60,000 บาท
3. ตู้อบผักตบชวาแห้ง	จำนวน 3 หลัง	วงเงิน	6,000 บาท
4. เครื่องรีดผักตบชวาแห้ง	จำนวน 3 เครื่อง	วงเงิน	5,000 บาท
5. ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนซื้อปัจจัยการผลิต		วงเงิน	34,000 บาท

6.5 ศักยภาพทางการเงิน

ศักยภาพทางการเงินของกลุ่มฯ เมื่อวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินพบว่า กลุ่มฯ มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (current ratio) และอัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (acid test ratio หรือ quick ratio) ในจำนวนเท่ากัน คือ เท่ากับ 6.15 หมายความว่า กลุ่มฯ มีสภาพคล่องสูงและก่อหนี้ระยะสั้นต่ำ ดังนั้นสามารถที่จะชำระหนี้ได้เมื่อถึงกำหนดเวลา ส่วนอัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (cash flow liquidity ratio) เท่ากับ 3.51 แสดงว่ากลุ่มฯ มีสภาพคล่องที่จะสามารถชำระหนี้ได้สูงถึง 3.51 เท่าของเงินกู้ยืมระยะสั้นทั้งหมด และทุนหมุนเวียนสุทธิ (working capital) ของกลุ่มฯ เท่ากับ 0 หมายความว่า เงินที่กู้ยืมมาระยะสั้นนำมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มฯ ทั้งหมด จากอัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (liquidity ratio) ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นสรุปได้ว่ากลุ่มฯ มีศักยภาพทางการเงินระยะสั้นสูงสามารถชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นได้ตามเวลาที่กำหนด

ในด้านอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (total asset turnover ratio) จากการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 6.43 อัตราส่วนนี้แสดงถึงการลงทุนในสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกิจการ แล้วสามารถสร้างยอดขายได้ 6.43 เท่าของเงินลงทุนในสินทรัพย์รวม ซึ่งเป็นค่าที่สูงดังนั้นกลุ่มฯ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงตามไปด้วย

ส่วนอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (profitability ratio) จากการวิเคราะห์ ปรากฏว่ากลุ่มฯ มีอัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (gross profit margin) เท่ากับ 8.14 แสดงให้เห็นว่านโยบายการผลิตและตั้งราคาของกลุ่มฯ โดยอัตราส่วนนี้จะชี้ให้เห็นเปอร์เซ็นต์ของค่าขายภายหลังจากจ่ายค่าต้นทุนสินค้าแล้ว ถ้าต้นทุนสินค้าจ่ายสูง ก็จะได้รับกำไรต่ำ (รอเปรียบเทียบกับค่าอุตสาหกรรม) ทางด้านอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (net profit margin) เท่ากับ 6.35 หมายถึง อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของกลุ่มฯ ทุกๆ 100 บาท ให้กำไรเท่ากับ 6.35 บาท สำหรับอัตราการจ่ายเงินปันผล (dividends payout ratio) เท่ากับ 25.24 หมายถึง สินค้าที่สมาชิกผลิต 1 ชิ้น เป็นเงินปันผลจ่ายคืนกลับมาให้สมาชิกร้อยละ 25.24 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยธนาคารที่ฝากระยะยาว ดังนั้นในการวิเคราะห์อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มฯ ทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มฯ มีศักยภาพในการทำกำไรสูงเมื่อเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารระยะยาว

สำหรับอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไร (profitability ratio) และผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น (return to investors) พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (return on total assets : ROA) ของกลุ่มฯ เท่ากับ 51.12 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อการลงทุน (return on Investment : ROI) เท่ากับ 40.81 (ขอเปรียบเทียบกันค่าอุตสาหกรรม)

อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านสาใต้

อัตราส่วนทางการเงิน	กลุ่มฯ	อุตสาหกรรม
อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)		
1. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (current ratio)	6.15	
2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (acid test ratio หรือ quick ratio)	6.15	
3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (cash flow liquidity ratio)	3.51	
4. เงินทุนหมุนเวียน (working capital)	0	
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity /Efficiency Ratio)		
5. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (accounts receivable turnover ratio)	-	
6. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (average collection period)	-	
7. อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า	-	
8. ระยะเวลาเฉลี่ยการชำระหนี้	-	
9. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (inventory turnover ratio)	-	
10. อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (inventory turnover in days)	-	
11. 1 รอบธุรกิจ (operating cycle)	-	
12. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (total asset turnover ratio)	6.43	
13. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (fixed assets turnover ratio)	-	
อัตราส่วนในการแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)		
14. อัตราส่วนหนี้สิน (debt ratio)	-	
15. หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (debt / equity : D/E)	-	
16. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินทุนรวม (long-term debt / total capitalization)	-	
17. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (times interest earning or interested coverage ratio)	-	
18. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำวัน (fix change coverage ratio)	-	
19. Degree of Finance Leverage	-	
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)		
20. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (net profit margin)	6.35	
21. อัตราส่วนกำไรเบ็ดเตล็ดต่อยอดขาย (gross profit margin)	8.14	
22. อัตราการจ่ายเงินปันผล (dividend payout ratio)	25.24	

อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านสางใต้ (ต่อ)

อัตราส่วนทางการเงิน	กลุ่มฯ	อุตสาหกรรม
อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)		
และผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น (Return to Investors)		
23. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (return on total assets : ROA)	51.12	
24. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อการลงทุน (return on Investment : ROI)	40.81	
25. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (return on equity : ROE)	-	
26. กำไรต่อหุ้น (earning per share)	-	
27. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรือ อัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร (price to earning ratio)	-	
28. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (dividend yield)	-	

บทที่ 7

SWOT Analysis ของกลุ่มฯ

7.1 จุดแข็ง

7.1.1 การจัดการองค์กร

1. การจัดองค์กรที่มีคณะกรรมการเข้ามารับผิดชอบทางการเงิน โดยเฉพาะจำนวน 4 คน ทำให้สมาชิกหลายคนเกิดความไว้วางใจในการบริหารและจัดการการเงิน และสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ กลุ่มฯ จึงไม่มีปัญหาในเรื่องของการเงินของกลุ่มฯ ส่งผลให้การบริหารงานของกลุ่มฯ ในส่วนอื่นๆ ยั่งยืนต่อไปได้ในอนาคต

2. การแจ้งข้อมูลข่าวสารของกลุ่มฯ ทำได้ง่าย เพราะสมาชิกมีโอกาสพบกันบ่อย ทั้งช่วงที่รับสินค้าไปผลิตหรือนำสินค้ามาส่งที่บ้านประธาน หรือรับเงินในการผลิต ตลอดจนการออมทรัพย์หมู่บ้านที่ทำเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งหากกลุ่มฯ มีข่าวสารเร่งด่วนที่จะแจ้งให้สมาชิกทราบจะใช้ช่วงเวลาดังกล่าวในการแจ้งข่าวสาร หรือจำเป็นที่จะต้องแจ้งให้ทราบพร้อมกันทุกคนก็จะแจ้งในวันที่ออมทรัพย์หมู่บ้านหรือวันที่พอหลวงบ้านประชุมลูกบ้าน เพราะวันดังกล่าวสมาชิกจะมาพร้อมกันหมดทุกคน ส่วนการแจ้งผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ มีการประชุมทุกปีในช่วงเดือนมกราคม

7.1.2 การผลิต

1. กลุ่มฯ มีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันในการผลิต กล่าวคือ พยายามที่ช่วยกันทำการผลิตให้ทันตามกำหนดการรับสินค้าของพ่อค้า เพื่อให้พ่อค้ามีสินค้าส่งให้กับลูกค้าปลายทางทันตามกำหนดเวลา และเพื่อให้พ่อค้าสั่งซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันเมื่อมียอดการสั่งซื้อเพิ่มขึ้นคนในครัวเรือนของสมาชิกแต่ละรายจะช่วยสมาชิกแต่ละคนทำการผลิต เช่น ตัดเส้นผักตบชวาเพื่อใช้สานผลิตภัณฑ์ ทำพิมพ์ (ตัวแบบ) สำหรับใช้สานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ และ/หรือ ช่วยสานผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

2. นายมูลและบุตรชาย เป็นผู้ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มฯ เนื่องจากมีความรู้ในเรื่องของการจักสานไม้ไผ่ จึงได้นำความรู้ที่นำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำให้กลุ่มฯ มีสินค้าตัวใหม่ๆ มาเสนอขายต่อพ่อค้าและฝากขายอยู่เป็นประจำ ซึ่งการช่วยเหลือของนายมูลและบุตรชายกลุ่มฯ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ นอกจากพัฒนาผลิตภัณฑ์แล้วนายมูลและลูกชายยังคอยช่วยสอนการผลิตให้กับสมาชิกอีกด้วย

3. การใช้ปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะผักตบชวาและเส้นเปีย ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ กว๊านพะเยา กลุ่มฯ ซื้อจากชาวบ้านบ้านปากกว๊าน (ผักตบชวา) และบ้านสันกว๊าน (เส้นเปีย) ทำให้เกิดการหมุนเวียนรายได้ให้กับคนในชุมชนมีรายได้ และมีงานทำมากขึ้น และการผลิตตามยอดการสั่งซื้อของพ่อค้าและปัจจัยการผลิตสามารถหาได้ในพื้นที่ทำให้กลุ่มฯ ไม่ต้องกักตุนปัจจัยการผลิตเหล่านี้ไว้เป็นจำนวนมาก และกลุ่มฯ มีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิต (ผักตบชวา) ทำให้ซื้อได้ในราคาถูกกว่าคู่แข่งกลุ่มอื่นๆ

4. การตรวจสอบคุณภาพสินค้า สำหรับสินค้าตัวใหม่ที่ยังไม่เคยทำการผลิต หรือสมาชิกใหม่ที่เพิ่งไม่เคยผลิตมาก่อน ประธานหรือนายมูลหรือนายสินชัยจะเป็นผู้สอนให้กับสมาชิก และให้สมาชิกทดลอง

ทำการทำการผลิตก่อน 1 ใบ แล้วนำมาให้ประธานตรวจสอบดูก่อนว่า ถ้าไม่ดีประธานจะสอน หรือแนะนำให้แก้ไขใหม่จนกว่าจะดีขึ้นหรือเป็นที่พอใจของประธาน ถึงจะอนุญาตให้สมาชิกทำการผลิตชิ้นต่อไปได้ ทั้งนี้เพื่อให้สินค้าเป็นที่พอใจของพ่อค้า และมีสินค้าส่งครบตามจำนวนที่สั่งซื้อ (ไม่ต้องขาดส่งสินค้าและให้พ่อค้ามารับใหม่) ขณะเดียวกันสมาชิกเก่าที่ทำการผลิตเป็นแล้ว เมื่อนำสินค้ามาส่งที่บ้านของประธานก่อนวันกำหนดส่งสินค้าที่ประธานจะตรวจสอบสินค้าที่มาส่งด้วยเช่นกัน เพราะถ้าสินค้าผลิตไม่เรียบร้อย (ปลายเส้นผักตบชวาซ้อน ไม่เรียบร้อยไหลออกมาด้านนอก) หรือไม่ได้คุณภาพ (ผลิตแล้วนำผิวของผักตบชวาเข้าด้านในของผลิตภัณฑ์) ประธานก็จะให้สมาชิกรับกลับไปแก้ไขก่อน การตรวจสอบทั้งสองขั้นตอนช่วยให้สินค้าของกลุ่มฯ ขาดส่งสินค้าให้กับพ่อค้าไม่บ่อยนัก (1-2 ครั้งต่อปี)

7.1.3 การตลาด

7.1.3.1 ช่องทางการจัดจำหน่าย

การพึ่งพ่อค้าคนกลางเพียงอย่างเดียว นั้น มีข้อดีคือมีการจ่ายเงินที่แน่นอน (ยังไม่เคยค้างชำระ) ซึ่งกลุ่มฯ จะต้องจ่ายค่าแรงให้กับสมาชิก การผลิตแล้วได้รับเงินทันทีทำให้สมาชิกกลุ่มฯ พอใจถึงแม้กำไรน้อยก็ตาม ทำให้สมาชิกขยันทำการผลิตเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น

7.1.3.2 ผลิตภัณฑ์

การตรวจคุณภาพอีกครั้งก่อนส่งมอบสินค้าให้กับพ่อค้า (ประธานตรวจก่อนช่วงที่สมาชิกทำการผลิตและนำสินค้ามาส่งที่บ้านของประธาน) ซึ่งการตรวจครั้งนี้มีคณะกรรมการและสมาชิกช่วยกันตรวจ เพราะมีสมาชิกบางส่วนนำสินค้ามาส่งก่อนเวลาที่พ่อค้ามารับเพียงเล็กน้อย (ประธานไม่มีเวลาในการตรวจ) ถ้าตรวจสินค้าไม่ดีหรือต้องปรับปรุงการผลิตคณะกรรมการหรือสมาชิกคนอื่นๆ แนะนำและตักเตือนสมาชิกที่ทำการผลิตสินค้าชิ้นนั้นให้ทำการปรับปรุงการผลิตใหม่ เพราะไม่เช่นนั้นพ่อค้าจะไม่รับสินค้าเป็นต้น

7.1.4 การเงิน

ประธานกลุ่มฯ มีการใช้เงินตนเองในการหมุนเวียนใช้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิต เพื่ออำนวยความสะดวกในการผลิตให้กับสมาชิก และผลกำไรจากการดำเนินงานกลุ่มฯ นำมาปล่อยกู้แก่สมาชิก ส่วนดอกเบี้ยที่ได้จากเงินจำนวนนี้ได้นำมาแบ่งเป็นผลกำไรและเงินโบนัสให้กับสมาชิกตอนสิ้นปีและนี้เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่สามารถที่จะทำให้สมาชิกอยู่และทำการผลิตกับกลุ่มต่อไปได้ในระยะยาว เพราะหากออกไปทำให้เสียโอกาสที่จะได้ส่วนแบ่งหรือเงินกู้ยืมจากเงินกองกลางที่มีอยู่

7.2 จุดอ่อน

7.2.1 การจัดการองค์กร

แม้กลุ่มฯ มีคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ที่ตั้งขึ้นมารับผิดชอบในแต่ละหน้าที่แล้วก็ตาม แต่ยังไม่มีการทำหน้าที่ของตัวเองอย่างเต็มที่ ส่วนใหญ่ยังเป็นหน้าที่ของประธานกลุ่มฯ ตั้งแต่หาตลาด ติดต่อกับพ่อค้าคนกลาง ย้อมสีเส้นผักตบชวา รับผิดชอบการสั่งซื้อและส่งมอบสินค้าให้กับพ่อค้า ตลอดจนสอนการผลิตให้กับ

สมาชิก ออกงานแสดงสินค้าตามงานต่างๆ ดังนั้นภาระหน้าที่ในการบริหารงานกลุ่มฯ จึงหนักอยู่ที่ประธานเพียงคนเดียว จากหน้าที่ที่รับผิดชอบมากมายจึงทำให้ยากที่จะทำหน้าที่แต่ละอย่างได้ดีที่สุด

7.2.2 การผลิต

1. ผักตบชวาก้านดิบ ปัจจุบันกลุ่มฯ ซื้อจากชาวบ้านบ้านปากวียน ซึ่งคนในหมู่บ้านนี้ตัดผักตบชวามาจากกว๊านพะเยาขาย ในปี 2545 ทางจังหวัดได้กำหนดขอบเขตที่ปล่อยให้ผักตบชวาเจริญเติบโตและให้ชาวบ้านเก็บขายได้เพียงประมาณ 500 ไร่ จากพื้นที่เดิมทั้งหมด 800-1,000 ไร่ พื้นที่ส่วนที่เกินทั้งหมดทางจังหวัดให้เรือตัดผักตบชวา จากกรมชลประทาน มาทำการตัดและกำจัดทิ้ง โดยพื้นที่ที่กั้นไว้ให้ชาวบ้านเก็บขายได้ทางจังหวัดจะใช้ทุนลอยน้ำกันไว้ ในพื้นที่บริเวณหมู่บ้านปากวียน ถึงบ้านสันป่าม่วง จากพื้นที่ที่ลดลง ส่งผลให้ผักตบชวาที่ชาวบ้านบ้านปากวียนเก็บมาขายให้กับกลุ่มฯ มีขนาดความยาวของลดลง ซึ่งจะส่งผลถึงผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มฯ ทำการผลิต และต้นทุนการผลิต ซึ่งจะต้องหาแหล่งสั่งซื้อผักตบชวาก้านแห้งจากพ่อค้าคนกลางที่นำมาขาย เช่นเดียวกับกลุ่มผักตบชวาสันป่าม่วง กลุ่มผักตบชวาบ้านต้าเหล่า ฯลฯ ซึ่งพ่อค้าจะรับมาจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสุพรรณบุรี มีความยาวของก้านยาวกว่าผักตบชวาที่กว๊านพะเยาและราคาแพงกว่า คือ ผักตบชวาก้านดิบที่กลุ่มฯ ซื้อจากชาวบ้านบ้านปากวียน 100 ก้าน ราคา 7 บาท (นำมาตากแห้งและอบเอง) ผักตบชวาก้านแห้ง (ยังไม่อบก้ามะถัน) ที่พ่อค้านำมาขาย 100 ก้าน ราคา 15 บาท หากกลุ่มฯ ต้องหันมาซื้อผักตบชวาจากพ่อค้าเพราะผักตบชวาในพื้นที่มีก้านสั้น และ/หรือ ชาวบ้านนำมาขายให้มีจำนวนลดลง จะทำให้ต้นทุนการผลิตของกลุ่มฯ เพิ่มขึ้น และชาวบ้านบ้านปากวียนก็จะมีรายได้ลดลง

2. การใช้ก้ามะถันและแลคเกอร์ในการผลิต โดยก้ามะถันใช้ในกระบวนการผลิตในขั้นตอนของการอบผักตบชวาแห้ง เพื่อช่วยดูดความชื้นและทำให้ผักตบชวามีก้านขาว ผักตบชวาที่อบเรียบร้อยแล้วจะมีก้ามะถันตกค้างอยู่เมื่อนำมาทำการผลิตสินค้า (ตัดเป็นเส้น สานและขึ้นรูปผลิตภัณฑ์) สมาชิกบางคนแพ้ก้ามะถันเกิดผื่นขึ้น ส่วนใหญ่จะเกิดบริเวณมือและแขน ถึงแม้ว่าจะนำผักตบชวาที่อบก้ามะถันไปแล้วก็ตาม เมื่อนำมาผลิตก็ยังแพ้อยู่ ทำให้สมาชิกกลุ่มฯ 2 ราย ต้องเลิกการผลิตไป ส่วนแลคเกอร์จะใช้ทำผลิตภัณฑ์ภายหลังจากสานเสร็จแล้ว สมาชิกบางคนแพ้กลิ่นหรือไอระเหยของแลคเกอร์จะเข้าจมูกทำให้แสบจมูก และไอระเหยเข้าตาทำให้น้ำตาไหล ทำให้สมาชิกไม่สามารถทำการผลิตผลิตภัณฑ์ได้

3. เครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต กลุ่มฯ มีเตาอบที่ใช้อบผักตบชวาได้ในปริมาณน้อยและยังไม่ได้มาตรฐาน กล่าวคือ มีเตาอบที่ใช้อบเพียงแห่งเดียวที่บ้านของประธาน (สมาชิกทุกคนใช้ร่วมกัน) ซึ่งก่อสร้างมาจากอิฐบล็อก กว้างประมาณ 1 เมตร ยาว 1.2 เมตรและสูง 1.4 เมตร สามารถอบได้เพียง 600 ก้านต่อครั้ง ใช้เวลาอบประมาณ 6 ชั่วโมงต่อครั้ง และฝาปิดด้านบนของเตาอบใช้พลาสติกและกระสอบฟางปิด ซึ่งก้ามะถันที่ใช้ออบสามารถระเหยสู่ภายนอก ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกับคนในครอบครัวของประธานได้ เพราะเตาอบอยู่ใต้ฐานบ้านด้านล่างของห้องครัว และใกล้กับห้องนอน (แผนภาพที่ 4.15) นอกจากนี้เตาอบยังใช้ออบบ่อยครั้งเนื่องจากสมาชิกทุกคนใช้ร่วมกัน โดยเฉพาะช่วงที่พ่อค้ามียอดการสั่งซื้อเข้ามามาก (ธันวาคม – มีนาคม)

4. การตัดผักตบชวาเส้นจากก้านแห้งเพื่อเตรียมसानผลิตภัณฑ์ กลุ่มฯ ยังใช้กรรไกรในการตัด ซึ่งต้องใช้เวลามาก กลุ่มฯ เชื่อว่าหากมีเครื่องช่วยตัดเส้นผักตบชวาจะทำให้การผลิตของกลุ่มฯ สามารถทำได้เร็วขึ้น และเครื่องรีดผักตบชวาสำหรับทำเป็นเส้นเย็นในการसानผลิตภัณฑ์ ยังใช้เครื่องรีดฝ้ายในสมัยก่อน ทำให้เส้นผักตบชวาที่รีดได้ไม่มีความสม่ำเสมอทั้งเส้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ไม่สวยงาม หรือไม่มีความสม่ำเสมอในเส้นเย็น (เรียบบ้าง นูนบ้าง ในผลิตภัณฑ์ 1 ชิ้น) การเก็บผักตบชวาก้านแห้งภายหลังจากอบแล้ว และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ยังมีการจัดเก็บไม่เรียบร้อย คือ วางตามมุมบ้านหรือที่วางทั่วไปของบ้าน โดยไม่มีตู้จัดเก็บ ซึ่งทำให้ผักตบชวาและผลิตภัณฑ์ถูกความชื้น ทำให้เกิดเชื้อรา โดยเฉพาะราดำที่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เมื่อขึ้นบนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้กลุ่มฯ ต้องทิ้งไป ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นและส่งผลกำไรกับพ่อค้าไม่ครบตามยอดการสั่งซื้อ

7.2.3 การตลาด

7.2.3.1 ช่องทางการจัดจำหน่าย

กลุ่มฯ พึ่งพาตลาดเพียงพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น หากพ่อค้าเหล่านี้ลดการสั่งซื้อและ/หรือ หยุดการสั่งซื้อสินค้าจะส่งผลต่อการผลิตและรายได้ของสมาชิก การพึ่งพาพ่อค้าคนกลางเพียงอย่างเดียว ทำให้พ่อค้าคนกลางเป็นผู้ตั้งราคาสินค้า (ทุกกลุ่มฯ ในพื้นที่ จ.พะเยา) กลุ่มฯ ไม่ทราบต้นทุนการผลิตที่แท้จริงของตนเอง และไม่มีอำนาจการต่อรองกับพ่อค้า เพราะไม่มีการรวมตัวกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน ขณะเดียวกันพ่อค้าที่เข้ามาซื้อสินค้ากับกลุ่มฯ ไม่มีการจ่ายเงินมัดจำล่วงหน้า ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการที่พ่อค้าไม่มารับสินค้าเป็นอย่างมาก

กลุ่มฯ ไม่มีร้านค้าเป็นของตนเอง เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่าย ขณะเดียวกันสินค้าที่ผลิตก็เป็นการผลิตตามความต้องการของพ่อค้า มีสินค้าเพียง 6-7 ชนิด แต่มีขนาดต่างกัน ถ้าเทียบกับคู่แข่งกลุ่มสันปาม่วงแล้วถือว่าน้อยมาก ซึ่งมีสินค้าทั้งหมดประมาณ 30 ชนิด และการผลิตหลายขนาดด้วยกัน (จากการเยี่ยมชมกลุ่มสันปาม่วง) มีสถานที่จำหน่ายและแสดงสินค้าให้กับลูกค้าได้เลือกซื้อ และทำเลที่ตั้งซึ่งอยู่ที่บ้านของประธานกลุ่มติดกับถนนทำให้ลูกค้าหาได้สะดวก กลุ่มฯ เองมีแผนที่จะสร้างร้านขายและแสดงสินค้าของตนเองบริเวณบ้านประธานกลุ่มฯ แต่ทำเลที่ตั้งไม่มีความได้เปรียบทางการค้า เพราะบ้านของประธานอยู่ในซอยและซอยยังแคบอีกด้วย

7.2.3.2 การส่งเสริมการขาย

1. กลุ่มฯ ยังขาดการตลาดสินค้าตัวใหม่ที่ได้รับการพัฒนาหรือผลิตขึ้นมาใหม่ โดยการฝากขายกับพ่อค้าคนกลางที่เข้ามาซื้อสินค้าเป็นประจำได้ลองนำผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ไปจำหน่ายโดยกลุ่มฯ ไม่คิดค่าสินค้าตัวอย่าง

2. ขาดข้อมูลข่าวสารของคู่แข่ง และการตลาด โดยส่วนใหญ่คู่แข่งของกลุ่มฯ เป็นกลุ่มต่างๆ ที่ทำการผลิตสินค้าประเภทเดียวกันในหมู่บ้านหรือตำบลใกล้เคียง เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านสันปาม่วง กลุ่มผลิตภัณฑ์ผักตบชวาบ้านต้าเหล่า ฯลฯ โดยเฉพาะกลุ่มฯ บ้านสันม่วงป่าสินค้าที่ผลิตมีราคาสูงกว่าของกลุ่มฯ (จากการไปเยี่ยมชมกลุ่มสันปาม่วง) เพราะสินค้าที่ผลิตมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นการใส่ชิปและบุผ้าข้างในก่อนส่งให้พ่อค้า ทำให้สินค้าของคู่แข่งขายได้ดีกว่าเพราะเป็นที่ต้องการของตลาด และประธาน

กลุ่มมีการติดต่อกับตลาดกว้างขวางกว่ากลุ่มฯ กล่าวคือ มีกลุ่มลูกค้าที่ติดต่อเอง นอกจากที่ผลิตและส่งให้กับพ่อค้าคนกลางแล้ว คือ ลูกค้าที่เชียงใหม่ กรุงเทพฯ เชียงราย ฯลฯ นอกจากนี้กลุ่มยังมีการออกงานแสดงสินค้าบ่อยกว่ากลุ่มฯ (ปี 2544 ออกงานฯ 2 ครั้ง) นอกจากนี้กลุ่มยังไม่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายตลาดที่มีความรู้ความสามารถที่จะขยายตลาด และนำสินค้าไปฝากขาย

7.2.4 การเงิน

การจัดการในด้านบัญชีของกลุ่มฯ ยังไม่เป็นระบบ กล่าวคือ การจดบันทึกยอดการสั่งซื้อ การกระจายสินค้าของประธานกลุ่มฯ จดไว้ในสมุดหลายเล่ม หรือบางครั้งก็จดลงในเศษกระดาษ ส่วนผลกำไรจากการดำเนินงาน และเอกสารยอดการสั่งซื้อของปีที่ผ่านมา มาไม่ได้เก็บไว้ (ปี 2541-2543) ซึ่งการจัดทำและการจดบันทึกเอกสารไม่เป็นระบบ หรือจดบันทึกไม่ต่อเนื่องทำให้ยากต่อการตรวจสอบ ประเมินผลการทำงาน หรือการลงทุนของกลุ่มฯ ในอนาคต ขณะเดียวกันการปันผลกำไรและจ่ายเงินโบนัสของกลุ่มฯ คิดมาจากยอดรวมการผลิตรายขึ้นตลอดทั้งปี หากมีการจดบันทึกไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่องจะทำให้เกิดปัญหาการคิดเงินปันผลดังกล่าวให้กับสมาชิกในอนาคต

7.3 โอกาส

จากนโยบายของรัฐบาลหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้รับเลือกเป็นตัวแทนของตำบลบ้านสาในโครงการดังกล่าว ทำให้กลุ่มฯ ได้มีโอกาสนำสินค้าไปขายตามงานต่างๆ ที่หน่วยงานของรัฐบาลจัดขึ้นตามโครงการนี้ ทำให้สินค้าของกลุ่มฯ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เป็นโอกาสและช่องทางที่กลุ่มฯ สามารถหาลูกค้ารายใหม่ได้ นอกจากนี้การได้ไปออกงานต่างๆ ดังกล่าว ทำให้กลุ่มฯ ได้เห็นการพัฒนาสินค้า ทราบราคาขาย และจำนวนคู่แข่ง เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาสินค้าของกลุ่มฯ ในอนาคต

7.4 ข้อจำกัด

1. ผู้นำหรือประธานกลุ่มฯ ไม่มีพาหนะคอยอำนวยความสะดวกในการเดินทาง คือ การออกไปหาตลาด หรือการนำสินค้าไปฝากขายประธานต้องขึ้นรถโดยสารประจำทางไป ทำให้การเดินทางแต่ละครั้งต้องเสียเวลา และสินค้าที่นำไปฝากขายกับร้านค้าแต่ละครั้งนำไปได้น้อยขึ้น (10-20 ชิ้น) การไปออกงานแสดงสินค้าแต่ละครั้งถ้าเกษตรกรตำบลไม่แจ้งข่าวให้ทราบและพาไปประธานก็ไม่สามารถไปได้ เพราะไม่มีรถนำสินค้าไปขายที่งาน เป็นต้น

2. กลุ่มฯ มีคู่แข่งในการผลิตมากรายในพื้นที่ตำบลใกล้เคียง และมีประเภทสินค้าที่หลากหลายกว่าทำให้ลูกค้ารายย่อยส่วนใหญ่ไปซื้อสินค้ากับกลุ่มอื่น

3. จากการที่ทางจังหวัดมีนโยบายลดพื้นที่การเจริญเติบโตของผักตบชวาและจำกัดส่วนที่เกินทิ้ง จะส่งผลให้การขยายการผลิตของกลุ่มฯ ในอนาคตเติบโตได้ช้า ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของผู้เก็บผักตบชวา ขาย และผลิตเส้นเปียขาย ตลอดจนกลุ่มฯ และสมาชิกกลุ่มฯ ด้วย

บทที่ 8

บทสรุป

8.1 สรุปผลการศึกษา

8.1.1 การจัดการองค์กร

กลุ่มฯ มีการจัดองค์กรโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่ 8 ตำแหน่ง ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ เภรณญิก ผู้ช่วยเภรณญิก ฝ่ายประสานงาน และ กรรมการ คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่ได้ทำหน้าที่ของตนเองตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย และบางตำแหน่งไม่ได้ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างเต็มที่เนื่องจากติดภารกิจส่วนอื่นๆ เช่น ตำแหน่งเภรณญิกนางวรรณนา คำมีติดภารกิจสอนหนังสือ เป็นต้น ทำให้การทำหน้าที่เกือบทั้งหมดในทุกตำแหน่งเป็นหน้าที่ของประธานกลุ่มฯ ไม่ว่าจะเป็น การรับยอดการสั่งซื้อ การจดบันทึก การจัดหาปัจจัยการผลิต การกระจายการผลิตให้กับสมาชิก ฯลฯ ซึ่งประธานทำหน้าที่หลายอย่างอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในอนาคตได้

8.1.2 การผลิต

กลุ่มมีการบริหารและวางแผนการผลิตโดยส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของประธาน มีการกระจายสินค้าให้กับสมาชิกทำการผลิตที่บ้าน และนำผลิตภัณฑ์ที่ได้กลับมาส่งที่บ้านประธาน การผลิตของกลุ่มฯ มีการจัดหาปัจจัยการผลิตแบ่งได้ 2 ส่วน คือ ส่วนแรกประธานเป็นผู้จัดหา ได้แก่ ผักตบชวา ก้านดิบ และสีย้อม ปัจจัยการผลิตส่วนนี้ประธานใช้เงินทุนตนเองในการจัดหาและเก็บจากสมาชิกภายหลัง นอกจากนี้ประธานยังทำหน้าที่ยืมสีเส้นผักตบชวาให้กับสมาชิกกลุ่มฯ อีกด้วย สำหรับปัจจัยการผลิตอื่นๆ ได้แก่ ผักตบชวาเส้นเปีย ก้ามะถัน ถ่านไม้ แบบพิมพ์ ฯลฯ สมาชิกเป็นผู้จัดหาและใช้เงินทุนของตนเอง

สินค้าที่สมาชิกผลิตได้รับคำตอบแทนเป็นรายชิ้น และกลุ่มฯ ได้กำไรจากการขายสินค้าทุกชนิด ชิ้นละ 5 บาท จากการศึกษาต้นทุนการผลิตสินค้าและราคาขายที่กลุ่มได้รับ พบว่า สินค้าทุกชนิดมีกำไรเหนือต้นทุนที่กลุ่มฯ คิดทั้งในราคาขายส่งและปลีก แต่เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์กลับพบว่า การผลิตของกลุ่มฯ มีกำไรเหนือต้นทุนเพียง 2 ชนิด คือ กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก และกระเป๋าสะพายทรงรีลายด้า / ลายดอกขนาดกลาง โดยกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็กมีขาดทุนจากการขายส่งเท่ากับ -5.11 บาทต่อชิ้น หรือร้อยละ 4.26 จากราคาขาย แต่มีกำไรจากการขายปลีก 4.89 บาท หรือร้อยละ 3.76 และกระเป๋าทรงรีลายด้า / ลายดอกขนาดกลาง มีกำไรจากการขายส่ง 5 บาท หรือร้อยละ 5.56 ส่วนการขายปลีกมีกำไร 15 บาท และสินค้าที่เหลือขาดทุนจากการวิเคราะห์

8.1.3 การตลาด

การบริหารและการวางแผนการตลาดเป็นหน้าที่ของประธานกลุ่ม กลุ่มลูกค้าประมาณร้อยละ 97 เป็นพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นจำนวน 4 ราย ส่วนที่เหลือเป็นการฝากขายและออกงานแสดงสินค้า สินค้าทั้งหมดที่ขายให้กับพ่อค้าไม่ได้ใส่บรรจุภัณฑ์ เนื่องจากสินค้าที่รับไปพ่อค้าจะนำไปพัฒนาการผลิตเพิ่มเติม โดย

ใส่ชิปปากกระเป๋าลงและบุผ้าข้างในอีกครั้งหนึ่ง ขณะเดียวกันสินค้าที่ส่งมอบให้แต่ละครั้งพ่อค้าเป็นคนมารับเอง กลุ่มฯ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ กลุ่มฯ จึงยังไม่คิดที่จะพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ขณะเดียวกันกลุ่มยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านนี้

การที่พ่อค้ามารับสินค้าเองนั้น ทำให้กลุ่มฯ ไม่มีต้นทุนการตลาดในส่วนของการขายส่ง ดังนั้น ต้นทุนสินค้าจึงเท่ากับต้นทุนการผลิต ส่วนการขายปลีกโดยประธานเป็นผู้นำไปฝากขายที่ร้านสยามเฟิร์ส และร้านค่าน้ำวัดหลวง ซึ่งการนำสินค้าไปฝากขายประธานจะนั่งรถโดยสารประจำทาง และการนำสินค้าไปฝากขายแต่ละครั้งนำสินค้าไปได้น้อยชิ้น (10-20 ชิ้น) ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในส่วนของการตลาดเฉลี่ย 6 บาทต่อชิ้น ส่งผลให้สินค้าเกือบทุกชนิดที่นำไปฝากขายมีการขาดทุนจากต้นทุนในการวิเคราะห์ (ต้นทุนการผลิตรวมกับต้นทุนการตลาด) ยกกระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ /ลายดอกขนาดกลาง มีกำไรจากการขายส่งและปลีกเท่ากับ 3.23 และ 7.23 บาท หรือร้อยละ 3.59 และ 7.23 จากราคาขายตามลำดับ

8.1.4 การเงิน

การบริหารการเงินของกลุ่มฯ มีคณะกรรมการทำหน้าที่ทั้งหมด 4 คน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เหรัญญิก และผู้ช่วยเหรัญญิก แต่หน้าที่ส่วนใหญ่ยังคงตกเป็นของประธาน และเป็นผู้ทำหน้าที่วางแผนการเงินของกลุ่มฯ โดยผลกำไรที่ได้รับจากการดำเนินงานประธานเน้นการปล่อยกู้ให้กับสมาชิก เพื่อให้ได้กำไรนำมาจัดสรรเป็นเงินปันผลคืนให้สมาชิกหรือที่สมาชิกเรียกว่าเงินโบนัสปันผลตอนสิ้นปี โดยพิจารณาการปันผลจากยอดการผลิตสินค้าของสมาชิกแต่ละรายตลอดทั้งปี แต่กลุ่มฯ ไม่ได้นำผลกำไรที่ได้จากการขายสินค้ามาปันผลให้แก่สมาชิกกลับเก็บไว้เป็นเงินกองกลางของกลุ่มฯ และปล่อยกู้เพิ่มขึ้นในปีถัดไป

ในปี 2544 กลุ่มฯ มียอดการจำหน่ายสินค้าทั้งหมด 197,790 บาท มาจากต้นทุนซื้อสินค้าจากสมาชิกรวมกับต้นทุนการตลาดจำนวน 185,240 บาท และมีผลกำไรเท่ากับ 12,550 บาท แต่กลุ่มฯ มีผลกำไรสะสมจากการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึง 31 ธันวาคม 2543 เท่ากับ 13,200 บาท และเงินจำนวนนี้ปล่อยกู้แก่สมาชิกทั้งหมดในปี 2544 กลุ่มฯ ได้รับกำไรและนำมาปันผลคืนให้สมาชิก 3,168 บาท และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 กลุ่มฯ มีเงินสะสมทั้งหมดซึ่งเป็นจำนวนเดียวกับสินทรัพย์รวมของกลุ่มฯ เท่ากับ 25,750 บาท

8.2 ศักยภาพการพัฒนา

1. ในด้านครอบครัวของประธานไม่ว่าจะเป็นนายมูลและนายสินชัยลูกชาย มีส่วนช่วยให้กลุ่มฯ สามารถพัฒนาต่อไปได้อีก ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์และการสอนการผลิตให้กับสมาชิก ซึ่งการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นทำให้กลุ่มฯ สามารถที่จะขายสินค้าได้เพิ่มขึ้น ส่วนการสอนการผลิตให้กับสมาชิก กลุ่มฯ มีโอกาสรับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นได้เรื่อยๆ ส่งผลให้กลุ่มฯ สามารถขยายการผลิตเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต

2. การจัดองค์กรยังขาดคณะกรรมการฝ่ายตลาด ที่มีความรู้ และความสามารถ ซึ่งหากกลุ่มฯ สามารถสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าว มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และมีรถยนต์ที่อำนวยความสะดวกในการนำสินค้าไปขาย และติดต่อกับลูกค้า หรือหาตลาด กลุ่มฯ สามารถที่จะขยายตลาดเพิ่มขึ้นได้อีกในอนาคต

3. ประธานกลุ่มฯ มีความคิดที่จะสร้างตัวแทนคนรุ่นใหม่ขึ้นมาทำหน้าที่แทนในอนาคต หากบุคคลดังกล่าวที่ประธานกลุ่มฯ จะให้ทำหน้าที่แทนได้รับการพัฒนา และมีกรอบในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของการตลาด การต่อรองราคากับพ่อค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า ฯลฯ จะทำให้กลุ่มสามารถทำการผลิตและขยายตลาดได้เพิ่มมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

4. การผลิตที่มีการกระจายสินค้าให้กับสมาชิกไปทำการผลิตที่บ้าน เปิดโอกาสให้สมาชิกในครัวเรือนได้เรียนรู้การผลิตไปได้ในเวลาเดียวกัน และเป็นการใช้ทรัพยากรในครัวเรือนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในช่วงที่ว่างเว้นจากภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบ การผลิตในลักษณะนี้ยังทำให้ผู้ที่ยังไม่เป็นสมาชิกมีความสนใจที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มฯ เพิ่มขึ้น เนื่องจากการผลิตสามารถทำการผลิตได้ยามว่างไม่ต้องจำกัดเวลาในการผลิตอีกด้วย ดังนั้นการขยายการผลิตของกลุ่มฯ สามารถที่จะทำได้ง่ายในอนาคต และในหมู่บ้านเองมีกิจกรรมการผลิตหัตถกรรมโดยส่วนใหญ่ใช้แรงงานสตรีลักษณะนี้เพียงกลุ่มเดียว

5. จากช่องทางการจำหน่ายที่พึ่งพาพ่อค้าคนกลางเพียง 4 ราย ราคาสินค้าที่ถูกกำหนดมาจากพ่อค้าคนกลางเช่นกัน กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผักตบชวาในพื้นที่มีมากมายและไม่มีการรวมกลุ่มกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ทำให้พ่อค้าคนกลางสามารถกดราคาสินค้าได้ หากกลุ่มฯ ต่างๆ เหล่านี้สามารถรวมกลุ่มกันและสร้างเครือข่ายได้จะทำให้มีอำนาจต่อรองราคาสินค้ากับพ่อค้าคนกลาง หรือซื้อผักตบชวาที่พ่อค้าคนกลางนำมาขายจากภาคกลางให้มีราคาถูกลงได้ เนื่องจากปัจจุบันผักตบชวาที่มีอยู่ในพื้นที่กว๊านพะเยา (มีเพียงบางกลุ่มที่ใช้) เริ่มมีกลิ่นขึ้นซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินค้าที่ผลิตได้ในอนาคต

8.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง

8.3.1 การจัดการองค์กร

กลุ่มฯ ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารให้กับคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นมาได้ทำหน้าที่ของตนเอง ซึ่งจะทำให้การบริหารได้คล่องตัวมากขึ้น มิใช่ขึ้นอยู่กับคนใดคนหนึ่งซึ่งทำให้การบริหารงานไม่คล่องตัวเท่าที่ควร นอกจากนี้กลุ่มฯ ควรมีผู้ที่มีรับผิดชอบทางด้านการตลาดโดยตรง และมีพาหนะเพื่อสะดวกในการติดต่อหาตลาดและนำสินค้าไปฝากขายหรือออกงานแสดงสินค้า ซึ่งการหาตลาดหรือลูกค้าซื้อสินค้าเพิ่มขึ้นเพิ่มมากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มฯ เนื่องจากขณะนี้กลุ่มฯ ผลิตและจำหน่ายสินค้าให้กับพ่อค้าเพียง 4 ราย และราคาที่ได้รับพ่อค้าคนกลางยังเป็นคนกำหนดอีกด้วย ดังนั้นหากพ่อค้าเหล่านี้ลด และ/หรือ หยุดการสั่งซื้อสินค้าจะส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าของกลุ่มฯ โดยตรง ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่กลุ่มฯ ควรจะมีผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของการตลาดและหาลูกค้ารายใหม่เพิ่มขึ้น

8.3.2 การผลิต

1. สินค้าที่ผลิตเป็นสินค้าหัตถกรรม การผลิตบางขั้นตอนใช้เวลานาน เช่น การตัดเส้นผักตบชวากับกรรไกร การตัดเพื่อให้ได้เส้นสม่ำเสมอต้องใช้เวลา หากกลุ่มฯ สามารถหาเครื่องจักรอุปกรณ์ที่สามารถช่วยลดระยะเวลาในการผลิตขั้นตอนนี้ได้ จะทำให้กลุ่มฯ สามารถผลิตสินค้าได้มากขึ้น หรือกลุ่มอาจนำเครื่องตัดใบลาน หรือป้อนครนารายณ์มาใช้ในการตัดผักตบชวา

2. ส่วนการอบผักตบชวากับกำมะถันอาจส่งผลต่อสุขภาพของผู้ผลิตเอง เนื่องจากผักตบชวาที่นำมาสานผลิตภัณฑ์ยังมีกำมะถันตกค้างอยู่ การสานผลิตภัณฑ์ทำให้สมาชิกสัมผัสสารดังกล่าวทางผิวหนัง ซึ่งสมาชิกบางคนแพ้เกิดขึ้น หรือขณะที่สานยังสูดกลิ่นกำมะถัน หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถหากรรมวิธีหรือกระบวนการผลิตที่ไม่ต้องใช้สารดังกล่าว หรือสารเคมีในการผลิต จะทำให้สินค้าของกลุ่มฯ เป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น

3. นอกจากนี้ผักตบชวาที่นำมาใช้ในการผลิตภายหลังจากอบแล้วยังมีปัญหาตามมา คือ การเกิดเชื้อรา โดยเฉพาะราดำที่กลุ่มฯ ไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ น่าจะทดลองนำ Effective Microorganisms: EM มาผสมน้ำในอัตราส่วน 1 : 50 ฉีดพ่นบนผลิตภัณฑ์ภายหลังจากสานเสร็จเรียบร้อยแล้ว หรือกั้นผักตบชวาอบแห้ง เพราะ EM มีคุณสมบัติในการยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อรา และสมาชิกสามารถซื้อได้ง่ายจากศูนย์โยเร ในเขตหนองหอยหรือร้านอาหารนางนวล จังหวัดเชียงใหม่ มีราคาถุงขนาด 1 ลิตร เพียง 68 บาท

นอกจากนี้ปัญหาราดำที่เกิดขึ้นบนผลิตภัณฑ์ที่สานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ยังสามารถแก้ปัญหาได้โดยการด้วยการพ่นแลคเกอร์หรือวานิช แทนการทาด้วยเปลง เพราะการพ่นด้วยจะทำให้แลคเกอร์และวานิชสามารถแทรกเข้าไปในช่องลวดลายที่มักจะมีปัญหาเกิดเชื้อราในส่วนที่ผักตบชวาไม่ถูกแลคเกอร์และวานิชหากใช้วิธีการทา แต่ต้องใช้หัวฉีดพ่นให้เหมาะสมกับขนาดของผลิตภัณฑ์ด้วย

4. กลุ่มฯ น่าจะนำเชือกกล้วย หนุ่ยแปกหรือเถาวัลย์มาประยุกต์ร่วมกับผักตบชวาในการผลิต เพื่อแก้ปัญหาคาราคาเข่งในอนาคต และยังเป็นการพัฒนาปรับเปลี่ยนสินค้าใหม่เพิ่มขึ้น โดยวัตถุดิบใหม่ที่จะนำประยุกต์ใช้หรือทดแทนยังหาได้ง่ายในพื้นที่และน่าจะเป็นวัตถุดิบที่มีศักยภาพในอนาคต

5. ลายที่ใช้ในการสานประมาณ 80-90% เป็นลายที่บิไม่ค่อยมีลายโป่งเลย โครงสร้างผลิตภัณฑ์ไม่ค่อยแข็งแรง ทำให้รูปทรงไม่ค่อยอยู่ตัว และกลุ่มฯ ควรหันมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ใกล้เคียง และทำการปรับเปลี่ยนให้มีลวดลายโป่งบ้าง

8.3.3 การตลาด

1. กลุ่มฯ ขายสินค้าโดยส่วนใหญ่ให้กับพ่อค้าคนกลาง สินค้าที่ขายยังเป็นสินค้าที่พ่อค้านำไปพัฒนาและปรับปรุงการผลิตเพิ่มได้อีก เช่น ใส่ชิปปากกระเป๋านู๋ผ้าในกระเป๋านู๋ หรือ เพิ่มเติมรูปแบบลวดลายด้านนอก การผลิตในลักษณะนี้ใช้วัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ซึ่งสมาชิกของกลุ่มฯ สามารถผลิตและหาได้ในท้องถิ่น ดังนั้นกลุ่มฯ น่าจะพัฒนาการผลิตดังกล่าวเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้ การออกงานแสดงสินค้าและการฝากขายสินค้าเป็นช่องทางหนึ่งที่กลุ่มฯ จะมียอดขายเพิ่มขึ้นและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า หรือมีลูกค้ารายใหม่เข้ามา ส่งผลให้การผลิตหรือการต่อรองราคากับพ่อค้ากลุ่มเดิมได้มากขึ้น

2. ในเรื่องปัญหาขาดสินค้าตัวอย่างให้ลูกค้าดู น่าจะแก้ไขโดยการจัดทำ catalog สินค้าแทนการแสดงโดยใช้สินค้าจริง

3. กลุ่มฯ ควรรวมตัวกับกลุ่มฯ อื่นๆ ในพื้นที่อีก 19 กลุ่ม สร้างเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง และปัญหาการตัดราคากันเองของกลุ่มผู้ผลิตต่าง ๆ โดยใช้การรวมกลุ่มให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ไม่ใช่กลุ่มย่อยขนาดเล็ก ๆ อย่างที่เป็นอยู่ ไม่ใช่ทำการส่งเสริมเพียงอย่างเดียว แต่ผลที่ออกมาคือการแข่งกันตัดราคา

8.3.4 การเงิน

ประธานกลุ่มฯ ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ในการกระจายสินค้าให้กับสมาชิก ควรมีการจดบันทึกยอดการกระจายสินค้าดังกล่าวให้เป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากยอดการผลิตสินค้าของสมาชิกแต่ละคน กลุ่มจะนำมาคิดเป็นเงินปันผลและเงินโบนัสให้กับสมาชิกตอนสิ้นปี หากการจดบันทึกที่ทำให้ยากต่อการตรวจสอบแล้วอาจส่งผลให้การปันผลกำไรตอนสิ้นปีเกิดปัญหาขึ้นได้ นอกจากนี้ยอดการผลิตหรือยอดเงินที่สมาชิกแต่ละคนได้รับยังทำให้ทราบถึงกำลัง และศักยภาพการผลิตของสมาชิกและคนในครอบครัวอีกด้วย ซึ่งหากมีการจดบันทึกที่เป็นระบบและง่ายต่อการตรวจสอบแล้ว จะทำให้กลุ่มฯ สามารถวางแผนการผลิตในอนาคตได้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. **แม่ลายจักสาน**. กรุงเทพฯ : กระทรวงอุตสาหกรรม, 2525.

กองอุตสาหกรรมในครอบครัว. **การทำผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรม, 2541.

กองอุตสาหกรรมในครอบครัว. **ลานและผลิตภัณฑ์จากใบลาน**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรม, 2528.

คณะกรรมการอนุรักษ์หัตถกรรมไทย. **ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทยที่ควรอนุรักษ์ประเภทจักสาน**.

กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรม, 2532.

ไชยวัฒน์ รุ่งเรืองศรี สมหมาย เปรมจิตต์ และทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์. **รายงานการวิจัยหัตถกรรมจักสานในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน**. เชียงใหม่ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2528.

นิกร นุชเจริญผล. **ลายสาน**. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 2525.

นิจ หิณฐิรินทร์. "การศึกษาและวิจัยวัฒนธรรมพื้นบ้านในต่างประเทศ". เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การวิจัยวัฒนธรรมพื้นบ้าน. สถาบันทักษิณคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ณ จังหวัดสงขลา 7-9 เมษายน, 2522.

พยูร โมสิกรัตน์. "เครื่องจักสานงานศิลป์ไทยจะอนุรักษ์และพัฒนาได้อย่างไร". เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง ปิรกรรมวัฒนธรรมผ้าไทยและจักสานงานศิลป์ไทย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ กรุงเทพฯ 21-23 เมษายน, 2535.

ไพโรจน์ จิระพงษ์. "หัตถกรรมพื้นเมืองเชียงใหม่ 'เครื่องจักสาน' ". **สรรพช่าง: ภูมิปัญญาท้องถิ่นเชียงใหม่**. เชียงใหม่: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่และศูนย์วัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่, 2539.

มาโนช กงกะนันท์. **รายงานการวิจัยการรวบรวมและศึกษาเครื่องจักสานของจังหวัดราชบุรี**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2477.

"ไม้แกะสลัก จากงานอนุรักษ์สู่ธุรกิจสากล." **ไทยล้านนา**. 20-26 ก.ค., 2541: 13-14.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. **รายงานการวิจัยเครื่องจักสานในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, เอกสารอัดสำเนา, 2524.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. **ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : ปาณยา, 2527.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. "เครื่องจักสานสายใยของวัฒนธรรม". การสัมมนาทางวิชาการปิรกรรมวัฒนธรรมผ้าไทยและจักสานงานศิลป์ไทย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วันที่ 21-23 เมษายน 2535.

วิเชียร ณ นคร และคณะ. **นครศรีธรรมราช**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2521.

ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1. **ข้อมูลรายชื่อผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรม**. เชียงใหม่: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, กระทรวงอุตสาหกรรม, 2542. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)

สนไชย ฤทธิโชติ. **เครื่องมือไม้-หวาย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539.

สมถวิล เจริญทรัพย์. “เครื่องมือแกะสลักในภาคเหนือ”. **สรรพช่าง: ภูมิปัญญาท้องถิ่นเชียงใหม่**. เชียงใหม่: ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่และศูนย์วัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่, 2539.

สาวิตรี เจริญพงศ์. **วิวัฒนาการของศิลปหัตถกรรมในสังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์ : เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน ดอกไม้ประดิษฐ์**. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศึกษา ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม. **รายงานการศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทยเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษาหัตถกรรมในจังหวัดภาคเหนือ**. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2542.

เอนก บุญภักดี และพิสนธ์ ใจสุทธิ. **เครื่องจักสานด้วยไม้ไผ่**. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา, 2526.

ภาคผนวก ก
รูปภาพ

รูปที่ ก.1 นางดา ใบเงิน ประธานกลุ่มฯ

รูปที่ ก.2 กระเป๋าถือครึ่งวงกลมและกระเป๋าถือทรง สีเหลี่ยม

รูปที่ ก.3 กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยม กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมเล็ก

รูปที่ ก.4 กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ / ลายดอก

รูปที่ ก.5 ผักตบชวาทำนดิบ

รูปที่ ก.6 สีย้อมผักตบชวา

รูปที่ ก.7 กำมะถันใช้อบผักตบชวา

รูปที่ ก.8 ผักตบชวาเส้นเปีย

รูปที่ ก.9 ถ่านไม้

รูปที่ ก.10 แลคเกอร์ใช้ทาผลิตภัณฑ์ (ด้านขวา)

รูปที่ ก.11 อุปกรณ์การผลิต

รูปที่ ก.12 เครื่องรีดผักตบชวา

รูปที่ ก.13 เตอบผักตบชวา

รูปที่ ก.14 การตากผักตบชวาก้นดินบนหลังคา
ยั้งฉาง

รูปที่ ก.15 การตากผักตบชวาบริเวณลานบ้าน

รูปที่ ก.16 การอบผักตบชวา

รูปที่ ก.17 การเก็บรักษาผักตบชวาแห้ง

รูปที่ ก.18 การตัดผักตบชวาเส้นด้วยกรรไกร

รูปที่ ก.19 การย้อมสีผักตบชวาเส้น

รูปภาพที่ ก 20 พิมพ์ไม้และพิมพ์ไหมทำขึ้นเพื่อ
เป็นต้นแบบสานผลิตภัณฑ์

รูปที่ ก.21 การสานและขึ้นรูปกระเป๋าถือเครื่อง
วงกลม

รูปที่ ก.22 การเปียสายกระเป๋าด้วยก้าน
ผักตบชวา

ภาคผนวก ข
การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน

การคิดคำนวณต้นทุนเงินสดอุปกรณ์และค่าเสื่อมอุปกรณ์ในการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผักตบชวา บ้านสาบใต้ หมู่ที่ 1 ในครั้ง มีการคำนวณจากยอดขายในปี 2544 กลุ่มฯ มีต้นทุนซื้อสินค้าจากสมาชิก ทั้งหมด 184,850 บาท ซึ่งเป็นมูลค่าเดียวกับค่าตอบแทนการผลิตของสมาชิกทั้งหมด 39 คน เฉลี่ยสมาชิกมี รายได้เท่ากับ 4,739.74 บาทต่อคนต่อปี และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ผลิตสมาชิกแต่ละรายเป็นผู้จัดหาเอง ฉะนั้น การคำนวณต้นทุนการผลิตจึงเป็นการคำนวณต้นทุนการผลิตของสมาชิก (ตารางภาคผนวกที่ ข.1) มี รายละเอียดดังนี้

ต้นทุนเงินสดอุปกรณ์ (อายุใช้งานไม่เกิน 1 ปี)

1. ต้นทุนเงินสดอุปกรณ์การผลิตแต่ละชนิด =
$$\frac{\text{มูลค่าขาย (บาท)}}{\text{รายได้เฉลี่ยต่อปีของสมาชิกแต่ละคน (4,739.74 บาท)}}$$
2. ต้นทุนเงินสดอุปกรณ์การผลิตสินค้าต่อชิ้น = 1. (บาท) x ราคาขายส่งผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด (บาท)

ค่าเสื่อมอุปกรณ์ (อายุการใช้งานมากกว่า 1 ปี)

$$\text{ค่าเสื่อมอุปกรณ์ต่อปี} = \frac{\text{มูลค่าขาย}}{\text{อายุการใช้งาน}}$$

เมื่อได้ค่าเสื่อมอุปกรณ์ต่อปีแล้ว นำไปคำนวณต่อในสมการข้อที่ 1 และ 2 ต้นทุนเงินสดอุปกรณ์ (อายุใช้งานไม่เกิน 1 ปี) และได้มูลค่าต้นทุนเงินสดอุปกรณ์ และค่าเสื่อมอุปกรณ์ต่อชิ้นของผลิตภัณฑ์ดัง ตารางที่ ข1

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

I อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

: แสดงถึงสภาพคล่องระยะสั้น

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนเดินสะพัด (current ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} / \text{หนี้สินหมุนเวียน (เท่า)} \\ &= CA / CL \\ &= 30,750 / 5,000 \\ &= 6.15 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

มูลค่าของสินทรัพย์หมุนเวียนมีมากเป็น 6.15 เท่าของหนี้สินหมุนเวียน แสดงให้เห็นว่ากิจการมีสภาพคล่องสูง หรือมีความสามารถในการชำระหนี้ได้

2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนจับปล้น (acid test ratio or quick ratio)

$$\begin{aligned} &= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / CL \text{ (เท่า)} \\ &= \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / CL \\ &= (30,750 - 0) / 5,000 \\ &= 6.15 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

กิจการมีสินทรัพย์สภาพคล่องเป็น 6.15 เท่า ของหนี้สินหมุนเวียนแสดงว่ากิจการมีสภาพคล่องสูง

3. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องของกระแสเงินสด (cash flow liquidity ratio)

$$\begin{aligned} &= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}) / CL \text{ (เท่า)} \\ &= (5,000 + 12,550 + 0) / 5,000 \\ &= 3.15 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

กิจการมีอัตราส่วนแสดงสภาพคล่องของเงินสดเป็น 3.15 เท่า ของหนี้สินหมุนเวียน แสดงว่ากิจการมีสภาพคล่องค่อนข้างสูง

4. ทุนหมุนเวียน (working capital)

$$\begin{aligned} &= CA - CL \text{ (บาท)} \\ &= 30,750 - 5,000 \\ &= 25,750 \text{ บาท} \end{aligned}$$

II อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / efficiency Ratio)

: แสดงถึงประสิทธิภาพและสภาพคล่องระยะยาว

5. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (accounts receivable turnover ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย (ครั้งหรือรอบ)} \\ &= 0 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย} &= (\text{ลูกหนี้การค้าต้นงวด} + \text{ลูกหนี้การค้าปลายงวด}) / 2 \\ &= 0 \end{aligned}$$

6. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (average collection period)

$$\begin{aligned} &= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (วัน)} \\ &= 0 \end{aligned}$$

7. อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า

$$\begin{aligned} &= \text{ยอดซื้อเชื่อ} / \text{เจ้าหนี้การค้าถัวเฉลี่ย (ครั้งหรือรอบ)} \\ &= 0 \end{aligned}$$

8. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้

$$\begin{aligned} &= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า (วัน)} \\ &= 0 \end{aligned}$$

9. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (inventory turnover ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงคลัง} \\ &= 0 \end{aligned}$$

10. อายุสินค้า หรือระยะที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (inventory turnover days)

$$\begin{aligned} &= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (วัน)} \\ &= 0 \end{aligned}$$

11. รอบธุรกิจ (operating cycle)

$$\begin{aligned} &= \text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} + \text{อายุสินค้า (วัน)} \\ &= 0 \end{aligned}$$

12. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (total asset turnover ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด (ครั้งหรือเท่า)} \\ &= S / \text{Total Asset or } S / (CA+FA) \\ &= 197,790 / 30,750 \\ &= 6.43 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

สินทรัพย์ทั้งหมดจะก่อให้เกิดยอดขาย 6.43 เท่า / ปี ซึ่งแสดงถึงความสามารถก่อให้เกิดยอดขายจากการใช้สินทรัพย์ทั้งหมด

13. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (fixed assets turnover ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ (ครั้งหรือเท่า)} \\ &= S / FA \\ &= 0 \end{aligned}$$

III อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)

14. อัตราส่วนหนี้สิน (debt ratio)

$$\begin{aligned} &= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100 \\ &= (5,000 / 30,750) \times 100 \\ &= 16.26 \% \end{aligned}$$

หมายถึงทุกๆ 100 บาท ของสินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการมีภาระผูกพันที่ต้องชำระหนี้ทั้งหมด 16.26 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่าได้ว่ากิจการมีความเสี่ยงทางการเงินค่อนข้างดี

15. หนี้สินต่อส่วนของเจ้าของ (D / E)

$$\begin{aligned} &= \text{debt} / \text{equity} \\ &= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของเจ้าของ (เท่า)} \\ &= 5,000 / 25,750 \\ &= 0.19 \text{ เท่า} \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 1 บาท ของส่วนของเจ้าของกิจการมีภาระผูกพันที่ต้องชำระหนี้ 0.19 บาท

16. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (long – term debt / total capitalization)

$$\begin{aligned}
&= \text{หนี้ระยะยาว} / (\text{หนี้ระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \quad (\text{เท่า}) \\
&= \text{LTD} / (\text{LTD} + \text{Equity}) \\
&= 0
\end{aligned}$$

17. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (times interest earning or interest coverage ratio)

$$\begin{aligned}
&= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย} \quad (\text{เท่า}) \\
&= \text{EBIT} / \text{I} \\
&= 0
\end{aligned}$$

18. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ (fix change coverage ratio)

$$\begin{aligned}
&= (\text{EBIT} + \text{ค่าเช่า}) / (\text{I} + \text{ค่าเช่า}) \quad (\text{เท่า}) \\
&= 0
\end{aligned}$$

19. Degree of Financial Leverage

$$\begin{aligned}
&= \text{EBIT} / (\text{EBIT} + \text{I}) \quad (\text{เท่า}) \\
&= \text{EBIT} / \text{EBT} \\
&= 12,550 / 15,718 \\
&= 0.80 \text{ เท่า}
\end{aligned}$$

หมายถึง เมื่อกำไรจากการดำเนินงานของกิจการเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะทำให้กำไรหลังหักภาษีของกิจการเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 0.80

IV อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

20. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (net profit margin)

$$\begin{aligned}
&= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ยอดขาย}) \times 100 \\
&= (\text{EAT} / \text{S}) \times 100 \\
&= (15,718 / 197,790) \times 100 \\
&= 7.95
\end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท ของยอดขายรวมก่อให้เกิดกำไรสุทธิ 7.95 บาท

21. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (gross profit margin)

$$\begin{aligned} &= (GP / S) \times 100 \\ &= (12,940 / 197,790) \times 100 \\ &= 6.54 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท ของยอดขายจะก่อให้เกิดกำไรเบื้องต้น 6.54 บาท

22. อัตราการจ่ายเงินปันผล (dividend payout ratio)

$$\begin{aligned} &= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}) \times 100 \\ &= (3,168 / 15,718) \times 100 \\ &= 20.16 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท ของกำไรสุทธิต้องจ่ายเงินปันผล 20.16 บาท

V อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึง IV. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) และ V. ผลตอบแทนต่อผู้ลงทุน (Return to Investors)

23. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (return on total assets : ROA)

$$\begin{aligned} &= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100 \\ &= (EAT / \text{Total Assets}) \times 100 \\ &= (15,718 / 30,750) \times 100 \\ &= 51.12 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท จากสินทรัพย์ทั้งหมด ให้ผลตอบแทนการลงทุนแก่กิจการ 51.12 บาท

24. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อการลงทุน (return on Investment : ROI)

$$\begin{aligned} &= (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100 \\ &= (EBIT / \text{Total Assets}) \times 100 \\ &= (12,550 / 30,750) \times 100 \\ &= 40.18 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท ของสินทรัพย์รวมให้ผลตอบแทนการลงทุนแก่กิจการ 40.18 บาท

25. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (return on equity : ROE)

$$\begin{aligned} &= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \times 100 \\ &= (\text{EAT} / \text{Equity}) \times 100 \\ &= (15,718 / 25,750) \times 100 \\ &= 61.04 \end{aligned}$$

หมายถึง ทุกๆ 100 บาท ของส่วนของผู้ถือหุ้นจะก่อให้เกิดกำไรสุทธิ 61.04 บาท

26. กำไรต่อหุ้น (earning per share)

$$\begin{aligned} &= \text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด (บาท / หุ้น)} \\ &= 0 \end{aligned}$$

27. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรือ อัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร (price to earning ratio)

$$\begin{aligned} &= \text{ราคาตลาดต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น (เท่า)} \\ &= 0 \end{aligned}$$

28. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (dividend yield)

$$\begin{aligned} &= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{ราคาตลาดต่อหุ้น}) \times 100 \\ &= 0 \end{aligned}$$

ตารางภาคผนวกที่ ข.1 ต้นทุนเงินสดวัสดุและค่าเสื่อมวัสดุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อชิ้นผลิตภัณฑ์

อุปกรณ์	ราคา (บาท)	อายุ (ปี)	ค่าเสื่อมเฉลี่ย (บาท / ปี)	ค่าเสื่อมเฉลี่ยต่อชิ้นของสมการในแต่ละรายต่อปี (บาท / บาท)	กระเป๋าคือเครื่องกล				กระเป๋าคือทรงสี่เหลี่ยม			กระเป๋าคือทรงหอยแครง		
					เล็ก 60*	ใหญ่ 95*	เล็ก 80*	ใหญ่ 110*	เล็ก 35*	กลาง 45*	ใหญ่ 75*			
ต้นทุนเงินสดอุปกรณ์	ไม้บรรทัด	5	1	5.00	0.001055	0.0633	0.1002	0.0844	0.1160	0.0369	0.0475	0.0791		
	เข็มหมุด	10	1	10.00	0.002110	0.1266	0.2004	0.1688	0.2321	0.0738	0.0949	0.1582		
	ถุงพลาสติก	24	1	24.00	0.005064	0.3038	0.4810	0.4051	0.5570	0.1772	0.2279	0.3798		
	มีดโกน	4	1	4.00	0.000844	0.0506	0.0802	0.0675	0.0928	0.0295	0.0380	0.0633		
	ตะปู	3	1	3.00	0.000633	0.0380	0.0601	0.0506	0.0696	0.0222	0.0285	0.0475		
	จานรองถ่านไม้	1**	1	0.03	0.000005	0.0003	0.0005	0.0004	0.0006	0.0002	0.0002	0.0004		
	กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาอบ	10**	1	0.26	0.000054	0.0032	0.0051	0.0043	0.0060	0.0019	0.0024	0.0041		
ค่าเสื่อมอุปกรณ์	พิมพ์ไม้	70	3	23.33	0.004923	-	-	0.3938	0.5415	0.1723	0.2215	0.3692		
	พิมพ์โฟม	70	1.5	46.67	0.009846	0.5907	0.9354	-	-	-	-	-		
	สายวัด	40	5	8.00	0.001688	0.1013	0.1603	0.1350	0.1857	0.0591	0.0760	0.1266		
	เข็มเย็บกระสอบ	15	5	3.00	0.000633	0.0380	0.0601	0.0506	0.0696	0.0222	0.0285	0.0475		
	กรรไกร	50	5	10.00	0.002110	0.1266	0.2004	0.1688	0.2321	0.0738	0.0949	0.1582		
	ค้อน	100	10	10.00	0.002110	0.1266	0.2004	0.1688	0.2321	0.0738	0.0949	0.1582		
	กระบอกฉีดน้ำ	35	2	17.50	0.003692	0.2215	0.3508	0.2954	0.4061	0.1292	0.1661	0.2769		
	เครื่องรีดผ้ากดพระวา	200	30	6.67	0.001407	0.0844	0.1336	0.1125	0.1547	0.0492	0.0633	0.1055		
	เตาอบ	600**	20	0.77	0.000162	0.0097	0.0154	0.0130	0.0179	0.0057	0.0073	0.0122		
	เตาอังโล่	150***	3	0.13	0.000027	0.0016	0.0026	0.0022	0.0030	0.0009	0.0012	0.0020		

หมายเหตุ: * ราคาขายผลิตภัณฑ์

** สมาชิกทุกคนใช้ร่วมกัน

*** คัดค่าเสื่อมที่เกิดขึ้นจริงจากค่าเสื่อมเฉลี่ยต่อปีเพียง 10 % เพราะมีการนำไปใช้ในการหมุนเวียนอาหาร และ 10 % ที่เกิดขึ้นสมาชิกกลุ่มทุกคนใช้ร่วมกัน

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางภาคผนวกที่ ข.1 (ต่อ)

อุปกรณ์	ราคา (บาท)	อายุ (ปี)	ค่าเสื่อมเฉลี่ย (บาท/ปี)	ค่าเสื่อมเฉลี่ยต่อยอด ขายของสมาชิกแต่ละ รายต่อปี (บาท / บาท)	กระเปาะพาย ครึ่งวงกลมขนาดเล็ก 35*	กระเปาะพายทรงสี่เหลี่ยม		กระเปาะพายทรงรี	
						เล็ก 115*	ใหญ่ 125*	เล็ก 45*	กลาง 85*
ต้นทุนเงินสดอุปกรณ์									
	ไม้บรรทัด	5	1	5.00				0.0490	0.0926
	เข็มหนูุด	10	1	10.00				0.0981	0.1853
	ถุงพลาสติก	24	1	24.00				0.2354	0.4447
	มีดโกน	4	1	4.00				0.0392	0.0741
	ตะปู	3	1	3.00				0.0294	0.0556
	จานรองถาดไม้	1*	1	0.03				0.0003	0.0005
	กระดอมฟางและพลาสติกคลุมเตาอบ	10*	1	0.26				0.0025	0.0048
	ค่าเสื่อมอุปกรณ์								
	พิมพ์ไม้	70	3	23.33		0.5849	0.6358	0.2289	0.4323
ค่าเสื่อมอุปกรณ์	พิมพ์โฟม	70	1.5	46.67		-	-	-	-
	สายวัด	40	5	8.00		0.2005	0.2180	0.0785	0.1482
	เข็มเย็บกระสอบ	15	5	3.00		0.0752	0.0817	0.0294	0.0556
	กรรไกร	50	5	10.00		0.2507	0.2725	0.0981	0.1853
	ค้อน	100	10	10.00		0.2507	0.2725	0.0981	0.1853
	กระบอกฉีดน้ำ	35	2	17.50		0.4387	0.4768	0.1717	0.3242
	เครื่องรีดผักตบชะวา	200	30	6.67		0.1671	0.1817	0.0654	0.1235
	เตาอบ	600*	20	0.77		0.0193	0.0210	0.0075	0.0143
	เตาอังไล่	150**	3	0.13		0.0032	0.0035	0.0013	0.0027

หมายเหตุ: * ราคาขายผลิตภัณฑ์

** สมาชิกทุกคนใช้ร่วมกัน

*** คัดค่าเสื่อมที่เกิดขึ้นจริงจากค่าเสื่อมเฉลี่ยต่อปีเพียง 10 % เพราะมีการนำไปใช้ในการหุงต้มอาหาร และ 10 % ที่เกิดขึ้นสมาชิกกลุ่มทุกคนใช้ร่วมกัน

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค
ต้นทุนและผลตอบแทน

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค1 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าทู๋ครั้งวงกลมเล็ก

รายการ	กระเป๋าทู๋ครั้งวงกลมขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					28.2193	72.874	101.094	93.070
1. ปัจจัยการผลิต					28.2193	0.0415	28.2609	21.9400
-วัตถุดิบหลัก					14.0000	0.0000	14.0000	8.0126
ผักตบชวา	ก้าน	200	0.07		14.0000	0.0000	14.0000	13.6726
-วัตถุดิบอื่นๆ					13.6750	0.0000	13.6750	13.3552
แอลกอฮอล์	ม.ม.	93.75	0.12667		11.8750	0.0000	11.8750	11.5973
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-	-		-	-	-	-
สีย้อม	กรัม	-	-		-	-	-	-
กำมะถัน	กรัม	8.33	0.0400		0.3333	0.0000	0.3333	0.3255
ถ่านไม้	กรัม	1	0.8000		0.8000	0.0000	0.8000	0.7813
เกลือแกง	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
ยางรัด	เส้น	20	0.0333		0.6667	0.0000	0.6667	0.6511
-วัสดุ					0.5443	0.0415	0.5859	0.5722
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.0633	0.0000	0.0633	0.0618
เข็มมุด	เล่ม	*			0.1266	0.0000	0.1266	0.1236
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.3038	0.0000	0.3038	0.2967
มีดโกน	ด้าม	*			0.0506	0.0000	0.0506	0.0495
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0380	0.0380	0.0371
จานรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0003	0.0003	0.0003
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0032	0.0032	0.0032
2. แรงงาน					0.0000	72.8329	72.8329	71.1299
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.16	12.5		0.0000	2.0000	2.0000	1.9532
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.33	12.5		0.0000	4.1667	4.1667	4.0692
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	5.33	12.5		0.0000	66.6663	66.6663	65.1074
ต้นทุนคงที่					0.0000	1.3005	1.3005	1.2723
พิมพ์ไม้	ตัว	*			-	-	-	-
พิมพ์โฟม	ตัว	*			0.0000	0.5907	0.5907	0.5769
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.1013	0.1013	0.0989
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0380	0.0380	0.0371
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.1266	0.1266	0.1236
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.1266	0.1266	0.1236
กระบอกล้างน้ำ	อัน	*			0.0000	0.2215	0.2215	0.2164
เครื่องรีดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.0844	0.0844	0.0824
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0097	0.0097	0.0122
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0016	0.0016	0.0012
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				20	28.22	74.17	102.39	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค1 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าลือคี่วงกลมขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					60			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					40			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					31.78			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-12.83			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-41.09			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-42.39			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					65			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					45			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					36.78			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-7.83			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-36.09			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-37.39			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					70			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					50			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					41.78			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-2.83			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-31.09			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-32.39			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่าธรรมเนียมค่าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					34.22	74.17	108.39	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					25.78	-14.17	-48.39	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					35.78	-4.17	-38.39	
(4)ต้นทุนการจัดกร	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค2 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าทึ่ครั้งวงกลมใหญ่

รายการ	กระเป๋าทึ่ครั้งวงกลมขนาดใหญ่							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					39.7133	109.9324	149.6457	100.1365
1. ปัจจัยการผลิต					39.7133	0.0658	39.7791	27.7120
-วัตถุดิบหลัก					22.4000	0.0000	22.4000	16.2560
ผักตบชวา	ก้าน	320	0.7		22.4000	0.0000	22.4000	14.7662
-วัตถุดิบอื่นๆ					16.4514	0.0000	16.4514	10.8448
แลคเกอร์	ม.ม.	107.14004	0.1267		13.5714	0.0000	13.5714	8.9463
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-	-		-	-	-	-
สีข้้อม	กรัม	-	-		-	-	-	-
ก้ามะถัน	กรัม	13.333333	0.0400		0.5333	0.0000	0.5333	0.3516
ถ่านไม้	ก้อน	1.6	0.8000		1.2800	0.0000	1.2800	0.8438
เกลือแกง	ช้ออนแกง	-	-		-	-	-	-
น้ำส้มสายชู	ช้ออนแกง	-	-		-	-	-	-
ยางรัด	เส้น	32	0.0333		1.0667	0.0000	1.0667	0.7032
-วัสดุ					0.8619	0.0658	0.9276	0.6112
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.1002	0.0000	0.10022	0.0661
เข็มมุด	เล่ม	*			0.2004	0.0000	0.20043	0.1321
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.4810	0.0000	0.48104	0.3171
มีดโกน	ด้าม	*			0.0802	0.0000	0.08017	0.0529
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0601	0.06013	0.0396
จากรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0005	0.00051	na
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0051	0.00514	0.0034
2. แรงงาน					0.0000	109.8667	109.8667	72.4245
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.26	12.5		0.0000	3.2000	3.2000	2.1095
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.53	12.5		0.0000	6.6667	6.6667	4.3947
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	8	12.5		0.0000	100.00	100.00	65.9204
ต้นทุนคงที่					0.0000	2.0524	2.0524	1.3589
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.0000	0.0000	0.0000
พิมพ์โฟม	ตัว	*			0.0000	0.9354	0.9354	0.6166
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.1603	0.1603	0.1057
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0601	0.0601	0.0396
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.2004	0.2004	0.1321
ค้ือน	ด้าม	*			0.0000	0.2004	0.2004	0.1321
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.3508	0.3508	0.2312
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.1336	0.1336	0.0881
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0097	0.0097	0.0122
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0016	0.0016	0.0012
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				40	41.77	111.98	151.70	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค2 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสี้อครั้งวงกลมขนาดใหญ่							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					95			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					55			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					53.23			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-14.87			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-54.65			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-56.70			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					100			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					60			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					58.23			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-9.87			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-49.65			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-51.70			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					110			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					70			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					68.23			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					0.13			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-39.65			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-41.70			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่ารถนำสินค้าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					47.77	111.98	157.70	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					47.23	-16.98	-62.70	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					62.23	-1.98	-47.70	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค3 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าทองสีเหลืองขนาดเล็ก

รายการ	กระเป๋าทองสีเหลืองขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					16.5258	81.2221	97.7478	100.0535
1. ปัจจัยการผลิต					16.5258	0.0554	16.5812	18.1366
-วัตถุดิบหลัก					14.0000	0.0000	14.0000	15.5315
ผักตบชวา	ก้าน	200	0.7		14.0000	0.0000	14.0000	14.1294
-วัตถุดิบอื่นๆ					1.8000	0.0000	1.8000	1.8166
แอลกอฮอล์	ม.ม.	-	-		-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-	-		-	-	-	-
สีข้อม	กรัม	-	-		-	-	-	-
กำมะถัน	กรัม	8.333333	0.04		0.3333	0.0000	0.3333	0.3364
ถ่านไม้	ก้อน	1	0.8		0.8000	0.0000	0.8000	0.8074
เกลือแกง	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
ยางรัด	เส้น	20	0.0333		0.6667	0.0000	0.6667	0.6728
-วัสดุ					0.7258	0.0554	0.7812	0.7884
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.0844	0.0000	0.0844	0.0852
เข็มมุด	เล่ม	*			0.1688	0.0000	0.1688	0.1703
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.4051	0.0000	0.4051	0.4088
มีดโกน	ด้าม	*			0.0675	0.0000	0.0675	0.0681
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0506	0.0506	0.0511
จานรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0004	0.0004	0.0004
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0043	0.0043	0.0044
2. แรงงาน					0.0000	81.1667	81.1667	81.9169
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.16	12.5		0.0000	2.0000	2.0000	2.0185
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.33	12.5		0.0000	4.1667	4.1667	4.2052
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	6	12.5		0.0000	75.00	75.00	75.6932
ต้นทุนคงที่					0.0000	1.3363	1.3363	1.3506
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.3938	0.3938	0.3975
พิมพ์โฟม	ตัว	*			-	-	-	-
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.1350	0.1350	0.1363
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0506	0.0506	0.0511
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.1688	0.1688	0.1703
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.1688	0.1688	0.1703
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.2954	0.2954	0.2981
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.1125	0.1125	0.1136
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0097	0.0097	0.0122
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0016	0.0016	0.0012
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				50	16.53	81.22	99.08	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค3 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสีเหลืองสีเหลี่ยมขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่ได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					80			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					30			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					63.47			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-1.17			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-17.75			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-19.08			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					85			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					35			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					68.47			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					3.83			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-12.75			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-14.08			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					90			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					40			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					73.47			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					8.83			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-7.75			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-9.08			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่าธรรมเนียมค่าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					22.53	81.22	105.08	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					57.47	-1.22	-25.08	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					67.47	8.78	-15.08	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค4 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่

รายการ	กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					26.2780	119.9428	146.221	100.3205
1. ปัจจัยการผลิต					26.2780	0.0762	26.3541	19.3590
-วัตถุดิบหลัก					22.4000	0.0000	22.4000	16.6887
ผักตบชวา	ก้าน	320	0.7		22.4000	0.0000	22.4000	15.1296
-วัตถุดิบอื่นๆ					2.8800	0.0000	2.8800	1.9452
แลคเกอร์	ม.ม.	-	-		-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-	-		-	-	-	-
สีข้อม	กรัม	-	-		-	-	-	-
กำมะถัน	กรัม	13.333333	0.04		0.5333	0.0000	0.5333	0.3602
ถ่านไม้	ก้อน	1.6	0.8		1.2800	0.0000	1.2800	0.8645
เกลือแกง	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
ยางรัด	เส้น	32	0.0333		1.0667	0.0000	1.0667	0.7205
-วัสดุ					0.9980	0.0762	1.0741	0.7251
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.1160	0.0000	0.1160	0.0784
เข็มมุด	เล่ม	*			0.2321	0.0000	0.2321	0.1568
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.5570	0.0000	0.5570	0.3762
มีดโกน	ด้าม	*			0.0928	0.0000	0.0928	0.0627
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0696	0.0696	0.0470
จานรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0006	0.0006	na
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0060	0.0060	0.0040
2. แรงงาน					0.0000	119.8667	119.867	80.9615
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.26	12.5		0.0000	3.2000	3.2000	2.1614
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.53	12.5		0.0000	6.6667	6.6667	4.5029
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	8.8	12.5		0.0000	110.00	110.00	74.2972
ต้นทุนคงที่					0.0000	1.8218	1.8332	1.2419
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.5415	0.5415	0.3658
พิมพ์โฟม	ตัว	*			-	-	-	-
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.1857	0.1857	0.1254
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0696	0.0696	0.0470
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.2321	0.2321	0.1568
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.2321	0.2321	0.1568
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.4061	0.4061	0.2743
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.1547	0.1547	0.1045
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0000	0.0097	0.0097
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0000	0.0016	0.0016
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				70	26.28	121.76	148.05	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค4 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าทองสีเหลี่ยมขนาดใหญ่							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					110			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					40			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					83.72			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-9.87			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-36.22			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-38.05			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					115			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					45			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					88.72			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-4.87			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-31.22			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-33.05			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					125			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					55			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					98.72			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					5.13			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-21.22			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-23.05			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่ารถนำสินค้าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					32.28	121.76	154.05	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					77.7220	-11.7647	-44.054	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					92.7220	3.2353	-29.054	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค5 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าทรงหอยครงขนาดเล็ก

รายการ	กระเป๋าทรงหอยครงขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					8.5063	50.9492	59.4555	99.1377
1. ปัจจัยการผลิต					8.5063	0.0242	8.5305	14.3285
-วัตถุดิบหลัก					2.1000	0.0000	2.1000	3.6194
ผักตบชวา	ก้าน	30	0.7		2.1000	0.0000	2.1000	3.4973
-วัตถุดิบอื่นๆ					6.0888	0.0000	6.0888	10.1401
แลคเกอร์	ม.ม.	-	-		-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	10	0.55		5.5000	0.0000	5.5000	9.1596
สีข้อม	กรัม	2.5	0.1		0.2500	0.0000	0.2500	0.4163
กำมะถัน	กรัม	1.25	0.04		0.0500	0.0000	0.0500	0.0833
ถ่านไม้	ก้อน	0.15	0.8		0.1200	0.0000	0.1200	0.1998
เกลือแกง	ช้อนแกง	0.015	0.5000		0.0075	0.0000	0.0075	0.0125
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	0.05	1.1667		0.0613	0.0000	0.0613	0.1020
ยางรัด	เส้น	3	0.0333		0.1000	0.0000	0.1000	0.1665
-วัสดุ					0.3175	0.0242	0.3418	0.5690
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.0369	0.0000	0.0369	0.06149
เข็มมุด	เล่ม	*			0.0738	0.0000	0.0738	0.12298
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.1772	0.0000	0.1772	0.29515
มีดโกน	ด้าม	*			0.0295	0.0000	0.0295	0.04919
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0222	0.0222	0.03689
จากรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0002	0.0002	0.0002
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0019	0.0019	0.00315
2. แรงงาน					0.0000	50.9250	50.9250	84.8092
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.02	12.5		0.0000	0.3000	0.3000	0.4996
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.05	12.5		0.0000	0.6250	0.6250	1.0409
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	4	12.5		0.0000	50.00	50.00	83.2687
ต้นทุนคงที่					0.0000	0.5910	0.5910	0.9788
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.1723	0.1723	0.2869
พิมพ์โฟม	ตัว	*			-	-	-	-
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.0591	0.0591	0.0984
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0222	0.0222	0.0369
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.0738	0.0738	0.1230
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.0738	0.0738	0.1230
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.1292	0.1292	0.2152
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.0492	0.0492	0.0820
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0097	0.0097	0.0122
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0016	0.0016	0.0012
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				20	8.51	51.54	60.05	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค5 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าทรงหยอยตรงขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					35			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					15			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					26.49			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-15.93			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-24.46			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-25.05			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					40			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					20			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					31.49			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-10.93			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-19.46			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-20.05			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					45			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					25			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					36.49			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-5.93			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-14.46			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-15.05			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่ารถนำสินค้าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					14.51	51.54	66.05	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					95.49	58.46	43.95	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					110.49	73.46	58.95	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค6 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าทรงหอยครงขนาดกลาง

รายการ	กระเป๋าทรงหอยครงขนาดกลาง							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					14.4858	68.5062	82.9919	99.3046
1. ปัจจัยการผลิต					14.4858	0.0312	14.5169	17.5420
-วัตถุดิบหลัก					4.2000	0.0000	4.2000	5.2231
ผักตบชวา	ก้าน	60	0.7		4.2000	0.0000	4.2000	5.0150
-วัตถุดิบอื่นๆ					9.8775	0.0000	9.8775	11.7942
แลคเกอร์	ม.ม.	-			-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	16	0.55		8.8000	0.0000	8.8000	10.5076
สีข้อม	กรัม	4	0.1		0.4000	0.0000	0.4000	0.4776
กำมะถัน	กรัม	2.5	0.04		0.1000	0.0000	0.1000	0.1194
ถ่านไม้	ก้อน	0.3	0.8		0.2400	0.0000	0.2400	0.2866
เกลือแกง	ช้อนแกง	0.03	0.5000		0.0150	0.0000	0.0150	0.0179
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	0.11	1.1667		0.1225	0.0000	0.1225	0.1463
ยางรัด	เส้น	6	0.0333		0.2000	0.0000	0.2000	0.2388
-วัสดุ					0.4083	0.0312	0.4394	0.5246
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.0475	0.0000	0.0475	0.0567
เข็มมุด	เล่ม	*			0.0949	0.0000	0.0949	0.1134
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.2279	0.0000	0.2279	0.2721
มีดโกน	ด้าม	*			0.0380	0.0000	0.0380	0.0453
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0285	0.0285	0.0340
จากรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0002	0.0002	0.0002
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0024	0.0024	0.0029
2. แรงงาน					0.0000	68.4750	68.4750	81.7626
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.05	12.5		0.0000	0.6000	0.6000	0.7164
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.10	12.5		0.0000	1.2500	1.2500	1.4926
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	5.33	12.5		0.0000	66.63	66.63	79.5536
ต้นทุนคงที่					0.0000	0.7567	0.7567	0.9033
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.2215	0.2215	0.2645
พิมพ์โฟม	ตัว	*			-	-	-	-
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.0760	0.0760	0.0907
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0285	0.0285	0.0340
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.0949	0.0949	0.1134
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.0949	0.0949	0.1134
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.1661	0.1661	0.1984
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.0633	0.0633	0.0756
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0097	0.0097	0.0122
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0016	0.0016	0.0012
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				30	14.49	69.26	83.75	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค6 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสีกรองหอยเครงขนาดกลาง							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					45			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					15			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					30.51			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-23.48			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-37.99			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-38.75			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					50			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					20			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					35.51			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-18.48			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-32.99			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-33.75			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					60			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					30			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					45.51			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-8.47			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-22.99			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-23.75			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่าธรรมเนียมค่าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					20.49	69.26	89.75	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					24.5142	-24.2628	-44.7486	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					39.5142	-9.2628	-29.7486	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค7 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าทรงหยอยเครื่องขนาดใหญ่

รายการ	กระเป๋าทรงหยอยเครื่องขนาดใหญ่							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					18.6838	102.5186	121.202	99.1671
1. ปัจจัยการผลิต					18.6838	0.0519	18.7357	15.4906
-วัตถุดิบหลัก					5.6000	0.0000	5.6000	4.7637
ผักตบชวา	ก้าน	80	0.7		5.6000	0.0000	5.6000	4.5731
-วัตถุดิบอื่นๆ					12.4033	0.0000	12.4033	10.1288
แลคเกอร์	ม.ม.	-	-		-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	20	0.55		11.0000	0.0000	11.0000	8.9828
สีข้อม	กรัม	5	0.1		0.5000	0.0000	0.5000	0.4083
กำมะถัน	กรัม	3.3333333	0.04		0.1333	0.0000	0.1333	0.1089
ถ่านไม้	ก้อน	0.4	0.8		0.3200	0.0000	0.3200	0.2613
เกลือแกง	ช้อนแกง	0.04	0.5000		0.0200	0.0000	0.0200	0.0163
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	0.14	1.1667		0.1633	0.0000	0.1633	0.1334
ยางรัด	เส้น	8	0.0333		0.2667	0.0000	0.2667	0.2178
-วัสดุ					0.6804	0.0519	0.7324	0.5981
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.0791	0.0000	0.0791	0.0646
เข็มมุด	เล่ม	*			0.1582	0.0000	0.1582	0.1292
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.3798	0.0000	0.3798	0.3101
มีดโกน	ด้าม	*			0.0633	0.0000	0.0633	0.0517
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0475	0.0475	0.0388
จากรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0004	0.0004	0.0004
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0041	0.0041	0.0033
2. แรงงาน					0.0000	102.4667	102.467	83.6764
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.06	12.5		0.0000	0.8000	0.8000	0.6533
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.13	12.5		0.0000	1.6667	1.6667	1.3610
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	8	12.5		0.0000	100.00	100.00	81.6621
ต้นทุนคงที่					0.0000	1.2535	1.2535	1.0278
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.3692	0.3692	0.3015
พิมพ์โฟม	ตัว	*			-	-	-	-
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.1266	0.1266	0.1034
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0475	0.0475	0.0388
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.1582	0.1582	0.1292
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.1582	0.1582	0.1292
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.2769	0.2769	0.2261
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.1055	0.1055	0.0861
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0097	0.0097	0.0122
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0016	0.0016	0.0012
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				40	18.68	103.77	122.46	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค7 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าทรงหยอยโครงขนาดใหญ่							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					75			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					35			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					56.32			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-27.47			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-46.20			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-47.46			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					80			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					40			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					61.32			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-22.47			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-41.20			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-42.46			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					90			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					50			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					71.32			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-12.47			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-31.20			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-32.46			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่ารถนำสินค้าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					24.68	103.77	128.46	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					50.32	-28.77	-53.46	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					65.32	-13.77	-38.46	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค8 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมขนาดเล็ก

รายการ	กระเป๋าสะพายครึ่งวงกลมขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					8.2281	53.1084	61.3364	99.6223
1. ปัจจัยการผลิต					8.2281	0.0250	8.2531	14.1759
-วัตถุดิบหลัก					7.0000	0.0000	7.0000	12.1589
ผักตบชวา	ก้าน	100	0.7		7.0000	0.0000	7.0000	11.2677
-วัตถุดิบอื่นๆ					0.9000	0.0000	0.9000	1.4487
แลคเกอร์	ม.ม.	-	-		-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-	-		-	-	-	-
สีข้อม	กรัม	-	-		-	-	-	-
กำมะถัน	กรัม	4.1666667	0.04		0.1667	0.0000	0.1667	0.2683
ถ่านไม้	ก้อน	0.5	0.8		0.4000	0.0000	0.4000	0.6439
เกลือแกง	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
ยางรัด	เส้น	10	0.0333		0.3333	0.0000	0.3333	0.5366
-วัสดุ					0.3281	0.0250	0.3531	0.5683
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.0381	0.0000	0.0381	0.0614
เข็มมุด	เล่ม	*			0.0763	0.0000	0.0763	0.1228
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.1831	0.0000	0.1831	0.2947
มีดโกน	ด้าม	*			0.0305	0.0000	0.0305	0.0491
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0229	0.0229	0.0368
จากรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0002	0.0002	0.0002
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0020	0.0020	0.0031
2. แรงงาน					0.0000	53.0833	53.0833	85.4464
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.08	12.5		0.0000	1.0000	1.0000	1.6097
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.17	12.5		0.0000	2.0833	2.0833	3.3535
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	4	12.5		0.0000	50.00	50.00	80.4833
ต้นทุนคงที่					0.0000	0.7883	0.7883	1.2640
พิมพ์ไม้	ตัว	*			-	-	-	-
พิมพ์โฟม	ตัว	*			0.0000	0.3560	0.3560	0.5731
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.0610	0.0610	0.0982
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0229	0.0229	0.0368
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.0763	0.0763	0.1228
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.0763	0.0763	0.1228
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.1335	0.1335	0.2149
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.0509	0.0509	0.0819
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0097	0.0097	0.0122
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0016	0.0016	0.0012
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				20	8.23	53.90	62.12	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค8 (ต่อ)

รายการ	กระแสเงินสดครั้งวงกลมขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					35			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					15			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					26.77			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-18.08			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-26.34			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-27.12			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					40			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					20			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					31.77			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-13.08			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-21.34			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-22.12			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					50			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					30			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					41.77			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-3.08			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-11.34			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-12.12			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่ารถนำสินค้าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					14.23	53.90	68.12	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					20.77	-18.90	-33.12	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					35.77	-3.90	-18.12	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค9 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					16.8779	106.2489	123.127	99.3804
1. ปัจจัยการผลิต					16.8779	0.0823	16.9602	14.5251
- วัตถุดิบหลัก					14.0000	0.0000	14.0000	12.1591
ผักตบชวา	ก้าน	200	0.7		14.0000	0.0000	14.0000	11.1897
- วัตถุดิบอื่นๆ					1.8000	0.0000	1.8000	1.4387
แลคเกอร์	ม.ม.	-	-		-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-	-		-	-	-	-
สีข้อม	กรัม	-	-		-	-	-	-
กำมะถัน	กรัม	8.3333333	0.04		0.3333	0.0000	0.3333	0.2664
ถ่านไม้	ก้อน	1.00	0.8		0.8000	0.0000	0.8000	0.6394
เกลือแกง	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
ยางรัด	เส้น	20	0.0333		0.6667	0.0000	0.6667	0.5328
- วัสดุ					1.0779	0.0823	1.1602	0.9273
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.1253	0.0000	0.1253	0.1002
เข็มมุด	เล่ม	*			0.2507	0.0000	0.2507	0.2004
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.6016	0.0000	0.6016	0.4809
มีดโกน	ด้าม	*			0.1003	0.0000	0.1003	0.0801
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0752	0.0752	0.0601
จากรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0006	0.0006	0.0005
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0064	0.0064	0.0051
2. แรงงาน					0.0000	106.1667	106.167	84.8553
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.16	12.5		0.0000	2.0000	2.0000	1.5985
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.33	12.5		0.0000	4.1667	4.1667	3.3303
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	8	12.5		0.0000	100.00	100.00	79.9265
ต้นทุนคงที่					0.0000	1.9881	1.9881	1.5738
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.5849	0.5849	0.4675
พิมพ์โฟม	ตัว	*			-	-	-	-
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.2005	0.2005	0.1603
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0752	0.0752	0.0601
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.2507	0.2507	0.2004
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.2507	0.2507	0.2004
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.4387	0.4387	0.3506
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.1671	0.1671	0.1336
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0193	0.0193	na
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0010	0.0010	0.0010
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				70	16.88	108.24	125.11	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค9 (ต่อ)

รายการ	กระแสพ่ายทงสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					115			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					45			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					98.12			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					8.83			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-8.13			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-10.11			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					120			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					50			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					103.12			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					13.83			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-3.13			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-5.11			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					130			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					60			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					113.12			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					23.83			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					6.87			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					4.89			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่ารถนำสินค้าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					22.88	108.24	131.11	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					92.12	6.76	-16.11	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					107.12	21.76	-1.11	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค10 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					20.9216	127.7978	148.7194	99.5661
1. ปัจจัยการผลิต					20.9216	0.0894	21.0111	14.9240
- วัตถุดิบหลัก					17.5000	0.0000	17.5000	12.5969
ผักตบชวา	ก้าน	250	0.7		17.5000	0.0000	17.5000	11.5986
- วัตถุดิบอื่นๆ					2.2500	0.0000	2.2500	1.4912
แลคเกอร์	ม.ม.	-	-		-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-	-		-	-	-	-
สีชมพู	กรัม	-	-		-	-	-	-
กำมะถัน	กรัม	10.416667	0.04		0.4167	0.0000	0.4167	0.2762
ถ่านไม้	ก้อน	1.25	0.8		1.0000	0.0000	1.0000	0.6628
เกลือแกง	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	-	-		-	-	-	-
ยางรัด	เส้น	25	0.0333		0.8333	0.0000	0.8333	0.5523
- วัสดุ					1.1716	0.0894	1.2611	0.8358
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.1362	0.0000	0.1362	0.0903
เข็มมุด	เล่ม	*			0.2725	0.0000	0.2725	0.1806
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.6539	0.0000	0.6539	0.4334
มีดโกน	ด้าม	*			0.1090	0.0000	0.1090	0.0722
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0817	0.0817	0.0542
จานรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0007	0.0007	0.0005
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0070	0.0070	0.0046
2. แรงงาน					0.0000	127.7083	127.7083	84.6422
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.20	12.5		0.0000	2.5000	2.5000	1.6569
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.42	12.5		0.0000	5.2083	5.2083	3.4520
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	9.6	12.5		0.0000	120.00	120.00	79.5333
ต้นทุนคงที่					0.0000	2.1609	2.1609	1.4186
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.6358	0.6358	0.4214
พิมพ์โฟม	ตัว	*			0.0000	0.0000	0.0000	0.0000
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.2180	0.2180	0.1445
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0817	0.0817	0.0542
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.2725	0.2725	0.1806
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.2725	0.2725	0.1806
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.4768	0.4768	0.3160
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.1817	0.1817	0.1204
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0210	0.0210	na
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0010	0.0010	0.0010
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				80	20.92	129.96	150.88	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค10 (ต่อ)

รายการ	กระแสuyaพayทงส้เลี่ยมขนาดใหญ๋							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่ได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					125			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					45			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					104.08			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-2.71			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-23.72			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-25.88			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					130			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					50			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					109.08			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					2.29			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-18.72			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-20.88			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					140			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					60			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					119.08			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					12.29			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-8.72			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-10.88			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่ารถนำสินค้าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					26.92	129.96	156.88	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					98.08	-4.96	-31.88	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					113.08	10.04	-16.88	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค11 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าสะพายทรงรีลายตำ/ลายดอก ขนาดเล็ก

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายตำ /ลายดอก ขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					7.4251	52.4989	59.9240	99.3900
1. ปัจจัยการผลิต					7.4251	0.0322	7.4573	12.9612
-วัตถุดิบหลัก					5.6000	0.0000	5.6000	9.9018
ผักตบชวา	ก้าน	80	0.7		5.6000	0.0000	5.6000	9.2249
-วัตถุดิบอื่นๆ					1.4033	0.0000	1.4033	2.3117
แลคเกอร์	ม.ม.	-			-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-			-	-	-	-
สีขี้อม	กรัม	5	0.1		0.5000	0.0000	0.5000	0.8237
กำมะถัน	กรัม	3.3333333	0.04		0.1333	0.0000	0.1333	0.2196
ถ่านไม้	ก้อน	0.4	0.8		0.3200	0.0000	0.3200	0.5271
เกลือแกง	ช้อนแกง	0.04	0.5000		0.0200	0.0000	0.0200	0.0329
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	0.14	1.1667		0.1633	0.0000	0.1633	0.2691
ยางรัด	เส้น	8	0.0333		0.2667	0.0000	0.2667	0.4393
-วัสดุ					0.4218	0.0322	0.4540	0.7477
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.0490	0.0000	0.0490	0.0808
เข็มมุด	เล่ม	*			0.0981	0.0000	0.0981	0.1616
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.2354	0.0000	0.2354	0.3878
มีดโกน	ด้าม	*			0.0392	0.0000	0.0392	0.0646
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0294	0.0294	0.0485
จากรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0003	0.0003	0.0003
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0025	0.0025	0.0041
2. แรงงาน					0.0000	52.4667	52.4667	86.4288
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.06	12.5		0.0000	0.8000	0.8000	1.3178
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.13	12.5		0.0000	1.6667	1.6667	2.7455
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	4	12.5		0.0000	50.00	50.00	82.3655
ต้นทุนคงที่					0.0000	0.7811	0.7811	1.2795
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.2289	0.2289	0.3770
พิมพ์โฟม	ตัว	*			-	-	-	-
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.0785	0.0785	0.1293
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0294	0.0294	0.0485
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.0981	0.0981	0.1616
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.0981	0.0981	0.1616
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.1717	0.1717	0.2828
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.0654	0.0654	0.1077
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0075	0.0075	0.0075
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0035	0.0035	0.0035
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				30	7.43	53.28	60.71	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค11 (ต่อ)

รายการ	กระแสเงินสดสุทธิรายตัว / รายดอก ขนาดเล็ก							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สามารถได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					45			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					15			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					37.57			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-7.47			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-14.92			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-15.71			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					50			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					20			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					42.57			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-2.47			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-9.92			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-10.71			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					60			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					30			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					52.57			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					7.53			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					0.08			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-0.71			
(2) ต้นทุนการตลาด								
ค่ารถนำสินค้าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3) ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					13.43	53.28	66.71	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					31.57	-8.28	-21.71	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					46.57	6.72	-6.71	
(4) ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

๒๒ วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค12 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าสะพายทรงรีลายตำ /ลายดอก ขนาดกลาง

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายตำ /ลายดอก ขนาดกลาง							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					13.9905	71.3108	85.3013	99.4803
1. ปัจจัยการผลิต					13.9905	0.0608	14.0513	17.3637
-วัตถุดิบหลัก					10.5000	0.0000	10.5000	13.2871
ผักตบชวา	ก้าน	150	0.7		10.5000	0.0000	10.5000	12.1014
-วัตถุดิบอื่นๆ					2.6938	0.0000	2.6938	3.1046
แลคเกอร์	ม.ม.	-			-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-			-	-	-	-
สีขี้อม	กรัม	10	0.1		1.0000	0.0000	1.0000	1.1525
กำมะถัน	กรัม	6.25	0.04		0.2500	0.0000	0.2500	0.2881
ถ่านไม้	ก้อน	0.75	0.8		0.6000	0.0000	0.6000	0.6915
เกลือแกง	ช้อนแกง	0.075	0.5000		0.0375	0.0000	0.0375	0.0432
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	0.26	1.1667		0.3063	0.0000	0.3063	0.3530
ยางรัด	เส้น	15	0.0333		0.5000	0.0000	0.5000	0.5763
-วัสดุ					0.7967	0.0608	0.8575	0.9720
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.0926	0.0000	0.0926	0.1068
เข็มมุด	เล่ม	*			0.1853	0.0000	0.1853	0.2135
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.4447	0.0000	0.4447	0.4447
มีดโกน	ด้าม	*			0.0741	0.0000	0.0741	0.0854
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0556	0.0556	0.1112
จากรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0005	0.0005	0.0010
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0048	0.0048	0.0095
2. แรงงาน					0.0000	71.2500	71.2500	82.1167
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.12	12.5		0.0000	1.5000	1.5000	1.7288
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.25	12.5		0.0000	3.1250	3.1250	3.6016
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	5.33	12.5		0.0000	66.63	66.63	76.7863
ต้นทุนคงที่					0.0000	1.4655	1.4655	1.6873
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.4323	0.4323	0.4983
พิมพ์โฟม	ตัว	*			-	-	-	-
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.1482	0.1482	0.1708
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0556	0.0556	0.0641
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.1853	0.1853	0.2135
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.1853	0.1853	0.2135
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.3242	0.3242	0.3737
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.1235	0.1235	0.1424
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0075	0.0075	0.0075
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0035	0.0035	0.0035
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				50	13.99	72.78	86.77	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค12 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าสะพายทรงรีลายตำ /ลายดอก ขนาดกลาง

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายตำ /ลายดอก ขนาดกลาง							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					85			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					35			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					71.01			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					13.75			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-0.30			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-1.77			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					90			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					40			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					76.01			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					18.75			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					4.70			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					3.23			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					100			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					50			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					86.01			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					28.75			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					14.70			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					13.23			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่าธรรมเนียมค่าไปฝากขาย				6.00	0.00	6.00		
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				6.00	0.00	6.00		
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)				56.00	13.99	78.78		
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด				-56.00	-13.99	-78.78		
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด				-56.00	-13.99	-78.78		
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค13 ต้นทุนผลตอบแทนการผลิตกระเป๋าสะพายทรงรีลายด้า /ลายดอก ขนาดใหญ่

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายด้า /ลายดอก ขนาดใหญ่							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต								
ต้นทุนผันแปร					23.013	107.776	130.790	100.0447
1. ปัจจัยการผลิต					23.013	0.068	23.081	18.7102
-วัตถุดิบหลัก					17.500	0.000	17.500	14.4959
ผักตบชวา	ก้าน	250	0.7		17.500	0.000	17.500	13.2149
-วัตถุดิบอื่นๆ					4.6229	0.0000	4.6229	3.4909
แลคเกอร์	ม.ม.	-	-		-	-	-	-
ผักตบชวาเส้นเปีย	เมตร	-	-		-	-	-	-
สีข้อม	กรัม	18	0.1000		1.8000	0.0000	1.8000	1.3592
กำมะถัน	กรัม	10.416667	0.0400		0.4167	0.0000	0.4167	0.3146
ถ่านไม้	ก้อน	1.25	0.8000		1.0000	0.0000	1.0000	0.7551
เกลือแกง	ช้อนแกง	0.125	0.5000		0.0625	0.0000	0.0625	0.0472
น้ำส้มสายชู	ช้อนแกง	0.44	1.1667		0.5104	0.0000	0.5104	0.3854
ยางรัด	เส้น	25	0.0333		0.8333	0.0000	0.8333	0.6293
-วัสดุ					0.8905	0.0680	0.9584	0.7233
ไม้บรรทัด	อัน	*			0.1035	0.0000	0.1035	0.0782
เข็มมุด	เล่ม	*			0.2071	0.0000	0.2071	0.1564
ถุงพลาสติก	ใบ	*			0.4970	0.0000	0.4970	0.3753
มีดโกน	ด้าม	*			0.0828	0.0000	0.0828	0.0626
ตะปู	ตัว	**			0.0000	0.0621	0.0621	0.0469
จากรองถ่าน	ใบ	**			0.0000	0.0005	0.0005	na
กระสอบฟางและพลาสติกคลุมเตาเผา	เมตร	**			0.0000	0.0053	0.0053	0.0040
2. แรงงาน					0.0000	107.7083	107.7083	81.3346
แรงงานตากผักตบชวา	ชม.	0.20	12.5		0.0000	2.5000	2.5000	1.8878
แรงงานอบผักตบชวา	ชม.	0.42	12.5		0.0000	5.2083	5.2083	3.9330
แรงงานสานขึ้นรูปผลิตภัณฑ์	ชม.	8	12.5		0.0000	100.00	100.00	75.5137
ต้นทุนคงที่					0.0000	1.6366	1.6366	1.2386
พิมพ์ไม้	ตัว	*			0.0000	0.4832	0.4832	0.3649
พิมพ์โฟม	ตัว	*			-	-	-	-
สายวัด	อัน	*			0.0000	0.1657	0.1657	0.1251
เข็มเย็บกระสอบ	เล่ม	*			0.0000	0.0621	0.0621	0.0469
กรรไกร	ด้าม	*			0.0000	0.2071	0.2071	0.1564
ค้อน	ด้าม	*			0.0000	0.2071	0.2071	0.1564
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	*			0.0000	0.3624	0.3624	0.2737
เครื่องรัดผักตบชวา	ตัว	*			0.0000	0.1381	0.1381	0.1043
เตาอบ	เตา	*			0.0000	0.0075	0.0075	0.0075
เตาอังไล่	เตา	*			0.0000	0.0035	0.0035	0.0035
ต้นทุนทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)				60	23.01	109.41	132.43	100

ภาคผนวก ค ตารางที่ ค13 (ต่อ)

รายการ	กระเป๋าสะพายทรงรีลายดำ /ลายดอก ขนาดใหญ่							
	หน่วย	ปริมาณ	ราคา (บาท/หน่วย)	ต้นทุน กลุ่มฯ	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
					เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุนต่อต้นทุน ทั้งหมด
ราคาที่สมาชิกได้รับหรือต้นทุนกลุ่มฯ (บาท)					95			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					35			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					71.99			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-12.71			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-35.79			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-37.43			
ราคาขายส่งกลุ่มฯ (บาท)					100			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					40			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					76.99			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					-7.71			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-30.79			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-32.43			
ราคาขายปลีกกลุ่มฯ (บาท)					110			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนจากกลุ่ม (บาท/หน่วย)					50			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)					86.99			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนแรงงาน (บาท/หน่วย)					2.29			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)					-20.79			
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)					-22.43			
(2)ต้นทุนการตลาด								
ค่ารถนำสินค้าไปฝากขาย					6.00	0.00	6.00	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมดต่อหน่วย (บาท)					6.00	0.00	6.00	
(3)ต้นทุนการผลิตและการตลาดต่อหน่วย(บาท) (1)+(2)					66.00	23.01	115.41	
ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					29.00	71.99	-20.41	
ส่วนต่างของราคาขายปลีกกับต้นทุนการผลิตและ การตลาด					44.00	86.99	-5.41	
(4)ต้นทุนการจัดการ	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: * รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข

** วัสดุเหลือใช้

ที่มา: จากการสำรวจ